

Publicatieblad

van de Europese Unie

C 247

Uitgave
in de Nederlandse taal

Mededelingen en bekendmakingen

57e jaargang

29 juli 2014

Inhoud

I *Resoluties, aanbevelingen en adviezen*

AANBEVELINGEN

Raad

2014/C 247/01	Aanbeveling van de Raad van 8 juli 2014 over het nationale hervormingsprogramma 2014 van België en met een advies van de Raad over het stabiliteitsprogramma 2014 van België	1
2014/C 247/02	Aanbeveling van de Raad van 8 juli 2014 over het nationale hervormingsprogramma 2014 van Bulgarije en met een advies van de Raad over het convergentieprogramma 2014 van Bulgarije	7
2014/C 247/03	Aanbeveling van de Raad van 8 juli 2014 over het nationale hervormingsprogramma 2014 van Tsjechië en met een advies van de Raad over het convergentieprogramma van Tsjechië voor de periode 2014	12
2014/C 247/04	Aanbeveling van de Raad van 8 juli 2014 over het nationale hervormingsprogramma 2014 van Denemarken en met een advies van de Raad over het convergentieprogramma 2014 van Denemarken	17
2014/C 247/05	Aanbeveling van de Raad van 8 juli 2014 over het nationale hervormingsprogramma 2014 van Duitsland en met een advies van de Raad over het stabiliteitsprogramma 2014 van Duitsland	20
2014/C 247/06	Aanbeveling van de Raad van 8 juli 2014 over het nationale hervormingsprogramma 2014 van Estland en met een advies van de Raad over het stabiliteitsprogramma van Estland	25
2014/C 247/07	Aanbeveling van de Raad van 8 juli 2014 over het nationale hervormingsprogramma 2014 van Ierland en met een advies van de Raad over het stabiliteitsprogramma 2014 van Ierland	29

NL

2014/C 247/08	Aanbeveling van de Raad van 8 juli 2014 over het nationale hervormingsprogramma 2014 van Spanje en met een advies van de Raad over het stabiliteitsprogramma 2014 van Spanje	35
2014/C 247/09	Aanbeveling van de Raad van 8 juli 2014 over het nationale hervormingsprogramma 2014 van Frankrijk en met een advies van de Raad over het stabiliteitsprogramma 2014 van Frankrijk	42
2014/C 247/10	Aanbeveling van de Raad van 8 juli 2014 over het nationale hervormingsprogramma 2014 van Kroatië en met een advies van de Raad over het convergentieprogramma 2014 van Kroatië	50
2014/C 247/11	Aanbeveling van de Raad van 8 juli 2014 over het nationale hervormingsprogramma 2014 van Italië en met een advies van de Raad over het stabiliteitsprogramma 2014 van Italië	57
2014/C 247/12	Aanbeveling van de Raad van 8 juli 2014 over het hervormingsprogramma 2014 van Letland en met een advies van de Raad over het stabiliteitsprogramma van Letland voor 2014	63
2014/C 247/13	Aanbeveling van de Raad van 8 juli 2014 over het nationale hervormingsprogramma 2014 van Litouwen en met een advies van de Raad over het convergentieprogramma van Litouwen, 2014	67
2014/C 247/14	Aanbeveling van de Raad van 8 juli 2014 over het nationale hervormingsprogramma van Luxemburg voor 2014 met een advies van de Raad over het stabiliteitsprogramma van Luxemburg voor 2014	72
2014/C 247/15	Aanbeveling van de Raad van 8 juli 2014 over het hervormingsprogramma 2014 van Hongarije en met een advies van de Raad over het stabiliteitsprogramma van Hongarije voor 2014	77
2014/C 247/16	Aanbeveling van de Raad van 8 juli 2014 over het nationale hervormingsprogramma 2014 van Malta en met een advies van de Raad over het stabiliteitsprogramma 2014 van Malta	83
2014/C 247/17	Aanbeveling van de Raad van 8 juli 2014 over het hervormingsprogramma 2014 van Nederland en met een advies van de Raad over het stabiliteitsprogramma van Nederland voor 2014	88
2014/C 247/18	Aanbeveling van de Raad van 8 juli 2014 over het nationale hervormingsprogramma 2014 van Oostenrijk en met een advies van de Raad over het stabiliteitsprogramma van Oostenrijk voor de periode 2014	92
2014/C 247/19	Aanbeveling van de Raad van 8 juli 2014 over het nationale hervormingsprogramma 2014 van Polen en met een advies van de Raad over het convergentieprogramma 2014 van Polen	97
2014/C 247/20	Aanbeveling van de Raad van 8 juli 2014 over het nationale hervormingsprogramma 2014 van Portugal en met een advies van de Raad over het stabiliteitsprogramma 2014 van Portugal	102
2014/C 247/21	Aanbeveling van de Raad van 8 juli 2014 over het nationale hervormingsprogramma 2014 van Roemenië en met een advies van de Raad over het convergentieprogramma 2014 van Roemenië	109
2014/C 247/22	Aanbeveling van de Raad van 8 juli 2014 over het nationale hervormingsprogramma 2014 van Slovenië en met een advies van de Raad over het stabiliteitsprogramma van Slovenië voor 2014	115

2014/C 247/23	Aanbeveling van de Raad van 8 juli 2014 over het nationale hervormingsprogramma 2014 van Slowakije en met een advies van de Raad over het stabiliteitsprogramma 2014 van Slowakije	122
2014/C 247/24	Aanbeveling van de Raad van 8 juli 2014 over het nationale hervormingsprogramma 2014 van Finland en met een advies van de Raad over het stabiliteitsprogramma 2014 van Finland	127
2014/C 247/25	Aanbeveling van de Raad van 8 juli 2014 over het nationale hervormingsprogramma 2014 van Zweden en met een advies van de Raad over het convergentieprogramma 2014 van Zweden	132
2014/C 247/26	Aanbeveling van de Raad van 8 juli 2014 over het nationale hervormingsprogramma 2014 van het Verenigd Koninkrijk en met een advies van de Raad over het convergentieprogramma van het Verenigd Koninkrijk voor de periode 2014	136
2014/C 247/27	Aanbeveling van de Raad van 8 juli 2014 inzake de uitvoering van de globale richtsnoeren voor het economisch beleid van de lidstaten die de euro als munt hebben	141

II Mededelingen

MEDEDELINGEN VAN DE INSTELLINGEN, ORGANEN EN INSTANTIES VAN DE EUROPESE UNIE

Raad

2014/C 247/28	Verklarende noot — Begeleidend document bij de aanbevelingen van de Raad aan de lidstaten in het kader van het Europees semester 2014	144
---------------	---	-----

I

(Resoluties, aanbevelingen en adviezen)

AANBEVELINGEN

RAAD

AANBEVELING VAN DE RAAD

van 8 juli 2014

**over het nationale hervormingsprogramma 2014 van België en met een advies van de Raad
over het stabiliteitsprogramma 2014 van België**

(2014/C 247/01)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 121, lid 2, en artikel 148, lid 4,

Gezien Verordening (EG) nr. 1466/97 van de Raad van 7 juli 1997 over versterking van het toezicht op begrotingssituaties en het toezicht op en de coördinatie van het economisch beleid⁽¹⁾, en met name artikel 5, lid 2,

Gezien Verordening (EU) nr. 1176/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 november 2011 betreffende de preventie en correctie van macro-economische onevenwichtigheden⁽²⁾, en met name artikel 6, lid 1,

Gezien de aanbeveling van de Europese Commissie,

Gezien de resoluties van het Europees Parlement,

Gezien de conclusies van de Europese Raad,

Gezien het advies van het Comité voor de werkgelegenheid,

Gezien het advies van het Economisch en Financieel Comité,

Gezien het advies van het Comité voor sociale bescherming,

Gezien het advies van het Comité voor de economische politiek,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Op 26 maart 2010 heeft de Europese Raad zijn goedkeuring gehecht aan het voorstel van de Commissie voor een nieuwe groei- en werkgelegenheidsstrategie; deze Europa 2020-strategie moet voor een betere coördinatie van het economisch beleid zorgen en is toegespitst op de sleutelgebieden waarop Europa's potentieel voor duurzame groei en concurrentievermogen een krachtige impuls nodig heeft.
- (2) Op voorstel van de Commissie heeft de Raad op 13 juli 2010 een Aanbeveling betreffende de globale richtsnoeren voor het economische beleid van de lidstaten en de Unie (2010-2014) vastgesteld en, op 21 oktober 2010 heeft de Raad een besluit betreffende de richtsnoeren voor het werkgelegenheidsbeleid van de lidstaten⁽³⁾ vastgesteld, die samen de „geïntegreerde richtsnoeren” vormen. De lidstaten werd verzocht in hun nationaal economisch en werkgelegenheidsbeleid met de geïntegreerde richtsnoeren rekening te houden.

⁽¹⁾ PB L 209 van 2.8.1997, blz. 1.

⁽²⁾ PB L 306 van 23.11.2011, blz. 25.

⁽³⁾ Voor 2014 gehandhaafd bij Besluit 2014/322/EU van de Raad van 6 mei 2014 betreffende de richtsnoeren voor het werkgelegenheidsbeleid van de lidstaten voor 2014 (PB L 165 van 4.6.2014, blz. 49).

- (3) Op 29 juni 2012 hebben de staatshoofden en regeringsleiders van de lidstaten besloten tot een Pact voor groei en banen, dat een samenhangend kader biedt voor actie op het niveau van de lidstaten, de EU en de eurozone, waarbij alle mogelijke hefboomen, instrumenten en beleidsvormen worden ingezet. Zij hebben bepaald welke maatregelen op het niveau van de lidstaten moeten worden genomen, en met name verklaard vastbesloten te zijn om de doelstellingen van de Europa 2020-strategie te verwezenlijken en de landspecifieke aanbevelingen uit te voeren.
- (4) Op 9 juli 2013 heeft de Raad een aanbeveling⁽¹⁾ over het nationale hervormingsprogramma voor 2013 van België vastgesteld en een advies over het geactualiseerde stabiliteitsprogramma van België voor de periode 2012-2016 uitgebracht. In overeenstemming met Verordening (EU) nr. 473/2013 van het Europees Parlement en de Raad⁽²⁾ heeft de Commissie op 15 november 2013 haar advies over het ontwerp-begrotingsplan van België voor 2014 gepresenteerd.
- (5) Op 13 november 2013 heeft de Commissie haar goedkeuring gehecht aan de jaarlijkse groeianalyse en daarmee de aanzet gegeven tot het Europees semester 2014 voor coördinatie van het economisch beleid. Tevens heeft de Commissie op 13 november 2013 op grond van Verordening (EU) nr. 1176/2011 het waarschuwingsmechanismeverslag aangenomen, waarin België werd genoemd als een van de lidstaten die aan een diepgaande evaluatie zouden worden onderworpen.
- (6) Op 20 december 2013 heeft de Europese Raad de prioriteiten inzake financiële stabiliteit, begrotingsconsolidatie en groeibevorderende maatregelen goedgekeurd. Hij benadrukte dat moet worden gestreefd naar gedifferentieerde, groeivriendelijke begrotingsconsolidatie, normalisering van de kredietverschaffing aan de economie, bevordering van groei en concurrentievermogen, aanpakken van de werkloosheid en van de sociale gevolgen van de crisis, en modernisering van de overheidsdiensten.
- (7) Op 5 maart 2014 heeft de Commissie de resultaten gepubliceerd van de diepgaande evaluatie voor België die zij op grond van artikel 5 van Verordening (EU) nr. 1176/2011 heeft uitgevoerd. Op basis van haar analyse concludeert de Commissie dat België nog steeds wordt geconfronteerd met macro-economische onevenwichtigheden die in het oog moeten worden gehouden en een beleidsoptreden vergen. In het bijzonder de ontwikkelingen op het vlak van het externe concurrentievermogen voor goederen vereisen onverminderd aandacht omdat een verdere verslechtering een bedreiging vormt voor de macro-economische stabiliteit.
- (8) Op 30 april 2014 heeft België zijn nationale hervormingsprogramma 2014 en zijn stabiliteitsprogramma 2014 ingediend. Om met de onderlinge verbanden rekening te houden zijn beide programma's terzelfder tijd geëvalueerd.
- (9) De in het stabiliteitsprogramma 2014 geschetste begrotingsstrategie heeft tot doel ervoor te zorgen dat uiterlijk in 2016 een structureel begrotingsevenwicht is gerealiseerd, en in het volgende jaar de middellangetermijndoelstelling (MTD) is verwezenlijkt. Het stabiliteitsprogramma bevestigt de eerdere middellangetermijndoelstelling van 0,75 % van het bbp, die in lijn is met de doelstellingen van het stabiliteits- en groeipact, maar de verwezenlijking ervan wordt uitgesteld tot 2017, zijnde één jaar later dan de doelstelling die was vastgelegd in het stabiliteitsprogramma van vorig jaar. De geplande jaarlijkse vooruitgang in de richting van de middellangetermijndoelstelling spoort met de aanpassing die het stabiliteits- en groeipact voorschrijft. Volgens het stabiliteitsprogramma wordt de uitgavenbenchmark in grote lijnen gerespecteerd gedurende de programmaperiode. De schuld ligt in 2013 met 101,5 % boven de in het Verdrag bepaalde referentiewaarde van 60 % van het bbp en zou volgens het stabiliteitsprogramma geleidelijk afnemen tot circa 93 % van het bbp in 2017. De doelstellingen van het stabiliteitsprogramma zijn in hun totaliteit in overeenstemming met de vereisten van het stabiliteits- en groeipact. Het aan de begrotingsprognoses van het stabiliteitsprogramma ten grondslag liggende macro-economische scenario, dat door een onafhankelijke instelling (het Federaal Planbureau) is opgesteld, is aannemelijk. De groeivoorspellingen lopen gelijk met die van de diensten van de Commissie in de voorjaarsprognoses 2014. Het begrotingstraject is nog niet onderbouwd met maatregelen. De prognoses van de Commissie laten geen werkelijke structurele verbetering in 2014 zien en, in de gebruikelijke hypothese van ongewijzigd beleid, een structurele verslechtering in 2015. Dit brengt de verwezenlijking van de doelstellingen in gevaar en zou kunnen leiden tot een significante afwijking van het aanpassingstraject in de richting van de middellangetermijndoelstelling in de jaren 2014-2015. Bovendien zal België volgens de prognoses van de Commissie zowel in 2014 als in

⁽¹⁾ PB C 217 van 30.7.2013, blz. 5.

⁽²⁾ Verordening (EU) nr. 473/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 21 mei 2013 betreffende gemeenschappelijke voorschriften voor het monitoren en beoordelen van ontwerp-begrotingsplannen en voor het garanderen van de correctie van buitensporige tekorten van de lidstaten van de eurozone (PB L 140 van 27.5.2013, blz. 11).

2015 niet aan de schuldregel voldoen. In het licht van zijn evaluatie van het stabiliteitsprogramma en de prognoses van de Commissie overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1466/97 van de Raad, is de Raad van oordeel dat België in 2013 zijn overheidstekort duurzaam heeft teruggebracht tot onder de 3% van het bbp, maar vanaf 2014 in aanzienlijke mate dreigt af te wijken van de vereisten van het preventieve gedeelte.

- (10) België heeft aanzienlijke vorderingen gemaakt met het invoeren van meer structurele coördinatieregelingen. Eind 2013 is een samenwerkingsakkoord inzake begrotingscoördinatie gesloten dat een regel instelt dat de begroting structureel in evenwicht moet zijn (conform de middellangetermijndoelstelling) op het niveau van de overheid als geheel, zoals het begrotingsverdrag voorschrijft. Voorts formaliseert het de in de praktijk tot stand gekomen coördinatie door i) het intergouvernementeel raadgevend comité een officiële rol te geven in het proces en ii) de adviserende rol van de Hoge Raad voor Financiën meer expliciet te maken. Daarnaast versterkt het akkoord de toezichhoudende rol van de Hoge Raad door uitdrukkelijk te voorzien in een correctiemechanisme wanneer significant van de overeengekomen doelstellingen wordt afgeweken. Het zou kunnen dat er nadere afspraken moeten worden gemaakt om de doelstellingen voor de periode na 2014 bindend te maken.
- (11) Niettegenstaande België er recentelijk in is geslaagd de toename van de schuldquote om te buigen, is een schuldenlast van de overheid van 101,5% van het bbp hoog te noemen en zijn er aanzienlijke latente verplichtingen en toekomstige pensioenverplichtingen. Om deze na te komen zonder afbreuk te doen aan de hoge levensstandaard, moet de ontwikkeling van de kosten voor de begroting onder controle worden gehouden, moeten de participatie- en werkgelegenheidsgraad worden verhoogd en moet de internationale concurrentiepositie worden verbeterd. Op elk van deze gebieden dienen zich voor België belangrijke uitdagingen aan. Alhoewel België stappen in de goede richting heeft gezet die de komende jaren effect zullen sorteren, zal een ambitieuzere aanpak vereist zijn, te meer daar er ook bij de handelspartners hervormingen worden doorgevoerd.
- (12) De totale belastingdruk in België is één van de hoogste in de Unie en treft in sterke mate de factor arbeid, waardoor ook de loonwag tot de hoogste in de Unie behoort. Sommige specifieke kenmerken van het belastingsysteem hebben schadelijke ecologische gevolgen, zoals de fiscale behandeling van bedrijfswagens. Er zijn gerichte maatregelen genomen om de arbeidskosten voor specifieke groepen te verlagen en de kloof tussen bruto- en nettolonen onderaan het loonspectrum te verkleinen. Er heeft zich evenwel geen significante verschuiving van de belastingdruk naar minder groei-onvriendelijke belastinggrondslagen voltrokken. De eerste denkoefeningen zijn gehouden over een grootschalige fiscale hervorming die de houdbaarheid van de overheidsfinanciën mee moet helpen verwezenlijken, het concurrentievermogen en de groei van de werkgelegenheid ondersteunt en milieuvriendelijk is. Een dergelijke hervorming zou het verlichten van de belastingdruk op arbeid moeten behelzen, naast het vereenvoudigen van het belastingsysteem als geheel, het efficiënter maken van de btw, het verruimen van de belastinggrondslagen, het verminderen van het aantal aftrekmogelijkheden, het dichteren van achterpoortjes in de wetgeving en het laten uitdoven van subsidies met schadelijke milieugevolgen.
- (13) De verwachte impact van de vergrijzing is voor België bijzonder hoog, waarbij de voorspelling is dat de gerelateerde kosten met meer dan 8% van het bbp zullen stijgen tussen 2010 en 2060, met name voor pensioenen en langdurige zorg. De onlangs begonnen hervorming van de sociale zekerheid voor ouderen zou een gunstig effect moeten hebben op hun indienstneming/-houding. Gelet op de omvang van de uitdaging zijn echter extra inspanningen nodig om een en ander budgettair houdbaar te maken. Daarbij moet rekening worden gehouden met de noodzaak om de socialezekerheidsstelsels voor ouderen op peil te houden. Er zijn maatregelen vereist om de pensioenleeftijd aan de ontwikkeling van de levensverwachting te koppelen, de kloof tussen de wettelijke en de werkelijke pensioenleeftijd te verkleinen en de overheidsuitgaven voor langdurige zorg kostenefficiënter te maken.
- (14) In België wordt het arbeidspotentieel chronisch onderbenut. De activiteitsgraad en de werkgelegenheidsgraad liggen onder het EU-gemiddelde en stagneren, terwijl de langdurige werkloosheid als percentage van de totale werkloosheid hoog blijft. De zeer brede loonwag zorgt in combinatie met het stelsel van werkloosheidsuitkeringen voor significante werkloosheids- en inactiviteitsvallen voor de meeste categorieën van de beroepsbevolking. Hoewel er maatregelen zijn genomen om de werkloosheidsvallen voor laagverdieners te verkleinen, is de val voor de meeste andere categorieën groter geworden en blijven de inactiviteitsvallen hardnekkig. Door de hoog blijvende arbeidskosten wordt gewoonlijk een aanwervingspolitiek gehanteerd die risico's schuwt en nadelig is voor outsiders zoals jongeren, laaggeschoolden en personen met een migratieachtergrond, van wie de participatiegraad, evenals die van oudere werknemers, ver onder het EU-gemiddelde ligt. De krachtige bescherming van insiders, waardoor iemand die van baan verandert bepaalde rechten (bv. vertrekvergoeding, mogelijkheid tot vervroegd pensioen, anciënniteitsbonussen)

verliest, ontmoedigt de beroepsmobiliteit binnen en tussen sectoren. Die inertie maakt actief arbeidsmarktbeleid in België betrekkelijk ondoeltreffend en leidt tot een situatie waarin in sommige sectoren en gebieden tekorten aan bepaalde vaardigheden groei in de weg staan en er tegelijkertijd in andere sectoren en gebieden aanhoudend hoge werkloosheid heerst. De werkloosheid onder jongeren is het voorbije jaar beduidend toegenomen, al zijn er grote verschillen tussen de gewesten en tussen groepen. Het aanpakken van het structurele probleem van discrepanties tussen aangeboden en gevraagde vaardigheden zal gepaard moeten gaan met de bestrijding van het nijpende probleem van vroegtijdig schoolverlaten en jongeren die het onderwijs verlaten zonder kwalificaties. De zesde staats hervorming opent perspectieven om het werkgelegenheidsbeleid doelgerichter en efficiënter te maken op voorwaarde dat de samenwerking tussen het federale en de regionale niveau's wordt geoptimaliseerd.

- (15) De competitiviteit van België blijft achteruitgaan, ook wat de niet-kostenaspecten betreft. In het bijzonder verzwakt het vermogen van de industriële activiteiten om internationaal te concurreren, wat zich weerspiegelt in krimpende marges voor producenten en in verlies van arbeidsplaatsen. België maakt van oudsher gebruik van loonindexering om de koopkracht op peil te houden. Het doorschieten van de totale loonstijging is in voorkomende gevallen echter te laat en onvoldoende gecorrigeerd. Bovendien staat de centrale loonnorm soms in de weg aan het adequaat in aanmerking nemen van sectorale ontwikkelingen van de productiviteit en lokale arbeidsmarktomstandigheden. Daardoor zijn de lonen sneller gestegen dan de productiviteit, met verlies van arbeidsplaatsen en concurrentievermogen tot gevolg. België zou, in overleg met de sociale partners en conform de nationale praktijken, zijn loonvormingsmechanisme zo moeten hervormen dat grotere sectorale loondifferentiatie en een betere aansluiting van de lonen op de productiviteitsontwikkelingen mogelijk zijn. De detailhandelsprijzen blijven hoger dan in de buurlanden, terwijl beperkingen betreffende diensten van deskundigen de ontwikkeling van innovatieve bedrijfsmodellen in de weg staan en investeringen hinderen. De distributietarieven voor elektriciteit behoren nog altijd tot de hoogste in Europa en de geplande regionalisering zorgt voor onzekerheid omtrent de toekomstige ontwikkeling van de distributiekosten voor eindgebruikers aangezien het momenteel bevroren tarief de stijgende kosten van de distributeurs niet dekt. Als België de hoge lonen wil handhaven en terzelfder tijd nieuwe werkgelegenheid wil scheppen, zal het meer dan thans het geval is geavanceerde goederen met meer toegevoegde waarde moeten produceren en verkopen op de wereldmarkten. Er zijn in België te weinig snelgroeiende ondernemingen in innovatiesectoren. De innovatiesteunregelingen zijn goed ontwikkeld en dekken de volledige innovatiecyclus maar ze zijn ingewikkeld geworden en hebben een versnipperd karakter. De groei van activiteiten met een hoge toegevoegde waarde wordt vaak gehinderd door een tekort aan gekwalificeerde arbeidskrachten.
- (16) De verwachting is dat België zijn doelstelling van 15% minder emissies van broeikasgassen in sectoren die niet onder het EU-emissiehandelssysteem vallen tegen 2020, niet zal halen, althans niet zonder een beroep te doen op flexibiliteitsmechanismen. De initiatieven die worden genomen, lijken samenhang en richting te missen en het blijft onduidelijk wat het gecombineerde effect zal zijn van maatregelen om de emissies, in het bijzonder van de vervoerssector en van gebouwen, terug te dringen. De verlaging van de btw op elektriciteit zou de inspanningen op dat gebied verder kunnen ondermijnen. De onderhandelingen over een samenwerkings- en lastenverdelingsakkoord tussen de federale staat en de gewesten hebben geen duidelijke spreiding van de inspanningen opgeleverd. Het dichtslibben van de wegen is in vergelijking met vele andere landen een zware last voor de Belgische economie. De ernst van het probleem vereist een integrale beleidsrespons waarbij wordt gekeken naar het potentieel van naar tijdstip variabele congestieheffingen, de gunstige fiscale behandeling van het privégebruik van bedrijfswagens en brandstofkaarten wordt herzien en de efficiëntie van het openbaar vervoer wordt verhoogd.
- (17) In de context van het Europees semester heeft de Commissie een brede analyse van het economische beleid van België verricht. Zij heeft zowel het nationale hervormingsprogramma als het stabiliteitsprogramma doorgelicht. Daarbij heeft zij niet alleen gekeken naar de relevantie ervan voor een houdbaar budgettair en sociaaleconomisch beleid in België, maar is zij ook nagegaan of de EU-regels en -richtsnoeren in acht zijn genomen, gezien de noodzaak de algemene economische governance van de Unie te versterken door middel van een EU-inbreng in toekomstige nationale besluiten. Haar aanbevelingen in het kader van het Europees semester worden in de onderstaande aanbevelingen 1 tot en met 6 weergegeven.
- (18) In het licht van deze beoordeling heeft de Raad het stabiliteitsprogramma van België onderzocht en zijn advies ⁽¹⁾ daarover is met name in de onderstaande aanbeveling 1 weergegeven.

⁽¹⁾ Op grond van artikel 5, lid 2, van Verordening (EG) nr. 1466/97.

- (19) In het licht van de diepgaande evaluatie van de Commissie en deze beoordeling heeft de Raad het nationale hervormingsprogramma en het stabiliteitsprogramma van België onderzocht. Zijn aanbevelingen op grond van artikel 6 van Verordening (EU) nr. 1176/2011 zijn in de onderstaande aanbevelingen 2, 4 en 5 weergegeven.
- (20) In de context van het Europees semester heeft de Commissie tevens een analyse van het economisch beleid van de eurozone als geheel verricht. Op basis hiervan heeft de Raad specifieke aanbevelingen gericht tot de lidstaten die de euro als munt hebben⁽¹⁾. Als land dat de euro als munt heeft, dient België er ook op toe te zien dat aan die aanbevelingen volledig en tijdig uitvoering wordt gegeven,

BEVEELT AAN dat België in de periode 2014-2015 actie onderneemt om:

1. Na het corrigeren van het buitensporige tekort, krachtigere begrotingsmaatregelen voor 2014 te nemen gelet op het zich aftekenende verschil van 0,5 % van het bbp op basis van de voorjaarsprognose 2014 van de diensten van de Commissie die wijst op het gevaar van aanzienlijke afwijking ten opzichte van de vereisten van het preventieve deel van het stabiliteits- en groeipact. In 2015 de begrotingsstrategie die de vereiste aanpassing van 0,6 % van het bbp in de richting van de middellangetermijndoelstelling moet waarborgen, waarmee ook aan de schuldregel zou worden voldaan, aanzienlijk te versterken. Daarna, totdat de middellangetermijndoelstelling is verwezenlijkt, de voorgenomen jaarlijkse structurele aanpassing in de richting van de middellangetermijndoelstelling voort te zetten, overeenkomstig het vereiste van een jaarlijkse structurele aanpassing van ten minste 0,5 % van het bbp, en een grotere aanpassing te realiseren als de economische omstandigheden meezitten of zulks nodig is om aan de schuldregel te voldoen, teneinde de hoge schuldquote van de overheid op een duurzaam neerwaarts traject te brengen. Te zorgen voor een evenwichtige bijdrage van alle bestuursniveaus aan het nakomen van de begrotingsregels, met inbegrip van de regel inzake structureel begrotingsevenwicht, door middel van een bindend instrument waarvan een uitdrukkelijke uitsplitsing van de doelstellingen in een planningperspectief op middellange termijn deel uitmaakt.
2. Het belastingsysteem in zijn geheel evenwichtiger en billijker te maken en in te zetten op een grootschalige fiscale hervorming die gericht is op het verlichten van de belastingdruk op arbeid, het vereenvoudigen van het belastingsysteem, het efficiënter maken van de btw, het verruimen van de belastinggrondslagen, het verminderen van het aantal afrekmogelijkheden, het dichten van achterpoortjes en het laten uitdoven van subsidies met schadelijke milieugevolgen.
3. De toekomstige stijging van de overheidsuitgaven in verband met de vergrijzing, met name voor pensioenen en langdurige zorg, te beheersen door meer inspanningen te leveren om de kloof tussen de werkelijke en de wettelijke pensioenleeftijd te verkleinen, de mogelijkheden om vroeger met pensioen te gaan vervroegd af te bouwen, actief ouder worden te bevorderen, de pensioenleeftijd aan te passen aan de ontwikkeling van de levensverwachting, en de overheidsuitgaven voor langdurige zorg kostenefficiënter te maken.
4. De arbeidsmarktparticipatie te verhogen, in het bijzonder door de financiële prikkels die werken onaantrekkelijk maken te beperken de arbeidsmarkt toegankelijker te maken voor outsiders zoals jongeren en personen met een migratieachtergrond, de beroepsmobiliteit te vergroten, en discrepanties tussen aangeboden en gevraagde vaardigheden en het probleem van vroegtijdig schoolverlaten aan te pakken. Overal in het land de partnerschappen tussen de overheid, openbare arbeidsbemiddelingsdiensten en onderwijsinstellingen te versterken om in een vroeg stadium gepersonaliseerde bijstand aan jongeren te verlenen.
5. Het concurrentievermogen te herstellen door de hervorming van het loonvormingsmechanisme, met inbegrip van de loonindexering, voort te zetten in overleg met de sociale partners en conform de nationale praktijken, om ervoor te zorgen dat de loonevolutie aansluit bij de productiviteitsontwikkelingen op sectoraal en/of bedrijfsniveau en bij de economische toestand, en voorziet in daadwerkelijke automatische correcties waar zulks nodig is; door de mededinging te versterken in de sectoren van de detailhandel, excessieve beperkingen betreffende diensten, met inbegrip van diensten van deskundigen, te elimineren en het gevaar van verdere stijgingen van de energiedistributiekosten in te dijken; door innovatie te stimuleren via geharmoniseerde steunregelingen en minder administratieve barrières; en door een gecoördineerd onderwijs- en opleidingsbeleid te voeren dat de hardnekkige discrepanties tussen aangeboden en gevraagde vaardigheden en de regionale verschillen inzake vroegtijdig schoolverlaten aanpakt.

⁽¹⁾ Zie bladzijde 141 van dit Publicatieblad.

6. Er voor te zorgen dat de 2020-doelstellingen voor het terugdringen van de emissies van broeikasgassen van niet-ETS-activiteiten, in het bijzonder van gebouwen en van het vervoer, worden gehaald. Erop toe te zien dat de bijdrage die van het vervoer moet komen, aansluit bij de doelstelling om de verkeerscongestie te verminderen. Duidelijke afspraken te maken over de verdeling van de inspanningen en lasten tussen het federale niveau en de regionale entiteiten.

Gedaan te Brussel, 8 juli 2014.

Voor de Raad

De voorzitter

P. C. PADOAN

AANBEVELING VAN DE RAAD**van 8 juli 2014****over het nationale hervormingsprogramma 2014 van Bulgarije en met een advies van de Raad over het convergentieprogramma 2014 van Bulgarije**

(2014/C 247/02)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 121, lid 2, en artikel 148, lid 4,

Gezien Verordening (EG) nr. 1466/97 van de Raad van 7 juli 1997 over versterking van het toezicht op begrotingsituaties en het toezicht op en de coördinatie van het economisch beleid ⁽¹⁾, en met name artikel 9, lid 2,

Gezien Verordening (EU) nr. 1176/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 november 2011 betreffende de preventie en correctie van macro-economische onevenwichtigheden ⁽²⁾, en met name artikel 6, lid 1,

Gezien de aanbeveling van de Europese Commissie,

Gezien de resoluties van het Europees Parlement,

Gezien de conclusies van de Europese Raad,

Gezien het advies van het Comité voor de werkgelegenheid,

Gezien het advies van het Economisch en Financieel Comité,

Gezien het advies van het Comité voor sociale bescherming,

Gezien het advies van het Comité voor de economische politiek,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Op 26 maart 2010 heeft de Europese Raad zijn goedkeuring gehecht aan het voorstel van de Commissie voor een nieuwe groei- en werkgelegenheidsstrategie; deze Europa 2020-strategie moet voor betere coördinatie van het economisch beleid zorgen en spitst zich toe op de sleutelgebieden waarop Europa's potentieel voor duurzame groei en concurrentievermogen een krachtige impuls nodig heeft.
- (2) Op voorstel van de Commissie heeft de Raad op 13 juli 2010 een aanbeveling inzake de globale richtsnoeren voor het economisch beleid van de lidstaten en de Unie (2010-2014) en op 21 oktober 2010 een besluit betreffende de richtsnoeren voor het werkgelegenheidsbeleid van de lidstaten ⁽³⁾ vastgesteld, die samen de „geïntegreerde richtsnoeren” vormen. De lidstaten werd verzocht in hun nationaal economisch en werkgelegenheidsbeleid met de geïntegreerde richtsnoeren rekening te houden.
- (3) Op 29 juni 2012 hebben de staatshoofden en regeringsleiders van de lidstaten besloten tot een Pact voor groei en banen, dat een samenhangend kader biedt voor actie op het niveau van de lidstaten, de EU en de eurozone, waarbij alle mogelijke hefboomen, instrumenten en beleidsvormen worden ingezet. Zij hebben bepaald welke maatregelen op het niveau van de lidstaten moeten worden genomen, en met name verklaard vastbesloten te zijn om de doelstellingen van de Europa 2020-strategie te verwezenlijken en de landenspecifieke aanbevelingen uit te voeren.
- (4) Op 9 juli 2013 heeft de Raad een aanbeveling ⁽⁴⁾ over het nationale hervormingsprogramma voor 2013 van Bulgarije vastgesteld en heeft hij zijn advies uitgebracht over het convergentieprogramma van Bulgarije voor de periode 2012-2016.

⁽¹⁾ PB L 209 van 2.8.1997, blz. 1.

⁽²⁾ PB L 306 van 23.11.2011, blz. 25.

⁽³⁾ Gehandhaafd voor 2014 bij Besluit 2014/322/EU van de Raad van 6 mei 2014 betreffende de richtsnoeren voor het werkgelegenheidsbeleid van de lidstaten voor 2014 (PB L 165 van 4.6.2014, blz. 49).

⁽⁴⁾ PB C 217 van 30.7.2013, blz. 10.

- (5) Op 13 november 2013 heeft de Commissie haar goedkeuring gehecht aan de jaarlijkse groeianalyse en daarmee de aanzet gegeven tot het Europees semester 2014 voor coördinatie van het economisch beleid. Op dezelfde dag heeft de Commissie op grond van Verordening (EU) nr. 1176/2011 tevens het waar-schuwingsmechanismeverslag aangenomen. Daarin werd Bulgarije genoemd als een van de lidstaten die aan een diepgaande evaluatie zouden worden onderworpen.
- (6) Op 20 december 2013 heeft de Europese Raad de prioriteiten inzake financiële stabiliteit, begrotingscon-solidatie en groeibevorderende maatregelen goedgekeurd. Hij benadrukte dat moet worden gestreefd naar een gedifferentieerde, groeivriendelijke begrotingsconsolidatie, normalisering van de kredietverschaffing aan de economie, bevordering van groei en concurrentievermogen, aanpakken van de werkloosheid en van de sociale gevolgen van de crisis, en modernisering van de overheidsdiensten.
- (7) Op 5 maart 2014 heeft de Commissie de uitkomsten gepubliceerd van de diepgaande evaluatie voor Bul-garije die zij op grond van artikel 5 van Verordening (EU) nr. 1176/2011 heeft uitgevoerd. Op basis van haar analyse concludeert de Commissie dat Bulgarije nog steeds wordt geconfronteerd met macro-econo-mische onevenwichtigheden die in het oog moeten worden gehouden en een doortastend beleidsoptreden vereisen. Met name vereist de langdurige aanpassing van de arbeidsmarkt beleidsacties, terwijl de correctie van de externe positie en de deleveraging door de bedrijven goed opschieten.
- (8) Op 17 april 2014 heeft Bulgarije zijn nationale hervormingsprogramma 2014 en zijn convergentiepro-gramma 2014 ingediend. Om met de onderlinge verbanden rekening te houden, zijn beide programma's tegelijkertijd geëvalueerd.
- (9) De doelstelling van de begrotingsstrategie die in het convergentieprogramma 2014 is opgenomen, is het behalen van de middellangetermijndoelstelling van een structureel tekort van -1% van het bbp in 2016. De middellangetermijndoelstelling is stringenter dan hetgeen het stabiliteits- en groeipact vereist. Bulgarije heeft gebruikgemaakt van de mogelijkheid van een tijdelijke afwijking van de middellangetermijndoelstel-ling met $0,6\%$ van het bbp in 2013 en met $0,1\%$ van het bbp in 2014 die voor gezamenlijk gefinan-cierde projecten is toegestaan. In het convergentieprogramma wordt uitgegaan van een verslechtering van het (herberekende) structurele saldo met $0,3\%$ van het bbp in 2014, tot $-1,3\%$ van het bbp, en van een verbetering met $0,3\%$ van het bbp in 2015, tot $-1,0\%$ van het bbp, waardoor wordt teruggekeerd naar een situatie waarin de middellangetermijndoelstelling weer wordt verwezenlijkt. De stijging van de overheidsuitgaven zou het desbetreffende benchmarkreferentiepercentage voor de uitgaven op middellange termijn in 2014-2015 niet overschrijden. De begrotingsplannen zijn dus in overeenstemming met de vereisten van het stabiliteits- en groeipact. De schuldquote bedraagt aanzienlijk minder dan 60% van het bbp; volgens het convergentieprogramma zal zij naar verwachting slechts lichtjes toenemen tot $20,6\%$ van het bbp tegen het einde van de programmaperiode. Het macro-economische scenario dat aan de begrotingsprognoses in het convergentieprogramma ten grondslag ligt, is optimistisch voor de periode 2014-2015, met een verwachte jaarlijkse groei van $2,1\%$ in 2014 en $2,6\%$ in 2015, in plaats van res-pectievelijk $1,7\%$ in 2014 en $2,0\%$ in 2015 in de voorjaarsprognoses 2014 van de Commissiediensten. Volgens de prognoses van de Commissie is de afwijking van Bulgarije van zijn middellangetermijndoelstel-ling in 2014 groter dan hetgeen wordt toegestaan op grond van de tijdelijke afwijking voor gezamenlijk gefinancierde projecten en zou de vereiste terugkeer naar de middellangetermijndoelstelling in 2015 niet worden verwezenlijkt. Op basis van zijn beoordeling van het convergentieprogramma 2014 en de prog-noses van de Commissie is de Raad overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1466/97 van mening dat het risico bestaat van een afwijking van de middellangetermijndoelstelling in 2014 en 2015.
- (10) De naleving van de belastingwetgeving en de kwaliteit van de belastingadministratie blijven prioritaire opgaven in Bulgarije. Uit de beschikbare ramingen blijkt dat de schaduw economie een aanzienlijke omvang heeft, hetgeen wordt bevestigd door gegevens over zwartwerk in Bulgarije. De administratieve kosten voor de inning van de ontvangsten en de fiscale nalevingskosten zijn vrij hoog. Hoewel verschei-dene maatregelen zijn genomen om het hoofd te bieden aan deze problemen, ontbreekt het Bulgarije nog steeds aan een volwaardige strategie voor de naleving van de belastingwetgeving, die betrekking zou moe-ten hebben op de werkzaamheden van alle met de belastinginvordering belaste instanties en een vooraf-gaande analyse zou moeten bevatten van de meest aanzienlijke risico's inzake belastinginning, alsook een evaluatie van de reeds genomen maatregelen, inclusief vereenvoudigingsmaatregelen en verbeterde controles.
- (11) In 2013 zette Bulgarije een stap terug ten aanzien van in het verleden aangegane verplichtingen op het vlak van de hervorming van het pensioenstelsel. De regelingen voor vervroegde uittreding werden niet beperkt zoals gepland was. De voorgenomen jaarlijkse verhoging van de wettelijke pensioenleeftijd werd uitgesteld. Er is geen vooruitgang geboekt met betrekking tot de harmonisatie van de pensioenleeftijd tus-sen mannen en vrouwen en er zijn geen maatregelen genomen voor de invoering van striktere criteria om voor invaliditeitspensioenen in aanmerking te komen en van controles om de misbruiken bij

de toewijzing van dergelijke pensioenen te beteugelen. Bulgarije heeft een van de snelst vergrijzende bevolkingen in de Unie, hetgeen negatieve gevolgen heeft voor de arbeidsmarkt, de potentiële economische groei en de financiering van zijn pensioenstelsel. Derhalve moet Bulgarije de hervorming van zijn pensioenstelsel voortzetten. Bulgarije staat ook voor belangrijke uitdagingen bij de rationalisering en het beheer van de ziekenhuissector, onder meer een gebrek aan transparantie in de ziekenhuisfinanciering en onvoldoende ontwikkelde diensten voor poliklinische zorg. Daarnaast blijven door het hoge niveau van formele en informele betalingen die rechtstreeks ten laste zijn van de patiënt, bepaalde segmenten van de bevolking daadwerkelijk verstoken van toegang tot gezondheidszorg. Indicatoren voor de gezondheidstoestand zijn zwak in vergelijking met andere lidstaten, hetgeen erop wijst dat structureel hogere overheidsuitgaven voor de gezondheidszorg in de toekomst noodzakelijk kunnen zijn.

- (12) De voorbije jaren was er een ondermaats presterende arbeidsmarkt, waardoor het aanpassingsvermogen van de economie werd beperkt en het groeipotentieel ervan werd ondermijnd. In 2013 is de werkloosheid afgevlakt, maar de aantallen jonge en langdurige werklozen zijn blijven stijgen. Bulgarije heeft te kampen met een van de hoogste percentages jongeren zonder werk, scholing of opleiding, hetgeen wijst op een ernstige onderbenutting en onderontwikkeling van het menselijk kapitaal. Er is slechts zeer beperkte vooruitgang geboekt op het vlak van de versterking van de capaciteit van het arbeidsbureau. Daarnaast moeten ook de reikwijdte en de efficiëntie van een actief arbeidsmarktbeleid worden uitgebreid. Het ontbreekt Bulgarije aan doeltreffende maatregelen om niet-geregistreerde jongeren te bereiken, inclusief Roma, overeenkomstig de doelstellingen van de jongerengarantie. Een aanzienlijk aandeel werklozen valt buiten de gebruikelijke vangnetten (werkloosheidsuitkeringen en sociale bijstand) en is dus aangewezen op solidariteit binnen hun familie of informele arbeid. Bulgaren lopen een van de hoogste risico's op armoede of sociale uitsluiting in de Unie. Het is mogelijk dat door de minimumdrempels voor de betaling van socialezekerheidsbijdragen laaggeschoolden verhinderd worden om volledig te participeren aan de formele economie. Er zijn enkele onderzoeken uitgevoerd om de mogelijke effecten te beoordelen en deze onderzoeken moeten worden geëvalueerd en opgevolgd met een passend beleidsoptreden. Er zijn geen duidelijke richtsnoeren voor een transparante vaststelling van het minimumloon in Bulgarije. De wettelijke minimumlonen zijn sinds 2011 aanzienlijk gestegen, hetgeen negatieve effecten kan hebben op de werkgelegenheid en dus moet worden opgevolgd.
- (13) Bulgarije heeft nog steeds niet de wetgeving inzake schoolonderwijs goedgekeurd die een kader moet bieden voor de tenuitvoerlegging van de noodzakelijke diepgaande hervormingen van het onderwijssysteem, inclusief de modernisering van de leerplannen en de verbeterde lerarenopleiding. De kwaliteit van het beroepsonderwijs en de beroepsopleidingen in Bulgarije moet worden versterkt, waarbij moet worden gezorgd voor een betere integratie in de algemene onderwijsstructuren om flexibele trajecten mogelijk te maken, vroegtijdig schoolverlaten terug te dringen en de toegang tot reguleringen voor een leven lang leren te verbeteren. Het hoger onderwijs wordt dan weer geconfronteerd met hardnekkige uitdagingen om beter in te spelen op de behoeften van de arbeidsmarkt. Het lage peil van de kwaliteitscertificatie draagt bij tot de zwakke prestaties. Er wordt overlegd over een nieuwe strategie voor het hoger onderwijs, waarin wordt opgeroepen tot de herstructurering van het bestuur van de universiteiten door de directe betrokkenheid van de belanghebbenden, zoals ondernemers en studenten, de consolidatie van de universiteiten en een prestatiegebonden benadering om de onderwijsresultaten beter af te stemmen op de behoeften van de arbeidsmarkt. Een permanente uitdaging blijft de toegang tot onderwijs voor kansarme kinderen, in het bijzonder Roma-kinderen. De verplichte kleuterschool gedurende twee jaar is een cruciale maatregel die de goede richting uitgaat en strikt ten uitvoer moet worden gelegd, in samenhang met maatregelen om vroegtijdig schoolverlaten tegen te gaan. De bestaande initiatieven om de lerarenopleiding te verbeteren, moeten worden bevorderd en de feitelijke segregatie in de scholen moet worden teruggedrongen. De regels die de kinderbijslag koppelen aan onderwijsparticipatie zijn van kracht, maar de maatregelen hebben mogelijk nog niet de gewenste resultaten opgeleverd.
- (14) Bredere inspanningen om de overheidsdiensten te moderniseren hebben een beperkte impact gehad als gevolg van een gefragmenteerde benadering en een ontoereikende inzet voor diepgaande hervormingen. Bulgarije heeft nood aan een gecoördineerde strategie voor de hervorming van de overheidsdiensten om het professionalisme en de onafhankelijkheid van de overheid en haar regelgevende instanties te versterken, inclusief een op verdiensten gebaseerd systeem van aanstellingen en loopbaanontwikkeling voor ambtenaren en doeltreffende structuren om het corruptierisico aan te pakken. De inspanningen moeten worden voortgezet om het algemene ondernemingsklimaat te verbeteren. De problemen hebben onder meer betrekking op de procedures voor het verkrijgen van vergunningen en het registreren van ondernemingen. Het afwikkelen van een faillissement neemt gemiddeld meer dan drie jaar in beslag en het recuperatiepercentage is gering. Nieuwe regels over betalingsachterstanden werden in 2013 vastgesteld en moeten ten uitvoer worden gelegd. De ontwikkeling van de e-overheid is vastgelopen en de coördinatie om te zorgen

voor de interoperabiliteit tussen de systemen en aldus een centraal aanspreekpunt op te richten is ontorekend, waardoor de inspanningen om de transparantie te verhogen en de administratieve lasten te verminderen beperkt blijven. Op het vlak van de overheidsopdrachten ontbreekt er een eenvoudig en gecodificeerd rechtskader, hetgeen resulteert in een complexe wet- en regelgeving met onzekerheid voor de marktdeelnemers als gevolg. De onafhankelijkheid van de rechterlijke macht blijft ook een belangrijk punt van zorg dat een impact heeft op het ondernemingsklimaat in Bulgarije. Bulgarije heeft enkele maatregelen genomen om de corruptie aan te pakken, maar de algehele vooruitgang blijft beperkt en broos, waardoor meer samenhangende controles en ontradende sancties ten aanzien van belangenconflicten noodzakelijk zijn. Daarnaast moet ook gezorgd worden voor een betere coördinatie tussen de instanties voor corruptiebestrijding en moeten zij afgeschermd worden van politieke invloed.

- (15) De mededinging in de elektriciteits- en gasectoren blijft beperkt. Specifieke probleemgebieden voor een verbetering van de werking van de energiemarkten zijn onder meer het ontbreken van zowel elektriciteits- en gasbeurzen als een transparante groothandelsmarkt. De vrije elektriciteitsmarkt wordt gedomineerd door één enkele leverancier en door de beperkte omvang van deze markt kan de concurrentie haar rol inzake de waarborging van kosteneffectiviteit niet vervullen. De onafhankelijkheid en doeltreffendheid van de nationale toezichthouder blijven beperkt. Door de afhankelijkheid van de invoer door een beperkt aantal leveranciers en de ontoereikende ontwikkeling van de infrastructuur ontstaat het risico van verstoringen van de toelevering. Een omvangrijk pakket maatregelen om de energie-efficiëntie te verbeteren is voorgesteld om in aanmerking te komen voor EU-financiering in de nieuwe programmeringsperiode 2014-2020.
- (16) In de context van het Europees semester heeft de Commissie een alomvattende analyse van het economische beleid van Bulgarije verricht. Zij heeft het nationale hervormingsprogramma en het convergentieprogramma beoordeeld. Daarbij heeft zij niet alleen gekeken naar de relevantie ervan voor een houdbaar budgettair en sociaaleconomisch beleid in Bulgarije, maar ook nagegaan of de EU-regels en -richtsnoeren in acht zijn genomen, gezien de noodzaak de algemene economische governance van de Unie te versterken door middel van een EU-inbreng in toekomstige nationale besluiten. Haar aanbevelingen in het kader van het Europees semester worden in de onderstaande aanbevelingen 1 tot en met 6 weergegeven.
- (17) In het licht van deze beoordeling heeft de Raad het convergentieprogramma van Bulgarije onderzocht. Zijn advies ⁽¹⁾ daarover is met name in onderstaande aanbeveling 1 weergegeven.
- (18) In het licht van de diepgaande evaluatie van de Commissie en deze beoordeling heeft de Raad het nationale hervormingsprogramma en het convergentieprogramma onderzocht. Zijn aanbevelingen op grond van artikel 6 van Verordening (EU) nr. 1176/2011 zijn in de onderstaande aanbevelingen 3, 4 en 5 weergegeven,

BEVEELT AAN dat Bulgarije in de periode 2014-2015 actie zou moeten ondernemen om:

1. De begrotingsmaatregelen voor 2014 te versterken in het licht van de dreigende kloof ten opzichte van het preventieve deel van de vereisten van het stabiliteits- en groeipact. De begrotingsstrategie voor 2015 te versterken om ervoor te zorgen dat de middellangetermijndoelstelling wordt gehaald en ook daarna wordt vastgehouden. Ervoor te zorgen dat de nieuwe begrotingsraad in staat is om zijn mandaat te vervullen. Een breed opgezette belastingstrategie ten uitvoer te leggen om de belastinginning te versterken, de zwarte economie te bestrijden en de nalevingskosten te drukken.
2. Een strategie voor de lange termijn voor het pensioenstelsel vast te stellen, door zoals gepland voort te gaan met de jaarlijkse verhoging van de wettelijke pensioenleeftijd en een mechanisme op te zetten om op lange termijn de wettelijke pensioenleeftijd aan de levensverwachting te koppelen, waarbij regelingen voor vervroegde uitstreding geleidelijk worden afgebouwd en de wettelijke pensioenleeftijd voor mannen en vrouwen wordt gelijkgeschakeld. Striktere criteria en procedures in te voeren voor de toewijzing van invaliditeitspensioenen, bijvoorbeeld door beter rekening te houden met de resterende arbeidscapaciteit van de aanvragers. Te zorgen voor een kostenefficiënte verlening van de gezondheidszorg door de prijsbepaling van gezondheidszorgdiensten te verbeteren en de ziekenhuisfinanciering aan resultaten te koppelen, het ziekenhuisnetwerk sneller te verbeteren en poliklinische zorg te ontwikkelen.
3. De efficiëntie van het arbeidsbureau te verbeteren door een systeem van prestatiebeoordeling te ontwikkelen en de inspanningen meer toe te spitsen op de meest kwetsbaren, zoals laaggeschoolde en oudere werknemers, de langdurig werklozen en de Roma. De reikwijdte en de doeltreffendheid van het actieve arbeidsmarktbeleid uit te breiden om de profielen van de werkzoekenden beter af te stemmen op de arbeidsmarkt en niet-geregistreerde jongeren te bereiken die geen opleiding of onderwijs volgen en geen werk hebben,

⁽¹⁾ Uit hoofde van artikel 9, lid 2, van Verordening (EG) nr. 1466/97.

overeenkomstig de doelstellingen van een jongerengarantie. De effectieve reikwijdte van werkloosheidsuitkeringen en sociale bijstand en de band ervan met activeringsmaatregelen te verbeteren. De grondige evaluatie van de minimumdrempels voor socialezekerheidsbijdragen voortvarend af te handelen om te voorkomen dat het socialezekerheidsstelsel ertoe leidt dat laaggeschoolden uit de arbeidsmarkt worden geprijsd. In overleg met de sociale partners transparante richtsnoeren op te stellen voor de aanpassing van het wettelijke minimumloon, waarbij rekening wordt gehouden met de impact ervan op de werkgelegenheid en het concurrentievermogen. Teneinde de armoede te verlichten, de toegankelijkheid en doeltreffendheid van sociale diensten en overdrachten voor kinderen en ouderen verder te verbeteren.

4. De wetgeving inzake schoolonderwijs goed te keuren en de hervormingen van het beroepsonderwijs en het hoger onderwijs voort te zetten om het niveau en de relevantie van de op alle niveaus verworven vaardigheden te verbeteren, waarbij partnerschappen worden bevorderd tussen de onderwijsinstellingen en het bedrijfsleven om de onderwijsresultaten beter af te stemmen op de behoeften van de arbeidsmarkt. De kwaliteit van de instellingen voor beroepsonderwijs en opleiding te versterken en de toegang tot reguleringen voor een leven lang leren te bevorderen. Meer inspanningen te leveren om de toegang te verbeteren tot inclusief peuter- en schoolonderwijs van hoge kwaliteit voor kansarme kinderen, in het bijzonder Roma, en de regelgeving die de uitbetaling van kinderbijslagen koppelt aan participatie in het onderwijs strikt toe te passen.
5. Het ondernemingsklimaat, in het bijzonder voor kleine en middelgrote ondernemingen, te blijven verbeteren door de administratieve rompslomp te verminderen, e-overheid te bevorderen, de insolventieprocedures te stroomlijnen en de wetgeving betreffende betalingsachterstanden uit te voeren. Het stelsel voor overheidsopdrachten te verbeteren door de administratieve capaciteit uit te breiden, de voorafgaande controles door het bureau voor overheidsopdrachten te versterken en concrete maatregelen te nemen voor de tenuitvoerlegging van online aanbestedingsprocedures. De kwaliteit en de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht te versterken en meer inspanningen te leveren in de strijd tegen corruptie.
6. De hervorming van de energiesector te bevorderen om de mededinging, de marktefficiëntie, de transparantie en de energie-efficiëntie te verhogen, in het bijzonder door marktbelemmeringen weg te nemen, het aandeel van het gereguleerde segment terug te schroeven, grotere inspanningen te leveren met het oog op de oprichting van een transparante groothandelsmarkt voor elektriciteit en aardgas, quota's geleidelijk te laten uitdoven en de onafhankelijkheid en bestuurlijke capaciteit van de energietoezichthouder te versterken. De interconnectieprojecten met de aangrenzende lidstaten en kandidaat-lidstaten, met name voor gas, te versnellen en de capaciteit om verstoringen te verhelpen, te versterken.

Gedaan te Brussel, 8 juli 2014.

Voor de Raad

De voorzitter

P. C. PADOAN

AANBEVELING VAN DE RAAD**van 8 juli 2014****over het nationale hervormingsprogramma 2014 van Tsjechië en met een advies van de Raad over het convergentieprogramma van Tsjechië voor de periode 2014**

(2014/C 247/03)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 121, lid 2, en artikel 148, lid 4,

Gezien Verordening (EG) nr. 1466/97 van de Raad van 7 juli 1997 over versterking van het toezicht op begrotingssituaties en het toezicht op en de coördinatie van het economisch beleid⁽¹⁾, en met name artikel 9, lid 2,

Gezien de aanbeveling van de Europese Commissie,

Gezien de resoluties van het Europees Parlement,

Gelet op de conclusies van de Europese Raad,

Gezien het advies van het Comité voor de werkgelegenheid,

Gezien het advies van het Economisch en Financieel Comité,

Gezien het advies van het Comité voor de sociale bescherming,

Gezien het advies van het Comité voor de economische politiek,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Op 26 maart 2010 heeft de Europese Raad ingestemd met het voorstel van de Commissie voor een nieuwe groei- en werkgelegenheidsstrategie; deze Europa 2020-strategie moet voor betere coördinatie van het economisch beleid zorgen en is toegespitst op de sleutelgebieden waarop Europa's potentieel voor duurzame groei en concurrentievermogen een impuls nodig heeft.
- (2) Op voorstel van de Commissie heeft de Raad op 13 juli 2010 een aanbeveling inzake de globale richtsnoeren voor het economisch beleid van de lidstaten en de Unie (2010-2014) en op 21 oktober 2010 een besluit betreffende de richtsnoeren voor het werkgelegenheidsbeleid van de lidstaten vastgesteld⁽²⁾, die samen de „geïntegreerde richtsnoeren” vormen. De lidstaten werd verzocht in hun nationaal economisch en werkgelegenheidsbeleid met de geïntegreerde richtsnoeren rekening te houden.
- (3) Op 29 juni 2012 hebben de staatshoofden en regeringsleiders van de lidstaten besloten tot een Pact voor groei en banen, dat een samenhangend kader biedt voor actie op het niveau van de lidstaten, de EU en de eurozone, waarbij alle mogelijke hefboomen, instrumenten en beleidsvormen worden ingezet. Zij hebben bepaald welke maatregelen op het niveau van de lidstaten moeten worden genomen, en met name verklaard vastbesloten te zijn de doelstellingen van de Europa 2020-strategie te verwezenlijken en de landenspecifieke aanbevelingen uit te voeren.
- (4) Op 9 juli 2013 heeft de Raad een aanbeveling⁽³⁾ over het nationale hervormingsprogramma 2013 van Tsjechië vastgesteld en een advies over het geactualiseerde convergentieprogramma van Tsjechië voor de periode 2012-2016 uitgebracht.

⁽¹⁾ PB L 209 van 2.8.1997, blz. 1.

⁽²⁾ Voor 2014 gehandhaafd bij Besluit 2014/322/EU van de Raad van 6 mei 2014 betreffende de richtsnoeren voor het werkgelegenheidsbeleid van de lidstaten voor 2014 (PB L 165 van 4.6.2014, blz. 49).

⁽³⁾ PB C 217 van 30.7.2013, blz. 14.

- (5) Op 13 november 2013 heeft de Commissie haar goedkeuring gehecht aan de jaarlijkse groeianalyse en daarmee de aanzet gegeven tot het Europees semester 2014 voor coördinatie van het economisch beleid. Tevens heeft de Commissie op 13 november 2013 op grond van Verordening (EU) nr. 1176/2011 van het Europees Parlement en de Raad⁽¹⁾ het waarschuwingsmechanismeverslag aangenomen, waarin Tsjechië niet werd genoemd als een van de lidstaten die aan een diepgaande evaluatie zouden worden onderworpen.
- (6) Op 20 december 2013 heeft de Europese Raad de prioriteiten inzake financiële stabiliteit, begrotingsconsolidatie en groeibevorderende maatregelen goedgekeurd. Hij benadrukte dat moet worden gestreefd naar gedifferentieerde, groeivriendelijke begrotingsconsolidatie, een normalisering van de kredietverschaffing aan de economie, bevordering van groei en concurrentievermogen, het aanpakken van de werkloosheid en van de sociale gevolgen van de crisis, en modernisering van de overheidsdiensten.
- (7) Op 16 april 2014 heeft Tsjechië zijn nationale hervormingsprogramma 2014 ingediend en op 28 april 2014 zijn convergentieprogramma 2014. Om met de onderlinge verbanden rekening te houden zijn beide programma's terzelfder tijd geëvalueerd.
- (8) Met de in het convergentieprogramma 2014 uitgestippelde begrotingsstrategie wordt beoogd het overheidstekort in de programmaperiode onder de referentiewaarde uit het Verdrag van 3 % van het bbp te houden. Het convergentieprogramma vermeldt de middellangetermijndoelstelling een tekort van 1 % van het bbp, wat een weerspiegeling is van de in het stabiliteits- en groeipact gestelde eisen. Hoewel de begrotingsstrategie in 2014 strookt met de stabiliteits- en groeipact, wordt de vereiste structurele aanpassing naar verwacht in 2015 niet gehaald omdat het herberekende structurele saldo volgens de raming met 0,6 procentpunten zal dalen. Daarnaast zullen de overheidsuitgaven naar verwacht stijgen in een tempo dat niet strookt met de uitgavenbenchmark. Het herberekende structurele saldo wordt voor 2016 en 2017 geraamd op - 1,6 %, respectievelijk - 1,9 % van het bbp, wat neerkomt op een afwijking van het vereiste aanpassingstraject. In het algemeen bestaat er vanaf 2015 een gevaar van afwijking van het aanpassingstraject naar de middellangetermijndoelstelling. Volgens het convergentieprogramma zal de schuldquote, die onder de referentiewaarde van 60 % van het bbp blijft, in 2014 tijdelijk met 1,1 procentpunten dalen tot 45 % van het bbp en in 2015 stijgen tot 46 % van het bbp. Het aan de begrotingsprognoses van het convergentieprogramma ten grondslag liggende macro-economische scenario is aannemelijk. De Tsjechische economie zal volgens het convergentieprogramma in 2014 met 1,7 % en in 2015 met 2 % stijgen, tegen 2 %, respectievelijk 2,4 % volgens de lenteprognoses van de Commissie. De voornaamste gevaren voor de begrotingsvooruitzichten komen voort uit grote onzekerheid over de toekomstige ontwikkeling van de overheidsinvesteringen en uit een potentiële eenmalige uitgave in verband met het geplande leasecontract voor gevechtsvliegtuigen, wat het tekort naar verwacht in 2015 met 0,5 % van het bbp zal vergroten.

Volgens de prognose van de Commissie zal er in 2015 mogelijk significant worden afgeweken van de middellangetermijndoelstelling. Het verschil met de convergentieprogramma's is gelegen in verschillende aannames omtrent het beleid en de discretionaire maatregelen in 2015. Op basis van zijn beoordeling van het convergentieprogramma en de prognose van de Commissie, ingevolge Verordening (EG) nr. 1466/97, is de Raad van oordeel dat het tekort in 2013 houdbaar beneden 3 % van het bbp is gebracht, overeenkomstig de aanbeveling van de Raad, en dat hoewel de middellangetermijndoelstelling naar verwacht in 2014 wordt gehaald, er vanaf 2015 toch een gevaar van significante afwijking bestaat.

- (9) Tsjechië is uit een twee jaar durende recessie gekomen en staat nu voor de opgave een duurzame grote groei te realiseren terwijl de bevolking snel vergrijsd. De overheidsinvesteringen zijn de afgelopen jaren scherp gedaald, met name ten koste van de infrastructuur. Voor de crisis was het groeimodel van de Tsjechische economie afhankelijk van een grote toevloed van buitenlands kapitaal en een sterke gerichtheid op de export. Aangezien de inhaalmogelijkheden op basis van accumulatie van productiefactoren (inclusief buitenlands kapitaal) beperkt zijn, zou het heroriënteren van de economie op binnenlandse groeiaanjagers nieuwe wegen naar productiviteitswinsten openen. Essentiële onderdelen van dit proces zijn onder meer het steunen van onderwijs, opleiding en innovatie en het versterken van de instellingen.

⁽¹⁾ Verordening (EU) nr. 1176/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 november 2011 betreffende de preventie en correctie van macro-economische onevenwichtigheden (PB L 306 van 23.11.2011, blz. 25).

- (10) De regering heeft onlangs het Verdrag inzake stabiliteit, coördinatie en bestuur goedgekeurd, dat echter nog door het parlement moet worden bekrachtigd. In 2011 is het werk begonnen aan een alomvattende hervorming van het begrotingskader, maar de aanneming en uitvoering daarvan zijn nog ongewis. De vaststelling van de wetgeving waarmee wordt voldaan aan Richtlijn 2011/85/EU⁽¹⁾ is eveneens vertraagd.
- (11) Wat belastingen betreft, moet de Tsjechië op de eerste plaats de inning efficiënter maken en de belastingstructuur groeivriendelijker maken. Tsjechië heeft maatregelen genomen om de naleving van de belastingwetgeving te verbeteren, met name op het vlak van indirecte belastingen, maar de totale kosten van naleving zijn nog steeds te hoog. De belastinggrondslagen (inkomstenbelasting, premies gezondheidszorg en sociale zekerheid) zijn nog niet geharmoniseerd en de voor 2015 geplande inrichting van een enkel inningspunt is geannuleerd. De overheid heeft evenwel medegedeeld voornemens te zijn aandacht te besteden aan de kwestie van de harmonisatie van de belastinggrondslagen. De in 2013 gedane aanbevelingen betreffende de belastingstructuur zijn evenwel niet opgevolgd. De belasting op arbeid blijft hoog, met name voor mensen met lage inkomens, waaronder deeltijdswerkers, met name vanwege de hoge socialezekerheidsbijdragen. Er is wat ruimte voor het verlagen van de belasting op arbeid ten koste van andere belastingen, zoals milieubelasting en de periodieke woonbelasting, die beide betrekkelijk laag zijn. De behandeling van werknemers en zelfstandigen op het vlak van belastingen en sociale bijdragen blijft aanzienlijke discrepanties vertonen die leiden tot versmalling van de belastinggrondslag en aanzetten tot het poseren als zelfstandige, met onbillijke gevolgen voor werknemers met een regulier arbeidscontract.
- (12) Tsjechië loopt op lange termijn een middelgroot houdbaarheidsrisico, voornamelijk vanwege de geraamde stijgingen van de uitgaven voor pensioenen en gezondheidszorg. Volgens de huidige wetgeving zal de pensioenleeftijd op de lange termijn stijgen, maar ligt het tempo op de middellange termijn te laag. De regering is van plan een herzieningsmechanisme in te voeren om de pensioenleeftijd af te stemmen op veranderingen in de levensverwachting maar dit is slechts een gedeeltelijk antwoord op de het probleem van de houdbaarheid. Voorts loopt de tijdelijke indexeringsmechanisme (prijzen plus een derde van de reële loonstijging) is nog niet herzien. Bij het bevorderen van de inzetbaarheid van oudere werknemers is slechts beperkte vooruitgang geboekt. Bij het verbeteren van de kosteneffectiviteit van de overheidsuitgaven voor gezondheidszorg is geen vooruitgang geboekt. De klinische zorg vertoont overcapaciteit, wat wijst op ruimte voor mogelijke verbetering van de kosteneffectiviteit en het bestuur.
- (13) Enkele eerste stappen zijn gezet om de capaciteit en de kwaliteit van de openbare dienst voor arbeidsvoorziening te verbeteren. Deze stappen gaan in de juiste richting maar het effect ervan moet nog worden geëvalueerd. Er worden te weinig middelen vrijgemaakt voor een actief arbeidsmarktbeleid, dat bovendien onvoldoende effect sorteert waar het gaat om vrouwen met jonge kinderen, jonge mensen en oudere werknemers. Ondanks de betrekkelijk hoge algemene arbeidsparticipatie, blijven deze groepen ondervertegenwoordigd op de arbeidsmarkt. De deelname van vrouwen aan het arbeidsproces lijdt onder de beperkte beschikbaarheid van betaalbare kinderopvang en de betrekkelijk geringe populariteit van deeltijdwerk. De loonkloof tussen mannen en vrouwen was in 2012 nog steeds een van de grootste in de Unie.
- (14) De kwaliteit van het Tsjechische onderwijsstelsel en de relevantie ervan voor de arbeidsmarkt zijn een reden tot zorg. Er zijn maatregelen genomen om het evaluatiekader in het verplichte onderwijs te verbeteren, maar de verdere uitvoering met betrekking tot van scholen en leerlingen met zwakkere resultaten blijft een uitdaging. Een ander punt dat de regering wil aanpakken, is de aantrekkelijkheid van het beroep van leerkracht. De lage deelname van Roma-kinderen aan het reguliere inclusieve voor- en vroegschoolse onderwijs en het basisonderwijs blijft een probleem voor hun integratie. De hervorming van het hoger onderwijs is uitgesteld en bij het verbeteren van de accreditatie en de financiering van het hoger onderwijs is geen vooruitgang geboekt. Wat de financiering van de onderzoeksinstituten betreft, zijn slechts kleine wijzigingen aangebracht. Het is nog steeds van cruciaal belang onderzoekers in overheidsdienst de juiste prikkels te geven opdat deze naar excellentie streven, de maatschappelijke uitdagingen aangaan en met het bedrijfsleven samenwerken.

(¹) Richtlijn 2011/85/EU van de Raad van 8 november 2011 tot vaststelling van voorschriften voor de begrotingskaders van de lidstaten (PB L 306 van 23.11.2011, blz. 41).

- (15) Met de deregulering van het hoge aantal gereguleerde beroepen is begonnen, maar het tempo is traag en de toegenomen concurrentie in de dienstensector werpt niet snel vruchten af. Tsjechië heeft enkele initiële maatregelen genomen om de energie-efficiëntie te verhogen, vooral via door de overheid gefinancierde stimulansen voor de bouwsector. Voor energiebesparingen is nog veel potentieel en ambitieuzere maatregelen zouden ook bijdragen tot het beperken van de energie-afhankelijkheid.
- (16) De kwaliteit en de efficiëntie van de openbare bestuursdiensten zijn nog steeds een pijnpunt met negatieve gevolgen voor de economie. De langverwachte wet inzake de openbare dienst is nog niet aangenomen; de aanneming ervan is voor de regering een eerste prioriteit. Bij de bestrijding van corruptie zijn slechts beperkte vorderingen gemaakt; belangrijke onderdelen van de wetgeving naar aanleiding van de corruptiebestrijdingsstrategie 2013-2014 zijn nog niet aangenomen. Er is nog geen duidelijke visie voor de langere termijn over hoe deze kwestie, die van groot belang is voor de economische en maatschappelijke ontwikkeling, duurzaam moet worden aangepakt. De uitvoering van openbare aanbestedingen op lokaal en regionaal niveau wordt gekenmerkt door onnodige vertragingen. De nieuwe regels voor overheidsopdrachten zijn een stap achteruit doordat een aantal transparantieregels is geschrapt. Bij de verbetering van de uitvoering van de EU-fondsen is beperkte vooruitgang geboekt. Zoals blijkt uit de hoge foutenpercentages die de auditoriteit eind 2013 voor verschillende programma's heeft gerapporteerd, zijn verdere inspanningen noodzakelijk.
- (17) In de context van het Europees semester heeft de Commissie een brede analyse van het economische beleid van Tsjechië verricht. Zij heeft het nationale hervormingsprogramma en het convergentieprogramma beoordeeld. Daarbij heeft zij niet alleen gekeken naar de relevantie ervan voor een houdbaar budgettair en sociaaleconomisch beleid in Tsjechië, maar is zij ook nagegaan of de EU-regels en -richtsnoeren in acht zijn genomen, gezien de noodzaak de algemene economische governance van de Europese Unie te versterken door middel van een EU-inbreng in toekomstige nationale besluiten. Haar aanbevelingen in het kader van het Europees semester worden in de onderstaande aanbevelingen 1 tot en met 7 weergegeven. In het licht van deze beoordeling heeft de Raad het convergentieprogramma van Tsjechië onderzocht.
- (18) In het licht van deze beoordeling heeft de Raad het convergentieprogramma van Kroatië onderzocht. Zijn advies⁽¹⁾ daarover is met name in onderstaande aanbeveling 1 weergegeven,

BEVEELT AAN dat Tsjechië in de periode 2014-2015 actie onderneemt om:

1. Na de correctie van het buitensporige tekort, een gezonde begrotingssituatie in 2014 te handhaven. De begrotingsstrategie in 2015 aanzienlijk te versterken om ervoor te zorgen dat de middellangetermijndoelstelling wordt gehaald, en daarna op het niveau van de middellangetermijndoelstelling te blijven. Voorrang te verlenen aan groeibevorderende uitgaven om het herstel te ondersteunen en de groeivoorzichten te verbeteren. Maatregelen goed te keuren en uit te voeren om het begrotingskader te versterken, en met name een onafhankelijke begrotingsinstelling op te richten om het begrotingsbeleid te monitoren, begrotingsregels in te stellen voor de lokale en de regionale overheden en de coördinatie tussen alle overheidsniveaus te verbeteren.
2. Te zorgen voor een betere naleving van de belastingwetgeving, met bijzondere aandacht voor de btw, en de kosten van de belastinginning en -betaling te verminderen door de vereenvoudiging van het belastingstelsel en de harmonisering van de belastinggrondslagen voor de personenbelasting, de sociale bijdragen en de gezondheidszorgbijdragen. De hoge belasting op arbeid te verminderen, vooral voor kleinverdieners. De belastingen te verschuiven naar domeinen die minder nadelig zijn voor de groei, zoals periodieke belastingen op huisvesting en milieubelastingen. De verschillen in de fiscale behandeling van werknemers en zelfstandigen verder weg te werken.
3. Te zorgen voor de houdbaarheid op de lange termijn van het openbare pensioenstelsel, vooral door de verhoging van de wettelijke pensioenleeftijd te versnellen en die leeftijd duidelijker te koppelen aan de wijzigende levensverwachting. De inzetbaarheid van oudere werknemers te bevorderen en het mechanisme voor de indexerend van de pensioenen te herzien. Maatregelen te nemen om de kostenefficiëntie en het beheer van de gezondheidszorgsector aanzienlijk te verbeteren, vooral voor de ziekenhuiszorg.
4. De openbare dienst voor arbeidsvoorziening efficiënter en doeltreffender te maken, met name door de invoering van een prestatie-meetsysteem. De deelname van jonge werklozen aan geïndividualiseerde diensten te vergroten. De beschikbaarheid van betaalbare en kwaliteitsvolle kinderopvangvoorzieningen en -diensten te vergroten, vooral voor kinderen tot drie jaar.

⁽¹⁾ Op grond van artikel 9, lid 2, van Verordening (EG) nr. 1466/97.

5. Ervoor te zorgen dat de accreditatie, het beheer en de financiering van het hoger onderwijs bijdragen tot een betere kwaliteit van dat onderwijs en tot een hogere relevantie voor de arbeidsmarkt. De ontwikkeling en invoering van een nieuwe methode voor het evalueren van onderzoek en het toewijzen van financiering te versnellen om het aandeel van de prestatiegebonden financiering van de onderzoeksinstellingen te verhogen. In het verplichte onderwijs het beroep van leerkracht aantrekkelijker te maken, een breed evaluatiekader in te stellen en scholen en leerlingen met zwakke resultaten te ondersteunen. Het onderwijs inclusiever te maken, met name door de deelname te bevorderen van kansarme kinderen en Roma-kinderen, vooral in het vroege en vroegschoolse onderwijs.
6. De hervorming van de gereguleerde beroepen te versnellen, met het accent op het schrappen van onge-rechtvaardigde en onevenredige voorschriften. De inspanningen op te voeren om de energie-efficiëntie van de economie te verbeteren.
7. In 2014 een ambtenarenwet vast te stellen en uit te voeren die moet zorgen voor een stabiele, efficiënte en professionele overheidsadministratie. De strijd tegen corruptie op te voeren en aanzienlijk te versterken door de resterende wetgevingsmaatregelen waarin de anticorruptiestrategie voor 2013-2014 voorziet, uit te voeren en door plannen op te stellen voor de volgende periode. Het beheer van de EU-fondsen verder te verbeteren door het vereenvoudigen van de uitvoeringsstructuren, het verbeteren van de capaciteit en het aanpakken van belangenconflicten. De overheidsopdrachten transparanter te maken en de uitvoering van openbare aanbestedingen te verbeteren door het bieden van passende begeleiding en het houden van toezicht.

Gedaan te Brussel, 8 juli 2014.

Voor de Raad

De voorzitter

P. C. PADOAN

AANBEVELING VAN DE RAAD**van 8 juli 2014****over het nationale hervormingsprogramma 2014 van Denemarken en met een advies van de Raad over het convergentieprogramma 2014 van Denemarken**

(2014/C 247/04)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 121, lid 2, en artikel 148, lid 4,

Gezien Verordening (EG) nr. 1466/97 van de Raad van 7 juli 1997 over versterking van het toezicht op begrotingssituaties en het toezicht op en de coördinatie van het economisch beleid⁽¹⁾, en met name artikel 9, lid 2,

Gezien Verordening (EU) nr. 1176/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 november 2011 betreffende de preventie en correctie van macro-economische onevenwichtigheden⁽²⁾, en met name artikel 6, lid 1,

Gezien de aanbeveling van de Europese Commissie,

Gezien de resoluties van het Europees Parlement,

Gezien de conclusies van de Europese Raad,

Gezien het advies van het Comité voor de werkgelegenheid,

Gezien het advies van het Economisch en Financieel Comité,

Gezien het advies van het Comité voor sociale bescherming,

Gezien het advies van het Comité voor de economische politiek,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Op 26 maart 2010 heeft de Europese Raad zijn goedkeuring gehecht aan het voorstel van de Commissie voor een nieuwe groei- en werkgelegenheidsstrategie; deze Europa 2020-strategie moet voor betere coördinatie van het economisch beleid zorgen en is toegespitst op de sleutelgebieden waarop Europa's potentieel voor duurzame groei en concurrentievermogen een krachtige impuls nodig heeft.
- (2) Op voorstel van de Commissie heeft de Raad op 13 juli 2010 een aanbeveling inzake de globale richtsnoeren voor het economisch beleid van de lidstaten en de Unie (2010-2014) vastgesteld, en op 21 oktober 2010 heeft de Raad een besluit betreffende de richtsnoeren voor het werkgelegenheidsbeleid van de lidstaten vastgesteld⁽³⁾, die samen de „geïntegreerde richtsnoeren” vormen. De lidstaten werd verzocht in hun nationaal economisch en werkgelegenheidsbeleid met de geïntegreerde richtsnoeren rekening te houden.
- (3) Op 29 juni 2012 hebben de staatshoofden en regeringsleiders van de lidstaten besloten tot een Pact voor groei en banen, dat een samenhangend kader biedt voor actie op het niveau van de lidstaten, de EU en de eurozone, waarbij alle mogelijke hefboomen, instrumenten en belevismvormen worden ingezet. Zij hebben bepaald welke maatregelen op het niveau van de lidstaten moeten worden genomen, en met name verklaard vastbesloten te zijn om de doelstellingen van de Europa 2020-strategie te verwezenlijken en de landen-specifieke aanbevelingen uit te voeren.

⁽¹⁾ PB L 209 van 2.8.1997, blz. 1.

⁽²⁾ PB L 306 van 23.11.2011, blz. 25.

⁽³⁾ Gehandhaafd voor 2014 bij Besluit 2014/322/EU van de Raad van 6 mei 2014 betreffende de richtsnoeren voor het werkgelegenheidsbeleid van de lidstaten voor 2014 (PB L 165 van 4.6.2014, blz. 49).

- (4) Op 9 juli 2013 heeft de Raad een aanbeveling⁽¹⁾ over het nationale hervormingsprogramma voor 2013 van Denemarken vastgesteld en een advies over het convergentieprogramma van Denemarken voor de periode 2013-2016 uitgebracht.
- (5) Op 13 november 2013 heeft de Commissie haar goedkeuring gehecht aan de jaarlijkse groeianalyse en daarmee de aanzet gegeven tot het Europees semester 2014 voor coördinatie van het economisch beleid. Eveneens op 13 november 2013 heeft de Commissie op grond van Verordening (EU) nr. 1176/2011 het waarschuwingsmechanismeverslag aangenomen. Daarin werd Denemarken genoemd als een van de lidstaten die aan een diepgaande evaluatie zouden worden onderworpen.
- (6) Op 20 december 2013 heeft de Europese Raad de prioriteiten inzake financiële stabiliteit, begrotingsconsolidatie en groeibevorderende maatregelen goedgekeurd. Hij benadrukte dat moet worden gestreefd naar gedifferentieerde, groeivriendelijke begrotingsconsolidatie, normalisering van de kredietverschaffing aan de economie, bevordering van groei en concurrentievermogen, aanpakken van de werkloosheid en van de sociale gevolgen van de crisis, en modernisering van de overheidsdiensten.
- (7) Op 5 maart 2014 heeft de Commissie de uitkomsten gepubliceerd van de diepgaande evaluatie voor Denemarken, die zij op grond van artikel 5 van Verordening (EU) nr. 1176/2011 heeft uitgevoerd. Op basis van haar analyse concludeert de Commissie dat de macro-economische problemen van Denemarken in verband met de particuliere schuldenlast en het externe concurrentievermogen niet langer worden beschouwd als onevenwichtigheden in de zin van de procedure voor macro-economische onevenwichtigheden. Met name lijken het aanpassingsproces op de woningmarkt en de implicaties van de hoge schuld van de private sector voor de reële economie en de stabiliteit van de financiële sector onder controle. Toch vragen deze ontwikkelingen en de drijvende krachten achter het externe concurrentievermogen om voortdurende monitoring.
- (8) Op 15 april 2014 heeft Denemarken zijn nationale hervormingsprogramma 2014 en zijn convergentieprogramma 2014 ingediend. Om met de onderlinge verbanden rekening te houden zijn beide programma's terzelfder tijd geëvalueerd.
- (9) Met de in het convergentieprogramma 2014 uitgestippelde begrotingsstrategie wordt beoogd het buitensporige tekort duurzaam te corrigeren en het structurele begrotingssaldo op of boven het niveau van de middellangetermijndoelstelling te houden. De middellangetermijndoelstelling van -0,5% van het bbp weerspiegelt de in het stabiliteits- en groeipact gestelde eisen. Het overheidstekort van Denemarken werd in 2013 op duurzame wijze tot onder 3% van het bbp teruggedrongen. Het convergentieprogramma beoogt een nominaal overheidstekort van 1,3% van het bbp in 2014 en 2,9% in 2015, wat strookt met een (herberekend) structureel saldo op het niveau van of boven de middellangetermijndoelstelling. In het algemeen is de in het convergentieprogramma uitgestippelde begrotingsstrategie in overeenstemming met de in het stabiliteits- en groeipact gestelde eisen. De schuld, die in 2013 uitkwam op 44,5% van het bbp, zal naar verwachting tijdelijk stijgen in 2015 en daarna dalen. Het aan de begrotingsprognoses van het convergentieprogramma ten grondslag liggende macro-economische scenario is aannemelijk. Het scenario gaat uit van een groei van het bbp van 1,6% in 2014 en 1,9% in 2015 en sluit grotendeels aan bij de voorjaarsprognoses 2014 van de diensten van de Commissie, die 1,5% en 1,9% bedroegen. Op basis van de evaluatie van het convergentieprogramma 2014 en de prognoses van de Commissie is de Raad overeenkomstig Verordening (EU) nr. 1466/97 van oordeel dat de overheidsfinanciën van Denemarken gezond zijn en dat ervan mag worden uitgegaan dat de doelstelling van het convergentieprogramma zal worden gehaald.
- (10) Denemarken heeft enige vooruitgang geboekt bij het aanpakken van de situatie van groepen aan de rand van de arbeidsmarkt en bij het verbeteren van de kostenefficiëntie van het onderwijssysteem. De hervorming van het invaliditeitspensioen en de flexibele arbeid begint haar vruchten af te werpen, de hervorming van het uitkeringsstelsel is in werking getreden, er is een akkoord bereikt over een hervorming van de ziekte-uitkeringen en in april is de regering met een hervormingsvoorstel gekomen voor een actief arbeidsmarktbeleid. Nog resterende uitdagingen zijn: zorgen voor een voldoende hoog aantal leerlingplaatsen en het verbeteren van de kwaliteit en het imago van dit soort leren, het opwaarderen van het beroepsonderwijs en de opleidingssystemen en het aanpakken van de hoge schooluitvalpercentages. Doordat de uitvoering van de hervormingen zich nog in een pril stadium bevindt, is het nog wachten op de volledige effecten. Op het vlak van beroepsonderwijs en -opleiding is in februari 2014 een hervormingsovereenkomst aangenomen die naar verwachting medio 2015 in werking zal treden. Doel hiervan is de kwaliteit van het beroepsonderwijs en de beroepsopleiding door tal van initiatieven te verbeteren.

⁽¹⁾ PB C 217 van 30.7.2013, blz. 18.

- (11) Het aanzwengelen van de productiviteit blijft een uitdaging voor de Deense economie. De evaluatie van de Commissie is grotendeels in overeenstemming met de bevindingen van de productiviteitscommissie. In april 2014 heeft de productiviteitscommissie 25 grote aanbevelingen en meer dan 100 concrete voorstellen bekendgemaakt op gebieden als concurrentie, overheidsopdrachten, onderwijs, internationalisering, innovatie, belastingheffing en infrastructuur. Er moeten stappen worden gezet om het probleem van de lage productiviteitsgroei aan te pakken via de uitvoering van de aanbevelingen van de productiviteitscommissie.
- (12) In de context van het Europees semester heeft de Commissie een brede analyse van het economische beleid van Denemarken verricht. Zij heeft zowel het nationale hervormingsprogramma als het convergentieprogramma beoordeeld. Daarbij heeft zij niet alleen gekeken naar de relevantie ervan voor een houdbaar budgetair en sociaaleconomisch beleid in Denemarken, maar is zij ook nagegaan of de EU-regels en -richtsnoeren in acht zijn genomen, gezien de noodzaak de algemene economische governance van de Unie te versterken door middel van een EU-inbreng in toekomstige nationale besluiten. Haar aanbevelingen in het kader van het Europees semester worden in de onderstaande aanbevelingen 1 tot en met 3 weergegeven.
- (13) In het licht van deze beoordeling heeft de Raad het convergentieprogramma onderzocht. Zijn advies ⁽¹⁾ daarover is met name in onderstaande aanbeveling 1 weergegeven,

BEVEELT AAN dat Denemarken in de periode 2014-2015 actie onderneemt om:

1. Na de correctie van het buitensporige tekort een groeivriendelijk begrotingsbeleid te blijven nastreven en een gezonde begrotings situatie te handhaven, waarbij ervoor wordt gezorgd dat de begrotingsdoelstelling voor de middellange termijn gedurende de hele looptijd van het convergentieprogramma in acht genomen blijft.
2. Verdere maatregelen te nemen om de inzetbaarheid te vergroten van wie aan de rand van de arbeidsmarkt staat. De onderwijsresultaten, vooral voor jongeren met een migrantenachtergrond, te verbeteren en de beroepsopleiding doeltreffender te maken. De overgang van het onderwijs naar de arbeidsmarkt te vergemakkelijken, onder meer door meer gebruik te maken van praktijkgerichte opleiding en leerlingplaatsen.
3. Meer inspanningen te leveren om de belemmeringen voor de markttoegang weg te nemen en de regelgevingslast te verminderen teneinde de concurrentie in de binnenlandse dienstensector te vergroten, vooral in de detailhandel en de bouw, zoals aanbevolen door de productiviteitscommissie.

Gedaan te Brussel, 8 juli 2014.

Voor de Raad

De voorzitter

P. C. PADOAN

⁽¹⁾ Op grond van artikel 9, lid 2, van Verordening (EG) nr. 1466/97.

AANBEVELING VAN DE RAAD**van 8 juli 2014****over het nationale hervormingsprogramma 2014 van Duitsland en met een advies van de Raad over het stabiliteitsprogramma 2014 van Duitsland**

(2014/C 247/05)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 121, lid 2, en artikel 148, lid 4,

Gezien Verordening (EG) nr. 1466/97 van de Raad van 7 juli 1997 over versterking van het toezicht op begrotingssituaties en het toezicht op en de coördinatie van het economisch beleid⁽¹⁾, en met name artikel 5, lid 2,

Gezien Verordening (EG) nr. 1176/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 november 2011 betreffende de preventie en correctie van macro-economische onevenwichtigheden⁽²⁾, en met name artikel 6, lid 1,

Gezien de aanbeveling van de Europese Commissie,

Gezien de resoluties van het Europees Parlement,

Gezien de conclusies van de Europese Raad,

Gezien het advies van het Comité voor de werkgelegenheid,

Gezien het advies van het Economisch en Financieel Comité,

Gezien het advies van het Comité voor sociale bescherming,

Gezien het advies van het Comité voor de economische politiek,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Op 26 maart 2010 heeft de Europese Raad zijn goedkeuring gehecht aan het voorstel van de Commissie voor een nieuwe groei- en werkgelegenheidsstrategie; deze Europa 2020-strategie moet voor een betere coördinatie van het economisch beleid zorgen en spitst zich toe op de sleutelgebieden waarop Europa's potentieel voor duurzame groei en concurrentievermogen een impuls nodig heeft.
- (2) Op voorstel van de Commissie heeft de Raad op 13 juli 2010 een aanbeveling inzake de globale richtsnoeren voor het economisch beleid van de lidstaten en de Unie (2010-2014) en op 21 oktober 2010 een besluit betreffende de richtsnoeren voor het werkgelegenheidsbeleid van de lidstaten vastgesteld⁽³⁾, die samen de „geïntegreerde richtsnoeren” vormen. De lidstaten werd verzocht in hun nationaal economisch en werkgelegenheidsbeleid met de geïntegreerde richtsnoeren rekening te houden.
- (3) Op 29 juni 2012 hebben de staatshoofden en regeringsleiders van de lidstaten besloten tot een Pact voor groei en banen, dat een samenhangend kader biedt voor actie op het niveau van de lidstaten, de EU en de eurozone, waarbij alle mogelijke hefboomen, instrumenten en beleidsvormen worden ingezet. Zij hebben bepaald welke maatregelen op het niveau van de lidstaten moeten worden genomen, en hebben met name verklaard vastbesloten te zijn om de doelstellingen van de Europa 2020-strategie te verwezenlijken en de landenspecifieke aanbevelingen uit te voeren.
- (4) Op 9 juli 2013 heeft de Raad een aanbeveling⁽⁴⁾ over het nationale hervormingsprogramma voor 2013 van Duitsland vastgesteld en een advies over het geactualiseerde stabiliteitsprogramma van België voor de periode 2012-2017 uitgebracht. In overeenstemming met Verordening (EU) nr. 473/2013 van het Europees Parlement en de Raad⁽⁵⁾ heeft de Commissie op 15 november 2013 haar advies over het ontwerp-begrotingsplan van Duitsland voor 2014 gepresenteerd.

⁽¹⁾ PB L 209 van 2.8.1997, blz. 1.

⁽²⁾ PB L 306 van 23.11.2011, blz. 25.

⁽³⁾ Gehandhaafd voor 2014 bij Besluit 2014/322/EU van de Raad van 6 mei 2014 betreffende de richtsnoeren voor het werkgelegenheidsbeleid van de lidstaten (PB L 165 van 4.6.2014, blz. 49).

⁽⁴⁾ PB C 217 van 30.7.2013, blz. 33.

⁽⁵⁾ Verordening (EU) nr. 473/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 21 mei 2013 betreffende gemeenschappelijke voorschriften voor het monitoren en beoordelen van ontwerp-begrotingsplannen en voor het garanderen van de correctie van buitensporige tekorten van de lidstaten van de eurozone (PB L 140 van 27.5.2013, blz. 11).

- (5) Op 13 november 2013 heeft de Commissie haar goedkeuring gehecht aan de jaarlijkse groeianalyse en daarmee de aanzet gegeven tot het Europees semester 2014 voor coördinatie van het economisch beleid. Eveneens op 13 november 2013 heeft de Commissie op grond van Verordening (EU) nr. 1176/2011 het waarschuwingsmechanismeverslag aangenomen; daarin werd Duitsland genoemd als een van de lidstaten die aan een diepgaande evaluatie zouden worden onderworpen.
- (6) Op 20 december 2013 heeft de Europese Raad de prioriteiten inzake financiële stabiliteit, begrotingsconsolidatie en groeibevorderende maatregelen goedgekeurd. Hij benadrukte dat moet worden gestreefd naar gedifferentieerde, groeivriendelijke begrotingsconsolidatie, normalisering van de kredietverschaffing aan de economie, bevordering van groei en concurrentievermogen, aanpakken van de werkloosheid en van de sociale gevolgen van de crisis, en modernisering van de overheidsdiensten.
- (7) Op 5 maart 2014 heeft de Commissie de uitkomsten gepubliceerd van de diepgaande evaluatie voor Duitsland, die zij op grond van artikel 5 van Verordening (EU) nr. 1176/2011 heeft verricht. Op basis van haar analyse concludeert de Commissie dat Duitsland macro-economische onevenwichtigheden ondervindt die monitoring en beleidsacties vereisen. Met name vertoont de lopende rekening aanhoudend een zeer hoog overschot, hetgeen de positieve effecten van een sterk concurrentievermogen weerspiegelt, terwijl spaargeld voor een groot deel in het buitenland werd geïnvesteerd. Het is ook een teken dat de binnenlandse groei beperkt is gebleven en dat de economische hulpbronnen mogelijk niet efficiënt zijn toegewezen. Hoewel overschotten op de lopende rekening niet dezelfde risico's inhouden als grote tekorten, verdienen de omvang en het aanhouden van het overschot op de lopende rekening in Duitsland nauwlettende aandacht. Gezien de omvang van Duitslands economie is het van bijzonder groot belang dat actie wordt ondernomen om het risico van nadelige effecten op de werking van de binnenlandse economie en van de eurozone te beperken.
- (8) On 14 april 2014 heeft Duitsland zijn nationale hervormingsprogramma 2014 en op 8 april 2014 zijn stabiliteitsprogramma 2014 ingediend. Om met de onderlinge verbanden rekening te houden, zijn beide programma's terzelfder tijd geëvalueerd.
- (9) De in het stabiliteitsprogramma 2014 omschreven doelstelling van de begrotingsstrategie is ervoor te zorgen dat de begrotingsdoelstelling voor de middellange termijn voortdurend wordt nagestreefd. Het stabiliteitsprogramma bevestigt de middellangetermijndoelstelling van $-0,5\%$ van het bbp, hetgeen een adequate weerspiegeling is van de in het stabiliteits- en groeipact gestelde eisen. Volgens het stabiliteitsprogramma zal het (herberekende) structurele saldo in 2014 en daarna positief blijven en zal de brutoschuld in 2014 naar verwachting dalen tot 76% van het bbp, waarna zich een voldoende neerwaartse trend blijft aftekenen. Derhalve voldoet de in het programma uitgetekende begrotingsstrategie aan de eisen van het stabiliteits- en groeipact. Het macro-economische scenario dat ten grondslag ligt aan de begrotingsprognoses van het programma, dat niet uitdrukkelijk door een onafhankelijke instantie is bekrachtigd, is aannemelijk aangezien het ruimschoots overeenstemt met de voorjaarsprognose 2014 van de Commissie. Op basis van de evaluatie van het stabiliteitsprogramma en de prognose van de Commissie is de Raad overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1466/97 van de Raad van oordeel dat de overheidsfinanciën in Duitsland in het algemeen gezond blijven aangezien de middellangetermijndoelstelling naar verwachting gehandhaafd blijft en de schuldregel nog steeds nageleefd wordt.
- (10) Duitsland heeft slechts beperkte vooruitgang geboekt om de efficiëntie van de overheidsuitgaven voor gezondheidszorg en langdurige zorg te verbeteren, alhoewel er nieuwe initiatieven aangekondigd zijn. Het doel is weliswaar de kosteneffectiviteit van de gezondheidszorg te verbeteren maar mogelijk zijn deze plannen niet toereikend om toekomstige kostenstijgingen op te vangen. Met de recent goedgekeurde pensioenhervorming wordt ernaar gestreefd de voorwaarden voor vervroegde pensionering („Rente mit 63”) en het niveau van de pensioenen voor bepaalde groepen te verbeteren, met onder meer een pensioensupplement voor wie kinderen heeft grootgebracht die vóór 1992 zijn geboren („Mütterrente”). De hervorming vormt een bijkomende belasting voor de houdbaarheid van het pensioenstelsel en zal volgens de plannen gefinancierd worden door een hogere pensioenbijdrage, hetgeen negatieve gevolgen heeft voor het beschikbare inkomen van de beroepsbevolking. De hervorming kan ook negatieve gevolgen hebben voor het gebruik van de aanvullende pensioenen van de tweede en derde pijler. Duitsland heeft beperkte vooruitgang geboekt om de uitgaven voor onderwijs te verhogen, en heeft ook enige vordering gemaakt wat hogere uitgaven voor onderzoek betreft. Op alle bestuursniveaus zijn verdere inspanningen noodzakelijk om tegen 2015 de doelstelling van totale publieke en particuliere uitgaven voor onderwijs en onderzoek ten belope van 10% van het bbp te bereiken. Voor het verdere verloop zouden de gestelde doelen zelfs ambitieuzer moeten zijn om de meest innovatieve economieën bij te benen. De jongste jaren zijn de investeringen in infrastructuur in Duitsland toegenomen en er bestaan plannen om deze te versterken, hoewel er nog meer inspanningen nodig blijken te zijn.

- (11) Duitsland heeft in het algemeen beperkte vooruitgang geboekt om de efficiëntie en de groeivriendelijkheid van het belastingstelsel te verbeteren alsook om de hoge belastingdruk op arbeid te verminderen. Er worden geen grote maatregelen verwacht in de verschuiving naar meer groeivriendelijke inkomstenbronnen. De toepassing van de verlaagde btw-voet (momenteel 7%) kan worden versmald en de algemene btw-grondslag kan worden verruimd. De veeleer lage inkomsten uit periodieke vastgoedbelastingen doen vermoeden dat er ruimte is voor verhogingen terwijl de fiscale lasten ook eerlijker gespreid zouden kunnen worden indien de grondslag voor de gemeentelijke vastgoedbelasting (Grundsteuer) herzien zou worden. De voorwaarden voor investering in Duitsland kunnen verder worden verbeterd door een hervorming van de lokale handelsbelasting (Gewerbsteuer), waardoor de administratieve lasten waarmee de inning van deze belasting gepaard gaat, zouden worden teruggeschroefd en de bestaande begunstiging van schuldfinanciering in de vennootschapsbelasting zou worden afgebouwd.
- (12) Het begrotingskader is aangevuld met een nationale regel inzake begrotingsevenwicht en met de oprichting van een onafhankelijke adviesinstantie. Specifieke bepalingen voor de invoering van een grondwettelijke regel inzake begrotingsevenwicht („schuldrem”) zijn in een aantal deelstaten echter nog noodzakelijk om ervoor te zorgen dat de schuldrem in de jaarlijkse begrotingscyclus daadwerkelijk wordt toegepast. De geplande herziening van de budgettaire relaties tussen de federale Staat, de deelstaten en de gemeenten zou kunnen worden aangegrepen om de naleving van de begrotingsregels en de verantwoordingsplicht dienaangaande te versterken.
- (13) De lonen zijn de jongste jaren gestegen na een lange periode van loonmatiging, maar in 2013 was de reële loonstijging lager dan in 2012. Duitsland is voornemens in 2015 een algemeen minimumloon van 8,50 EUR/uur in te voeren, dat volledig in werking zal treden vanaf 2017. De invoering van het geplande algemene minimumloon, dat tot doel heeft werknemers een passend minimuminkomen te garanderen, vereist nauw toezicht op de gevolgen daarvan, met name voor de werkgelegenheid. Inspanningen om de hoge belastingdruk met name voor personen met een laag inkomen te verkleinen, zijn beperkt gebleven. De goedgekeurde pensioenhervorming en de huidige plannen om de langdurige zorg te hervormen, die tot een stijging van de socialepremiepercentages leiden, zouden de belastingwig opnieuw kunnen vergroten. Duitsland heeft enige vooruitgang gemaakt met het verbeteren van het opleidingsniveau van achtergestelde personen maar de band tussen het opleidingsniveau en de sociaaleconomische achtergrond blijft sterk en handhaaft zich gedurende de hele loopbaan. Ondanks enige vooruitgang inzake passende activerings- en integratiemaatregelen blijft de langdurige werkloosheid een probleem dat op een behoefte aan bijkomende maatregelen wijst. Er is slechts beperkte vooruitgang geboekt inzake maatregelen om de overgang te bevorderen van mini-jobs naar vormen van werkgelegenheid die onder het volwaardige stelsel van verplichte sociale premies vallen. Er is geen vooruitgang gemaakt om de fiscale belemmeringen voor werk weg te nemen in het geval van tweede verdiemers in het gezin. Duitsland heeft enige vooruitgang geboekt bij het beschikbaar maken van meer plaatsen voor voltijdse opvang en verzorging van kleine kinderen alsmede bij de uitbreiding van de dagscholen. Tegelijkertijd bestaat er bezorgdheid over de kwaliteit van de faciliteiten voor kinderopvang en de dagscholen en doen zich hierin regionale verschillen voor.
- (14) Met haar voorstel tot herziening van de wet inzake hernieuwbare energie beoogt de regering de algemene verhoging van de energieprijzen af te remmen, de kosten gelijkmatiger te verdelen over de consumenten, de groei van hernieuwbare energiebronnen te beheersen en marktintegratie te bevorderen. Bij de uitvoering van de hervorming moet nauwgezet worden nagegaan welke gevolgen dit heeft voor de rentabiliteit van de ondersteunende regeling. Verdere inspanningen zijn noodzakelijk op het gebied van netwerkexpansie en coördinatie met buurlanden.
- (15) Beleidsmaatregelen om de concurrentie in de dienstensector te bevorderen zijn beperkt geweest, hoewel geïsoleerde hervormingen in specifieke beroepen en regio's zijn goedgekeurd, bijvoorbeeld wat vergunningen en handelscommunicatie in de bouwsector betreft. De groei van de productiviteit in de dienstensector kan weliswaar structureel lager zijn dan in de nijverheid, maar in sommige sectoren, met name de diensten van deskundigen, is deze bijzonder laag. En bestaan nog steeds belemmeringen voor markttoetreding en uitoefening van diensten van deskundigen. Het gaat onder meer om beperkingen in de rechtsvorm en het aandeelhouderschap en de vereisten inzake beroepskwalificatie. Gezien de verschillen in de regelgeving voor diensten van deskundigen in de deelstaten is er ruimte voor het bepalen van de lichtste regelgevende oplossingen en die in het hele land toe te passen. De waarde van de opdrachten die door de Duitse autoriteiten volgens de aanbestedingsregels van de EU zijn bekendgemaakt, behoort nog steeds tot de laagste in de EU. De algemene overgang naar een transparante markt van elektronische aanbestedingen zou de concurrentie kunnen bevorderen. In de kleinhandel zijn er planologische voorschriften in een aantal deelstaten die nieuwe toetredingen tot de markt blijven belemmeren. Vorderingen om te komen tot meer concurrentie in de spoorwegmarkten zijn beperkt gebleven.

- (16) Duitsland heeft beperkte vooruitgang geboekt met maatregelen om de banksector te consolideren, met name door middel van een beter governancekader. Aan de hand van staatssteunbesluiten van de Commissie is de jongste jaren grote voortgang gemaakt met de herstructurering van de Landesbanken, en de sector blijft versnipperd. Verdere inspanningen blijven noodzakelijk om op te treden tegen structurele belemmeringen en gebreken inzake governance die een door de markt aangedreven consolidatie in de weg staan. Deze consolidatie zou de algemene efficiëntie van de financiële sector ook verhogen. De herziening van het regelgevingskader van de tweede bankenpijler zou de consolidatie in de openbare banksector verder kunnen ondersteunen.
- (17) In de context van het Europees semester heeft de Commissie een brede analyse van het economische beleid van Duitsland verricht. Zij heeft het nationale hervormingsprogramma en het stabiliteitsprogramma onderzocht. Daarbij heeft zij niet alleen gekeken naar de relevantie ervan voor een houdbaar budgettair en sociaaleconomisch beleid in Duitsland, maar is zij ook nagegaan of de EU-regels en -richtsnoeren in acht zijn genomen, gezien de noodzaak de algemene economische governance van de Europese Unie te versterken door middel van een EU-inbreng in toekomstige nationale besluiten. Haar aanbevelingen in het kader van het Europees semester zijn in de onderstaande aanbevelingen 1 tot en met 4 verwerkt. In het licht van deze beoordeling heeft de Raad het stabiliteitsprogramma van Duitsland onderzocht.
- (18) In het licht van deze beoordeling heeft de Raad het stabiliteitsprogramma onderzocht en zijn advies⁽¹⁾ daarover vindt zijn neerslag met name in de onderstaande aanbeveling 1.
- (19) In het licht van de diepgaande evaluatie van de Commissie en deze beoordeling heeft de Raad het nationale hervormingsprogramma en het stabiliteitsprogramma besproken. Zijn aanbevelingen in het kader van artikel 6 van Verordening (EU) nr. 1176/2011 zijn verwerkt in de aanbevelingen 1 tot en met 4 hieronder.
- (20) In de context van het Europees semester heeft de Commissie tevens een analyse van het economische beleid van de eurozone als geheel verricht. Op basis daarvan heeft de Raad specifieke aanbevelingen gericht tot de lidstaten die de euro als munt hebben⁽²⁾. Als een van die lidstaten moet Duitsland ervoor zorgen dat die aanbevelingen tijdig volledig worden uitgevoerd,

BEVEELT AAN dat Duitsland in de periode 2014-2015 actie onderneemt om:

- (1) het groeivriendelijke begrotingsbeleid voort te zetten en een gezonde begrotings situatie te handhaven, waarbij ervoor wordt gezorgd dat de begrotingsdoelstelling voor de middellange termijn gedurende de hele looptijd van het stabiliteitsprogramma in acht genomen blijft en dat de overheidsschuldquote een duurzame neergaande trend blijft vertonen. Met name gebruik te maken van de beschikbare ruimte voor meer en efficiëntere overheidsinvesteringen in infrastructuur, onderwijs en onderzoek. De efficiëntie van het belastingstelsel te verhogen, met name door de btw-grondslag te verbreden, in het bijzonder voor consumptie, de grondslag van de gemeentelijke vastgoedbelasting opnieuw te onderzoeken, door de belastingadministratie te verbeteren en door de lokale handelsbelasting te herzien, mede met het oog op bevordering van particuliere investeringen. Meer inspanningen te leveren om de kosteneffectiviteit van de overheidsuitgaven voor gezondheidszorg en langdurige verzorging te verhogen. De duurzaamheid van het openbare pensioenstelsel te verzekeren door i) de financiering van nieuwe niet tot het verzekeringsstelsel behorende /externe voordelen („Mütterrente”) te veranderen in financiering uit belastinginkomsten, ook om een verder stijging van de sociale premies te vermijden, ii) meer prikkels tot latere pensionering te geven, en iii) de dekking in de tweede en derde pijler van het pensioenstelsel te verhogen. De schuldrem in alle deelstaten volledig en consequent toe te passen, en er daarbij voor te zorgen dat de controleprocedures en correctiemechanismen tijdig en op passende wijze worden toegepast. De opzet van de budgettaire betrekkingen tussen het federale niveau, de deelstaten en de gemeenten te verbeteren, ook om passende overheidsinvesteringen op alle bestuursniveaus te garanderen.
- (2) De omstandigheden voor verdere ondersteuning van de binnenlandse vraag te verbeteren, onder meer door verlaging van hoge belastingen en sociale premies, in het bijzonder voor personen met een laag inkomen. Bij de invoering van het algemene minimumloon toe te zien op de gevolgen voor de werkgelegenheid. De inzetbaarheid van werknemers te verbeteren door het opleidingsniveau van achtergestelde groepen verder te verbeteren en door op de arbeidsmarkt meer ambitieuze activerings- en integratiemaatregelen in te voeren, in het bijzonder voor langdurig werklozen. Maatregelen te nemen om fiscale belemmeringen voor arbeid te beperken, met name voor tweede verdieners, en de overgang te bevorderen van mini-jobs naar vormen van werkgelegenheid die onder het volwaardige stelsel van verplichte sociale premies vallen. Regionale tekorten in de beschikbaarheid van voltijdse kinderopvang en dagscholen aan te pakken en tegelijkertijd de algemene educatieve kwaliteit ervan te verbeteren.

⁽¹⁾ Op grond van artikel 5, lid 2, Verordening (EG) nr. 1466/97.

⁽²⁾ Zie bladzijde 141 van dit Publicatieblad.

- (3) De totale kosten voor de transformatie van het energiesysteem zo laag mogelijk te houden. In het bijzonder de gevolgen van de wet inzake hernieuwbare energie te onderzoeken wat de kosteneffectiviteit van de steunregeling voor hernieuwbare energie betreft. Meer inspanningen te leveren met het oog op een snellere uitbreiding van de nationale en grensoverschrijdende elektriciteits- en gasnetwerken. Nauwer samen te werken met de buurlanden inzake energiebeleid.
- (4) Meer ambitieuze maatregelen te nemen om de concurrentie in de dienstensector, met inbegrip van een aantal diensten van deskundigen, verder te stimuleren, ook door bestaande regelgevende praktijken te evalueren en te convergeren naar beste praktijken tussen de deelstaten. Na te gaan om welke redenen de waarde voor aanbestedingen volgens de Europese regels laag is. Meer inspanningen te leveren om bestaande planologische voorschriften die nieuwe toetredingen tot de kleinhandelssector belemmeren, op te heffen. Actie te ondernemen om de resterende concurrentiebelemmeringen in de spoorwegmarkten op te heffen. De inspanningen voor consolidatie in de sector van Landesbanken voort te zetten, onder meer door het governancekader te verbeteren.

Gedaan te Brussel, 8 juli 2014.

Voor de Raad

De voorzitter

P. C. PADOAN

AANBEVELING VAN DE RAAD**van 8 juli 2014****over het nationale hervormingsprogramma 2014 van Estland en met een advies van de Raad over het stabiliteitsprogramma van Estland**

(2014/C 247/06)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 121, lid 2, en artikel 148, lid 4,

Gezien Verordening (EG) nr. 1466/97 van de Raad van 7 juli 1997 over versterking van het toezicht op begrotingssituaties en het toezicht op en de coördinatie van het economisch beleid⁽¹⁾, en met name artikel 5, lid 2,

Gezien de aanbeveling van de Europese Commissie,

Gezien de resoluties van het Europees Parlement,

Gezien de conclusies van de Europese Raad,

Gezien het advies van het Comité voor de werkgelegenheid,

Gezien het advies van het Economisch en Financieel Comité,

Gezien het advies van het Comité voor sociale bescherming,

Gezien het advies van het Comité voor de economische politiek,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Op 26 maart 2010 heeft de Europese Raad zijn goedkeuring gehecht aan het voorstel van de Commissie voor een nieuwe groei- en werkgelegenheidsstrategie; deze Europa 2020-strategie moet voor een betere coördinatie van het economisch beleid zorgen en spitst zich toe op de sleutelgebieden waar Europa's potentieel voor duurzame groei en concurrentievermogen een krachtige impuls nodig heeft.
- (2) Op voorstel van de Commissie heeft de Raad op 13 juli 2010 een aanbeveling inzake de globale richtsnoeren voor het economisch beleid van de lidstaten en de Unie (2010-2014) en op 21 oktober 2010 een besluit betreffende de richtsnoeren voor het werkgelegenheidsbeleid van de lidstaten vastgesteld⁽²⁾, die samen de „geïntegreerde richtsnoeren” vormen. De lidstaten werd verzocht in hun nationaal economisch en werkgelegenheidsbeleid met de geïntegreerde richtsnoeren rekening te houden.
- (3) Op 29 juni 2012 hebben de staatshoofden en regeringsleiders van de lidstaten besloten tot een Pact voor groei en banen, dat een samenhangend kader biedt voor actie op het niveau van de lidstaten, de EU en de eurozone, waarbij alle mogelijke hefboomen, instrumenten en beleidsvormen worden ingezet. Zij hebben bepaald welke maatregelen op het niveau van de lidstaten moeten worden genomen, en met name verklaard vastbesloten te zijn om de doelstellingen van de Europa 2020-strategie te verwezenlijken en de landenspecifieke aanbevelingen uit te voeren.
- (4) Op 9 juli 2013 heeft de Raad een aanbeveling⁽³⁾ over het nationale hervormingsprogramma voor 2013 van Estland vastgesteld en een advies over het geactualiseerde stabiliteitsprogramma van Estland voor de periode 2012-2017 uitgebracht. In overeenstemming met Verordening (EU) nr. 473/2013 van het Europees Parlement en de Raad⁽⁴⁾ heeft de Commissie op 15 november 2013 haar advies over het ontwerp-begrotingsplan van Estland voor 2014 gepresenteerd.

⁽¹⁾ PB L 209 van 2.8.1997, blz. 1.

⁽²⁾ Gehandhaafd voor 2014 bij Besluit 2014/322/EU van de Raad van 6 mei 2014 betreffende de richtsnoeren voor het werkgelegenheidsbeleid van de lidstaten (PB L 165 van 4.6.2014, blz. 49).

⁽³⁾ PB C 217 van 30.7.2013, blz. 21.

⁽⁴⁾ Verordening (EU) nr. 473/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 21 mei 2013 betreffende gemeenschappelijke voorschriften voor het monitoren en beoordelen van ontwerp-begrotingsplannen en voor het garanderen van de correctie van buitensporige tekorten van de lidstaten van de eurozone (PB L 140 van 27.5.2013, blz. 11).

- (5) Op 13 november 2013 heeft de Commissie haar goedkeuring gehecht aan de jaarlijkse groeianalyse en daarmee de aanzet gegeven tot het Europees semester 2014 voor coördinatie van het economisch beleid. Eveneens op 13 november 2013 heeft de Commissie op grond van Verordening (EU) nr. 1176/2011 van het Europees Parlement en de Raad⁽¹⁾, het waarschuwingsmechanismeverslag aangenomen, daarin werd Estland niet genoemd als een van de lidstaten die aan een diepgaande evaluatie zouden worden onderworpen.
- (6) Op 20 december 2013 heeft de Europese Raad de prioriteiten inzake financiële stabiliteit, begrotingsconsolidatie en groeibevorderende maatregelen goedgekeurd. Hij benadrukte dat moet worden gestreefd naar een gedifferentieerde, groeivriendelijke begrotingsconsolidatie, normalisering van de kredietverschaffing aan de economie, bevordering van groei en concurrentievermogen, aanpakken van de werkloosheid en van de sociale gevolgen van de crisis, en modernisering van de overheidsdiensten.
- (7) Op 8 mei 2014 heeft Estland zijn nationale hervormingsprogramma 2014 ingediend en op 29 april 2014 zijn stabiliteitsprogramma 2014. Om met de onderlinge verbanden rekening te houden zijn beide programma's terzelfder tijd geëvalueerd.
- (8) Met de in het stabiliteitsprogramma 2014 uiteengezette begrotingsstrategie wordt ernaar gestreefd niet af te wijken van de middellangetermijndoelstelling die in het hele programma wordt aangehouden en voldoende budgettaire buffers op te bouwen voor economisch moeilijke tijden. In het stabiliteitsprogramma wordt de vorige middellangetermijndoelstelling van een structureel overschot bevestigd, hetgeen stringenter is dan wat het Stabiliteits- en groeipact vereist. Naar verwachting zal het herberekende structurele saldo in 2014 met 0,1 procentpunt verslechteren, waarmee wordt afgeweken van het vereiste aanpassingstraject, alvorens in 2015 met 0,4 procentpunt te verbeteren; voor 2016-2017 wordt verwacht dat het saldo vrijwel in evenwicht zal zijn. Daarnaast wijst het stabiliteitsprogramma op het risico dat in 2014 wordt afgeweken en in 2015 significant wordt afgeweken van de uitgavennorm. In het algemeen houdt het geplande aanpassingstraject in de richting van de middellangetermijndoelstellingrisico's in wat betreft de naleving van de eisen van het Stabiliteits- en groeipact.
- (9) Het macro-economische scenario dat ten grondslag ligt aan de begrotingsprognoses van het stabiliteitsprogramma, dat niet door een onafhankelijke instantie is bekrachtigd, is aannemelijk en stemt ruimschoots overeen met de voorjaarsprognose 2014 van de Commissiediensten. Volgens die prognose zal het structurele tekort toenemen met 0,1 procentpunt, wat zou leiden tot een verschil van 0,3 procentpunt ten opzichte van de vereiste aanpassing en een significante afwijking inhoudt wanneer we het over twee jaar bekijken. Voor 2015 verwacht de Commissie nogmaals een verslechtering van het structurele saldo met 0,2 procentpunt, een significante afwijking van de vereiste aanpassing in de richting van de middellangetermijndoelstelling. Voor 2014-2015 wordt daarnaast een significante afwijking van de uitgavennorm verwacht. Op basis van zijn beoordeling van het stabiliteitsprogramma 2014 en de prognoses van de Commissie overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1466/97 is de Raad van mening dat het risico bestaat van een significante afwijking van de middellangetermijndoelstelling in 2014 en 2015. In de nieuwe begrotingswet van Estland, die op 23 maart 2014 van kracht is geworden, is de regel vastgelegd dat het structurele saldo moet voldoen aan het Verdrag inzake stabiliteit, coördinatie en bestuur, maar deze regel moet worden ondersteund door het bindende karakter van de meerjarige uitgavendoelstellingen te versterken.
- (10) Met betrekking tot de arbeidsmarkt is aanzienlijke vooruitgang geboekt wat betreft het verminderen van de jeugd- en langdurige werkloosheid. Bijzondere aandacht moet worden besteed aan maatregelen die personen met een laag inkomen moeten stimuleren om aan het werk te gaan. Verdere inspanningen zijn noodzakelijk om de groeiende tekorten aan arbeidskrachten, onder meer als gevolg van de vergrijzing en uittreding uit de arbeidsmarkt vanwege gezondheidsproblemen of invaliditeit, op te vangen. Het is daarom van het grootste belang dat de hervorming van de arbeidscapaciteit snel wordt goedgekeurd en doorgevoerd, waarbij de beschikbaarheid van ondersteunende diensten moet worden gewaarborgd. De kostenefficiëntie van de uitgaven voor gezinsbeleid kan nog verder worden vergroot, onder meer door toegang tot kinderopvang. Hierdoor zouden vrouwen naar verwachting eerder terugkeren op de arbeidsmarkt, waardoor de aanhoudend grote salariskloof tussen mannen en vrouwen zou worden verkleind. In de regio's buiten Tallinn en Tartu moet meer worden gedaan om ondernemerschap en werkgelegenheid te stimuleren, om te voorkomen dat de verschillen in economische ontwikkeling groter worden en om de werkloosheid, met name onder laagopgeleiden, terug te dringen.

⁽¹⁾ Verordening (EU) nr. 1176/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 november 2011 betreffende de preventie en correctie van macro-economische onevenwichtigheden (PB L 306 van 23.11.2011, blz. 25).

- (11) Op het gebied van onderwijs en opleiding zijn onlangs hervormingen goedgekeurd om het onderwijs beter af te stemmen op de eisen van de arbeidsmarkt. Verdere inspanningen zijn noodzakelijk om de overgang van school naar arbeidsmarkt te vergemakkelijken. Er zijn structurele inspanningen nodig, met name samen met de sociale partners, om meer jongeren te bewegen tot het volgen van beroepsonderwijs en -opleiding of een werk-leertraject, met name leerlingplaatsen. Er moet flink werk worden gemaakt van de strategie voor een leven lang leren, om de broodnodige bijscholing, omscholing en kwalificatieniveaus te bewerkstelligen, met name voor mensen die in een zwakke arbeidsmarktpositie verkeren. Er bestaat een kader voor slimme specialisatie, bestaande uit de strategie voor ondernemerschap en groei en de strategie voor onderzoek, ontwikkeling en innovatie, dat zich richt op gemeenschappelijke prioriteiten en verdere specialisatie op bepaalde thematische gebieden. Daarnaast blijven ook de internationalisering en de prioritering van het systeem voor onderzoek, ontwikkeling en innovatie een uitdaging, gezien de beperkte omvang van de economie.
- (12) Het verbruik van hulpmiddelen in Estland blijft zeer hoog. De energiezuinigheid van overheidsgebouwen is verbeterd, maar aanhoudende en extra inspanningen zijn nodig, met name voor huishoudens en de industrie. Er zijn aanzienlijke vorderingen geboekt wat betreft afvalbeheer en afvalstortplaatsen, maar de economische levensvatbaarheid van recycling moet worden gewaarborgd. De maatregelen van het vervoersontwikkelingsplan moeten worden uitgevoerd, met name om ervoor te zorgen dat Estland de CO₂-uitstoot in de niet-ETS-sector beperkt. De energiezuinigheid van het vrachtvervoer kan worden verbeterd door meer duurzame vervoerswijzen in te zetten. Het gebruik van het openbaar vervoer kan worden gestimuleerd door de regionale netwerken en bussen en treinen beter op elkaar aan te sluiten. Steeds meer mensen gebruiken een eigen auto; de gemiddelde leeftijd van auto's is bijna het dubbele van het EU-gemiddelde en nieuwe passagiersvoertuigen behoren tot de meest vervuilende in de EU. Het is noodzakelijk sterkere milieuprikkels te geven, ook via de belastingen. Er zijn veelbelovende stappen gezet wat betreft grensoverschrijdende energienetwerken, maar het zal nog de nodige tijd en investeringen kosten om de Estse energiemarkt volledig te integreren in de Uniemarkt.
- (13) Toenemende regionale verschillen en negatieve demografische trends, inefficiënties en gebrek aan samenwerking tussen lokale overheden belemmeren het ontwikkelingspotentieel van Estland. Dit blijkt onder meer uit de structurele discrepantie tussen de begrotingsmiddelen van kleine gemeenten en de aan hen gedelegeerde taken, en uit de beperkte schaalvoordelen. De openbare dienstverlening op lokaal niveau, op basis van dienstgebieden en minimumnormen, moet efficiënter, toegankelijker en van betere kwaliteit worden, met name op het gebied van vervoer, langdurige zorg, onderwijs voor jonge kinderen en sociale dienstverlening; dit is een voorwaarde voor effectieve activatie- en arbeidsmarktmaatregelen.
- (14) In de context van het Europees semester heeft de Commissie een brede analyse van het economische beleid van Estland verricht. Zij heeft zowel het stabiliteitsprogramma als het nationale hervormingsprogramma beoordeeld. Daarbij heeft zij niet alleen gekeken naar de relevantie ervan voor een houdbaar budgettair en sociaal-economisch beleid in Estland, maar is zij ook nagegaan of de EU-regels en -richtsnoeren in acht zijn genomen, gezien de noodzaak de algemene economische governance van de Unie te versterken door middel van een EU-inbreng in toekomstige nationale besluiten. Haar aanbevelingen in het kader van het Europees semester worden in de onderstaande aanbevelingen 1 tot en met 5 weergegeven.
- (15) In het licht van deze beoordeling heeft de Raad het stabiliteitsprogramma onderzocht. Zijn advies daarover⁽¹⁾ is met name in de onderstaande aanbeveling 1 weergegeven.
- (16) In de context van het Europees semester heeft de Commissie tevens een analyse van het economische beleid van de eurozone als geheel verricht. Op basis hiervan heeft de Raad specifieke aanbevelingen gericht tot de lidstaten die de euro als munt hebben⁽²⁾. Als land dat de euro als munt heeft, dient ook Estland erop toe te zien dat aan deze aanbevelingen volledig en tijdig uitvoering wordt gegeven,

⁽¹⁾ Krachtens artikel 5, lid 2, van Verordening (EG) nr. 1466/97.

⁽²⁾ Zie bladzijde 141 van dit Publicatieblad.

BEVEELT AAN dat Estland in de periode 2014-2015 actie zou moeten ondernemen om:

1. de begrotingsmaatregelen voor 2014 te versterken in het licht van de volgens de voorjaarsprognose 2014 van de Commissiediensten dreigende kloof van 0,3% van het bbp, die wijst op een significante afwijking van de vereisten van het preventieve deel van het Stabiliteits- en groeipact. De begrotingsstrategie voor 2015 significant te versterken om ervoor te zorgen dat de middellangetermijndoelstelling wordt gehaald en ook daarna behouden blijft. De begrotingsregel aan te vullen met dwingender regels voor de meerjarige uitgaven binnen het begrotingskader voor de middellange termijn en de efficiëntie van de overheidsuitgaven te blijven verhogen;
2. de prikkels om te werken te verbeteren door middel van maatregelen die zijn gericht op mensen met een laag inkomen. De activatie-inspanningen doelgericht maken, met name door de hervorming van de arbeidscapaciteit snel goed te keuren en door te voeren. De doeltreffendheid en doelmatigheid van het gezinsbeleid en de beschikbaarheid en toegankelijkheid van kinderopvang te vergroten. Gecoördineerde maatregelen te treffen om de economische ontwikkeling en ondernemerschap te bevorderen in regio's waar de werkloosheid hoog is;
3. te zorgen voor onderwijs- en opleidingssystemen die relevant zijn voor de arbeidsmarkt, het niveau van vaardigheden en kwalificaties te verbeteren door uitbreiding van de maatregelen inzake een leven lang leren en structurele toename van de deelname aan beroepsopleiding en -onderwijs, waaronder werk-leertrajecten. de prioritering en specialisatie van het systeem voor onderzoek, ontwikkeling en innovatie verder te intensiveren en te streven naar betere samenwerking tussen bedrijven, instellingen voor hoger onderwijs en onderzoeksinstituten, teneinde het internationale concurrentievermogen te vergroten;
4. meer inspanningen te leveren met betrekking tot energiezuinigheid, met name voor huishoudens en de industrie. De milieuprikkels voor de vervoerssector aanzienlijk te versterken, teneinde het verbruik van hulpmiddelen ten behoeve van mobiliteit te verminderen. De grensoverschrijdende energienetwerken met buurlanden verder te ontwikkelen teneinde de energiebronnen te diversifiëren en de concurrentie bevorderen door betere integratie van de Baltische energiemarkten;
5. een beter evenwicht te bewerkstelligen tussen de inkomsten van lokale overheden en de aan hen delegerde taken. De efficiëntie van lokale overheden te verbeteren en te zorgen voor hoogwaardige openbare dienstverlening op lokaal niveau, met name sociale diensten die activatiemaatregelen ondersteunen.

Gedaan te Brussel, 8 juli 2014.

Voor de Raad

De voorzitter

P. C. PADOAN

AANBEVELING VAN DE RAAD**van 8 juli 2014****over het nationale hervormingsprogramma 2014 van Ierland en met een advies van de Raad over het stabiliteitsprogramma 2014 van Ierland**

(2014/C 247/07)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 121, lid 2, en artikel 148, lid 4,

Gezien Verordening (EG) nr. 1466/97 van de Raad van 7 juli 1997 over versterking van het toezicht op begrotingssituaties en het toezicht op en de coördinatie van het economisch beleid⁽¹⁾, en met name artikel 5, lid 2,

Gezien Verordening (EG) nr. 1176/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 november 2011 betreffende de preventie en correctie van macro-economische onevenwichtigheden⁽²⁾, en met name artikel 6, lid 1,

Gezien de aanbeveling van de Europese Commissie,

Gezien de resoluties van het Europees Parlement,

Gezien de conclusies van de Europese Raad,

Gezien het advies van het Comité voor de werkgelegenheid,

Gezien het advies van het Economisch en Financieel Comité,

Gezien het advies van het Comité voor sociale bescherming,

Gezien het advies van het Comité voor de economische politiek,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Op 26 maart 2010 heeft de Europese Raad ingestemd met het voorstel van de Commissie voor een nieuwe groei- en werkgelegenheidsstrategie; deze Europa 2020-strategie moet voor betere coördinatie van het economisch beleid zorgen en is toegespitst op de sleutelgebieden waarop Europa's potentieel voor duurzame groei en concurrentievermogen een krachtige impuls nodig heeft.
- (2) Op voorstel van de Commissie heeft de Raad op 13 juli 2010 een aanbeveling betreffende de globale richtsnoeren voor het economische beleid van de lidstaten en de Unie (2010-2014) vastgesteld, en op 21 oktober 2010 heeft de Raad een besluit betreffende de richtsnoeren voor het werkgelegenheidsbeleid van de lidstaten⁽³⁾ vastgesteld, die samen de „geïntegreerde richtsnoeren” vormen. De lidstaten werd verzocht in hun nationaal economisch en werkgelegenheidsbeleid met de geïntegreerde richtsnoeren rekening te houden.
- (3) Op 29 juni 2012 hebben de staatshoofden en regeringsleiders van de lidstaten besloten tot een Pact voor groei en banen, dat een samenhangend kader biedt voor actie op het niveau van de lidstaten, de EU en de eurozone, waarbij alle mogelijke hefboomen, instrumenten en belevismvormen worden ingezet. Zij hebben bepaald welke maatregelen op het niveau van de lidstaten moeten worden genomen, en met name verklaard vastbesloten te zijn om de doelstellingen van de Europa 2020-strategie te verwezenlijken en de landenspecifieke aanbevelingen uit te voeren.

⁽¹⁾ PB L 209 van 2.8.1997, blz. 1.

⁽²⁾ PB L 306 van 23.11.2011, blz. 25.

⁽³⁾ Voor 2014 gehandhaafd bij Besluit 2014/322/EU van de Raad van 6 mei 2014 betreffende de richtsnoeren voor het werkgelegenheidsbeleid van de lidstaten voor 2014 (PB L 165 van 4.6.2014, blz. 49).

- (4) Ierland was onderworpen aan een macro-economisch aanpassingsprogramma tot december 2013. Volgens artikel 12 van Verordening (EU) nr. 472/2013 van het Europees Parlement en de Raad⁽¹⁾ was de lidstaat dus voor de duur van dit programma vrijgesteld van het toezicht en de beoordeling van het Europees semester voor coördinatie van het economisch beleid. Gelet op de succesvolle voltooiing van het Ierse macro-economisch aanpassingsprogramma zou Ierland nu volledig moeten worden opgenomen in het kader van het Europees semester.
- (5) Op 13 november 2013 heeft de Commissie haar goedkeuring gehecht aan de jaarlijkse groeianalyse en daarmee de aanzet gegeven tot het Europees semester 2014 voor coördinatie van het economisch beleid. Tevens heeft de Commissie op 13 november 2013 op grond van Verordening (EU) nr. 1176/2011 het waarschuwingsmechanismeverslag aangenomen.
- (6) Op 20 december 2013 heeft de Europese Raad de prioriteiten inzake financiële stabiliteit, begrotingsconsolidatie en groeibevorderende maatregelen goedgekeurd. Hij heeft bij die gelegenheid benadrukt dat moet worden gestreefd naar een gedifferentieerde, groeivriendelijke begrotingsconsolidatie, normalisering van de kredietverschaffing aan de economie, bevordering van groei en concurrentievermogen, aanpakken van de werkloosheid en van de sociale gevolgen van de crisis, en modernisering van de overheidsdiensten.
- (7) Op 5 maart 2014 heeft de Commissie de resultaten gepubliceerd van de diepgaande evaluatie voor Ierland die zij op grond van artikel 5 van Verordening (EU) nr. 1176/2011 heeft uitgevoerd rekening houdend met de succesvolle voltooiing van het Ierse economisch aanpassingsprogramma en dus met het feit dat Ierland nu volledig in het Europees semester zou moeten worden opgenomen. Op basis van haar analyse concludeert de Commissie dat het recent voltooide macro-economisch aanpassingsprogramma van Ierland een grote rol heeft gespeeld bij het beheer van de economische risico's en het beperken van de onevenwichtigheden. De overblijvende macro-economische onevenwichtigheden vereisen evenwel specifiek toezicht en een krachtdadig beleidsoptreden. Met name volgt uit de ontwikkelingen in de financiële sector, de schuldenlast van de particuliere en de publieke sector, en daarmee verbonden, de hoge externe bruto- en nettopassiva en de situatie van de arbeidsmarkt dat de risico's blijven bestaan.
- (8) Op 17 april 2014 heeft Ierland zijn nationale hervormingsprogramma 2014 ingediend en op 29 april 2014 zijn stabiliteitsprogramma 2014. Om met de onderlinge verbanden rekening te houden, zijn beide programma's terzelfder tijd geëvalueerd.
- (9) De voornaamste doelstellingen van de in het stabiliteitsprogramma 2014 geschetste begrotingsstrategie zijn het corrigeren, uiterlijk in 2015, van het buitensporige tekort en het bereiken, uiterlijk in 2018, van de middellangetermijndoelstelling. Het stabiliteitsprogramma beoogt een tekort van minder dan 3% van het bbp in 2015 in overeenstemming met de aanbeveling in het kader van de buitensporigtekortprocedure. Het stabiliteitsprogramma bevestigt de middellangetermijndoelstelling van een begrotings situatie die structureel in evenwicht is, hetgeen overeenstemt met de voorschriften van het stabiliteits- en groeipact. Na 2015 beoogt het stabiliteitsprogramma een vermindering van het nominaal overheidstekort met ongeveer 1 procentpunt van het bbp per jaar in de periode 2016-2018. Het is de bedoeling de schuldenlast te verlagen van ongeveer 124% van het bbp in 2013 tot 107% van het bbp in 2018. Het macro-economische scenario dat aan de begrotingsprognoses in het stabiliteitsprogramma ten grondslag ligt, is door een onafhankelijk orgaan (de Ierse „Fiscal Advisory Council”) goedgekeurd als „vallend binnen de toepasselijke prognoses”. Het is in ruime mate in overeenstemming met de prognose van de Commissie voor 2014 en 2015, afgezien van een aantal verschillen in de bijdragen van de vraagcomponenten. De prognoses van de autoriteiten voor de latere jaren van het stabiliteitsprogramma zijn evenwel optimistisch. Bovendien wordt het bereiken van de begrotingsdoelstellingen niet onderbouwd door voldoende uitgewerkte maatregelen voor 2015. Bijgevolg ligt de prognose van het tekort voor 2015 van de Commissie hoger dan de door de Raad aanbevolen doelstelling. In het licht van zijn evaluatie van het stabiliteitsprogramma en de prognose van de Commissie overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1466/97 van de Raad, is de Raad van oordeel dat de doelstellingen van het stabiliteitsprogramma in overeenstemming zijn met de vereisten van het stabiliteits- en groeipact, maar ondersteund moeten worden door specifieke maatregelen vanaf 2015. Er zijn belangrijke stappen gezet om belangrijke aspecten van het Ierse begrotingskader alsook de kwaliteit en de tijdige verstrekking van gegevens te verbeteren. De huidige regels voor de uitgavenplafonds op de middellange termijn maken discretionaire wijzigingen door de regering mogelijk die niet beperkt zijn tot vooraf vastgelegde onvoorziene uitgaven.

⁽¹⁾ Verordening (EU) nr. 472/2013 van het Europees Parlement en van de Raad van 21 mei 2013 betreffende de versterking van het economische en budgettaire toezicht op lidstaten in de eurozone die ernstige moeilijkheden ondervinden of dreigen te ondervinden ten aanzien van hun financiële stabiliteit (PB L 140 van 27.5.2013, blz. 1).

- (10) Belastinghervormingen hebben bijgedragen tot budgettaire aanpassingen, maar er is nog meer ruimte om de efficiëntie en groeivriendelijkheid van het belastingstelsel te verbeteren. De belasting op vastgoed is verschoven van een transactiebelasting naar een periodieke belasting op basis van de waarde van het onroerend goed, maar de belastinggrondslag is nog steeds betrekkelijk smal omdat bepaalde onroerende goederen buiten de belastingregeling vallen. De belasting op arbeid is versnipperd en complex, terwijl de grondslagen voor verbruiks- en milieubelastingen beperkt worden door lage aanslagvoeten en vrijstellingen, terwijl dergelijke belastingen meer groeibevorderend zijn. Toepassing van het nultarief en van verlaagde tarieven leidt in het btw-stelsel tot een efficiëntie die onder het EU-gemiddelde blijft. Van de verlaagde btw-tarieven wordt ruim gebruik gemaakt met het oog op herverdeling, hoewel deze tarieven geen efficiënt en gericht beleidsinstrument vormen om kwetsbare groepen te beschermen. Er zijn nog mogelijkheden om de doelmatigheid van milieubelastinginstrumenten te verbeteren en milieuschadelijke subsidies af te schaffen.
- (11) Hoewel Ierland een betrekkelijk jonge bevolking heeft, behoorden de overheidsuitgaven voor gezondheidszorg in 2012 tot de hoogste in de Unie, en lagen deze met 8,7% van het bruto nationaal inkomen aanzienlijk boven het EU-gemiddelde van 7,3%. Gezien de huidige moeilijkheden met het beheer van de begroting voor gezondheidszorg brengt de verwachte demografische druk ten gevolge van de veroudering van de bevolking mee dat de huidige dienstverlening enkel kan worden gehandhaafd indien op middellange tot lange termijn vooruitgang wordt geboekt in de prijs-kwaliteitsverhouding. De stijging in de gezondheidsuitgaven tot 2060 ten gevolge van de demografische druk wordt geraamd op 1,2 procentpunt van het bbp. De uitdagingen voor de gezondheidszorg zijn zeer divers. Het financiële beheer en de boekhoudsystemen en -processen zijn versnipperd over zorgaanbieders. Hierdoor ontstaan vertragingen en obstakels bij het verzamelen en verwerken van informatie. Ook het toezicht op de gezondheidsuitgaven en de inspanningen om te komen tot een goede prijs-kwaliteitsverhouding en een passende toewijzing van middelen worden hierdoor belemmerd. Een andere uitdaging is het hoge niveau van de uitgaven voor geneesmiddelen; deze uitgaven zijn verhoudingsgewijs hoog in de ambulante gezondheidszorg.
- (12) Ierland staat voor uitdagingen op het gebied van werkloosheid, vooral wat langdurige en jeugdwerkloosheid betreft, en in de beroepsbevolking is er nog steeds een grote groep laaggeschoolden, hetgeen leidt tot ongelijkheid en een discrepantie tussen gevraagde en aangeboden vaardigheden. De langdurige werkloosheid is geleidelijk afgenomen met de recente versterking van de arbeidsmarkt, maar is nog steeds hoog in verhouding tot het algemene werkloosheidscijfer, namelijk meer dan 61% van het totaal aan het einde van 2013. De werkloosheidsgraad bij jongeren piekte tot meer dan 30% medio 2012. Daarnaast steeg het percentage NEET-jongeren (die geen werk hebben noch onderwijs of een opleiding volgen) tussen 2007 en 2012 met 8 procentpunten tot 18,7% en daalde vervolgens tot 16,1%, hetgeen nog steeds een van de hoogste cijfers in de Unie is. Alle jongeren die zich in die situatie bevinden, moeten binnen een termijn van vier maanden worden aangesproken, overeenkomstig de doelstellingen van een jongeren-garantie. Bij het weer in evenwicht brengen van de economie is een discrepantie tussen gevraagde en aangeboden vaardigheden gebleken, waardoor het voor het onderwijs- en beroepsopleidingsstelsel een dwingende taak wordt te werken aan bijscholing en omscholing. Daarnaast is de participatiegraad voor een leven lang leren lager dan het EU-gemiddelde (7,3% in vergelijking met 10,7% in 2013).
- (13) Ierland heeft een van de hoogste percentages in de Unie van mensen die in huishoudens met een lage arbeidsintensiteit leven, hetgeen ernstige maatschappelijke problemen teweegbrengt. Het percentage was hoger dan het EU-gemiddelde vóór de crisis en steeg van 14,3% in 2007 tot 24,2% in 2011. Lage arbeidsintensiteit is vooral ernstig bij eenoudergezinnen met kinderen. Dit heeft bijgedragen tot een groeiend risico op armoede en sociale uitsluiting van kinderen in Ierland, en maakt van de ongelijke deelname van vrouwen aan de arbeidsmarkt — 67,2% in 2013 vergeleken met 83,4% voor mannen — een prangende kwestie. Ten gevolge daarvan is de aandacht verschoven naar de toegankelijkheid en de financiële haalbaarheid van kinderopvang, hetgeen voor ouders een ernstig obstakel is om werk te vinden en de armoede te ontlopen. Op de arbeidsmarkt is hier en daar ook sprake van werkloosheidsvallen. De vlakke structuur van werkloosheidsuitkeringen in de zogenoemde stelsels „Jobseeker's Benefit” en „Jobseeker's Allowance”, de onbeperkte duur van de „Jobseeker's Allowance” en het verlies van aanvullende uitkeringen (met name huursupplement en medische kaarten) bij herintreding op de arbeidsmarkt leiden ertoe dat de vervangingsratio's relatief hoog zijn voor langdurig werklozen met laag inkomenspotentieel en voor andere categorieën werknemers naargelang van de gezinsomstandigheden.
- (14) De kredietverlening aan kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's) blijft zwak, hetgeen wijst op een combinatie van gematigde vraag naar krediet en beperkingen in het aanbod. Kmo's ondervinden immers nog steeds de nadelen van buitensporige hefboomfinanciering en zwakke binnenlandse vraag, terwijl banken verdere vooruitgang moeten maken om te komen tot houdbare oplossingen in hun noodlijdende kredieten aan kmo's. Uit het recentste Red C-onderzoek blijkt dat van de groep van 35% van kmo's die

tussen oktober 2013 en maart 2014 een bankkrediet aanvragen, 19 % een weigering kreeg. Het Credit Review Office (bureau voor evaluatie van kredieten) werd eind 2009 opgericht om te bemiddelen in geschillen tussen kredietverstrekkers en potentiële kmo-kredietnemers aan wie het krediet geweigerd werd. Het effect van het Credit Review Office is weliswaar positief, maar lijkt tot op heden veeleer beperkt te zijn gebleven, deels omdat het aantal beroepsprocedures vrij klein was. Kmo's vertrouwen voor hun investeringen in grote mate op bankfinanciering, en niet-bancaire financieringsbronnen zijn betrekkelijk onderontwikkeld, hoewel momenteel een aantal alternatieven, waaronder leningsfondsen, worden onderzocht. Nu het herstel echter aan kracht wint en de binnenlandse vraag aantrekt, bestaat er een risico dat de aanbodbeperkingen weer toenemen, tenzij de kredietkanalen op een behoorlijke wijze worden hersteld, hetgeen cruciaal is voor de groeivoorzichten. Specifieke stelsels en fondsen zijn in het leven geroepen om de toegang tot financiering voor kmo's te verbeteren, zoals het kredietwaarborgstelsel (Credit Guarantee Scheme), het leningsfondsstelsel voor micro-ondernemingen (Microenterprise Loan Fund Scheme) en drie kmo-fondsen, maar het gebruik daarvan is tot nu beperkt gebleven.

- (15) Ondanks de hervormingen van de banksector die onder het onlangs voltooide programma voor financiële bijstand plaatsvonden, zijn er nog grote problemen. Deze problemen zijn omstandig besproken in de diepgaande evaluatie 2014 van de Commissie voor Ierland. Noodlijdende kredieten maakten in juni 2013 voor de drie grootste nationale banken nagenoeg 27 % van het totaal uit. De schuldenlast van de particuliere sector behoort ondanks de recente schuldafbouw nog steeds tot de hoogste in de Unie, hetgeen een risico blijft inhouden voor de financiële stabiliteit en een last blijft voor de economie. De schuldafbouw van huishoudens en kmo's is onvolledig, en het is van essentieel belang dat de balans van banken en kmo's hersteld wordt om de kredietkanalen weer in werking te stellen. De bancaire kredietverlening blijft achteruitgaan en de banksector blijft problemen hebben om winstgevend te zijn, voor een deel wegens de aanwezigheid van een groot aantal „tracker mortgages” (legacy-activa met lage opbrengst) op de balansen van banken.
- (16) De kosten voor de handhaving van contracten liggen hoog. Advocatenhonoraria vormen de grootste uitgavenpost hierin, namelijk 18,8 procentpunt, terwijl de hoge kosten voor juridische diensten de kostenstructuur van alle ondernemingen, ook van kmo's, negatief beïnvloeden. Bovendien zijn de kosten voor juridische dienstverlening, anders dan voor de overige professionele diensten, sinds het begin van de crisis niet naar beneden gegaan, ten dele wegens het gebrek aan concurrentie. De autoriteiten hebben toegezegd de sector juridische dienstverlening te hervormen, als onderdeel van het macro-economisch aanpassingsprogramma. Zo is in 2011 de wet tot regeling van juridische diensten (Legal Services Regulation Bill) voorgesteld, die nog dient te worden vastgesteld. Juridisch en administratief-justitieel zijn er zeer weinig middelen om, voorafgaand aan een rechtszaak, de behandeling van het geschil te bespoedigen, hetgeen kan leiden tot vertraging in de rechtsbedeling en de kosten kan opdrijven. Bovendien zijn er grote hiaten in Ierland's capaciteit om gegevens te verzamelen over de efficiëntie van het rechtstelsel.
- (17) In de context van het Europees semester heeft de Commissie een brede analyse van het economische beleid van Ierland verricht. Zij heeft zowel het nationale hervormingsprogramma als het stabiliteitsprogramma doorgelicht. Daarbij heeft zij niet alleen gekeken naar de relevantie ervan voor een houdbaar budgettair en sociaaleconomisch beleid in Ierland, maar is zij ook nagegaan of de EU-regels en -richtsnoeren in acht zijn genomen, gezien de noodzaak de algemene economische governance van de Unie te versterken door middel van een EU-inbreng in toekomstige nationale besluiten. Haar aanbevelingen in het kader van het Europees semester worden in de onderstaande aanbevelingen 1 tot en met 7 weergegeven.
- (18) In het licht van deze beoordeling heeft de Raad het stabiliteitsprogramma onderzocht en zijn advies ⁽¹⁾ daarover is met name in de onderstaande aanbevelingen 1 en 2 weergegeven.
- (19) In het licht van de diepgaande evaluatie van de Commissie en deze beoordeling heeft de Raad het nationale hervormingsprogramma en het stabiliteitsprogramma onderzocht. Zijn aanbevelingen op grond van artikel 6 van Verordening (EU) nr. 1176/2011 zijn in de onderstaande aanbevelingen 1, 3, 5 en 6 weergegeven.
- (20) In de context van het Europees semester heeft de Commissie tevens een analyse van het economisch beleid van de eurozone als geheel verricht. Op basis hiervan heeft de Raad specifieke aanbevelingen gericht tot de lidstaten die de euro als munt hebben ⁽²⁾. Als land dat de euro als munt heeft, dient Ierland er ook op toe te zien dat aan deze aanbevelingen volledig en tijdig uitvoering wordt gegeven,

⁽¹⁾ Op grond van artikel 5, lid 2, van Verordening (EG) nr. 1466/97.

⁽²⁾ Zie bladzijde 141 van dit Publicatieblad.

BEVEELT AAN dat Ierland in de periode 2014-2015 actie onderneemt om:

1. De begroting van 2014 onverkort uit te voeren en ervoor te zorgen dat het buitensporig tekort uiterlijk in 2015 op duurzame wijze is gecorrigeerd door de begrotingsstrategie te ondersteunen met aanvullende structurele maatregelen en tegelijkertijd de structurele aanpassingen te verrichten zoals aangegeven in de aanbeveling van de Raad in het kader van de buitensporigtekortprocedure. Na de correctie van het buitensporig tekort de structurele aanpassing in de richting van de middellangetermijndoelstelling voort te zetten met jaarlijks ten minste 0,5% van het bbp en meer in goede economische omstandigheden of indien noodzakelijk, om ervoor te zorgen dat aan de schuldregel wordt voldaan zodat de hoge overheidsschuldquote een duurzame neerwaartse trend blijft vertonen. De geloofwaardigheid van de budgettaire aanpassingsstrategie te verbeteren, de meerjarenbegrotingsplanning daadwerkelijk uit te voeren en ruime begrotingsmaatregelen te bepalen in overeenstemming met de begrotingsdoelstellingen op middellange termijn. Het bindende karakter van het plafond voor overheidsuitgaven te waarborgen door de wettelijk bepaalde ruimte voor discretionaire wijzigingen te beperken. Ter ondersteuning van de begrotingsconsolidatie te overwegen de inkomsten te verhogen door de belastinggrondslag te verbreden. De groei- en milieuvriendelijkheid van het belastingstelsel te verbeteren.
2. De hervorming van de gezondheidszorg, die is aangevat in de context van het strategisch kader „Future Health”, voort te zetten om de kostenefficiëntie te verhogen. Extra maatregelen te nemen om de farmaceutische uitgaven te beperken, onder meer door frequentere prijsafspraken voor geïmporteerde geneesmiddelen, een groter gebruik van generieke geneesmiddelen en betere voorschrijfprijzen. De stelsels voor financieel beheer van de nationale gezondheidsautoriteit te hervormen om de stelsels voor alle aanbieders te stroomlijnen en een beter vorderingenbeheer te bewerkstelligen. Te starten, uiterlijk aan het eind van het eerste kwartaal van 2015, met de invoering van individuele identificatie-informatie in de gezondheidszorg („health identifiers”).
3. Bij het voeren van een actief arbeidsmarktbeleid verdere verbeteringen aan te brengen, met bijzondere aandacht voor langdurig werklozen, laaggeschoolden en, in overeenstemming met de doelstellingen van een jongerengarantie, jongeren. De lopende hervorming van het stelsel van vervolgonderwijs en -opleiding (Further Education and Training - FET), regelingen ter bevordering van de werkgelegenheid en stageprogramma's verder te ondersteunen. Meer opleidingen op de werkvloer aan te bieden; de relevantie van de FET-opleidingen en stages ten aanzien van de behoeften van de arbeidsmarkt te verbeteren en te garanderen. Het niveau en de kwaliteit van ondersteunende diensten van de Intreo-arbeidsbureaus te verhogen. Een stelsel op te zetten voor naadloze FET-verwijzing tussen de Intreo-arbeidsbureaus en de raden voor onderwijs en opleiding.
4. De lage arbeidsintensiteit van huishoudens aan te pakken en het armoederisico voor kinderen te bestrijden door de geleidelijke opheffing van uitkeringen en toeslagen in geval van herintreding op de arbeidsmarkt. De arbeidsparticipatie van vrouwen te bevorderen door de toegang tot betaalbare en voltijdse kinderopvang te verbeteren, vooral voor gezinnen met lage inkomens.
5. Beleid met betrekking tot de kmo-sector te bevorderen, onder meer via maatregelen om de beschikbaarheid van bancaire en niet-bancaire financiering en de herschikking van de schuldenlast aan te pakken, en tevens risico's voor de overheidsfinanciën en de financiële stabiliteit te vermijden. Initiatieven te bevorderen om de toegang van kmo's tot bankkredieten en niet-bancaire financiering te verbeteren. Een stelsel van toezicht voor kredietverlening aan kmo's in de banksector in te voeren. Daarnaast te garanderen dat de beschikbare niet-bancaire kredietfaciliteiten, waaronder de drie kmo-fondsen die medegefinancierd worden door het National Pensions Reserve Fund, Microfinance Ireland en het tijdelijke leningswaarborgstelsel, beter worden benut. Het gebruik van deze en andere niet-bancaire regelingen door kmo's te propageren. De zichtbaarheid en de beschikbare capaciteit van het Credit Review Office te verbeteren om te bemiddelen in geschillen tussen banken en potentiële kmo-kredietnemers aan wie een krediet geweigerd werd.
6. Toezicht te houden op de banken met betrekking tot de streefdoelen inzake herschikking van achterstallige hypotheekleningen. Voor de voornaamste hypotheekbanken voor het derde en het vierde kwartaal van 2014 ambitieuze doelstellingen aan te kondigen, om overeenkomsten tot herschikking van hypotheekleningen met een betalingsachterstand van meer dan 90 dagen voor te stellen en te sluiten, met de bedoeling tegen het einde van 2014 de achterstallige hypotheekschulden aanzienlijk terug te dringen. De houdbaarheid van de overeengekomen herschikkingen te blijven evalueren door middel van audits en gerichte beoordelingen ter plaatse. Richtsnoeren te ontwikkelen voor de duurzaamheid van regelingen. Met het oog op transparantie regelmatig gegevens over kmo-kredietportefeuilles van banken te publiceren met betrekking tot achterstallige kredietaflossingen. Een strategie te ontwikkelen om noodlijdende blootstellingen met betrekking tot commercieel onroerend goed aan te pakken. Een centraal kredietregister aan te leggen.

7. De kosten van juridische procedures en diensten te verminderen en concurrentie te bevorderen, inclusief door de aanneming tegen het einde van 2014 van de wet tot regeling van juridische diensten (Legal Services Regulation Bill), onder meer door te voorzien in de mogelijkheid om multidisciplinaire regelingen te treffen en door de opheffing van het retentierecht van de advocaat („solicitor's lien”) na te streven. Het effect daarvan te onderzoeken, onder meer wat de kostprijs van juridische dienstverlening betreft. Op uitvoeringsniveau stappen te ondernemen om ervoor te zorgen dat de regelgevende autoriteit voor juridische dienstverlening (Legal Services Regulatory Authority) onverwijld operationeel wordt en haar wettelijke verplichtingen nakomt, onder meer door publicatie van regelgeving en richtsnoeren voor multidisciplinaire werking en voor afhandeling van klachten. De efficiëntie van rechtsprocedures nauwgezet te monitoren en te evalueren door de systemen voor gegevensverzameling te verbeteren, teneinde punten aan te wijzen die hervorming behoeven.

Gedaan te Brussel, 8 juli 2014.

Voor de Raad

De voorzitter

P. C. PADOAN

AANBEVELING VAN DE RAAD**van 8 juli 2014****over het nationale hervormingsprogramma 2014 van Spanje en met een advies van de Raad
over het stabiliteitsprogramma 2014 van Spanje**

(2014/C 247/08)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 121, lid 2, en artikel 148, lid 4,

Gezien Verordening (EG) nr. 1466/97 van de Raad van 7 juli 1997 over versterking van het toezicht op begrotingssituaties en het toezicht op en de coördinatie van het economisch beleid⁽¹⁾, en met name artikel 5, lid 2,

Gezien Verordening (EU) nr. 1176/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 november 2011 betreffende de preventie en correctie van macro-economische onevenwichtigheden⁽²⁾, en met name artikel 6, lid 1,

Gezien de aanbeveling van de Europese Commissie,

Gezien de resoluties van het Europees Parlement,

Gezien de conclusies van de Europese Raad,

Gezien het advies van het Comité voor de werkgelegenheid,

Gezien het advies van het Economisch en Financieel Comité,

Gezien het advies van het Comité voor sociale bescherming,

Gezien het advies van het Comité voor de economische politiek,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Op 26 maart 2010 heeft de Europese Raad zijn goedkeuring gehecht aan het voorstel van de Commissie voor een nieuwe groei- en werkgelegenheidsstrategie; deze Europa 2020-strategie moet voor een betere coördinatie van het economisch beleid zorgen en is toegespitst op de sleutelgebieden waarop Europa's potentieel voor duurzame groei en concurrentievermogen een krachtige impuls nodig heeft.
- (2) Op voorstel van de Commissie heeft de Raad op 13 juli 2010 een aanbeveling inzake de globale richtsnoeren voor het economisch beleid van de lidstaten en de Unie (2010-2014) vastgesteld, en op 21 oktober 2010 heeft de Raad een besluit betreffende de richtsnoeren voor het werkgelegenheidsbeleid van de lidstaten vastgesteld⁽³⁾, die samen de „geïntegreerde richtsnoeren” vormen. De lidstaten werd verzocht in hun nationaal economisch en werkgelegenheidsbeleid met de geïntegreerde richtsnoeren rekening te houden.
- (3) Op 29 juni 2012 hebben de staatshoofden en regeringsleiders van de lidstaten besloten tot een Pact voor groei en banen, dat een samenhangend kader biedt voor actie op het niveau van de lidstaten, de EU en de eurozone, waarbij alle mogelijke hefboomen, instrumenten en belevismvormen worden ingezet. Zij hebben bepaald welke maatregelen op het niveau van de lidstaten moeten worden genomen, en met name verklaard vastbesloten te zijn om de doelstellingen van de Europa 2020-strategie te verwezenlijken en de landenspecifieke aanbevelingen uit te voeren.

⁽¹⁾ PB L 209 van 2.8.1997, blz. 1.

⁽²⁾ PB L 306 van 23.11.2011, blz. 25.

⁽³⁾ Voor 2014 gehandhaafd bij Besluit 2014/322/EU van de Raad van 6 mei 2014 betreffende de richtsnoeren voor het werkgelegenheidsbeleid van de lidstaten voor 2014 (PB L 165 van 4.6.2014, blz. 49).

- (4) Op 9 juli 2013 heeft de Raad een aanbeveling⁽¹⁾ over het nationale hervormingsprogramma voor 2013 van Spanje vastgesteld en een advies over het geactualiseerde stabiliteitsprogramma van Spanje voor de periode 2012-2016 uitgebracht. In overeenstemming met Verordening (EU) nr. 473/2013 van het Europees Parlement en de Raad⁽²⁾ heeft de Commissie op 15 november 2013 haar advies over het ontwerp-begrotingsplan van Spanje voor 2014 gepresenteerd.
- (5) Op 13 november 2013 heeft de Commissie haar goedkeuring gehecht aan de jaarlijkse groeianalyse en daarmee de aanzet gegeven tot het Europees semester 2014 voor coördinatie van het economisch beleid. Tevens heeft de Commissie op 13 november 2013 op grond van Verordening (EU) nr. 1176/2011 het waarschuwingsmechanismeverslag aangenomen, waarin Spanje werd genoemd als een van de lidstaten die aan een diepgaande evaluatie zouden worden onderworpen.
- (6) Op 20 december 2013 heeft de Europese Raad de prioriteiten inzake financiële stabiliteit, begrotingsconsolidatie en groeibevorderende maatregelen goedgekeurd. Hij benadrukte dat moet worden gestreefd naar gedifferentieerde, groeivriendelijke begrotingsconsolidatie, normalisering van de kredietverschaffing aan de economie, bevordering van groei en concurrentievermogen, aanpakken van de werkloosheid en van de sociale gevolgen van de crisis, en modernisering van de overheidsdiensten.
- (7) Op 5 maart 2014 heeft de Commissie de uitkomsten gepubliceerd van de diepgaande evaluatie voor Spanje die zij op grond van artikel 5 van Verordening (EU) nr. 1176/2011 heeft uitgevoerd. Op basis van haar analyse concludeert de Commissie dat Spanje wordt geconfronteerd met macro-economische onevenwichtigheden die in het oog moeten worden gehouden en een doortastend beleidsoptreden vereisen. Met name is op verscheidene terreinen de aanpassing van de vorig jaar als buitensporig aangewezen onevenwichtigheden duidelijk gevorderd en heeft de terugkeer naar positieve groei de risico's verminderd. Toch betekenen de omvang en onderlinge verwevenheid van de onevenwichtigheden, met name hoge binnenlandse en externe schuldniveaus en hoge werkloosheid, dat de risico's nog steeds aanwezig zijn.
- (8) Op 30 april 2014 heeft Spanje zijn nationale hervormingsprogramma 2014 en zijn stabiliteitsprogramma 2014 ingediend. Om met de onderlinge verbanden rekening te houden, zijn beide programma's tegelijkertijd geëvalueerd.
- (9) De doelstelling van de in het stabiliteitsprogramma 2014 geschetste begrotingsstrategie is de correctie van het buitensporige tekort tegen 2016 en het bereiken van de middellangetermijndoelstelling in 2017. Het stabiliteitsprogramma bevestigt de vorige middellangetermijndoelstelling van een structureel begrotingsevenwicht, die strenger is dan het stabiliteits- en groeipact vereist. Volgens het stabiliteitsprogramma zal het tekort in 2016 tot onder de 3 % van het bbp worden teruggedrongen, overeenkomstig de in de aanbeveling van de Raad van 21 juni 2013⁽³⁾ gestelde termijn, en wordt er voor 2014 een tekort beoogd dat lager ligt dan hetgeen is aanbevolen (5,5 % van het bbp tegen 5,8 % van het bbp). De jaarlijkse verbetering van het (herberekende) structurele saldo die in het stabiliteitsprogramma is voorzien, blijft echter reeds in 2014 achter bij de aanbevolen inspanning. Voor 2017 verwacht het stabiliteitsprogramma dat voldoende vooruitgang zal zijn geboekt richting de middellangetermijndoelstelling, hoewel dit wellicht niet toereikend zal zijn om deze doelstelling in het in het stabiliteitsprogramma vermelde jaar te bereiken. Volgens het stabiliteitsprogramma zal de overheidsschuldquote in 2015 een piek bereiken van 101,7 % van het bbp en daarna beginnen te dalen. In het algemeen is de in het stabiliteitsprogramma uitgestippelde begrotingsstrategie slechts gedeeltelijk in overeenstemming met de in het stabiliteits- en groeipact gestelde eisen. Het macro-economische scenario dat ten grondslag ligt aan de begrotingsprognoses van het stabiliteitsprogramma, dat niet door een onafhankelijke instantie is vastgesteld of bekrachtigd, is over het algemeen aannemelijk voor 2014 doch is onderhevig aan neerwaartse risico's in 2015 ten opzichte van de voorjaarsprognoses 2014 van de diensten van de Commissie. Voor 2016-2017 lijken de groeivoorzichten van het stabiliteitsprogramma aan de optimistische kant in het licht van de recente ramingen van het potentiële groeitempo van de economie en de na de crisis nog niet doorgevoerde noodzakelijke economische aanpassingen.

(1) PB C 217 van 30.7.2013, blz. 81.

(2) Verordening (EU) nr. 473/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 21 mei 2013 betreffende gemeenschappelijke voorschriften voor het monitoren en beoordelen van ontwerp-begrotingsplannen en voor het garanderen van de correctie van buitensporige tekorten van de lidstaten van de eurozone (PB L 140 van 27.5.2013, blz. 11).

(3) Aanbeveling van de Raad van 21 juni 2013 om het buitensporige overheidstekort in Spanje te verhelpen (PB C 180 van 26.6.2013, blz. 4).

De aanpassingstrajecten voor het tekort en de schuld zijn bijgevolg eveneens onderhevig aan neerwaartse risico's. Bovendien zijn de maatregelen ter ondersteuning van de doelstellingen voor het nominale tekort vanaf 2015 nog niet voldoende gespecificeerd, vooral wat de wijzigingen in de belastingwetgeving in het kader van de voorgenomen belastinghervorming betreft. Verder houden latente verplichtingen en de opbrengst van geplande besparingen op lokaal en regionaal niveau eveneens risico's in. Volgens de prognoses van de Commissie komt de begrotingsinspanning over de periode 2013-2014 1,1 procentpunt te laag uit gemeten naar de (gecorrigeerde) verandering van het structurele saldo (hoewel dit cijfer door recente wijzigingen van de methode voor het ramen van de potentiële productie hoger uitvalt), en 0,4 procentpunt te laag indien de inspanning wordt vergeleken met de maatregelen die ten tijde van de in het kader van de buitensporigtekortprocedure gedane aanbeveling noodzakelijk werden geacht. Overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1466/97 is de Raad, op basis van zijn beoordeling van het stabiliteitsprogramma en de prognoses van de Commissie, van oordeel dat de maatregelen ter ondersteuning van de begrotingsstrategie nader moeten worden gespecificeerd en dat aanvullende inspanningen vereist zijn om te waarborgen dat volledig gevolg wordt gegeven aan de aanbeveling van de Raad in het kader van de buitensporigtekortprocedure.

- (10) Wat de structurele begrotingsmaatregelen betreft, is er vooruitgang geboekt met de rapportage inzake de begrotingsuitvoering en met de toepassing van corrigerende maatregelen ten aanzien van overheidsinstaties die de voorschriften niet naleven. Toch is er nog ruimte om aanvullende handhavingsmechanismen, die in de Spaanse organieke wet inzake begrotingsstabiliteit zijn vastgelegd, ten uitvoer te leggen met betrekking tot regio's die niet aan de regels voldoen. Er zijn nieuwe maatregelen genomen om op alle overheidsniveaus een gemiddelde termijn voor de betaling van leveranciers van 30 dagen voor te schrijven. In november 2013 werd een onafhankelijke begrotingsinstelling opgericht waarvan de voorzitter in februari 2014 werd benoemd. Deze instelling was evenwel niet op tijd operationeel om het stabiliteitsprogramma 2014 te kunnen beoordelen. Voorts wordt in het nationale hervormingsprogramma 2014 erkend dat de kosteneffectiviteit van de uitgaven voor gezondheidszorg en geneesmiddelen verder moet worden verbeterd, bijvoorbeeld door de aankoop van farmaceutische producten te centraliseren, het dienstenpakket te herzien, klinische gegevens te digitaliseren en het beheer van instellingen op het gebied van de gezondheidszorg te verbeteren. Aangezien de geplande begrotingsconsolidatie grotendeels met besnoeiingen op de uitgaven moet worden gerealiseerd, zou het zinvol zijn de uitgaven op alle overheidsniveaus stelselmatig te onderzoeken om te zien op welke gebieden groeivriendelijke bezuinigingen tot stand kunnen worden gebracht waarbij de meest kwetsbare groepen worden ontzien.
- (11) In 2013 heeft Spanje nieuwe maatregelen genomen om de bevoordeling van schulden in het kader van de vennootschapsbelasting aan te pakken. Spanje heeft in 2013 ook enige vooruitgang geboekt met het verbeteren van de naleving van de belastingwetgeving door de strijd tegen belastingfraude en zwartwerk op te voeren, maar er valt op dit gebied nog veel te doen. In 2013 en 2014 heeft Spanje voorts een verlaging van de socialezekerheidsbijdragen doorgevoerd bij de aanwerving van jonge en nieuwe werknemers. Naar aanleiding van een uitvoerig verslag over belastinghervorming dat door een commissie van deskundigen in opdracht van de regering is uitgebracht, zijn de autoriteiten voornemens in het tweede kwartaal van 2014 concrete wetsvoorstellen in te dienen. Volgens het nationale hervormingsprogramma 2014 wordt met de voorstellen beoogd het belastingstelsel te moderniseren, de fiscale benadeling van arbeid te verminderen, de inning van belastingen te bevorderen, de economische ontwikkeling te stimuleren, markteenheden en belastingneutraliteit te waarborgen en het concurrentievermogen van de Spaanse economie te verbeteren terwijl tevens een bijdrage wordt geleverd aan begrotingsconsolidatie. De wijze waarop deze hervorming wordt opgezet en uitgevoerd is van groot belang voor de toekomstige economische vooruitzichten en de overheidsfinanciën.
- (12) De financiële stabiliteit is toegenomen dankzij de herkapitalisatie en herstructurering van de banksector en de nauwgezette uitvoering van het ESM-programma (Europees stabiliteitsmechanisme) van juli 2012 inzake de herkapitalisatie van financiële instellingen dat op 22 januari 2014 werd voltooid. Toch staat de financiële sector in Spanje nog voor aanzienlijke uitdagingen die een zorgvuldige controle en behandeling vereisen. Bovendien vertalen de betere fundingvoorwaarden voor banken zich slechts langzaam in een gunstiger financieringssituatie van het mkb. Het is van belang te waarborgen dat de kredietstroom naar levensvatbare sectoren van de economie op gang blijft, ook nu de particuliere sector zijn schulden afbouwt. De autoriteiten hebben een aantal maatregelen genomen om de toegang van bedrijven tot bankfinanciering en niet-bankfinanciering te verbeteren en de schulderstructurering van bedrijven te vergemakkelijken, maar verdere maatregelen zijn noodzakelijk.

- (13) De arbeidsmarkt vertoont tekenen van stabilisatie en voor 2014 wordt een licht herstel verwacht met een toenemende werkgelegenheid en dalende werkloosheidscijfers. Met een jaargemiddelde van 26,1 % in 2013 blijft het werkloosheidspercentage evenwel zeer hoog. Bijzonder zorgwekkend zijn vooral de hoge jeugdwerkloosheid van 54,3 %, en het zeer hoge percentage langdurig werklozen ten opzichte van het totale aantal werklozen van 49,7 % in 2013, vooral onder oudere werknemers en laaggeschoolde werknemers. Beschikbare evaluaties van de arbeidsmarkthervorming van 2012 komen tot de conclusie dat de hervorming, in combinatie met de loonmatiging die met de sociale partners voor de periode 2012-2014 is afgesproken, de interne flexibiliteit van bedrijven heeft vergroot en het verlies van banen heeft beperkt doordat prioriteit werd verleend aan collectieve arbeidsovereenkomsten op bedrijfsniveau en meer mogelijkheden voor bedrijven werden geschapen om niet aan dergelijke overeenkomsten deel te nemen. De hervorming heeft tevens tot een verlaging van de vergoeding voor onrechtmatig ontslag geleid en heeft ertoe bijgedragen dat het aantal aanhangig gemaakte rechtszaken wegens ontslag is afgenomen; verder zijn nieuwe arbeidsovereenkomsten ingevoerd om stabiele aanwerving in het mkb te bevorderen. In 2013 en begin 2014 werden verdere maatregelen genomen om stabiel deeltijdwerk te vergemakkelijken en om de socialezekerheidsbijdragen bij nieuwe arbeidsovereenkomsten van onbepaalde duur tijdelijk te verlagen. Segmentatie blijft echter een belangrijk probleem op de Spaanse arbeidsmarkt, het aantal verschillende soorten arbeidsovereenkomsten is nog altijd groot en de kloof tussen de afvloeiingskosten bij overeenkomsten van bepaalde en van onbepaalde duur behoort zelfs na de hervorming nog tot de grootste van de Unie.
- (14) Op het gebied van de hervorming van het actieve arbeidsmarktbeleid is vooruitgang geboekt met onder meer de goedkeuring van het jaarlijkse werkgelegenheidsplan (PAPE). Maatregelen om de openbare dienst voor arbeidsbemiddeling te moderniseren en te versterken lijken evenwel traag te vorderen, wat een succesvolle uitvoering van de nieuwe regelgeving in gevaar brengt. Het volledig operationeel maken van het vacatureportaal heeft met vertraging te kampen. Wel is vooruitgang geboekt met het stimuleren van de samenwerking met private arbeidsbemiddelingsbureaus, maar verdere inspanningen blijven noodzakelijk.
- (15) De ontoereikende arbeidsmarktrelevantie van onderwijs en opleidingen en het grote aandeel werklozen zonder diploma (35,2 %) dragen bij tot de hoge jeugdwerkloosheid en de langdurige werkloosheid. Het percentage jongeren dat geen opleiding of onderwijs volgt en geen werk heeft, is nog steeds hoger dan het EU-gemiddelde. Het percentage leerlingen en studenten dat hun opleiding voortijdig staakt neemt weliswaar af, maar blijft zeer hoog (23,5 %). Het aantal studenten dat een tertiaire opleiding met succes afrondt blijft groot, maar er wordt nog altijd te weinig gebruik gemaakt van beroepsonderwijs, beroepsopleidingen en leerlingstelsels en de vaardigheden van de jongeren die hoger beroepsonderwijs of een hogere beroepsopleiding hebben gevolgd, steken ongunstig af tegen het EU-gemiddelde. Spanje bereidt verder maatregelen voor om de werkgelegenheid van jongeren te stimuleren. De nationale strategie voor jongerenwerkgelegenheid en ondernemerschap 2013-2016, die in maart 2013 is gepresenteerd, wordt momenteel uitgevoerd hoewel sommige maatregelen nog moeten worden vastgesteld. Op basis van deze strategie heeft Spanje stappen genomen om de werkloosheid onder jongeren te bestrijden, in overeenstemming met de doelstellingen van de jongerengarantie. Er is enige vooruitgang geboekt met betrekking tot maatregelen om de schooluitval tegen te gaan en duaal beroepsonderwijs en duale opleidingen te bevorderen, maar volledige uitvoering en een efficiënt gebruik van financiële middelen blijven van cruciaal belang. Wat de duale beroepsopleiding betreft is een voortdurende coördinatie van de activiteiten van alle belanghebbenden, zoals beleidsmakers en aanbieders van opleidingen op alle overheidsniveaus en werkgevers, noodzakelijk om het systeem te stroomlijnen, opleidingen beter op de behoeften van de arbeidsmarkt af te stemmen en ervoor te zorgen dat de duale beroepsonderwijs- en beroepsopleidingsmodellen in de verschillende regio's compatibel zijn.
- (16) Voornamelijk als gevolg van de arbeidsmarktsituatie, maar ook doordat de sociale bescherming wat het terugdringen van de armoede betreft weinig efficiënt is, blijft Spanje achter bij het EU-gemiddelde ten aanzien van de voornaamste indicatoren waarmee armoede en sociale uitsluiting worden gemeten. Kinderen en jonge volwassenen lopen hierbij het grootste risico. Als gevolg van de crisis behoort Spanje tot de landen van de Unie met de sterkste daling van het beschikbare inkomen van de huishoudens en de grootste inkomensongelijkheid. De belangrijkste uitdagingen zijn het vereenvoudigen van de procedures voor bijstandsgerechtigden en het verbeteren van de governance en de interinstitutionele coördinatie op nationaal, regionaal en lokaal niveau. Het nationale actieplan inzake sociale inclusie 2013-2016 vormt een geschikt beleidskader om het actieve arbeidsmarktbeleid aan te passen aan mensen die verder van de arbeidsmarkt af staan, kinderarmoede aan te pakken en de efficiëntie van gezinsondersteunende diensten te verbeteren. Bovendien is het herverdelingseffect van de sociale bijstand en sociale uitkeringen onder verschillende risicogroepen gering, wat erop wijst dat zij onvoldoende doelgericht zijn. Daarnaast wordt een soepele overgang van sociale bijstand naar herintegratie op de arbeidsmarkt bemoeilijkt door de geringe samenwerking tussen de bureaus voor arbeidsbemiddeling en de sociale diensten (ook op regionaal en lokaal niveau) en de administratieve verplichtingen waaraan moet worden voldaan om toegang te krijgen tot minimuminkomensregelingen.

- (17) De vooruitgang die Spanje heeft geboekt met structurele hervormingen ter bevordering van de groei en het concurrentievermogen zijn over het algemeen in overeenstemming met de in het nationale hervormingsprogramma 2013 geschetste projecties. De wet inzake markteenheden werd in december 2013 aangenomen en de — complexe — uitvoering ervan is momenteel gaande. De in het najaar van 2013 aangenomen wet op het ondernemerschap heeft tevens verbetering gebracht in de wetgeving inzake de insolventie van ondernemingen en flexibeler ondernemingsvormen, alsook ten aanzien van de rationalisering van regelingen waarmee de internationalisatie van ondernemingen wordt gesteund. Het gebruik van „snelle vergunningen” is uitgebreid, waardoor het gemakkelijker is geworden kleine detailhandelsbedrijven op te richten, en er zijn nog andere maatregelen genomen om het verstrekken van vergunningen aan bedrijven te vergemakkelijken. Daarentegen is secundaire wetgeving die het mogelijk moet maken om via een „one-stop shop” een besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid op te richten binnen de kortere termijnen die in de ondernemerschapswet van september 2013 zijn vastgesteld, nog niet goedgekeurd. Het zou bovendien zinvol zijn de regels die de groei van ondernemingen in de weg staan, ook op belastinggebied, voortdurend te toetsen gezien de kloof tussen Spanje en andere lidstaten van de eurozone wat de grootte van de ondernemingen betreft. De langverwachte hervorming van de professionele-dienstensector heeft vertraging opgelopen en dient sneller te worden uitgevoerd. Er zijn geen maatregelen genomen om de beperkingen inzake de vestiging van grootschalige detailhandelszaken uit de weg te ruimen.
- (18) Het Spaanse O&O-systeem moet de kwaliteit van zijn wetenschappelijke productie te verbeteren, publiek-private samenwerking bevorderen en de omzetting van onderzoek en innovatie in commerciële producten vergemakkelijken. In 2013 heeft de regering een nationale strategie voor wetenschap, technologie en innovatie aangenomen waarvoor nog overheidsfinanciering nodig is. Voorts is de oprichting aanstaande van een nieuw overheidsbureau voor onderzoek, dat met het efficiënt beheer van O&O-investeringen door de overheid wordt belast.
- (19) Er zijn belangrijke stappen genomen om de tekorten in verband met de elektriciteitsstarieven aan te pakken, met name door de kosten van het systeem te verlagen, hoewel de impact van de hervorming, met name voor duurzame energie, nog niet geheel duidelijk is. De regering onderzoekt hoe de negatieve overloopeffecten van insolvente tolwegen op de overheidsfinanciën zoveel mogelijk kunnen worden beperkt. De autoriteiten hebben een databank opgezet die economische indicatoren evenals milieu- en verkeersgerelateerde indicatoren bevat, op basis waarvan voorafgaand aan infrastructuurinvesteringen onderzoek kan worden verricht, maar zij hebben nog geen onafhankelijk orgaan opgericht om toekomstige grote infrastructuurprojecten te helpen beoordelen. Als gevolg van technische en juridische obstakels is er nog geen sprake van daadwerkelijke concurrentie in het personen- en goederenvervoer per spoor, waardoor een efficiënt gebruik van de uitgebreide infrastructuur wordt belemmerd.
- (20) De hervorming van de overheidsadministratie boekt vooruitgang. In december 2013 werd een wetsontwerp inzake de hervorming van de lokale overheden goedgekeurd; verder worden de door het comité voor de hervorming van het overheidsapparaat vastgestelde maatregelen ten uitvoer gelegd. De uitvoering van deze maatregelen zal gedurende de hele periode 2014-2015 worden voortgezet. De hervorming van het rechtsstelsel bevindt zich in uiteenlopende stadia van voltooiing en/of uitvoering en moet worden afgerond. Tot recente pogingen om de corruptie aan te pakken behoren de wet inzake transparantie, toegang van het publiek tot informatie en behoorlijk bestuur die in december 2013 is goedgekeurd, evenals twee wetsontwerpen over het toezicht op partijfinanciering en de verantwoordingsplicht van hoge ambtenaren. Het nationale plan tegen zwartwerk en socialezekerheidsfraude 2012-2014 (Plan Nacional de Lucha contra el Empleo Irregular y el Fraude a la Seguridad Social) wordt momenteel uitgevoerd. Verder heeft Spanje zijn netwerk van internationale overeenkomsten inzake de uitwisseling van belastinginformatie eveneens uitgebreid en met particuliere bedrijven een project opgezet om potentiële verbeteringen aan te brengen in het systeem voor het beheer van uitkeringen.
- (21) In de context van het Europees semester heeft de Commissie een brede analyse van het economische beleid van Spanje verricht. Zij heeft zowel het nationale hervormingsprogramma als het stabiliteitsprogramma doorgelicht. Daarbij heeft zij niet alleen gekeken naar de relevantie ervan voor een houdbaar budgettair en sociaaleconomisch beleid in Spanje, maar is zij ook nagegaan of de EU-regels en -richtsnoeren in acht zijn genomen, gezien de noodzaak de algemene economische governance van de Unie te versterken door middel van een EU-inbreng in toekomstige nationale besluiten. Haar aanbevelingen in het kader van het Europees semester worden in de onderstaande aanbevelingen (1) tot en met (8) weergegeven.
- (22) In het licht van deze beoordeling heeft de Raad het stabiliteitsprogramma onderzocht en zijn advies daarover⁽¹⁾ is met name in de onderstaande aanbeveling 1 weergegeven.

⁽¹⁾ Op grond van artikel 5, lid 2, van Verordening (EG) nr. 1466/97.

- (23) In het licht van de diepgaande evaluatie van de Commissie en deze beoordeling heeft de Raad het nationale hervormingsprogramma en het stabiliteitsprogramma onderzocht. Zijn aanbevelingen op grond van artikel 6 van Verordening (EU) nr. 1176/2011 zijn in de onderstaande aanbevelingen 1, 2, 3, 4, 6, 7 en 8 weergegeven.
- (24) In de context van het Europees semester heeft de Commissie tevens een analyse van het economisch beleid van de eurozone als geheel verricht. Op basis hiervan heeft de Raad specifieke aanbevelingen gericht tot de lidstaten die de euro als munt hebben⁽¹⁾. Als land dat de euro als munt heeft, dient Spanje er ook op toe te zien dat aan die aanbevelingen volledig en tijdig uitvoering wordt gegeven,

BEVEELT AAN dat Spanje in de periode 2014-2015 actie onderneemt om:

1. De begrotingsstrategie vanaf 2014 te versterken, met name door de onderliggende maatregelen voor 2015 en daarna nader te specificeren ten einde tegen 2016 het buitensporig tekort duurzaam te corrigeren door het bereiken van de structurele aanpassingsinspanning die in de in het kader van de buitensporigtekortprocedure gedane aanbeveling van de Raad is vastgelegd. Een duurzame correctie van de budgettaire onevenwichtigheden vereist een geloofwaardige uitvoering van ambitieuze structurele hervormingen ten einde het aanpassingsvermogen te vergroten en de groei en werkgelegenheid te bevorderen. Na de correctie van het buitensporig tekort, te streven naar een structurele aanpassing in de richting van de middellangetermijndoelstelling van ten minste 0,5% per jaar, of meer in geval van gunstige economische omstandigheden of indien dat nodig is om ervoor te zorgen dat aan de schuldregel wordt voldaan ten einde de hoge overheidsschuldquote op een duurzaam neerwaarts pad te brengen. Erop toe te zien dat de nieuwe onafhankelijke begrotingsautoriteit zo snel mogelijk volledig operationeel wordt en ervoor te zorgen dat de in de organieke wet inzake begrotingsstabiliteit vastgelegde preventieve, corrigerende en handhavingsmaatregelen op alle overheidsniveaus strikt en transparant worden uitgevoerd, met inbegrip van het verrichten van achterstallige betalingen aan bedrijven door de overheid. Vóór 2015 de uitgaven op alle overheidsniveaus stelselmatig te onderzoeken om in de toekomst de efficiëntie en kwaliteit van de openbare uitgaven te verbeteren. De kosteneffectiviteit van de gezondheidszorg te verbeteren, met name door de uitgaven voor geneesmiddelen, ook in ziekenhuizen, te rationaliseren en de coördinatie tussen verschillende soorten zorg te versterken, waarbij de toegankelijkheid voor kwetsbare groepen gehandhaafd wordt. Tegen eind 2014 een uitvoerige belastinghervorming goed te keuren waarmee het belastingstelsel wordt vereenvoudigd en meer bevorderlijk wordt voor groei en de schepping van banen, de bescherming van het milieu en de stabiliteit van de inkomsten.

Daartoe de belastinginkomsten te verschuiven naar minder verstorende belastingen zoals verbruiksbelasting, milieubelasting (zoals bijvoorbeeld op motorbrandstof) en terugkerende onroerendgoedbelasting; inefficiënte uitgaven op het gebied van de inkomstenbelasting en de vennootschapsbelasting af te schaffen; te overwegen de socialezekerheidsbijdragen voor werkgevers te verlagen, met name voor laagbetaalde banen; de fiscale bevoordeling van schulden in het kader van de vennootschapsbelasting verder af te bouwen; maatregelen te nemen om te voorkomen dat de soepele werking van de Spaanse interne markt door belastingen wordt belemmerd. De strijd tegen belastingvlucht te intensiveren.

2. De hervorming van de spaarbanksector te voltooien wat de vaststelling van secundaire wetgeving betreft en de herstructurering van spaarbanken in staatseigendom af te ronden ten einde het volledig herstel van deze banken te bespoedigen en hun terugkeer naar particuliere eigendom te vergemakkelijken. De inspanningen van banken om sterke kapitaalratio's aan te houden, te stimuleren en toezicht te houden op de activiteiten van de onderneming voor het beheer van activa, Sareb, ten einde een tijdige afstoting van activa te waarborgen terwijl de kosten voor de belastingbetalers zoveel mogelijk worden beperkt. De lopende maatregelen te voltooien om de toegang van het mkb tot financiering te vergemakkelijken, met name door de maatregelen ter verbetering van niet-bancaire financiële bemiddeling af te ronden. De resterende knelpunten in de wetgeving inzake de insolventie van ondernemingen uit de weg te ruimen, met name door de expertise van curatoren en het vermogen van het rechtsstelsel om insolventiezaken te behandelen, uit te breiden en een permanent kader voor de insolventie van natuurlijke personen te ontwikkelen, waar erop wordt gelet dat de rechten voor kredietgevers en kredietnemers in evenwicht zijn en overwegingen in verband met financiële stabiliteit in aanmerking worden genomen.
3. Nieuwe maatregelen te nemen om de arbeidsmarktsegmentatie tegen te gaan ten gunste van duurzame kwaliteitsbanen, bijvoorbeeld door de soorten arbeidsovereenkomsten in aantal terug te brengen en een evenwichtige toegang tot het ontslagrecht te waarborgen. De geregelde monitoring van de arbeidsmarkthervormingen voort te zetten. Reële loonontwikkelingen te bevorderen die overeenstemmen met het streven naar de schepping van werkgelegenheid. De verplichting om werk te zoeken voor ontvangers van een werkloosheidsuitkering, strenger te maken. De efficiëntie en doelgerichtheid van het actieve arbeidsmarktbeleid, met inbegrip

⁽¹⁾ Zie bladzijde 141 van dit Publicatieblad.

van subsidies voor het aanwerven van personeel, te vergroten, met name voor personen die moeilijk aan een baan kunnen komen. De coördinatie tussen het arbeidsmarktbeleid en het beleid op het gebied van onderwijs en opleiding te versterken. De modernisering van de openbare arbeidsbemiddelingsdiensten te versnellen om effectief persoonlijk beroepskeuzeadvies, adequate opleidingen en job-matching te waarborgen, met bijzondere aandacht voor langdurig werklozen. Vóór eind 2014 de daadwerkelijke toepassing van publiek-private samenwerking bij arbeidsbemiddelingsdiensten te waarborgen, en de kwaliteit van de dienstverlening te controleren. De efficiënte werking van het vacatureportaal te garanderen en met andere maatregelen te combineren om de arbeidsmobiliteit te steunen.

4. De strategie inzake werkgelegenheid en ondernemerschap voor jongeren 2013-2016 ten uitvoer te leggen en de effectiviteit ervan te controleren. Te voorzien in een kwaliteitsvolle werkaanbiedingen, leerlingplaatsen en stageplaatsen voor jongeren en verbetering te brengen in de hulpverlening aan niet-geregistreerde jongeren overeenkomstig de doelstellingen van de jongerengarantie. De nieuwe onderwijsprogramma's daadwerkelijk ten uitvoer te leggen om de kwaliteit van het primaire en secundaire onderwijs te verbeteren. De begeleiding en ondersteuning van groepen die dreigen hun school vroegtijdig te verlaten, te versterken. De arbeidsmarktrelevantie van beroepsonderwijs, beroepsopleidingen en hoger onderwijs te verbeteren, met name door de samenwerking met werkgevers uit te breiden en de opleiding van opleiders en mentors te ondersteunen.
5. Het nationale actieplan inzake sociale inclusie 2013-2016 ten uitvoer te leggen en de effectiviteit ervan te evalueren, waarbij alle doelstellingen ervan aan bod komen. De administratieve capaciteit en de coördinatie tussen bureaus voor arbeidsbemiddeling en sociale diensten te verbeteren ten einde tot geïntegreerde oplossingen te komen ten behoeve van personen die met sociale uitsluiting worden bedreigd, en bij de met minimuminkomensregelingen belaste overheidsdiensten gestroomlijnde procedures te stimuleren waarmee de overgang tussen minimuminkomensregelingen en de arbeidsmarkt wordt versoepeld. De doelgerichtheid van gezinsondersteunende diensten en kwaliteitsdiensten ten behoeve van huishoudens met kinderen en een laag inkomen te verbeteren, ten einde de progressiviteit en effectiviteit van sociale overdrachten te waarborgen.
6. Zorg te dragen voor een ambitieuze en snelle tenuitvoerlegging van Wet nr. 20/2013 inzake markteenheid op alle niveaus van de overheidsadministratie. Vóór eind 2014 een ambitieuze hervorming van de professionele-dienstensector en van beroepsorganisaties op touw te zetten, waarbij de beroepen die bij een beroepsorganisatie moeten zijn ingeschreven evenals de transparantievereisten en verantwoordingsplicht van beroepsorganen worden gedefinieerd, waardoor ten onrechte voorbehouden activiteiten worden geliberaliseerd en de markteenheid behouden blijft wat de toegang tot en uitoefening van professionele diensten in Spanje betreft. De tijd, kosten en het aantal procedures die nodig zijn om een bedrijf op te zetten en te exploiteren, verder te verminderen. Ongerechtvaardigde beperkingen inzake de vestiging van grootschalige detailhandelszaken aan te pakken, met name door een herziening van de bestaande voorschriften voor regionale planning. Financieringsbronnen te zoeken voor de nieuwe nationale strategie voor wetenschap, technologie en innovatie, en het nieuwe overheidsbureau voor onderzoek operationeel te maken.
7. Na de hervorming van 2013, zorg te dragen voor de daadwerkelijke eliminering van de tekorten van het elektriciteitssysteem vanaf 2014, zo nodig door het nemen van verdere structurele maatregelen. Het probleem van de insolvente tolwegen aan te pakken om de kosten voor de overheid zoveel mogelijk te beperken. Vóór eind 2014 een onafhankelijk orgaan op te zetten om de evaluatie van toekomstige grote infrastructuurprojecten te ondersteunen. Maatregelen te nemen om daadwerkelijke mededinging binnen het personen- en goederenvervoer per spoor te garanderen.
8. De aanbevelingen van het Comité voor de hervorming van de overheidsadministratie op alle regeringsniveaus ten uitvoer te leggen. De controlemechanismen te versterken en de transparantie van overheidsbesluiten te vergroten, met name op regionaal en lokaal niveau. De lopende maatregelen ter bestrijding van de schaduw-economie en het zwartwerk te voltooien en nauwgezet te controleren. De hangende hervormingen betreffende de structuur van het gerechtelijk apparaat en de gerechtelijke kaart goed te keuren en ervoor te zorgen dat deze worden uitgevoerd.

Gedaan te Brussel, 8 juli 2014.

Voor de Raad

De voorzitter

P. C. PADOAN

AANBEVELING VAN DE RAAD**van 8 juli 2014****over het nationale hervormingsprogramma 2014 van Frankrijk en met een advies van de Raad over het stabiliteitsprogramma 2014 van Frankrijk**

(2014/C 247/09)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 121, lid 2, en artikel 148, lid 4,

Gezien Verordening (EG) nr. 1466/97 van de Raad van 7 juli 1997 over versterking van het toezicht op begrotingssituaties en het toezicht op en de coördinatie van het economisch beleid⁽¹⁾, en met name artikel 5, lid 2,

Gezien Verordening (EU) nr. 1176/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 november 2011 betreffende de preventie en correctie van macro-economische onevenwichtigheden⁽²⁾, en met name artikel 6, lid 1,

Gezien de aanbeveling van de Europese Commissie,

Gezien de resoluties van het Europees Parlement,

Gezien de conclusies van de Europese Raad,

Gezien het advies van het Comité voor de werkgelegenheid,

Gezien het advies van het Economisch en Financieel Comité,

Gezien het advies van het Comité voor sociale bescherming,

Gezien het advies van het Comité voor de economische politiek,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Op 26 maart 2010 heeft de Europese Raad zijn goedkeuring gehecht aan het voorstel van de Commissie voor een nieuwe groei- en werkgelegenheidsstrategie; deze Europa 2020-strategie moet voor een betere coördinatie van het economisch beleid zorgen en is toegespitst op de sleutelgebieden waarop Europa's potentieel voor duurzame groei en concurrentievermogen een krachtige impuls nodig heeft.
- (2) Op voorstel van de Commissie heeft de Raad op 13 juli 2010 een aanbeveling inzake de globale richtsnoeren voor het economisch beleid van de lidstaten en de Unie (2010-2014) vastgesteld, en op 21 oktober 2010 heeft de Raad een besluit betreffende de richtsnoeren voor het werkgelegenheidsbeleid van de lidstaten vastgesteld⁽³⁾, die samen de „geïntegreerde richtsnoeren” vormen. De lidstaten werd verzocht in hun nationaal economisch en werkgelegenheidsbeleid met de geïntegreerde richtsnoeren rekening te houden.
- (3) Op 29 juni 2012 hebben de staatshoofden en regeringsleiders van de lidstaten besloten tot een Pact voor groei en banen, dat een samenhangend kader biedt voor actie op het niveau van de lidstaten, de EU en de eurozone, waarbij alle mogelijke hefboomen, instrumenten en belevismvormen worden ingezet. Zij hebben bepaald welke maatregelen op het niveau van de lidstaten moeten worden genomen, en met name verklaard vastbesloten te zijn om de doelstellingen van de Europa 2020-strategie te verwezenlijken en de landspecifieke aanbevelingen uit te voeren.

⁽¹⁾ PB L 209 van 2.8.1997, blz. 1.

⁽²⁾ PB L 306 van 23.11.2011, blz. 25.

⁽³⁾ Voor 2014 gehandhaafd bij Besluit 2014/322/EU van de Raad van 6 mei 2014 betreffende de richtsnoeren voor het werkgelegenheidsbeleid van de lidstaten voor 2014 (PB L 165 van 4.6.2014, blz. 49).

- (4) Op 9 juli 2013 heeft de Raad een aanbeveling⁽¹⁾ over het nationale hervormingsprogramma voor 2013 van Frankrijk vastgesteld en een advies over het geactualiseerde stabiliteitsprogramma van Frankrijk voor de periode 2012-2017 uitgebracht. In overeenstemming met Verordening (EU) nr. 473/2013 van het Europees Parlement en de Raad⁽²⁾ heeft de Commissie op 15 november 2013 haar advies over het ontwerpbegrotingsplan van Frankrijk voor 2014 gepresenteerd.
- (5) Op 13 november 2013 heeft de Commissie haar goedkeuring gehecht aan de jaarlijkse groeianalyse en daarmee de aanzet gegeven tot het Europees semester 2014 voor coördinatie van het economisch beleid. Tevens heeft de Commissie op 13 november 2013 op grond van Verordening (EU) nr. 1176/2011 het waarschuwingsmechanismeverslag aangenomen, waarin Frankrijk werd genoemd als een van de lidstaten die aan een diepgaande evaluatie zouden worden onderworpen.
- (6) Op 20 december 2013 heeft de Europese Raad de prioriteiten inzake financiële stabiliteit, begrotingsconsolidatie en groeibevorderende maatregelen goedgekeurd. Hij benadrukte dat moet worden gestreefd naar gedifferentieerde, groeivriendelijke begrotingsconsolidatie, normalisering van de kredietverschaffing aan de economie, bevordering van groei en concurrentievermogen, aanpakken van de werkloosheid en van de sociale gevolgen van de crisis, en modernisering van de overheidsdiensten.
- (7) Op 5 maart 2014 heeft de Commissie de resultaten gepubliceerd van de diepgaande evaluatie voor Frankrijk die zij op grond van artikel 5 van Verordening (EU) nr. 1176/2011 heeft uitgevoerd. Op basis van haar analyse concludeert de Commissie dat Frankrijk nog steeds wordt geconfronteerd met macro-economische onevenwichtigheden, die specifieke monitoring en afdoende beleidsactie vereisen. Met name de afkalving van de handelsbalans en het concurrentievermogen en de implicaties van het hoge niveau van de schulden van de overheidssector verdienen voortdurende beleidsaandacht.
- (8) Op 5 maart 2014 heeft de Commissie Frankrijk aanbevolen verdere inspanningen te leveren om voor de volledige naleving van de aanbeveling van de Raad in het kader van de buitensporigtekortprocedure te zorgen.
- (9) Op 7 mei 2014 heeft Frankrijk zijn nationale hervormingsprogramma 2014 en zijn stabiliteitsprogramma 2014 ingediend. Om met de onderlinge verbanden rekening te houden, zijn beide programma's terzelfder tijd geëvalueerd.
- (10) Met de in het stabiliteitsprogramma 2014 uitgestippelde begrotingsstrategie wordt beoogd het buitensporige tekort tegen 2015 te corrigeren en de middellangetermijnbegrotingsdoelstelling (MTD) in 2017 te bereiken. Het stabiliteitsprogramma bevestigt de vorige middellangetermijn-doelstelling van een structureel begrotingsevenwicht, die stringenter is dan het Stabiliteits- en Groeipact vereist. Volgens het stabiliteitsprogramma wordt het tekort in 2015 op 3% van het bbp gebracht, boven de in de aanbeveling van de Raad van 21 juni 2013 vastgestelde doelstelling. Daarna is de geplande (herberekende) jaarlijkse vooruitgang richting middellangetermijn-doelstelling lager dan de minimumvereiste van 0,5% van het bbp. Globaal is de in het stabiliteitsprogramma geschetste begrotingsstrategie slechts gedeeltelijk in lijn met de vereisten van het Stabiliteits- en Groeipact. Volgens het stabiliteitsprogramma zal de schuldquote in 2014 en 2015 op 95,6% pieken en vervolgens dalen tot 91,9% in 2017. Het macro-economische scenario dat aan de begrotingsprognoses in het stabiliteitsprogramma ten grondslag ligt, is plausibel voor 2014 en licht optimistisch voor 2015: het bbp zou dit en volgend jaar met 1,0% respectievelijk 1,7% groeien (1,0% respectievelijk 1,5% volgens de voorjaarsprognose 2014 van de diensten van de Commissie). In april 2014 heeft de onafhankelijke hoge raad voor de openbare financiën („Haut Conseil des finances publiques”) een advies over het macro-economische scenario van het stabiliteitsprogramma uitgebracht. In het stabiliteitsprogramma wordt een aantal bijkomende maatregelen voor 2014 geschetst, waaronder de intrekking van de in het kader van een aanvullende begroting aan te nemen ministeriële kredieten en de eerste effecten van het door de regering aangekondigde plan voor besparingen van 50 miljard EUR.

Op basis hiervan en mede rekening houdend met het feit dat de in 2013 gerealiseerde begrotingsinspanning hoger was dan ten tijde van de aanbeveling van de Commissie verwacht werd, kan het stabiliteitsprogramma geacht worden globaal aan de aanbeveling van de Commissie te beantwoorden. Het niveau van gedetailleerdheid van de budgettaire consolidatiemaatregelen volstaat niet om geloofwaardig te zorgen voor de correctie van de buitensporigtekortsituatie tegen 2015, zoals ondersteund door de Commissieprognose van een tekort van 3,4% van het bbp volgend jaar en een onderliggende structurele aanpassing

⁽¹⁾ PB C 217 van 30.7.2013, blz. 27.

⁽²⁾ Verordening (EU) nr. 473/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 21 mei 2013 betreffende gemeenschappelijke voorschriften voor het monitoren en beoordelen van ontwerp-begrotingsplannen en voor het garanderen van de correctie van buitensporige tekorten van de lidstaten van de eurozone (PB L 140 van 27.5.2013, blz. 11).

die sterk achterblijft bij het door de Raad aanbevolen niveau. Bovendien zullen de doelstellingen van de regering waarschijnlijk te positief uitvallen. Met name moet nog een deel van de in het stabiliteitsprogramma aangekondigde bijkomende maatregelen voor 2014 worden aangenomen en is het geplande bedrag van de besparingen voor 2015 zeer ambitieus. Op basis van de prognose van de Commissie schiet de begrotingsinspanning gedurende 2013-2014 0,2 procentpunt van het bbp tekort in termen van de (gecorrigeerde) wijziging van het structurele saldo en 0,1 procentpunt van het bbp in termen van het bedrag van de maatregelen die ten tijde van de aanbeveling van de Raad noodzakelijk werden geacht. Op basis van zijn beoordeling van het stabiliteitsprogramma en de Commissieprognose is de Raad ingevolge Verordening (EG) nr. 1466/97 van oordeel dat de maatregelen die aan de begrotingsstrategie ten grondslag liggen, nader moeten worden gespecificeerd en dat verdere inspanningen nodig zijn om aan de aanbeveling van de Raad te voldoen en vervolgens voor een passend traject richting middellangetermijndoelstelling te zorgen. Met name zouden bijkomende inspanningen in de komende wijzigingsbegrotingswet voor 2014 moeten worden aangegeven.

- (11) Gezien de hoge en nog toenemende overheidsschuld en het feit dat de termijn om het buitensporig tekort te corrigeren tot 2015 is verlengd, is het des te belangrijker dat de begroting 2014 strikt wordt uitgevoerd en de substantiële consolidatie-inspanningen standvastig worden voortgezet in 2015. Met name moeten de overheidsuitgaven in een veel trager tempo groeien dan in vorige jaren, zoals door de regering gepland. Bijgevolg is het nodig de strategie betreffende het verminderen van de uitgaven nader te specificeren door de aan de gang zijnde uitgaventoets te intensiveren en door in voorkomend geval het toepassingsgebied van het regeringsoptreden te herdefiniëren. Omvangrijke kortetermijnbesparingen kunnen niet worden gerealiseerd zonder significante vermindering van de stijging van de socialezekerheidsuitgaven, die bijna de helft van de overheidsuitgaven uitmaken.

Dit houdt het beteugelen in van de kosten van de gezondheidszorg en de pensioenen, bijvoorbeeld middels het vaststellen van ambitieuzere jaarlijkse doelstellingen voor de uitgaven voor gezondheidszorg en het tijdelijk bevriezen van de pensioenen alsook andere sociale uitkeringen, zoals momenteel door de regering wordt beoogd. Bovendien zou de geplande nieuwe decentralisatiewet de verschillende bestuurslagen moeten stroomlijnen in Frankrijk om bestuurlijke overlap te elimineren en verdere synergieën, efficiëntieverbeteringen en besparingen tot stand te brengen door het fuseren of afschaffen van bestuurslagen. In dit verband zullen de in het stabiliteitsprogramma geschetste structurele hervormingen niet alleen pas op middellange termijn in werking treden, hoewel ze vroeger zullen ingaan dan volgens het stabiliteitsprogramma de bedoeling was, maar zijn ze ook aan significante uitvoeringsrisico's onderhevig. De controle van de uitgaven van de lokale overheden zou eveneens moeten worden versterkt, inclusief door het plafonneren van de jaarlijkse stijging van de belastinginkomsten van de lokale overheden, rekening houdend met bestaande maxima voor een aantal lokale belastingen, en het rigoureuze uitvoeren van de geplande vermindering van de subsidies van de centrale overheid. Naast de noodzaak van besparingen op korte termijn is ook de houdbaarheid van de overheidsfinanciën op lange termijn een punt van zorg.

Hoewel de overheidsuitgaven voor gezondheidszorg de laatste jaren onder controle zijn gehouden, zijn verdere inspanningen nodig om de kosteneffectiviteit van de gezondheidszorg te verbeteren. Met name is het nodig verder kostenbeteugelend beleid te implementeren omdat naar verwachting de uitgaven van de gezondheidszorg op middellange en lange termijn significant zullen stijgen. Terreinen waar de efficiëntie verbeterd moet worden, zijn onder meer de uitgaven voor geneesmiddelen en de administratieve uitgaven alsook de ziekenhuiszorg. Ten slotte is in december 2013 een pensioenhervorming aangenomen om voor de houdbaarheid op lange termijn van het stelsel te zorgen. De pensioenhervorming zal echter niet volstaan om het tekort van het stelsel, met name het tekort als gevolg van regelingen voor ambtenaren van de regionale overheden en werknemers in een aantal overheidsbedrijven, op te heffen, en al met al zullen volgens de prognoses van de Franse autoriteiten de nieuwe pensioenmaatregelen het totale tekort van het stelsel slechts halveren tot zo'n 0,5% van het bbp tegen 2020. Bovendien is de omvang van de aanpassing aan significante risico's onderhevig aangezien het aan die prognoses ten grondslag liggende macro-economische scenario overdreven optimistisch zou kunnen blijken. Het pas opgerichte pensioenmonitoringcomité („Comité de suivi des retraites”) moet ervoor zorgen dat het tekort van het stelsel geleidelijk wordt geëlimineerd.

- (12) Frankrijk behoort tot de lidstaten met de hoogste arbeidskosten. De hoge belastingdruk op arbeid vermindert met name de winstgevendheid van de ondernemingen en vormt een rem voor de werkgelegenheid. Teneinde het kostenconcurrentievermogen te ondersteunen, heeft de regering een aantal initiatieven genomen om de belastingdruk op arbeid te verminderen. In december 2012 is een belastingaftrek voor concurrentievermogen en werkgelegenheid (CICE) aangenomen die gelijkstaat met een daling van de arbeidskosten voor de lonen van minder dan 2,5 keer het minimumloon. Een verdere verlaging van de arbeidskosten met 10 miljard EUR is in januari 2014 aangekondigd in het kader van een „verantwoordelijkheids- en solidariteitspact”. De twee maatregelen zullen 30 miljard EUR of 1,5% van het bbp uitmaken,

wat evenredig is met de in 2010-2013 geregistreerde totale stijging van de vennootschapsbelasting, en zullen, wat de socialezekerheidsbijdragen van de werkgevers betreft, de kloof tussen Frankrijk en het gemiddelde van de eurozone slechts met de helft overbruggen. Bovendien zullen exportbedrijven, die meestal hogere lonen betalen, minder dan niet-exportbedrijven van de CICE profiteren, waardoor de impact van de maatregel op het concurrentievermogen zal verminderen. Het verantwoordelijkheids- en solidariteitspact omvat een vermindering van de arbeidskosten voor de lage lonen en een vermindering die gericht is op de lonen van 1,6 à 3,5 keer het minimumloon. Laatstgenoemde maatregel, die naar verwachting vanaf 2016 in werking zal treden, zou een meer directe impact op de exportbedrijven hebben. De loonvorming in Frankrijk resulteert meestal in verstoringen van de loonstructuur en beperkt meestal het vermogen van de bedrijven om bij economische neergang de lonen aan te passen. De hoge raad voor de financiering van de sociale bescherming („Haut Conseil du financement de la protection sociale”) heeft de impact op de werkgelegenheid van verschillende scenario's voor socialezekerheidsvrijstellingen beoordeeld, maar er is in beperkte mate de nadruk gelegd op de impact op de loonontwikkelingen en het concurrentievermogen.

Hoewel echter uitgebreide vrijstellingen zijn verleend voor werknemers die het minimumloon verdienen, blijven de arbeidskosten voor het minimumloon hoog. Deze vrijstellingen hebben in 2013 tot het betuigen van de arbeidskosten bijgedragen, hetgeen een positieve ontwikkeling is, maar het niveau van het minimumloon in Frankrijk blijft hoog ten opzichte van andere lidstaten. Het minimumloon zou zich dan ook moeten blijven ontwikkelen op een wijze die concurrentievermogen en banencreatie ondersteunt. Frankrijk kent slechts enkele vrijstellingen van het wettelijk minimumloon en er zouden bijkomende inspanningen kunnen worden geleverd om voor kwetsbare groepen de arbeidskosten te verminderen.

- (13) Frankrijks mondiale ranking in een aantal internationale bedrijfsklimaatquêtes is verslechterd. Hoewel in het kader van een in juli 2013 opgestarte „vereenvoudigingsschok” inspanningen zijn geleverd om de betrekkingen tussen bedrijfsleven en bestuur te bevorderen, is het nodig het bedrijfsklimaat verder te verbeteren. Bovendien moet een aantal in het kader van het vereenvoudigingplan beoogde maatregelen nog worden bepaald en uitgevoerd. Met name moet specifieke aandacht worden besteed aan voorschriften uit de arbeidswetgeving of aan boekhoudregels in verband met specifieke grootdrempels die de groei van het Franse bedrijfsleven belemmeren. Deze kunnen een rol spelen in de moeilijkheden van kmo's om de grootte te bereiken die hen in staat zou stellen te exporteren en te innoveren. De beleidsinitiatieven om de uitgaven voor O&O te verhogen en de innovatie door privébedrijven te stimuleren, met name het belastingkrediet voor onderzoek en de concurrentieclusters, hebben tot dusver gemengde resultaten opgeleverd. Het afnemende gewicht van de industriële sector in de Franse privésector vertaalt zich in stagnerende O&O-uitgaven door de privésector ondanks significante inspanningen op bedrijfsniveau. Als gevolg daarvan blijft een groot deel van de O&O-uitgaven met publiek geld gefinancierd worden, hetzij direct via publiek onderzoek, hetzij indirect middels subsidies. De effectiviteit van de bestaande instrumenten moet verder worden verbeterd om de stoot te geven tot hogere O&O-uitgaven door private bedrijven en innovatie in de privésector. Met name zouden de voor de concurrentieclusters bestemde middelen beter ingezet kunnen worden om schaafeffecten te bevorderen en de verspreiding van innovatie te verbeteren. Daarnaast zou de effectiviteit van het beleid kunnen worden versterkt door deze clusters in staat te stellen echte netwerken van bedrijven met positieve overloopeffecten te worden. Ten slotte zullen de kosten van het belastingkrediet voor onderzoek naar verwachting 5,8 miljard EUR (in de buurt van 0,3% van het bbp) bereiken in 2014. Ondanks de kosten van deze maatregel is er geen ex post beoordeling van de effectiviteit ervan voor O&O beschikbaar waarin rekening wordt gehouden met de jongste hervormingen.
- (14) Hoewel voor bepaalde beroepen (bv. dierenartsen, boekhouders) belemmeringen voor rechtsvormen, aandeelhoudersvereisten of tarieven zijn afgeschaft, en er nieuwe maatregelen ter bevordering van de concurrentiekracht zijn ingevoerd door de recentelijk aangenomen Consumptiewet, bestaan voor sommige beroepen (bv. het taxibedrijf, de gezondheidssector, het notariaat en juridische beroepen meer in het algemeen) nog steeds significante belemmeringen voor toegang of bedrijfsuitoefening. De numerus clausus voor de toegang tot veel beroepen (artsen, apothekers enz.) belemmert nog steeds de toegang tot de diensten, en zou kunnen worden herzien zonder de kwaliteit en de veiligheid in gevaar te brengen. Tot dusver heeft geen grondige beoordeling van de noodzaak en evenredigheid van beperkingen met betrekking tot gereglementeerde beroepen plaatsgevonden. In de kleinhandelssector blijven zware vereisten in verband met het verkrijgen van een vergunning voor de opening van een winkel, met name het gevolg van stedenbouwkundige voorschriften, en het verbod op het verkopen met verlies bestaan en hebben deze een negatieve impact op de concurrentie en op de consumenten. Tot op vandaag zijn in Frankrijk geen concrete maatregelen genomen om in de kleinhandelssector toegangsbelemmeringen af te schaffen. Met betrekking tot elektriciteits- en gasdistributie worden voor niet-huishoudelijke klanten de gereguleerde prijzen uitgefaseerd. Voor de huishoudens en voor elektriciteit blijven de prijzen echter gereguleerd; deze liggen

onder de kostprijs en de toegang voor alternatieve aanbieders wordt beperkt. Met betrekking tot energie-interconnecties zouden de aan de gang zijnde projecten, met name met Spanje, moeten worden voltooid om de elektriciteits- en gasinterconnecties met de buurlanden te versterken. In de spoorwegsector beletten belemmeringen voor markttoegang nog steeds een efficiënte marktwerking. Frankrijk heeft, behalve wat de internationale diensten betreft, waar weinig nieuwkomers zijn, zijn binnenlandse markt voor passagiersvervoer per spoor nog steeds niet voor concurrentie opengesteld. Het heeft een hervorming van zijn spoorwegstelsel opgestart om het financieel houdbaarder te maken. In oktober 2013 werd een wetsontwerp ingediend, dat momenteel door het Parlement wordt besproken. De ingediende maatregelen omvatten de instelling van een volwaardige infrastructuurbeheerder binnen een verticaal geïntegreerde structuur die de zittende exploitant omvat. Deze nieuwe structuur kan de toegang tot het netwerk door alternatieve exploitanten belemmeren.

- (15) Frankrijk heeft een hoge en stijgende totale belastingdruk. In 2013 bedroeg de belastingquote 45,9 %, een van de hoogste in de Unie en 3,3 procentpunt hoger dan sinds de start van de begrotingsconsolidatie in 2010. Tegen deze achtergrond heeft een speciaal comité („Assises de la fiscalité”) inbreng geleverd in verband met een mogelijke herziening van het belastingstelsel. Tot dusver is echter weinig vooruitgang gemaakt in het verlagen van de wettelijke tarieven van de personen- en vennootschapsbelasting en het verhogen van de btw-efficiëntie. In plaats daarvan is een tijdelijke extra belasting op grote ondernemingen tot 2015 verlengd, hetgeen ertoe zal leiden dat het wettelijke all-invennootschapsbelastingtarief op 38,1 % piekt (het wettelijke tarief van 33,3 % is reeds een van de hoogste in de Unie). De regering heeft de geleidelijke afschaffing van de sociale solidariteitsbijdrage van vennootschappen („C3S”) en een geleidelijke verlaging van het wettelijke tarief tot 28 % tegen 2020 aangekondigd. Met betrekking tot laatstgenoemde maatregel is er geen gedetailleerde informatie voorhanden over het precieze tijdschema voor de invoering ervan. Er is het afgelopen jaar ook beperkte vooruitgang geboekt in het verminderen en stroomlijnen van de inkomstenbelastingkortingen. Ondanks enige vooruitgang op het gebied van milieubelasting (bv. met de geleidelijke invoering van een koolstofheffing of „contribution climat énergie”), blijft de milieubelasting in verhouding tot het bbp laag. Met name zijn de accijnzen in Frankrijk niet aan de inflatie gekoppeld en blijven een aantal belangrijke milieuschadelijke subsidies zoals de preferentiële accijns op diesel bestaan. Ten slotte zijn in 2013 geen bijkomende maatregelen genomen om de bevoordeling van schulden in de vennootschapsbelasting aan te pakken met het oog op het voorkomen van een verdere stijging van de totale private schuldenlast.
- (16) Ondanks een aantal in Frankrijk genomen beleidsmaatregelen bleef de situatie op de arbeidsmarkt verslechteren in 2013 en blijven er significante uitdagingen bestaan. De werkloosheid bleef stijgen tot 10,3 % in 2013 (tegenover 7,5 % in 2008). Frankrijks arbeidsmarkt blijft gesegmenteerd met zeer lage niveaus van overgang van tijdelijke naar vaste contracten (de kans om van een tijdelijke naar een vaste baan over te stappen, bedroeg slechts 10,6 % in 2010, tegenover 25,9 % gemiddeld in de Unie). Het centraal akkoord inzake het beschermen van werkgelegenheid is in een wet vertaald die in juli 2013 is aangenomen. Hoewel deze hervorming een positieve stap is, blijft de impact ervan in dit stadium ongelijk. Met name hebben zeer weinig bedrijven gebruik gemaakt van de wettelijk ingestelde regelingen voor akkoorden op bedrijfsniveau om in geval van tijdelijke economische moeilijkheden de flexibiliteit van de arbeidsomstandigheden te verhogen. Het percentage voor de rechtbank gebrachte effectieve ontslagen is echter significant gedaald. Hoewel in 2014 onderhandelingen tussen de sociale partners hebben plaatsgevonden om het stelsel van werkloosheidsuitkeringen te hervormen, zal het nieuwe akkoord naar verwachting het tekort van het stelsel niet substantieel verminderen. Het gecumuleerde tekort van het stelsel van werkloosheidsuitkeringen, dat in 2013 in de buurt lag van 1 % van het bbp, vergt bijkomende structurele maatregelen om voor de houdbaarheid ervan te zorgen. Met name werden sommige elementen, zoals de voorwaarden om in aanmerking te komen, de degressiviteit van de uitkeringen in de tijd of de vervangingsgraden voor werknemers met de hoogste lonen, ingevolge het jongste akkoord tussen de sociale partners in maart 2014 slechts miniem gewijzigd en zouden deze verder moeten worden aangepast om ervoor te zorgen dat de prikkels om te werken toereikend zijn. Dankzij opeenvolgende pensioenhervormingen is de arbeidsparticipatie van de werknemers tussen 55 en 64 jaar de laatste drie jaar constant gestegen.

De participatiegraad onder oudere werknemers in Frankrijk (45,6 % in 2013) blijft echter ruim onder het gemiddelde in de Unie (-4,5 procentpunt lager) en slechts 55 % van de oudere werknemers in Frankrijk gaat onmiddellijk na het beëindigen van de beroepsloopbaan met pensioen (2008-2011). De werkloosheidsgraad voor deze groep is bijgevolg de laatste jaren sterk gestegen. Het is dan ook nodig de maatregelen te versterken om hun inzetbaarheid als werknemer te verbeteren en daarbij de prikkels te herzien om aan het werk te blijven of weer aan het werk te gaan.

- (17) Uit de enquête van het programma voor internationale studentenbeoordeling van 2013 bleek dat de onderwijsongelijkheid in Frankrijk tot de grootste in de OESO-landen behoort. Een zesde van de jongeren in Frankrijk verlaat onderwijs en opleiding zonder diploma. Dit is bijzonder verontrustend omdat de jongerenwerkloosheid eind 2013 25,5% bedroeg en de kans op werkloosheid voor de minst gekwalificeerde jongeren bijna tweemaal zo hoog was. De programma's om het leerlingwezen te bevorderen, moeten vooral de minst gekwalificeerde jongeren bereiken. Enige vooruitgang in het aanpakken van dit probleem is gemaakt door de opstart van de hervorming van de leerplicht in juli 2013 en de aanneming van een wet betreffende beroepsopleiding en permanente educatie. Het is echter te vroeg om te beoordelen of deze maatregelen de ongelijkheden in het onderwijssysteem daadwerkelijk zullen verminderen en er moet nog uitvoering worden gegeven aan een in januari 2014 aangekondigd nieuw plan dat zich op scholen voor lager secundair onderwijs in achterstandsgebieden richt. Ten slotte is de overgang van school naar werk vergemakkelijkt, maar is het aantal leerlingen in 2012 gedaald en zijn de regelingen steeds meer de studenten in het hoger onderwijs ten goede gekomen.
- (18) In de context van het Europees semester heeft de Commissie een brede analyse van het economische beleid van Frankrijk verricht. Zij heeft zowel het nationale hervormingsprogramma als het stabiliteitsprogramma doorgelicht. Daarbij heeft zij niet alleen gekeken naar de relevantie ervan voor een houdbaar budgettair en sociaaleconomisch beleid in Frankrijk, maar is zij ook nagegaan of de EU-regels en -richtsnoeren in acht zijn genomen, gezien de noodzaak de algemene economische governance van de Unie te versterken door middel van een EU-inbreng in toekomstige nationale besluiten. Haar aanbevelingen in het kader van het Europees Semester worden in de onderstaande aanbevelingen 1 tot en met 7 weergegeven.
- (19) In het licht van deze beoordeling heeft de Raad het stabiliteitsprogramma onderzocht en zijn advies daarover⁽¹⁾ is met name in de onderstaande aanbeveling 1 weergegeven.
- (20) In het licht van de diepgaande evaluatie van de Commissie en deze beoordeling heeft de Raad het nationale hervormingsprogramma en het stabiliteitsprogramma onderzocht. Zijn aanbevelingen op grond van artikel 6 van Verordening (EU) nr. 1176/2011 zijn in de onderstaande aanbevelingen 1 tot en met 6 weergegeven.
- (21) In de context van het Europees semester heeft de Commissie tevens een analyse van het economische beleid van de eurozone als geheel verricht. Op basis hiervan heeft de Raad specifieke aanbevelingen gericht tot de lidstaten die de euro als munt hebben⁽²⁾. Als land dat de euro als munt heeft, dient Frankrijk er ook op toe te zien dat aan die aanbevelingen volledig en tijdig uitvoering wordt gegeven,

BEVEELT AAN dat Frankrijk in de periode 2014-2015 actie onderneemt om:

1. De begrotingsstrategie te versterken, inclusief door het nader specificeren van de onderliggende maatregelen gedurende 2014 en daarna om te zorgen voor houdbare correctie van het buitensporig tekort tegen 2015 door het realiseren van de structurele aanpassingsinspanning die in de aanbeveling van de Raad in het kader van de buitensporigtekortprocedure is gespecificeerd. Een houdbare correctie van de budgettaire onevenwichtigheden vereist een geloofwaardige uitvoering van ambitieuze structurele hervormingen om de aanpassingscapaciteit te vergroten en groei en werkgelegenheid te stimuleren. Na de correctie van het buitensporig tekort de structurele aanpassing van jaarlijks ten minste 0,5% van het bbp en meer in goede economische omstandigheden of indien nodig in de richting van de middellangetermijndoelstelling voort te zetten, om ervoor te zorgen dat aan de schuldregel wordt voldaan zodat de hoge overheidsschuldquote een duurzame neergaande trend blijft vertonen. De inspanningen op te voeren om in alle subsectoren van de overheid efficiëntieverbeteringen tot stand te brengen, inclusief door, in voorkomend geval, het toepassingsgebied van het regeeringsop-treden te herdefiniëren. Met name stappen te doen om vanaf 2015 zoals gepland de stijging van de sociale-zekerheidsuitgaven significant te verminderen, bijvoorbeeld door het vaststellen van ambitieuzere jaardoelstellingen voor de uitgaven van de gezondheidszorg, het beteugelen van de pensioenkosten, en het stroomlijnen

⁽¹⁾ Op grond van artikel 5, lid 2, van Verordening (EG) nr. 1466/97.

⁽²⁾ Zie bladzijde 141 van dit Publicatieblad.

van de gezinsbijslagen en huisvestingsvergoedingen. Een duidelijk tijdschema voor het aan de gang zijnde decentralisatieproces vast te stellen en tegen december 2014 de eerste stappen te doen met het oog op het elimineren van administratief dubbel werk, het vergemakkelijken van fusies tussen lokale overheden en het verduidelijken van de verantwoordelijkheden van elke lokale overheidslaag. Te zorgen voor krachtiger stimulansen om de uitgaven van de lokale overheden te stroomlijnen, door de jaarlijkse stijging van de belastinginkomsten van de lokale overheden te plafonneren en de subsidies van de centrale overheid te verminderen zoals gepland. Naast de noodzaak van kortetermijnbesparingen stappen te doen om de op middellange en lange termijn verwachte stijging van de publieke uitgaven aan te pakken, inclusief de uitgaven inzake geneesmiddelen, en wanneer en indien nodig bijkomende maatregelen te nemen om tegen 2020 het pensioenstelsel op houdbare wijze in evenwicht te brengen voor alle regelingen, met een bijzondere focus op bestaande bijzondere regelingen en aanvullende regelingen.

2. Ervoor te zorgen dat de arbeidskostenvermindering als gevolg van het „*crédit d'impôt compétitivité emploi*” wordt volgehouden. Actie te ondernemen om de socialezekerheidsbijdragen van de werkgevers verder te verlagen in lijn met de toezeggingen ingevolge het verantwoordelijkheids- en solidariteitspact en ervoor te zorgen dat geen andere maatregelen het effect ervan tenietdoen en dat aan de momenteel beoogde targeting wordt vastgehouden. De economische impact van de vrijstellingen van socialezekerheidsbijdrage nader te evalueren, waarbij de nadruk op werkgelegenheid, loonontwikkelingen en concurrentievermogen komt te vallen, en indien noodzakelijk passende maatregelen te nemen. Op begrotingsneutrale wijze de arbeidskosten verder te verminderen, namelijk aan de onderkant van de loonschaal, met name door gerichte verlagingen van de socialezekerheidsbijdragen van de werkgevers, rekening houdend met de diverse loonondersteuningsregelingen.
3. Tegen december 2014 de administratieve, fiscale en boekhoudregels voor bedrijven te vereenvoudigen en concrete maatregelen te nemen om het lopende „vereenvoudigingsplan” van de regering ten uitvoer te leggen. Belemmeringen uit hoofde van de regelgeving voor de groei van bedrijven te elimineren, met name door het herzien van de groottegerelateerde criteria in de voorschriften om drempel effecten te vermijden. Stappen te doen om het innovatiebeleid te vereenvoudigen en de efficiëntie ervan te verbeteren, met name door middel van evaluaties waarin met de jongste ontwikkelingen rekening wordt gehouden, en indien noodzakelijk een aanpassing van het „*crédit d'impôt recherche*”. Ervoor te zorgen dat de middelen op de meest effectieve concurrentieclusters gericht zijn en de economische impact van de in de clusters ontwikkelde innovatie verder te bevorderen.
4. Ongerechtvaardigde beperkingen van de toegang tot en uitoefening van gereguleerde beroepen af te schaffen en de toetredingskosten te verminderen en de concurrentie in de diensten te bevorderen. Verdere actie te ondernemen om de regelgevingslast die van invloed is op de werking van de kleinhandelssector te verminderen, met name door de vergunningverlening voor de opening van een winkel te vereenvoudigen en het verbod op het verkopen met verlies op te heffen. Met behoud van betaalbare voorwaarden voor kwetsbare groepen ervoor te zorgen dat de gereguleerde gas- en elektriciteitsstarieven voor huishoudelijke klanten op een passend niveau worden vastgesteld dat geen obstakel voor de concurrentie vormt. De interconnectiecapaciteit voor elektriciteit en gas met Spanje te versterken; met name de interconnectiecapaciteit voor gas te vergroten om de Iberische gasmarkt en de Europese markt volledig te integreren. In de spoorwegsector ervoor te zorgen dat de nieuwe eengemaakte infrastructuurbeheerder onafhankelijk is van de zittende exploitant en stappen te doen om het binnenlandse personenvervoer voor concurrentie open te stellen overeenkomstig de bepalingen van de aanstaande richtlijnen en het daarin vastgestelde tijdschema.
5. De belastingdruk op arbeid te verminderen en de inspanningen op te voeren om het belastingstelsel te vereenvoudigen en de efficiëntie ervan te verhogen. Hiertoe met ingang van de begroting van 2015 maatregelen te nemen om: op basis van recente beoordelingen en het „*Assises de la fiscalité*”-initiatief inefficiënt personeel te verwijderen en vennootschapsbelastingkortingen op te heffen; bijkomende maatregelen te nemen om de schuldbevoordeling in de vennootschapsbelasting op te heffen; de fiscale grondslag, met name inzake consumptie, te verbreden; milieuschadelijke subsidies uit te faseren.
6. Verdere actie te ondernemen om de rigiditeit van de arbeidsmarkt te bestrijden, met name maatregelen te nemen om de voorwaarden van de „*accords de maintien de l'emploi*” te herzien om ervoor te zorgen dat zij meer worden toegepast door bedrijven in moeilijkheden. Bijkomende maatregelen te nemen om samen met de sociale partners het stelsel van werkloosheidsuitkeringen te hervormen om de houdbaarheid ervan te garanderen en ervoor te zorgen dat het voldoende prikkels geeft om weer aan het werk te gaan. Ervoor te zorgen dat oudere werknemers passende begeleiding en opleiding krijgen en de relevante specifieke regelingen inzake werkloosheidsuitkeringen opnieuw te bezien met betrekking tot hun situatie op de arbeidsmarkt.

7. Door te gaan met de modernisering van het beroepsonderwijs en de beroepsopleiding, uitvoering te geven aan de hervorming van de leerplicht en verdere actie te ondernemen om onderwijsongelijkheden te verminderen met name door het versterken van de maatregelen inzake schooluitval. Ervoor te zorgen dat het actieve arbeidsmarktbeleid de meest kwetsbare groepen daadwerkelijk ondersteunt. De overgang van school naar werk te verbeteren, met name door het versterken van de maatregelen voor de verdere ontwikkeling van het leerlingstelsel, met een specifieke klemtoon op de laaggeschoolden.

Gedaan te Brussel, 8 juli 2014.

Voor de Raad

De voorzitter

P. C. PADOAN

AANBEVELING VAN DE RAAD**van 8 juli 2014****over het nationale hervormingsprogramma 2014 van Kroatië en met een advies van de Raad over het convergentieprogramma 2014 van Kroatië**

(2014/C 247/10)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 121, lid 2, en artikel 148, lid 4,

Gezien Verordening (EG) nr. 1466/97 van de Raad van 7 juli 1997 over versterking van het toezicht op begrotingssituaties en het toezicht op en de coördinatie van het economisch beleid⁽¹⁾, en met name artikel 9, lid 2,

Gezien Verordening (EU) nr. 1176/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 november 2011 betreffende de preventie en correctie van macro-economische onevenwichtigheden⁽²⁾, en met name artikel 6, lid 1,

Gezien de aanbeveling van de Europese Commissie,

Gezien de resoluties van het Europees Parlement,

Gezien de conclusies van de Europese Raad,

Gezien het advies van het Comité voor de werkgelegenheid,

Gezien het advies van het Economisch en Financieel Comité,

Gezien het advies van het Comité voor sociale bescherming,

Gezien het advies van het Comité voor de economische politiek,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Op 26 maart 2010 heeft de Europese Raad zijn goedkeuring gehecht aan het voorstel van de Commissie voor een nieuwe groei- en werkgelegenheidsstrategie; deze Europa 2020-strategie moet voor betere coördinatie van het economisch beleid zorgen en spitst zich toe op de sleutelgebieden waar Europa's potentieel voor duurzame groei en concurrentievermogen een krachtige impuls nodig heeft.
- (2) De Raad heeft op 13 juli 2010, op basis van de voorstellen van de Commissie een aanbeveling inzake de globale richtsnoeren voor het economisch beleid van de lidstaten en de Unie (2010-2014) en op 21 oktober 2010 een besluit betreffende de richtsnoeren voor het werkgelegenheidsbeleid van de lidstaten⁽³⁾ vastgesteld, die samen de „geïntegreerde richtsnoeren” vormen. De lidstaten werd verzocht in hun nationaal economisch en werkgelegenheidsbeleid met de geïntegreerde richtsnoeren rekening te houden.
- (3) Op 29 juni 2012 hebben de staatshoofden en regeringsleiders van de lidstaten besloten tot een Pact voor groei en banen, dat een samenhangend kader biedt voor actie op het niveau van de lidstaten, de EU en de eurozone, waarbij alle mogelijke hefboomen, instrumenten en beleidsvormen worden ingezet. Zij hebben bepaald welke maatregelen op het niveau van de lidstaten moeten worden genomen, en met name verklaard vastbesloten te zijn om de doelstellingen van de Europa 2020-strategie te verwezenlijken en de landenspecifieke aanbevelingen uit te voeren.
- (4) Kroatië heeft op vrijwillige en informele basis deelgenomen aan het Europees semester 2013 en in het kader daarvan een economisch programma ingediend; er zijn geen landenspecifieke aanbevelingen gedaan. Op 21 juni 2013 heeft de Raad conclusies aangenomen waarin het economische programma van Kroatië wordt verwelkomd en wordt benadrukt dat van Kroatië wordt verwacht dat het vooruitgang boekt in de richting van het verwezenlijken van de vereisten van het stabiliteits- en groeipact en dat het wat betreft de consolidatie een geloofwaardige weg moet inslaan, waarbij groeibevorderende uitgaven moeten worden gewaarborgd en moet worden gezorgd voor mogelijkheden tot medefinanciering van de instroom van EU-middelen.

⁽¹⁾ PB L 209 van 2.8.1997, blz. 1.

⁽²⁾ PB L 306 van 23.11.2011, blz. 25.

⁽³⁾ Gehandhaafd voor 2014 bij Besluit 2014/322/EU van de Raad van 6 mei 2014 betreffende de richtsnoeren voor het werkgelegenheidsbeleid van de lidstaten voor 2014 (PB L 165 van 4.6.2014, blz. 49).

- (5) Op 13 november 2013 heeft de Commissie haar goedkeuring gehecht aan de jaarlijkse groeianalyse en daarmee de aanzet gegeven tot het Europees semester 2014 voor coördinatie van het economisch beleid. Op dezelfde dag heeft de Commissie op grond van Verordening (EU) nr. 1176/2011 het waarschuwingsmechanismeverslag aangenomen. Daarin werd Kroatië genoemd als een van de lidstaten die aan een diepgaande evaluatie zouden worden onderworpen.
- (6) Op 20 december 2013 heeft de Europese Raad de prioriteiten inzake financiële stabiliteit, begrotingsconsolidatie en groeibevorderende maatregelen goedgekeurd. Hij benadrukte dat moet worden gestreefd naar een gedifferentieerde, groeivriendelijke begrotingsconsolidatie, normalisering van de kredietverschaffing aan de economie, bevordering van groei en concurrentievermogen, aanpakken van de werkloosheid en van de sociale gevolgen van de crisis, en modernisering van de overheidsdiensten.
- (7) Op 5 maart 2014 heeft de Commissie de uitkomsten gepubliceerd van de diepgaande evaluatie voor Kroatië die zij op grond van artikel 5 van Verordening (EU) nr. 1176/2011 heeft uitgevoerd. Op basis van haar analyse concludeert de Commissie dat Kroatië wordt geconfronteerd met buitensporige macro-economische onevenwichtigheden die in het oog moeten worden gehouden en een doortastend beleidsoptreden vereisen. Beleidsoptreden is met name vereist ten aanzien van uit aanzienlijke externe verplichtingen resulterende kwetsbaarheden, afnemende exportprestaties, de omvangrijke uitstaande schuld van het bedrijfsleven en de snel toenemende overheidsschuld, een en ander binnen een context van lage groei en lage aanpassingscapaciteit.
- (8) On 24 april 2014 heeft Kroatië zijn nationale hervormingsprogramma 2014 en zijn convergentieprogramma 2014 ingediend. Om met de onderlinge verbanden rekening te houden, zijn beide programma's tegelijkertijd geëvalueerd.
- (9) De doelstelling van de in het convergentieprogramma 2014 geschetste begrotingsstrategie is het corrigeren van het buitensporig tekort tegen 2016 en het tegelijkertijd terugkeren naar een traject in de richting van duurzame economische groei. Om dit doel te bereiken, is permanente verlaging van het tekort voorzien, van 4,9% van het bbp in 2013 tot minder dan 3% van het bbp tegen 2016, de termijn die is vastgelegd voor de correctie van het buitensporig tekort. Volgens het convergentieprogramma zal de overheidsschuld maximaal oplopen tot 72% van het bbp in 2014, in het jaar daarna licht teruglopen en vervolgens afvlakken. Het macro-economische scenario dat aan de begrotingsprognoses in het convergentieprogramma ten grondslag ligt, is voor de hele programmaperiode optimistisch. Volgens het scenario van het convergentieprogramma stagneert het bbp in 2014, terwijl er in 2015 een gematigde groei van 1,2% wordt verwacht; volgens de voorjaarsprognoses 2014 van de Commissiediensten wordt dit respectievelijk een krimp van 0,6% en een groei van 0,7%. De cijfers in het convergentieprogramma met betrekking tot de begrotingsprognose wijken af van de normen van het Europees systeem van nationale en regionale rekeningen (ESR), waardoor deze inconsistent zijn met gegevens uit het verleden en het macro-economische scenario, en een passende vergelijking met de voorjaarsprognoses 2014 van de Commissiediensten wordt belemmerd. Daarnaast is het convergentieprogramma niet gedetailleerd genoeg met betrekking tot de consolidatiemaatregelen voor 2015 en 2016, met name aan de uitgavenzijde. Volgens de voorjaarsprognoses 2014 van de Commissiediensten bereikt het nominale saldo naar verwachting 3,8% en 3,1% van het bbp in respectievelijk 2014 en 2015. Nadat de nodige aanpassing is verricht om ervoor te zorgen dat deze prognoses vergelijkbaar zijn met de in het kader van de buitensporigtekortprocedure vastgestelde doelstellingen (door het effect van de overdracht van vermogen uit de tweede pensioenpijler buiten beschouwing te laten), is de prognose van de Commissie voor het tekort 4,6% van het bbp in 2014 en 3,8% in 2015.

Het convergentieprogramma is het eerste verslag over de maatregelen die de autoriteiten hebben genomen naar aanleiding van de inleiding van de buitensporigtekortprocedure op 28 januari 2014; op 2 juni 2014 heeft de Commissie een mededeling gepubliceerd, waarin de door Kroatië genomen maatregelen worden beoordeeld. Volgens de prognose wordt het streefcijfer voor het nominale tekort in 2014 bereikt en ligt het tekort in 2015 iets boven het streefcijfer. De verbetering van het structurele overheidssaldo bereikt de vereiste cijfers in 2014 en 2015 net niet. Ten slotte ligt de verandering van het structurele saldo onder de aanbevolen inspanning, maar wordt de inspanning gemeten op basis van de onderliggende waarde van de discretionaire maatregelen zowel in 2014 als in 2015 wel verwezenlijkt. Teneinde het negatieve effect op de groei te verminderen en de houdbaarheid van de consolidatie te verbeteren, moet er meer aandacht worden besteed aan de kwaliteit van de maatregelen en moet er een overgang naar maatregelen aan de uitgavenzijde plaatsvinden. Uitgaande van de beoordeling van het convergentieprogramma en de prognoses van de Commissie, is de Raad overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1466/97 van mening dat Kroatië voorafgaand aan 30 april 2014 zoals aanbevolen doeltreffende maatregelen heeft getroffen om het buitensporig tekort te corrigeren, maar dat er extra inspanningen nodig zijn teneinde te voldoen aan de aanbeveling in het kader van de buitensporigtekortprocedure om het buitensporig tekort tegen 2016 te corrigeren en de geloofwaardigheid van de correctie te waarborgen.

- (10) Maatregelen in het kader van de begrotingsconsolidatie dienen erop te zijn gericht de kwaliteit van de openbare financiën te verhogen met het oog op het verbeteren van de doeltreffendheid, met name op het gebied van loon-, socialezekerheids- en subsidieuitgaven en de verschaffing van voldoende begrotingsruimte om voorrang te verlenen aan groeibevorderende uitgaven, waaronder voor projecten die door de Unie worden gefinancierd. De afgelopen jaren heeft Kroatië aanzienlijke hervormingen in zijn begrotingskader doorgevoerd. Er bestaan echter nog steeds zwakke punten op het gebied van de begrotingsplanning, de doeltreffende beheersing van de uitgaven en de consistente toepassing van budgettaire beperkingen, hetgeen negatieve gevolgen voor het begrotingsbeleid heeft. Hoewel er onlangs andere begrotingsregels zijn opgesteld, dienen deze nog verder te worden verbeterd. In het bijzonder wordt de doeltreffendheid van het begrotingskader ondermijnd door het ontbreken van preventieve mechanismen, gebrekkige naleving van de schuldregel en de onduidelijke formulering van de regel inzake structureel begrotingsevenwicht. De oprichting van het Comité Begrotingsbeleid is een welkome stap, maar aanvullende maatregelen worden noodzakelijk geacht om de positie ervan in de planning en het toezicht ten aanzien van de begroting te versterken, met name haar onafhankelijkheid ten opzichte van alle begrotingsautoriteiten.
- (11) Kroatië staat voor de moeilijke taak naar begrotingsconsolidatie te streven zonder schade toe te brengen aan het concurrentievermogen en de vooruitzichten op economisch herstel. Daarbij komt dat de ontvangstenzijde van de overheidsfinanciën wordt ingeperkt door een zeer nauwe omschrijving van de belastinggrondslagen die voor stabiele belastingopbrengsten zorgen en een gering verstoringseffect op de groei hebben. In dat verband is er in het nationale hervormingsprogramma een plan aangekondigd om in 2016 een periodieke belasting op onroerend goed in te voeren, maar de operationele opzet ervan, waaronder de belastinggrondslag, moet nog worden gespecificeerd. Kroatië is ook vastbesloten maatregelen te nemen om de naleving van de belastingwetgeving te verbeteren door de grijze economie terug te dringen. Op dit gebied zijn er stappen ondernomen. Door de geleidelijke invoering van fiscale kasregisters is het toezicht op transacties verbeterd, waardoor de belastingontvangsten zijn toegenomen. Door de reorganisatie van de belastingadministratie worden naar verwachting de efficiëntie en doeltreffendheid van de belastinginning verbeterd alsmede de nalevingslasten voor de belastingplichtigen verlaagd. Gezien de behoefte aan begrotingsconsolidatie en rekening houdend met gegevens die wijzen op aanzienlijke bedragen aan niet-geïnde belastingen, zijn er blijkbaar mogelijkheden om de efficiëntie van de belastinginning verder te verhogen en moeten de inspanningen worden voortgezet om de naleving van de belastingwetgeving te verbeteren door de belastingplichtigen de beschikking te geven over meer e-diensten.
- (12) Kroatië heeft maatregelen getroffen met het oog op het verbeteren van de houdbaarheid en de toereikendheid van de pensioenen: vanaf november 2010 worden de pensioengerechtigde leeftijd, de leeftijd voor vervroegd pensioen en de wachttijd voor vrouwen geleidelijk verhoogd met het doel deze tegen 2030 volledig te harmoniseren. In december 2013 zijn er wijzigingen van de pensioenverzekeringswet vastgesteld op basis waarvan de pensioengerechtigde leeftijd van 65 naar 67 jaar en de leeftijd voor vervroegd pensioen van 60 naar 62 jaar worden verhoogd. Deze verhoging treedt echter pas met ingang van 2031 in werking; gezien de demografische tendensen is dat niet ambitieus genoeg. Ondanks de hervormingen die de afgelopen jaren zijn doorgevoerd, bestaan er nog diverse mogelijkheden voor vervroegd pensioen. Gezien het grote aantal vrijstellingen bieden de kortingen bij vervroegd pensioen en de bonus bij laat pensioen weinig stimulansen om, te blijven werken tot de pensioengerechtigde leeftijd, waardoor het arbeidsaanbod en de houdbaarheid van het pensioenstelsel negatief worden beïnvloed. De wet inzake het centrale orgaan voor forensische expertise is in 2013 aangenomen om de instroom van ontvangers van een invaliditeitspensioen te beperken en fraude terug te dringen door de beoordeling van invaliditeit te harmoniseren. Dit is zeker noodzakelijk, evenals de verhoging van het aantal inspecties, maar het effect op de uitgaven zal afhankelijk zijn van de wijze waarop de maatregelen worden uitgevoerd en de mate waarin besluiten worden gehandhaafd. Pensioenen in het kader van speciale regelingen die boven een bepaalde drempelwaarde uitkwamen, zijn tijdelijk met 10 % teruggebracht, en de indexering van deze pensioenen is gekoppeld aan een bbp-waarde. Hoewel er recentelijk pogingen zijn ondernomen om de uitgaven terug te dringen en de transparantie te verbeteren, is de convergentie van pensioenen in het kader van speciale regelingen in de richting van algemene regels te traag en te beperkt, en is de algehele vooruitgang nog steeds gering.
- (13) De gezondheidsresultaten die in de sector gezondheidszorg worden bereikt, zijn redelijk goed en diensten zijn, met enige regionale variatie, toegankelijk, maar het stelsel zet de overheidsfinanciën zwaar onder druk. De autoriteiten hebben geconstateerd dat het ziekenhuisnetwerk op bepaalde punten inefficiënt is en dat die punten kunnen worden gecorrigeerd. Het masterplan voor de reorganisatie van de ziekenhuiszorg dat in maart 2014 is gepresenteerd, voorziet in maatregelen waarmee de kosteneffectiviteit kan worden verbeterd, zoals de rationalisering van het ziekenhuisnetwerk, gemiddeld kortere verblijven in het ziekenhuis, een betere toewijzing van ziekenhuisbedden, waaronder voor langdurige zorg, en verdere wijzigingen van de financiering van ziekenhuizen. Om te waarborgen dat het plan in de praktijk wordt omgezet, dient er voor sterke controle- en uitvoeringscapaciteiten in de ziekenhuizen en de centrale overheid te worden gezorgd. De langdurige zorg valt zowel onder het gezondheidszorgstelsel als onder het socialezekerheidsstelsel en wordt gekenmerkt door een lage dekkingsgraad en beperkte beschikbaarheid van formele zorg, hoge kosten voor de zorgverlening en lange wachtlijsten.

- (14) Kroatië heeft wat betreft de werkgelegenheid en participatiegraad een van de laagste scores in de Unie, met name voor jongeren en ouderen. Deze arbeidsmarkt cijfers houden niet alleen verband met cyclische ontwikkelingen, maar deels ook met het institutioneel en beleidskader. Kroatië heeft arbeidsmarkthervormingen doorgevoerd om de flexibiliteit op de arbeidsmarkt te vergroten. De eerste fase van de hervormingen was gericht op de regulering van arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd en is voltooid in 2013. De regering heeft in januari 2014 een tweede wetsvoorstel goedgekeurd, op basis waarvan de ontslagkosten worden verlaagd door procedures in te korten en te vereenvoudigen en de arbeidstijden flexibeler worden. Bovendien zouden er meer flexibele werkgelegenheidsvormen worden ingevoerd, zoals deeltijdcontracten. Door deze maatregelen zou Kroatië wat betreft de ontslagrechtindex in grote lijnen dezelfde score als de andere lidstaten behalen. Hoewel deze hervormingen naar verwachting een positief effect op de algehele werkgelegenheid hebben, bergen zij ook een verhoogd risico op segmentatie op de arbeidsmarkt, onder meer met betrekking tot de ontwikkeling van arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd. Ondanks de in Kroatië heersende combinatie van betrekkelijk hoge lonen en zeer lage werkgelegenheid, zijn er momenteel geen plannen om veranderingen in de loonvormingsinstellingen aan te brengen. Hoewel de werkloosheid blijft stijgen, liggen de uitgaven en de dekking van actieve arbeidsmarktbeleidsmaatregelen gericht op verbeterde toegang tot en een langduriger verblijf op de arbeidsmarkt nog steeds onder het gemiddelde, met name ten aanzien van jongeren, langdurig werklozen en oudere werknemers. De administratieve capaciteit van de Kroatische openbare dienst voor arbeidsvoorziening staat onder meer op regionaal niveau zwaar onder druk. Er bestaat geen algemeen systeem voor de observatie en evaluatie van ontwikkelingen en behoeften van de arbeidsmarkt, waaronder prognoses van de behoefte aan vaardigheden. Evenmin worden de actieve arbeidsmarktbeleidsmaatregelen regelmatig geëvalueerd. Er wordt betrekkelijk veel zwartgewerkt.
- (15) De situatie op de arbeidsmarkt is met name zorgelijk voor jongeren, aangezien de jeugdwerkloosheid sterk is gestegen en in 2013 bijna 50 % heeft bereikt. Ook het aandeel aan jongeren dat geen opleiding of onderwijs volgt en geen werk heeft, blijft stijgen. Er dient onder meer dringend aandacht te worden besteed aan het bereiken van niet-geregistreerde jongeren en het mobiliseren van de particuliere sector om meer leerlingplaatsen aan te bieden, overeenkomstig de doelstellingen van de jongerengarantie. Verder wordt Kroatië op alle onderwijsniveaus met ernstige problemen geconfronteerd, met name wat betreft de arbeidsmarktrelevantie en de kwaliteit van het onderwijsaanbod. Er is een gebrek aan werkpleklers en beroepskeuzebegeleiding in het secundair en tertiair onderwijs. Daarnaast zijn de werkgevers nauwelijks betrokken bij het beroepsonderwijs, de beroepsopleidingen, het secundair en het tertiair onderwijs. De arbeidsparticipatie van jongeren die hun opleidingen net hebben afgerond, is aanzienlijk lager dan in de rest van de Unie. Het achterhaalde stelsel voor beroepsonderwijs en -opleiding wordt momenteel hervormd door middel van de invoering van nieuwe leerplannen. Het kwalificatiekader en de strategie inzake onderwijs, wetenschap en technologie zijn nog niet ingevoerd, maar zijn gericht op de verbetering van onderwijsresultaten en de afstemming daarvan op de behoeften van de arbeidsmarkt.
- (16) Hoge werkloosheid en lage arbeidsmarktparticipatie hebben een nadelige invloed op de maatschappelijke situatie in Kroatië. Het aandeel van mensen die zijn blootgesteld aan het risico op armoede en sociale uitsluiting is de afgelopen jaren toegenomen en ligt aanzienlijk boven het EU-gemiddelde. Door de opzet van het uitkeringsstelsel kunnen ontvangers meerdere uitkeringen krijgen die elkaar overlappen. Wanneer ontvangers aan het werk gaan, komen zij niet meer in aanmerking voor een deel van deze uitkeringen, hetgeen inhoudt dat er negatieve prikkels zijn verbonden met de intrede op de arbeidsmarkt. momenteel is de toekenning van inkomenssteun en uitkeringen verspreid over een groot aantal instellingen en overheidsniveaus, worden regelingen inconsistent toegepast en bestaan er overlappingen. Bij de wet op de sociale voorzieningen van 2013 is strengere inkomensafhankelijkheid ingevoerd en zijn vier van de meer dan 70 uitkeringen op nationaal niveau, waaronder een aantal op specifieke groepen gerichte uitkeringen, samengevoegd tot één uitkering, namelijk het algemene minimuminkomen. Er is een nationaal centraal loket ingevoerd, dat tegen 2016 alle uitkeringen op nationaal niveau zal verstrekken. Systematische controle en evaluatie zal echter moeilijk zijn, aangezien de regelingen en programma's betreffende inkomenssteun op lokaal en regionaal niveau alsmede de diverse op specifieke categorieën van de bevolking gerichte inkomensafhankelijke uitkeringen niet zijn geïntegreerd. Hoewel er vanaf 2011 verschillende wetswijzigingen zijn uitgevoerd, zijn de uitkeringsstelsels nog niet voldoende gericht op degenen die het meest behoefte aan ondersteuning hebben.
- (17) Het huidige regelgevingskader waaraan moet worden voldaan om in Kroatië zaken te doen, houdt een zware last voor bedrijven in, onder meer door een gebrek aan rechtszekerheid, te weinig transparantie bij de besluitvorming (met name op lokaal niveau) en talrijke parafiscale heffingen. Bovendien zorgen de hoge mate van versnippering van de verantwoordelijkheden van de overheidsdiensten op regionaal en lokaal niveau alsmede de ingewikkelde verdeling van de verantwoordelijkheden tussen ministeries en agentschappen op centraal niveau ervoor dat het moeilijk is zakelijke beslissingen te nemen en dat administratieve procedures traag verlopen. De centrale overheid hanteert een gestructureerde benadering om belemmeringen voor het bedrijfsleven op te sporen, maar er wordt geen consistente methode voor het meten van de administratieve lasten toegepast, waardoor de reeds genomen maatregelen minder doeltreffend zijn. Het bestaande centrale loket voor het bedrijfsleven heeft slechts een beperkte functie.

Het toezicht op overheids subsidies en -garanties moet worden gerationaliseerd en verbeterd; een centraal register van bedrijven en particulieren waaraan steun is verstrekt, zou een eerste stap in deze richting zijn. Kroatië is begonnen met hervormingen om de administratieve capaciteiten van de overheidsdiensten te versterken en hun klantgerichtheid ten opzichte van de burgers en het bedrijfsleven te verbeteren. De kwaliteit van de publieke governance blijft echter laag, de coördinatie tussen de verschillende overheidsniveaus is zwak en er wordt weinig of op te formalistische wijze gebruik gemaakt van wetenschappelijk gefundeerde beleidsvorming en evaluatie. De vaststelling van de strategie voor de hervorming van de overheidsdiensten is een stap in de goede richting; deze strategie dient op alle overheidsniveaus nauwgezet te worden uitgevoerd. Bij de tenuitvoerlegging van de pretoetredingsfondsen hebben zich gebreken op het gebied van strategische planning en institutionele capaciteit alsmede zwakke punten bij de uitwerking en follow-up van projecten voorgedaan.

- (18) Bedrijven in het bezit van de staat of waarin de staat zeggenschap heeft, ondervinden negatieve gevolgen van zwakke governance en van het feit dat de uitvoering van de nieuwe strategie voor het beheer van de overheidsmiddelen en -bedrijven vertraging heeft opgelopen. Er is momenteel geen op concurrentie gebaseerde selectieprocedure voor leden van raden van toezicht en managers, en benoemingen worden niet bekendgemaakt. Er zijn maatregelen genomen om het fraudebestrijdingskader te verbeteren, maar er moet meer worden gedaan om corruptie op alle bestuursniveaus te voorkomen. De belangrijkste ontbrekende schakels in het corruptiebestrijdingskader zijn momenteel onder andere doeltreffende verificatiemechanismen met betrekking tot de bekendmaking van belangenconflicten en activa door overheidsfunctionarissen, alsmede specifieke waarborgen voor bedrijven in het bezit van de staat of waarin de staat zeggenschap heeft. De controlebevoegdheden van de commissie voor het oplossen van belangenconflicten zijn afhankelijk van de bevoegdheden waarover andere autoriteiten beschikken en de mate waarin zij proactief te werk gaan. Er zijn vorderingen gemaakt met betrekking tot het verbeteren van de transparantie van de procedures voor openbare aanbestedingen, maar er wordt niet stelselmatig gebruik gemaakt van instrumenten voor risicobeoordeling en er schijnt te weinig prioriteit te worden toegekend aan kwetsbare sectoren. Het toezicht op de doeltreffende tenuitvoerlegging van de regels inzake openbare aanbestedingen moet worden versterkt, onder meer met het oog op de toewijzing van EU-middelen in de komende jaren.
- (19) De brede toepassing in 2013 van de procedure van surseance van betaling heeft enig succes opgeleverd bij het aanpakken van problemen met betrekking tot de schulddienst waarmee bedrijven worden geconfronteerd in het kader van ingewikkelde, dure en langdurige faillissementsprocedures. Dit instrument kan echter nog aanzienlijk worden versterkt door een aantal tekortkomingen ervan, zoals de ontoereikende verduidelijking van de rol die de staat in het proces speelt, aan te pakken, onder meer door de rol van handelsrechtbanken bij de beoordeling van schuldvorderingen en solide herstructureringsplannen te versterken, door het toepassingsgebied van de procedure uit te breiden om doeltreffende herstructurering mogelijk te maken voordat de debiteur insolvent wordt, en door gebreken bij de toepassing van de wet aan te pakken. Hoewel er een aantal hervormingen is doorgevoerd om de doeltreffendheid van het rechtsstelsel te verbeteren, duren gerechtelijke procedures in burgerlijke, handels- en bestuursrechtelijke rechtszaken buitenproportioneel lang, in het bijzonder in eerste aanleg. De achterstand bij de afhandeling van rechtszaken is in 2013 toegenomen en is zeer groot, in het bijzonder met betrekking tot burgerlijke en handelsprocedures. Inspanningen om prikkels te creëren en deze toe te passen met het doel rechtszaken binnen een redelijke termijn af te sluiten en buitengerechtelijke schikkingen te bevorderen, blijven in het bijzonder bij geringe vorderingen noodzakelijk om ervoor te zorgen dat deze problemen worden aangepakt, aangezien deze een belemmering voor zakelijke activiteiten vormen en Kroatië minder aantrekkelijk maken voor rechtstreekse investeringen uit het buitenland.
- (20) Dankzij de door de Kroatische nationale bank gehanteerde behoudende aanpak ten aanzien van macroprudentiële regulering, in het bijzonder met betrekking tot kapitaalniveaus, beschikken de banken over een mate van veerkracht die nuttig is gebleken, gezien de problemen waarmee zij als gevolg van de zwakke economie worden geconfronteerd. Aangezien de economie voor het zesde opeenvolgende jaar in recessie is en het aantal oninbare leningen toeneemt, wordt de kwaliteit van de activa van de banken bedreigd. Het is toe te juichen dat bepaalde portfolio's van de vier grootste Kroatische banken, die in buitenlands bezit zijn, in het kader van het nieuwe gemeenschappelijk toezichtsmechanisme voor de eurozone zullen worden onderworpen aan een doorlichting van de kwaliteit van activa en een stresstest. Een aantal portfolio's dat uit Kroatisch perspectief van essentieel belang is, valt hier echter niet onder, aangezien de portfolio's worden geselecteerd aan de hand van hun relevantie op bankconcernniveau. Bovendien vallen middelgrote en kleine banken hier niet onder; deze kunnen lagere kapitaalniveaus en activa van mindere kwaliteit hebben, maar toch van belang zijn voor de financiële stabiliteit. Door de exercitie in het kader van het gemeenschappelijk toezichtsmechanisme aan te vullen met een extra diagnostische toezichtstest die specifiek op het Kroatische financiële systeem is toegesneden (en die van toepassing zou zijn op significante portfolio's van Kroatische dochterondernemingen die niet onder het gemeenschappelijk toezichtsmechanisme vallen en op de belangrijkste middelgrote en kleinere banken), zou het algemene inzicht in de classificatie van leningen van banken en de deugdelijkheid van hun voorzieningen voor verliezen in verband met kredietverlening worden verbeterd.

- (21) In de context van het Europees semester heeft de Commissie een brede analyse van het economische beleid van Kroatië verricht. Zij heeft het nationale hervormingsprogramma en het convergentieprogramma beoordeeld. Daarbij heeft zij niet alleen gekeken naar de relevantie ervan voor een houdbaar budgettair en sociaaleconomisch beleid in Kroatië, maar is zij ook nagegaan of de EU-regels en -richtsnoeren in acht zijn genomen, gezien de noodzaak de algemene economische governance van de Unie te versterken door middel van een EU-inbreng in toekomstige nationale besluiten. Haar aanbevelingen in het kader van het Europees semester worden in de onderstaande aanbevelingen 1 tot en met 8 weergegeven.
- (22) In het licht van deze beoordeling heeft de Raad het convergentieprogramma van Kroatië onderzocht. Zijn advies ⁽¹⁾ daarover is met name in onderstaande aanbeveling 1 weergegeven.
- (23) In het licht van de diepgaande evaluatie van de Commissie en deze beoordeling heeft de Raad het nationale hervormingsprogramma en het convergentieprogramma onderzocht. Zijn aanbevelingen op grond van artikel 6 van Verordening (EU) nr. 1176/2011 zijn in de onderstaande aanbevelingen 1 tot en met 8 weergegeven.

BEVEELT AAN dat Kroatië in de periode 2014-2015 actie zou moeten ondernemen om:

1. De voor 2014 genomen begrotingsmaatregelen volledig uit te voeren. De begrotingsstrategie te versterken en daarbij de voor 2015 en 2016 aangekondigde maatregelen nader te specificeren alsmede aanvullende permanente, voor de groei bevorderlijke maatregelen in overweging te nemen om een duurzame correctie van het buitensporige tekort tegen 2016 te waarborgen. Tegelijkertijd te waarborgen dat de structurele aanpassingsinspanning wordt verwezenlijkt die in de aanbeveling van de Raad in het kader van de buitensporigtekortprocedure is bepaald. De prognoses van het programma af te stemmen op de ESR-normen en de vereisten van het stabiliteits- en groeipact. Maatregelen te nemen om de controle over de uitgaven te versterken. Uiterlijk in maart 2015 een diepgaande controle van de uitgaven uit te voeren. Het proces van de begrotingsplanning te versterken, met name door de nauwkeurigheid van de macro-economische en budgettaire prognoses te verbeteren, het bindende karakter van de jaarlijkse uitgavenplafonds en de uitgavenplafonds op middellange termijn te versterken alsmede de opzet van de begrotingsregels te verbeteren. Uiterlijk in oktober 2014 het recentelijk opgerichte Comité Begrotingsbeleid in wetgeving te verankeren, de onafhankelijkheid ervan ten opzichte van alle begrotingsautoriteiten te versterken, het mandaat ervan uit te breiden, in het bijzonder met betrekking tot het toezicht op alle begrotingsregels en de ex-ante en ex-post beoordeling van prognoses, en voor toereikende middelen te zorgen. Op basis van de in het nationale hervormingsprogramma geschetste plannen een concrete strategie te presenteren om de terugkerende belasting op onroerend goed te hervormen. De aanzet te geven voor een proces met betrekking tot de verslaglegging over en de beoordeling van belastinguitgaven. De naleving van de belastingwetgeving te verbeteren, met name door de efficiëntie van de belastingadministratie verder te verbeteren; uiterlijk eind 2014 een actieplan daartoe te presenteren.
2. De toegang tot vervroegd pensioen te verminderen. Uiterlijk in maart 2015 wetgeving vast te stellen om de geplande harmonisering van de wettelijke pensioenleeftijden van vrouwen en mannen te versnellen en de geplande verhoging van de wettelijke pensioenleeftijd aan te passen tot 67 jaar. Ervoor te zorgen dat de beoordelingen en controles met betrekking tot invaliditeitspensioen strenger worden en de integratie van in het kader van speciale regelingen verstrekte pensioenen in het algemeen pensioenstelsel te versnellen. De kosteneffectiviteit in de gezondheidszorgsector, waaronder in ziekenhuizen, te verbeteren.
3. Uiterlijk in maart 2015 na overleg met de sociale partners de tweede fase van de hervorming van het arbeidsrecht uit te voeren, met name met betrekking tot de voorwaarden op het gebied van ontslag en werktijden, teneinde verdere segmentatie op de arbeidsmarkt, onder meer voor jongeren, te voorkomen. Het systeem voor loonvorming te evalueren om de ontwikkeling van de productiviteit en de salarisvoorwaarden beter op elkaar af te stemmen. Uiterlijk eind 2014 de conclusies van deze evaluatie te presenteren. De doeltreffendheid en het bereik van het actieve arbeidsmarktbeleid te verbeteren door de administratieve capaciteiten van de publieke arbeidsvoorzieningsdiensten te vergroten, waaronder op regionaal niveau, en door ervoor te zorgen dat er meer jonge langdurig werklozen en oudere werknemers worden bereikt. Prioriteit te geven aan het bereiken van niet-geregistreerde jongeren en de particuliere sector te mobiliseren om meer leerlingplaatsen aan te bieden, overeenkomstig de doelstellingen van de jongerengarantie. Uiterlijk eind 2014 plannen uit te stippelen om zwartwerk tegen te gaan. Maatregelen te nemen om de relevantie voor de arbeidsmarkt en de kwaliteit van de onderwijsresultaten te verbeteren door middel van de modernisering van de kwalificatiesystemen, het invoeren van kwaliteitsborgingsstelsels en het verbeteren van de overgang tussen opleiding en werk, in het bijzonder door het versterken van het beroepsonderwijs en werkplekleren.

⁽¹⁾ Uit hoofde van artikel 9, lid 2, van Verordening (EG) nr. 1466/97.

4. Uiterlijk eind 2014 de belasting- en uitkeringsstelsels te evalueren en een actieplan te presenteren dat is gericht op verbetering van de reactivering van niet-actieven en werklozen. De doeltreffendheid en de transparantie van het stelsel van sociale bescherming te verbeteren door de uitkeringen verder te consolideren, de criteria om voor uitkeringen in aanmerking te komen uniform te maken en de gegevens van alle betrokken niveaus en overheidsentiteiten in een „centraal loket” aan elkaar te koppelen. De doeltreffendheid en deugdelijkheid van de bijstandsuitkeringen te verbeteren door deze doelgerichter te maken.
5. Verdere maatregelen te nemen om het zakelijke klimaat te verbeteren. In het bijzonder uiterlijk in maart 2015 doelstellingen vast te leggen om de administratieve vereisten, met inbegrip van parafiscale heffingen, aanzienlijk te verminderen. De hoge mate van fragmentatie en overlappende verantwoordelijkheden aan te pakken door de administratieve processen te stroomlijnen en door het besluitvormings- en verantwoordingskader op diverse overheidsniveaus alsmede op het niveau van de centrale overheid tussen ministeries en agent-schappen duidelijker te maken. De administratieve capaciteit en de strategische planning van de met het beheer van Europese structuur- en investeringsfondsen belaste eenheden te verbeteren en deze eenheden te voorzien van een adequaat en stabiel personeelsbestand.
6. Uiterlijk in oktober 2014 een gedetailleerd plan voor het beheer van onroerend goed in staatsbezit voor het jaar 2015 te presenteren. Te waarborgen dat bedrijven waarin de staat zeggenschap heeft op transparante en verantwoorde wijze worden beheerd, met name door de invoering van strengere bekwaamheidseisen voor managers en leden van raden van toezicht die door de staat worden benoemd en door de oprichting van een openbaar register betreffende aanstellingen. De preventie van corruptie bij de overheid en bij bedrijven die eigendom van de staat zijn of waarin de staat zeggenschap heeft te versterken, onder meer door de controlebevoegdheid van de commissie voor het oplossen van belangenconflicten uit te breiden. De transparantie en efficiëntie van openbare aanbestedingen op centraal en lokaal niveau te verbeteren alsmede de capaciteit met betrekking tot het toezicht op de uitvoering ervan en het opsporen van onregelmatigheden te vergroten.
7. Uiterlijk eind 2014 de rol te versterken die de handelsrechtbanken spelen bij het toezicht op de transparantie en wettigheid van de toepassing van de procedure van surseance van betaling. Een evaluatie uit te voeren van de insolventie-/illiquiditeitstest die verplicht is om toegang te krijgen tot de schikkingsprocedure bij faillissementen en het insolventie-/liquidatieproces te stroomlijnen teneinde het in te korten. De kwaliteit en efficiëntie van het gerechtelijk bestel te verhogen, met name door prikkels te bieden om gerechtelijke procedures in burgerlijke, handels- en bestuursrechtelijke rechtszaken binnen een redelijke termijn af te sluiten, en gebruik te maken van buitengerechtelijke schikkingen, in het bijzonder bij geringe vorderingen.
8. De doorlichting van de kwaliteit van activa en de stresstest van de Europese Centrale Bank voor 2014 aan te vullen, een nauwkeurige portfoliocontrole uit te voeren die specifiek is afgestemd op de financiële sector in Kroatië, waarbij de nadruk wordt gelegd op belangrijke portfolio's die niet onder de exercitie van de Europese Centrale Bank vallen en op belangrijke middelgrote en kleinere banken.

Gedaan te Brussel, 8 juli 2014.

Voor de Raad

De voorzitter

P. C. PADOAN

AANBEVELING VAN DE RAAD**van 8 juli 2014****over het nationale hervormingsprogramma 2014 van Italië en met een advies van de Raad over het stabiliteitsprogramma 2014 van Italië**

(2014/C 247/11)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 121, lid 2, en artikel 148, lid 4,

Gezien Verordening (EG) nr. 1466/97 van de Raad van 7 juli 1997 over versterking van het toezicht op begrotingssituaties en het toezicht op en de coördinatie van het economisch beleid⁽¹⁾, en met name artikel 5, lid 2,

Gezien Verordening (EU) nr. 1176/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 november 2011 betreffende de preventie en correctie van macro-economische onevenwichtigheden⁽²⁾, en met name artikel 6, lid 1,

Gezien de aanbeveling van de Europese Commissie,

Gezien de resoluties van het Europees Parlement,

Gezien de conclusies van de Europese Raad,

Gezien het advies van het Comité voor de werkgelegenheid,

Gezien het advies van het Economisch en Financieel Comité,

Gezien het advies van het Comité voor sociale bescherming,

Gezien het advies van het Comité voor de economische politiek,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Op 26 maart 2010 heeft de Europese Raad zijn goedkeuring gehecht aan het voorstel van de Commissie voor een nieuwe groei- en werkgelegenheidsstrategie; deze Europa 2020-strategie moet voor betere coördinatie van het economisch beleid zorgen en spitst zich toe op de sleutelgebieden waar Europa's potentieel voor duurzame groei en concurrentievermogen een krachtige impuls nodig heeft.
- (2) Op voorstel van de Commissie heeft de Raad op 13 juli 2010 een aanbeveling inzake de globale richtsnoeren voor het economisch beleid van de lidstaten en de Unie (2010-2014) en op 21 oktober 2010 een besluit betreffende de richtsnoeren voor het werkgelegenheidsbeleid van de lidstaten vastgesteld⁽³⁾, die samen de „geïntegreerde richtsnoeren” vormen. De lidstaten werd verzocht in hun nationaal economisch en werkgelegenheidsbeleid met de geïntegreerde richtsnoeren rekening te houden.
- (3) Op 29 juni 2012 hebben de staatshoofden en regeringsleiders van de lidstaten besloten tot een Pact voor groei en banen, dat een samenhangend kader biedt voor actie op het niveau van de lidstaten, de EU en de eurozone, waarbij alle mogelijke hefboomen, instrumenten en belevismvormen worden ingezet. Zij hebben bepaald welke maatregelen op het niveau van de lidstaten moeten worden genomen, en met name verklaard vastbesloten te zijn om de doelstellingen van de Europa 2020-strategie te verwezenlijken en de landenspecifieke aanbevelingen uit te voeren.

⁽¹⁾ PB L 209 van 2.8.1997, blz. 1.

⁽²⁾ PB L 306 van 23.11.2011, blz. 25.

⁽³⁾ Gehandhaafd voor 2014 bij Besluit 2014/322/EU van de Raad van 6 mei 2014 betreffende de richtsnoeren voor het werkgelegenheidsbeleid van de lidstaten voor 2014 (PB L 165 van 4.6.2014, blz. 49).

- (4) Op 9 juli 2013 heeft de Raad een aanbeveling⁽¹⁾ vastgesteld over het nationale hervormingsprogramma voor 2013 van Italië, en een advies uitgebracht over het stabiliteitsprogramma van Italië voor de periode 2012-2017. In overeenstemming met Verordening (EU) nr. 473/2013 van het Europees Parlement en de Raad⁽²⁾ heeft de Commissie op 15 november 2013 haar advies over het ontwerpbegrotingsplan van Italië voor 2014 gepresenteerd.
- (5) Op 13 november 2013 heeft de Commissie haar goedkeuring gehecht aan de jaarlijkse groeianalyse⁽³⁾ en daarmee de aanzet gegeven tot het Europees semester 2014 voor coördinatie van het economisch beleid. Eveneens op 13 november 2013 heeft de Commissie op grond van Verordening (EU) nr. 1176/2011 het waarschuwingsmechanismeverslag aangenomen; daarin werd Italië genoemd als een van de lidstaten die aan een diepgaande evaluatie zouden worden onderworpen.
- (6) Op 20 december 2013 heeft de Europese Raad de prioriteiten inzake financiële stabiliteit, begrotingsconsolidatie en groeibevorderende maatregelen goedgekeurd. Hij benadrukte dat moet worden gestreefd naar gedifferentieerde, groeivriendelijke begrotingsconsolidatie, normalisering van de kredietverschaffing aan de economie, bevordering van groei en concurrentievermogen, aanpakken van de werkloosheid en van de sociale gevolgen van de crisis, en modernisering van de overheidsdiensten.
- (7) Op 5 maart 2014 heeft de Commissie de uitkomsten gepubliceerd van de diepgaande evaluatie voor Italië die zij op grond van artikel 5 van Verordening (EU) nr. 1176/2011 heeft uitgevoerd. Op basis van haar analyse concludeert de Commissie dat Italië wordt geconfronteerd met buitensporige macro-economische onevenwichtigheden, die een specifieke monitoring en vastberaden beleidsoptreden vereisen. Met name het aanhoudend hoge niveau van de overheidsschuld in combinatie met een zwak extern concurrentievermogen als gevolg van achterblijvende productiviteitsgroei - die bovendien door blijvend lage groei worden verscherpt - vereisen doortastend beleidsoptreden en aandacht.
- (8) Op 22 april 2014 heeft Italië zijn nationale hervormingsprogramma 2014 en zijn stabiliteitsprogramma 2014 ingediend. Om rekening te houden met de onderlinge verbanden, zijn beide programma's terzelfder tijd geëvalueerd.
- (9) Doelstelling van de in het stabiliteitsprogramma uitgestippelde begrotingsstrategie is om tegen 2016 de middellangetermijndoelstelling te bereiken van een begrotingssituatie die structureel in evenwicht is, en tegelijk in de overgangperiode 2013-2015 de schuldregel in acht te nemen. Het programma bevestigt de middellangetermijndoelstelling van een begrotingssituatie die structureel in evenwicht is, hetgeen een adequate weerspiegeling is van de in het stabiliteits- en groeipact gestelde eisen. De (herberekende) structurele aanpassing die voor de programmaperiode is voorgenomen, bedraagt 0,2 procentpunten van het bbp in 2014 en 0,4 procentpunten in 2015. Volgens het stabiliteitsprogramma is deze beperkte aanpassing in de richting van de middellangetermijndoelstelling verantwoord door het sterk verslechterde economische klimaat en door de inspanningen die nodig zijn om een ambitieus programma van structurele hervormingen door te voeren. Met name staan diverse structurele hervormingen gepland die positief zouden moeten uitwerken op de potentiële economische groei en die uiteindelijk de schuldquote de komende jaren zouden moeten verlagen. De structurele aanpassing waarmee in het stabiliteitsprogramma wordt gerekend, zou Italië in staat moeten stellen om de schuldreductiebenchmark voor de overgangperiode 2013-2015 te bereiken, deels dankzij een ambitieus privatiseringsprogramma dat in de periode 2014-2017 moet worden doorgevoerd (goed voor 0,7 procentpunten van het bbp per jaar). Het macro-economische scenario dat aan de begrotingsprognoses van het (nog niet door een onafhankelijke instantie bekrachtigde) stabiliteitsprogramma ten grondslag ligt, is enigszins optimistisch, zeker voor de latere jaren in het programma.

In 2014 wordt een afwijking van het aanpassingstraject ter verwezenlijking van de middellangetermijndoelstelling verwacht; mocht deze zich het jaar nadien herhalen, zou deze als significant kunnen worden beoordeeld, mede op basis van de uitgavenbenchmark. Bovendien wordt het bereiken van de begrotingsdoelstellingen niet volledig onderbouwd door voldoende uitgewerkte maatregelen, zeker voor de

⁽¹⁾ PB C 217 van 30.7.2013, blz. 42.

⁽²⁾ Verordening (EU) nr. 473/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 21 mei 2013 betreffende gemeenschappelijke voorschriften voor het monitoren en beoordelen van ontwerpbegrotingsplannen en voor het garanderen van de correctie van buitensporige tekorten van de lidstaten van de eurozone (PB L 140 van 27.5.2013, blz. 11).

⁽³⁾ COM(2013) 800 final.

periode vanaf 2015. In de voorjaarsprognoses 2014 van de Commissiediensten wordt erop gewezen dat de schuldreductiebenchmark in 2014 niet wordt gehaald, omdat de verwachte structurele aanpassing (slechts 0,1 procentpunten van het bbp) achterblijft bij de vereiste structurele aanpassing van 0,7 procentpunten van het bbp. Op basis van de beoordeling van het stabiliteitsprogramma en de prognoses van de Commissie overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1466/97 is de Raad van mening dat er — ook in 2014 — extra inspanningen nodig zijn om aan de voorwaarden van het stabiliteits- en groeipact te voldoen.

- (10) Recente inspanningen om de belastingdruk op productiefactoren te verlichten, zijn vrij beperkt gebleven. Daarom is er dus ruimte om de belastingdruk verder te verschuiven naar consumptie, vastgoed en het milieu, en toch de begrotingsdoelstellingen strikt in acht te nemen. Wat consumptie betreft, is het voor een verbetering van de structuur van het belastingstelsel ook van cruciaal belang dat er een herziening komt van de verlaagde btw-tarieven en van directe belastinguitgaven, waarbij de noodzaak om eventuele negatieve herverdelingseffecten te beperken een aandachtspunt is. Wat onroerende zaken betreft, biedt een aanpassing van de woz-waarde aan de huidige marktwaarde mogelijkheden voor een eerlijkere recurrente onroerendzaakbelasting. Een recent goedgekeurde machtigingswet voor de belastinghervorming biedt een kans om deze noodzakelijke hervormingen door te voeren. Gezien de omvang van de uitdaging, dienen maatregelen op het gebied van de samenstelling van de belastingstructuur te worden aangevuld met bijkomende maatregelen om de belastingdienst te versterken en de naleving van de fiscale regels te verbeteren, alsmede met doortastende maatregelen ter bestrijding van belastingontwijking, de schaduw economie en het zwartwerk, die blijven wegen op de overheidsfinanciën en de belastingdruk voor belastingbetalers die zich wel aan de regels houden. In dat verband bevat de machtigingswet voor het doorvoeren van een belastinghervorming een reeks maatregelen om de belastingdienst te versterken: een uitgebreid systeem voor een raming en monitoring van de belastingkloof, vereenvoudigingsmaatregelen, initiatieven om de relaties met belastingplichtigen te verbeteren, maatregelen om de invordering van lokale belastingsschulden te verbeteren en de versterking van de fiscale controles. Het besluit om vanaf 2015 vooraf ingevulde belastingaangiften in te voeren, is een verdere positieve stap om naleving van de fiscale regels te verbeteren.
- (11) De goedgekeurde maatregelen grondig en snel doorvoeren blijft een cruciale uitdaging voor Italië, zowel waar het gaat om het aanpakken van bestaande lacunes in de uitvoering als bij het voorkomen dat verdere vertragingen zich opstapelen. Een van de belangrijkste hefbomen om de prestaties van Italië op het gebied van uitvoering te verbeteren, en meer algemeen te zorgen voor soepeler uitgevoerde beleidsmaatregelen, is het versterken van de coördinatie tussen en een doelmatigere verdeling van bevoegdheden over de verschillende overheidsniveaus. Dit kan dan weer gunstig uitwerken voor het beheer van Uniemiddelen, waar tot dusver slechts gedeeltelijk en fragmentair maatregelen zijn genomen, met name in de Mezzogiorno. Het beheer van Uniemiddelen blijft ook nog steeds kampen met tekortschietende administratieve capaciteit en een gebrek aan transparantie, doorlichting en kwaliteitscontrole. De kwaliteit van de openbare diensten zou ook baat hebben bij meer doelmatigheid en servicegerichtheid en, daarbij aansluitend, verschuivingen in het personeelsbeheer. Corruptie blijft zwaar drukken op het Italiaanse productiesysteem en op het vertrouwen in het politieke en institutionele landschap. Een herziening van de verjaringstermijnen is noodzakelijk. Om de strijd tegen corruptie echt te kunnen voeren, dient ook de nationale dienst voor de strijd tegen ambtelijke corruptie A.N.A.C. voldoende bevoegdheden te krijgen. Ondoelmatigheden in de civiele rechtspraak blijven bestaan en de impact van de goedgekeurde maatregelen dient zorgvuldig te worden bewaakt.
- (12) De gerichte doorlichting van de kwaliteit van activa die vorig jaar onder toezicht van de Banca d'Italia is uitgevoerd, laat zien dat het belangrijk blijft om probleemactiva beter te beheren en de afwikkeling ervan te stimuleren, zodat voor banken opnieuw de mogelijkheden worden aangezwengeld om hun kredietverschaffing aan de reële economie uit te breiden. Wat de toegang tot financiering betreft, lag in het uitvoeringsbeleid tot dusver de klemtoon vooral op het bedrijven gemakkelijker toegang tot krediet geven, maar is de ontwikkeling van andere financieringsinstrumenten dan bankkredieten beperkt gebleven, vooral wat het midden- en kleinbedrijf betreft. De initiatieven die zijn genomen op het gebied van de corporate governance van banken, met name de nieuwe beginselen die de Banca d'Italia recentelijk heeft gepubliceerd, kunnen daarbij helpen. Tegelijk zullen de effecten daarvan afhangen van de correcte uitvoering door de banken en van het handhavingsbeleid. Met name dient een aantal van de grootste coöperatieve banken (*banche popolari*) van dichtbij te worden gevolgd.
- (13) De situatie op de arbeidsmarkt is in 2013 verder verslechterd, met een werkloosheid die in Italië oploopt tot 12,2% en voor jongeren zelfs tot 40%. Erop toezien dat de goedgekeurde hervormingen van de arbeidsmarkt en de loonvorming correct worden uitgevoerd en de effecten ervan van nabij worden gemonitord, is van cruciaal belang om ervoor te zorgen dat de verwachte voordelen in termen van versoepeling van de ontslagregeling, betere regulering van de flexibiliteit bij aanwervingen, een werkloosheidssstelsel met bredere dekking, en een betere afstemming van lonen op productiviteit, zich ook daadwerkelijk

voordoen. Plannen om de arbeidsbemiddelingsdiensten slagkrachtiger te maken door het versterken van de publieke arbeidsvoorziening hebben vertraging opgelopen en dienen te worden versneld. Maatregelen gericht op het scheppen van banen op korte termijn dienen te worden aangevuld met maatregelen om segmentering tegen te gaan. Alles samengenomen blijft de Italiaanse arbeidsmarkt gekenmerkt door segmentering en lage arbeidsmarktparticipatie, waarvan vooral vrouwen en jongeren nadeel ondervinden. Daarom dienen de beperkte stappen die tot dusver zijn genomen, te worden uitgebreid, onder meer aansluitend bij de doelstellingen van een jeugdwerkgarantie. Italië heeft te maken met een daling van de beschikbare inkomens van huishoudens die gepaard gaat met toenemende armoede en sociale uitsluiting, waardoor vooral gezinnen met kinderen worden getroffen. Sociale uitgaven in Italië blijven sterk gericht op de ouderen, met geringe aandacht voor activering, hetgeen de mogelijkheden beperkt om maatregelen te nemen tegen het risico op sociale uitsluiting en armoede. Het recentelijk ingevoerde proefproject voor een socialebijstandsregeling wil een sociaal vangnet bieden. Om deze regeling zoals gepland naar het hele land uit te breiden, zullen de sociale uitgaven doelmatiger moeten worden en zal de dienstverlening over het hele grondgebied moeten worden verbeterd.

- (14) Er moeten inspanningen worden geleverd om het onderwijs beter te laten presteren en om het menselijke kapitaal te versterken op alle onderwijsniveaus, d.w.z. basisschool, secundair en hoger onderwijs. Het beroep van leraar wordt gekenmerkt door een gebrek aan groeimogelijkheden en beperkte vooruitzichten inzake professionele ontwikkeling. De diversificatie van de loopbanen van leraren en het beter koppelen van hun loopbanen aan merites en prestaties, gecombineerd met de veralgemening van scholentoezicht, zou betere schoolresultaten kunnen opleveren. Om de overgang tussen onderwijs en arbeidsmarkt soepel te laten verlopen, lijkt het van cruciaal belang dat in het hoger secundaire en het tertiaire onderwijs de praktijkopleiding wordt verdiept en verbreed, door meer in te zetten op werkplekleren en beroepsonderwijs en -opleiding. Nu in 2013 een besluit in die zin is goedgekeurd, is een landelijk register met kwalificaties van essentieel belang om een landelijke erkenning van kwalificaties te verzekeren. Voortbouwend op de eerste initiatieven in die richting, zou de versnelde invoering van een systeem waarbij overheidsmiddelen aan universiteiten en onderzoeksinstituten worden toegekend op basis van prestaties inzake onderzoek en onderwijs, het voordeel bieden dat niet alleen de kwaliteit van universiteiten wordt verhoogd, maar ook dat de onderzoeks- en innovatiecapaciteit potentieel wordt versterkt, een terrein waar nu nog achterstand is.
- (15) Er zijn stappen gezet om een ondernemings- en burgervriendelijker klimaat te creëren, maar de effecten daarvan worden afgeremd door vertragingen bij de definitieve goedkeuring ervan en achterstand bij de omzetting. Er blijft nog steeds een reeks bottlenecks (voorbehouden activiteiten, concessies/vergunningssystemen enz.) voor concurrentie op het gebied van vrije beroepen, verzekeringen, brandstofdistributie, detailhandel en postdiensten. Ook dient een aantal zwakke punten op het gebied van overheidsopdrachten te worden aangepakt. Het versterken van de concurrentie in de sector van lokale publieke dienstverlening is een andere prioriteit. Met name dient de bestaande wetgeving ten uitvoer te worden gelegd die bepaalt dat bestaande contracten die niet voldoen aan het EU-recht inzake de criteria voor inbesteding, tegen 31 december 2014 dienen te worden gerectificeerd.
- (16) Infrastructuurknelpunten beletten dat de energiemarkt goed functioneert. In het vervoer zijn het ontbreken van multimodale infrastructuur en het gebrek aan synergieën en verbindingen met het achterland voor Italiaanse havens punten die bijzondere aandacht en maatregelen vergen. Wat breedbanddekking betreft, heeft Italië gebieden buiten de steden die onvoldoende dekking hebben.
- (17) In de context van het Europees semester heeft de Commissie een brede analyse van het economische beleid van Italië verricht. Zij heeft zowel het nationale hervormingsprogramma als het stabiliteitsprogramma beoordeeld. Daarbij heeft zij niet alleen gekeken naar de relevantie ervan voor een houdbaar budgettair en sociaal-economisch beleid in Italië, maar is zij ook nagegaan of de EU-regels en -richtsnoeren in acht zijn genomen, gezien de noodzaak de algemene economische governance van de Unie te versterken door middel van een EU-inbreng in toekomstige nationale besluiten. Haar aanbevelingen in het kader van het Europees semester worden in de onderstaande aanbevelingen 1 tot en met 8 weergegeven.
- (18) In het licht van deze beoordeling heeft de Raad het stabiliteitsprogramma onderzocht, en zijn advies daarover⁽¹⁾ is met name in de onderstaande aanbeveling 1 weergegeven.
- (19) In het licht van de diepgaande evaluatie van de Commissie en deze beoordeling heeft de Raad het nationale hervormingsprogramma en het stabiliteitsprogramma onderzocht. Zijn aanbevelingen op grond van artikel 6 van Verordening (EU) nr. 1176/2011 zijn weergegeven in de onderstaande aanbevelingen 1 tot en met 8.

⁽¹⁾ Uit hoofde van artikel 5, lid 2, van Verordening (EG) nr. 1466/97.

- (20) In de context van het Europees semester heeft de Commissie tevens een analyse van het economische beleid van de eurozone als geheel verricht. Op basis hiervan heeft de Raad specifieke aanbevelingen gericht tot de lidstaten die de euro als munt hebben⁽¹⁾. Als land dat de euro als munt heeft dient Italië er ook op toe te zien dat aan deze aanbevelingen volledig en tijdig uitvoering wordt gegeven,

BEVEELT AAN dat Italië in de periode 2014-2015 actie zou moeten ondernemen om:

1. De begrotingsmaatregelen voor 2014 te versterken in het licht van de kloof ten opzichte van de eisen van het stabiliteits- en groeipact, met name de schuldreductieregel, welke zich volgens de voorjaarsprognoses 2014 van de Commissiediensten aan het aftekenen is, en vooruitgang te boeken ter verwezenlijking van de MTD. In 2015 de begrotingsstructuur aanzienlijk te versterken, zodat verzekerd is dat de schuldreductiebenchmark wordt nageleefd, waardoor de MTD wordt verwezenlijkt. Nadien erover te waken dat de overheids-schuld voldoende afneemt; het ambitieuze privatiseringsplan uit te voeren; een groeivriendelijke begrotingsaanpassing ten uitvoer te leggen die is gebaseerd op de aangekondigde aanzienlijke bezuinigingen afkomstig van een duurzame verbetering van de doelmatigheid en kwaliteit van overheidsuitgaven op alle overheidsniveaus, zonder dat dit ten koste gaat van groeibevorderende uitgaven zoals O&O, innovatie, onderwijs en essentiële infrastructuurprojecten. De onafhankelijkheid en volledige operationalisering te garanderen van de begrotingsinstantie, het Ufficio parlamentare di bilancio, zo snel mogelijk en uiterlijk in september 2014, tijdig voor de evaluatie van het ontwerpbegrotingsplan 2015.
2. De belastingdruk verder te verschuiven van productiefactoren naar consumptie, vastgoed en milieu, met inachtneming van de begrotingsdoelstellingen. Met het oog daarop de recente vermindering van de loonwage op haar doeltreffendheid te onderzoeken en de financiering ervan voor 2015 te verzekeren, de omvang van directe belastinguitgaven te herzien en de belastinggrondslag te verbreden, in het bijzonder wat consumptie betreft. Te zorgen voor doeltreffender milieubelasting, mede op het gebied van de accijnzen, en milieuschadelijke subsidies af te bouwen. De machtigingswet voor de fiscale hervorming uiterlijk in maart 2015 ten uitvoer te leggen, onder meer door aanneming van de decreten voor de hervorming van het kadastrale systeem, zodat de daadwerkelijke hervorming van de onroerendzaakbelasting verzekerd is. De inachtneming van de belastingregels verder te verbeteren door het belastingstelsel beter voorspelbaar te maken, de procedures te vereenvoudigen, de invordering van belasting schulden te verbeteren en de belastingdienst te moderniseren. De strijd tegen belastingontduiking vol te houden en verdere stappen te zetten in de strijd tegen de schaduw-economie en zwartwerk.
3. In het kader van ruimere inspanningen om de overheidsdiensten doelmatiger te maken, de bevoegdheidsverdeling over de verschillende overheidsniveaus overzichtelijker te maken. Voor een beter beheer van Uniemiddelen te zorgen door doortastende maatregelen te nemen om de administratieve capaciteit, transparantie, doorlichting en kwaliteitscontrole op zowel nationaal als regionaal niveau te verbeteren, met name in de Mezzogiorno. Voorts de anticorruptiemaatregelen doeltreffender te maken, onder meer door de verjaringstermijnen vóór eind 2014 te herzien en door de bevoegdheden van de nationale dienst voor corruptiebestrijding te versterken. Tijdig de effecten te monitoren van de hervormingen die zijn goedgekeurd om de civiele rechtspraak doelmatiger te maken, om zo de doeltreffendheid van die maatregelen te borgen en, zo nodig, aanvullende maatregelen te nemen.
4. De veerkracht van het bankwezen te vergroten en het in staat te stellen om probleemactiva te beheren en af te wikkelen, zodat de kredietverschaffing aan de reële economie opnieuw wordt aangezwengeld. Niet-bancaire toegang van bedrijven tot financiering te bevorderen, met name voor het midden- en kleinbedrijf. Doelmatige corporate governance-praktijken in de hele banksector te blijven bevorderen en te monitoren, met bijzondere aandacht voor grote coöperatieve banken (banche popolari) en voor de rol van stichtingen, om zodoende financiële intermediaatierol beter haar rol te laten spelen.
5. Vóór eind 2014 een evaluatie te maken van de effecten van de hervormingen van de arbeidsmarkt en loonvorming op banencreatie, ontslagprocedures, tweedeling op de arbeidsmarkt en kostenconcurrentievermogen, en te onderzoeken of er verdere maatregelen nodig zijn. Werk te maken van een bredere sociale bescherming voor werklozen, terwijl het gebruik van loonsuppletiereregelingen wordt beperkt om de verschuiving van arbeid te bevorderen. De band tussen het actieve en het passieve arbeidsmarktbeleid te versterken, beginnend bij een uiterlijk in december 2014 op te stellen gedetailleerd stappenplan, en de coördinatie tussen en de prestaties van de publieke arbeidsvoorzieningsdiensten in het hele land te versterken. Daadwerkelijke

⁽¹⁾ Zie bladzijde 141 van dit Publicatieblad.

maatregelen te nemen om de werkgelegenheidsgraad bij vrouwen te verhogen, door maatregelen te nemen om de negatieve fiscale prikkels voor tweede verdiemers om te gaan werken, uiterlijk in maart 2015 af te bouwen en door voldoende zorgdiensten aan te bieden. Over het hele land diensten aan te bieden aan niet-ingeschreven jongeren en te zorgen voor een grotere inzet van de particuliere sector bij het aanbieden van kwalitatieve plaatsen in het leerlingwezen of stageplaatsen vóór eind 2014, aansluitend bij de doelstellingen van een jeugdwerkgarantie. De blootstelling aan armoede en sociale uitsluiting aan te pakken, het proefproject voor sociale bijstand met inachtneming van de begrotingsdoelstellingen op te schalen, met de nodige garanties inzake afstemming op doelgroepen, strikte voorwaarden en eenvormige toepassing in het hele land, en de band ervan met activeringsmaatregelen te versterken. De regelingen voor gezinsbijslag en kwaliteitsdiensten ten behoeve van huishoudens met een laag inkomen met kinderen doeltreffender te maken.

6. Het nationale systeem voor de evaluatie van scholen te implementeren, om zo de schoolresultaten te verbeteren en het percentage schooluitval te doen dalen. Meer gebruik te maken van werkplekleren in het hoger secundair beroepsonderwijs en in beroepsopleidingen, en het beroepsgerichte tertiaire onderwijs te versterken. Een nationaal register van kwalificaties aan te leggen om een brede erkenning van vaardigheden te garanderen. Ervoor te zorgen dat overheidsfinanciering de kwaliteit van hoger onderwijs en onderzoek beter beloont.
7. De in behandeling zijnde wetsteksten of andere gelijkwaardige maatregelen die de regels voor bedrijven en burgers moet vereenvoudigen, goed te keuren, en bestaande lacunes in de uitvoering van bestaande wetgeving aan te pakken. De openstelling van de markt te bevorderen en de resterende barrières voor en beperkingen van concurrentie op te ruimen op het gebied van vrije beroepen, lokale openbare diensten, verzekeringen, brandstof distributie, detailhandel en postdiensten. De overheidsopdrachten doelmatiger te laten verlopen, met name door het stroomlijnen van de procedures, onder meer door beter gebruik te maken van elektronische aanbestedingen, het rationaliseren van centrale inkoopdiensten en toe te zien op de correcte toepassing van de regels vóór en na toewijzing van de opdracht. Bij de lokale publieke dienstverlening strikt de wetgeving toe te passen die voorziet in de rectificatie uiterlijk op 31 december 2014 van gegunde opdrachten die niet voldoen aan de eisen voor inbesteding.
8. Ervoor te zorgen dat de toezichthouder voor de vervoerssector, de Autorità di Regolazione dei Trasporti snel, uiterlijk in september 2014, volledig operationeel is. De lijst van strategische infrastructuur in de energiesector goed te keuren en het havenbeheer en de verbindingen met het achterland te versterken.

Gedaan te Brussel, 8 juli 2014.

Voor de Raad

De voorzitter

P. C. PADOAN

AANBEVELING VAN DE RAAD**van 8 juli 2014****over het hervormingsprogramma 2014 van Letland en met een advies van de Raad over het stabiliteitsprogramma van Letland voor 2014**

(2014/C 247/12)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 121, lid 2, en artikel 148, lid 4,

Gezien Verordening (EG) nr. 1466/97 van de Raad van 7 juli 1997 over versterking van het toezicht op begrotingssituaties en het toezicht op en de coördinatie van het economisch beleid⁽¹⁾, en met name artikel 5, lid 2,

Gezien de aanbeveling van de Europese Commissie,

Gezien de resoluties van het Europees Parlement,

Gezien de conclusies van de Europese Raad,

Gezien het advies van het Comité voor de werkgelegenheid,

Gezien het advies van het Economisch en Financieel Comité,

Gezien het advies van het Comité voor sociale bescherming,

Gezien het advies van het Comité voor de economische politiek,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Op 26 maart 2010 heeft de Europese Raad zijn goedkeuring gehecht aan het voorstel van de Commissie voor een nieuwe groei- en werkgelegenheidsstrategie; deze Europa 2020-strategie moet voor een betere coördinatie van het economisch beleid zorgen en spitst zich toe op de sleutelgebieden waar Europa's potentieel voor duurzame groei en concurrentievermogen een krachtige impuls nodig heeft.
- (2) Op voorstel van de Commissie heeft de Raad op 13 juli 2010 een aanbeveling inzake de globale richtsnoeren voor het economisch beleid van de lidstaten en de Unie (2010-2014) en op 21 oktober 2010 een besluit betreffende de richtsnoeren voor het werkgelegenheidsbeleid van de lidstaten⁽²⁾ vastgesteld, die samen de „geïntegreerde richtsnoeren” vormen. De lidstaten werd verzocht in hun nationaal economisch en werkgelegenheidsbeleid met de geïntegreerde richtsnoeren rekening te houden.
- (3) Op 29 juni 2012 hebben de staatshoofden en regeringsleiders van de lidstaten besloten tot een Pact voor groei en banen, dat een samenhangend kader biedt voor actie op het niveau van de lidstaten, de EU en de eurozone, waarbij alle mogelijke hefboomen, instrumenten en beleidsvormen worden ingezet. Zij hebben bepaald welke maatregelen op het niveau van de lidstaten moeten worden genomen, en met name verklaard vastbesloten te zijn om de doelstellingen van de Europa 2020-strategie te verwezenlijken en de landenspecifieke aanbevelingen uit te voeren.
- (4) Op 9 juli 2013 heeft de Raad een aanbeveling⁽³⁾ over het nationale hervormingsprogramma voor 2013 van Letland vastgesteld en een advies over het geactualiseerde convergentieprogramma van Letland voor de periode 2012–2016 uitgebracht.

⁽¹⁾ PB L 209 van 2.8.1997, blz. 1.

⁽²⁾ Voor 2014 gehandhaafd bij Besluit 2014/322/EU van de Raad van 6 mei 2014 betreffende de richtsnoeren voor het werkgelegenheidsbeleid van de lidstaten voor 2014 (PB L 165 van 4.6.2014, blz. 49).

⁽³⁾ PB C 217 van 30.7.2013, blz. 47.

- (5) Op 13 november 2013 heeft de Commissie haar goedkeuring gehecht aan de jaarlijkse groeianalyse en daarmee de aanzet gegeven tot het Europees semester 2014 voor coördinatie van het economisch beleid. Eveneens op 13 november 2013 heeft de Commissie op grond van Verordening (EU) nr. 1176/2011 van het Europees Parlement en de Raad⁽¹⁾ het waarschuwingsmechanismeverslag aangenomen. Daarin werd Letland genoemd als een van de lidstaten die aan een diepgaande evaluatie zouden worden onderworpen.
- (6) Op 20 december 2013 heeft de Europese Raad de prioriteiten inzake financiële stabiliteit, begrotingsconsolidatie en groeibevorderende maatregelen goedgekeurd. Hij benadrukte dat moet worden gestreefd naar gedifferentieerde, groeivriendelijke begrotingsconsolidatie, een normalisering van de kredietverschaffing aan de economie, bevordering van groei en concurrentievermogen, het aanpakken van de werkloosheid en van de sociale gevolgen van de crisis, en modernisering van de overheidsdiensten.
- (7) Op 29 april 2014 heeft Letland zijn nationale hervormingsprogramma 2014 ingediend en op 30 april 2014 zijn stabiliteitsprogramma 2014. Om met de onderlinge verbanden rekening te houden, zijn beide programma's terzelfder tijd geëvalueerd.
- (8) Met de in het stabiliteitsprogramma 2014 geschetste begrotingsstrategie wordt beoogd het nominale overheidstekort geleidelijk terug te dringen en een structureel saldo te behouden dat in overeenstemming is met de middellangetermijndoelstelling, rekening houdend met de toegestane tijdelijke afwijking van de middellangetermijndoelstelling in verband met het effect van de hervorming van het pensioenstelsel. Het stabiliteitsprogramma heeft de middellangetermijndoelstelling gewijzigd van -0,5 % in -1,0 %; deze nieuwe middellangetermijndoelstelling is in overeenstemming met de vereisten van het stabiliteits- en groeipact. Volgens het geplande traject voor het nominale saldo waarin het stabiliteitsprogramma voorziet, zal het (herberekende) structurele saldo geleidelijk verslechteren, maar gebeurt dat binnen de marges die de uitvoering van de pensioenhervorming toelaat. Rekening houdend met de toegestane afwijking van de middellangetermijndoelstelling voldoet het geplande structurele tekort aan de vereisten van het stabiliteits- en groeipact tot 2016. Als gevolg van de geplande stijging van het herberekende structurele tekort in 2017 wordt echter afgeweken van het vereiste aanpassingstraject naar de middellangetermijndoelstelling. Al met al is de in het programma geschetste begrotingsstrategie goeddeels in overeenstemming met de vereisten van het stabiliteits- en groeipact. Het ziet er naar uit dat de overheidsschuld gedurende de hele programmeringsperiode ruim onder de 60 % van het bbp zal blijven en tegen 2017 tot 31 % van het bbp zal terugvallen. Het macro-economische scenario dat ten grondslag ligt aan de begrotingsprognoses in het stabiliteitsprogramma, dat nog niet formeel is goedgekeurd door een onafhankelijke instelling, is plausibel. De economische groei zal gedurende de programmaperiode naar verwachting rond 4 % per jaar blijven, terwijl slechts bescheiden prijsstijgingen worden verwacht.
- (9) Volgens het begrotingsscenario van het stabiliteitsprogramma treedt er een scherpe daling op van het aandeel van de overheidsuitgaven en -ontvangsten in het bbp, als gevolg van een aantal maatregelen die tot inkomstenvermindering leiden, terwijl naar een beheersing van de uitgaven wordt gestreefd. Het verhogen van de uitgaven eisen op een aantal beleidsterreinen vormt een risico voor de in het stabiliteitsprogramma geplande uitgavenbeperkingen. Volgens de voorjaarsprognose 2014 van de Commissie voldoet het begrotingsbeleid in 2014 weliswaar aan de eisen van het stabiliteits- en groeipact, maar bestaat het risico dat in 2015 van het pact wordt afgeweken. In het licht van de overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1466/97 verrichte evaluatie van het stabiliteitsprogramma en de prognoses van de Commissie is de Raad van oordeel dat in 2014 de afwijking van het structurele tekort dat deel uitmaakt van de middellangetermijndoelstelling te wijten is aan de effecten van de hervorming van het pensioenstelsel, maar dat in 2015 een afwijking van het gewenste aanpassingstraject wordt geriskeerd.
- (10) Letland heeft maatregelen genomen om de belastingdruk voor mensen met een laag inkomen en gezinnen met kinderen te verminderen en de onroerendgoed- en milieubelastingen te verhogen. Door hun hoogte en opzet hebben deze belastingen echter onvoldoende invloed op het gedrag van de economische subjecten. Ook leiden zij niet tot het verdwijnen van bepaalde voor het milieu schadelijke subsidies. De autoriteiten hebben enige vooruitgang geboekt wat betreft de verbetering van de naleving van de fiscale wetgeving en de terugdringing van het aandeel van de niet-aangegeven economische activiteit, met name door verbetering van de risicobeoordeling en aanscherping van de sancties tegen frauduleus gedrag, maar er zijn nog steeds problemen bij de strijd tegen belastingfraude en -ontwijking. Verbruiksbelastingen maken een aanzienlijk deel uit van de totale belastingheffing en er is veel ruimte voor verbetering van de inkomsten uit die belastingen als voor betere naleving van de fiscale wetgeving wordt gezorgd.

⁽¹⁾ Verordening (EU) nr. 1176/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 november 2011 betreffende de preventie en correctie van macro-economische onevenwichtigheden (PB L 306 van 23.11.2011, blz. 25).

- (11) Letland had een aanvankelijk ambitieus plan om het hoger onderwijs te hervormen, maar desondanks is er geen vooruitgang geboekt met het opzetten van een accreditatiestelsel dat aan internationale normen voldoet. De plannen om een nieuw financieringsmodel in te voeren, zijn indicatief gepland voor 2016, de consolidatie van de instellingen voor hoger onderwijs is afgezwakt en de restricties op het gebruik van vreemde talen zijn ongewijzigd. Toch is er aanzienlijke ruimte voor hervorming van het hoger onderwijs, dat te omvangrijk is voor de krimpende bevolking, te veel verschillende studierichtingen aanbiedt en slechts in beperkte mate aantrekkelijk is voor buitenlandse studenten en docenten. Uit de resultaten van de eerste onafhankelijke evaluatie van de onderzoeksinstellingen blijkt dat 21 % van de voltijdse wetenschappers werkt voor de 10 % beoordeelde instellingen die tot de internationale onderzoeksinstellingen van hoog niveau kan worden gerekend. Letland had in 2012 bovendien een O&O-intensiteit van slechts 0,66 % van het bbp en er is onvoldoende vooruitgang geboekt om te voldoen aan de Europa 2020-doelstelling om 1,5 % van het bbp aan onderzoek en ontwikkeling te besteden.
- (12) Letland heeft vooruitgang geboekt met de aanpak van de werkloosheid, die aanzienlijk is gedaald. De jeugdwerkloosheid is echter nog relatief hoog. Er moeten maatregelen komen om niet-geregistreerde inactieve jongeren te bereiken. Letland heeft maatregelen genomen om de discrepantie tussen het aanbod van en de vraag naar vaardigheden aan te pakken en de kwaliteit van het beroepsonderwijs te verbeteren, maar hiervoor is nog steeds aandacht nodig, met name om de kwaliteit van stageplaatsen te verbeteren en breed loopbaanadvies te kunnen verstrekken. Het actief arbeidsmarktbeleid is nog slechts beperkt van omvang, en legt een te sterk accent op openbare werken.
- (13) De armoede onder werkenden is in Letland nog zeer hoog. Er zijn enkele stappen gezet om de sociale bijstand te hervormen en er is een grootschalige beoordeling van het socialezekerheidsstelsel uitgevoerd, die een solide basis biedt voor een op feitelijke gegevens gebaseerde hervorming. Een aantal uitkeringen met betrekking tot kinderen zijn significant verhoogd en ten aanzien van de persoonlijke inkomstenbelasting zijn de belastingvrije drempelbedragen voor personen ten laste verhoogd. Waar het gaat om armoedebestrijding levert de sociale bescherming echter een povere prestatie, en het creëren van een doeltreffend sociaal vangnet blijft een uitdaging. Al met al wordt een groot deel van de bevolking bedreigd door armoede en sociale uitsluiting, en voor kinderen is dat percentage nog hoger. Vooral voor gezinnen met kinderen, werklozen, gehandicapten en plattelanders is het risico van armoede en sociale uitsluiting groot. In de gehele Unie geeft Letland als percentage van het bbp het minste uit aan sociale bescherming. De kosten van gezondheidszorg vormen een belemmering voor de toegankelijkheid ervan, onder meer doordat hoge contante betalingen en vaak ook informele betalingen worden gevraagd. Een groot deel van de bevolking krijgt daardoor niet de zorg die de mensen nodig hebben. Er is ruimte om de efficiëntie van het stelsel te verbeteren, voor doeltreffende financiering te zorgen en activiteiten voor ziektepreventie te bevorderen.
- (14) Letland heeft enige vorderingen gemaakt met het openstellen van de elektriciteitsmarkt. Begin 2015 zal ook de markt voor huishoudens worden opengesteld. Letland heeft zich in juni 2013 bij de regionale Scandinavisch-Baltische Nord Pool Spot-markt voor elektriciteitscontracten aangesloten. De koppelingen met de energiemarkt van de EU moeten worden versterkt, aangezien Letland momenteel afhankelijk is van ingevoerde elektriciteit en de grensoverschrijdende elektriciteitsverbinding met Estland meestal overbelast is. Ontwikkeling van infrastructuur is dan ook essentieel. Het overbruggen van infrastructurele kloven stelt Letland voor aanzienlijke uitdagingen. Er is ook enige vooruitgang geboekt wat de sector aardgas betreft: het parlement heeft wijzigingen van de energiewet goedgekeurd waarbij de gasmarkt vanaf april 2014 geleidelijk wordt opengesteld; volledige openstelling van de markt zal echter pas in 2017 een feit zijn. Letland heeft een afgewogen geheel van beleidsmaatregelen voorgesteld op het gebied van energiebesparing in de belangrijkste sectoren van de economie; de komende jaren zal meer dan 70 % van de energiebesparingen worden gerealiseerd in de bouwsector. De efficiëntie in de sectoren vervoer, gebouwen en verwarming moet echter worden verbeterd.
- (15) Letland heeft significante maatregelen getroffen om de capaciteit van het justitiële apparaat te vergroten, zodat de achterstand kan worden weggewerkt en de procedures kunnen worden verkort. De grote achterstand aan rechtszaken vormt echter nog steeds een bedreiging voor het zakenleven. De hervormingen om de efficiëntie en de kwaliteit van het justitiële stelsel te vergroten, moeten worden afgerond, onder meer op het gebied van insolventiezaken, bemiddeling en arbitrage. Letland heeft zich een ambitieuze hervorming van het openbaar bestuur ten doel gesteld; de uitvoering van de plannen verloopt echter traag en laat de plaatselijke overheden buiten schot. De hervorming van de staatsbedrijven heeft ernstige vertraging opgelopen. De mededingingswet moet worden gewijzigd om de Mededingingsraad institutioneel en financieel onafhankelijker te maken, zodat deze doeltreffend kan optreden tegen concurrentiebeperkend gedrag van overheidsinstanties en particuliere organisaties.

- (16) In de context van het Europees semester heeft de Commissie een brede analyse van het economische beleid van Letland verricht. Zij heeft zowel het nationale hervormingsprogramma als het stabiliteitsprogramma doorgelicht. Daarbij heeft zij niet alleen gekeken naar de relevantie ervan voor een houdbaar budgettair en sociaal-economisch beleid in Letland, maar is zij ook nagegaan of de EU-regels en -richtsnoeren in acht zijn genomen, gezien de noodzaak de algemene economische governance van de Unie te versterken door middel van een EU-inbreng in toekomstige nationale besluiten. Haar aanbevelingen in het kader van het Europees semester worden in onderstaande aanbevelingen 1 tot en met 5 weergegeven.
- (17) In het licht van deze beoordeling heeft de Raad het stabiliteitsprogramma onderzocht en zijn advies daarover⁽¹⁾ is met name in de onderstaande aanbeveling 1 weergegeven.
- (18) In de context van het Europees semester heeft de Commissie tevens een analyse van het economische beleid van de eurozone als geheel verricht. Op basis hiervan heeft de Raad specifieke aanbevelingen gericht tot de lidstaten die de euro als munt hebben⁽²⁾. Als land dat de euro als munt heeft, dient ook Letland erop toe te zien dat aan deze aanbevelingen volledig en tijdig uitvoering wordt gegeven.

BEVEELT AAN dat Letland in de periode 2014–2015 actie zou moeten ondernemen om:

1. in 2014 een gezonde begrotings situatie te handhaven en de begrotingsstrategie in 2015 te versterken, en zo te waarborgen dat de afwijking van de middellangetermijndoelstelling beperkt blijft tot het effect van de hervorming van het pensioenstelsel; te streven naar verdere verlaging van de belastingdruk voor personen met een laag inkomen in het kader van een verschuiving naar groeivriendelijkere onroerendgoed- en milieubelastingen, alsook door de naleving van de belastingwetgeving en de belastinginning te verbeteren;
2. de hervorming van het hoger onderwijs sneller door te voeren, met name door een onafhankelijk accreditatiebureau op te richten en een financieringsmodel te creëren dat kwaliteit beloont; op alle onderwijsniveaus loopbaanadvies te geven, de kwaliteit van beroepsonderwijs en beroepsopleiding te verbeteren, onder meer door het leerlingstelsel te versterken, en de inzetbaarheid van jongeren te vergroten door middel van onder meer maatregelen om jongeren te bereiken die niet zijn geregistreerd, geen werk hebben en geen onderwijs volgen; stappen te zetten in de richting van een meer geïntegreerd en vollediger onderzoekstelsel, onder meer door de financiering te concentreren op internationaal concurrerende onderzoeksinstellingen;
3. de sociale bijstand en de financiering daarvan verder te hervormen, teneinde de dekking te verbeteren, de toereikendheid van de uitkeringen te waarborgen, de activeringsgraad te versterken en de sociale dienstverlening beter gericht te maken; de dekking van het actieve arbeidsmarktbeleid te vergroten; de kosteneffectiviteit, de kwaliteit en de toegankelijkheid van het zorgstelsel te vergroten;
4. de koppelingen van de gas- en elektriciteitsnetten met die van de aangrenzende lidstaten sneller te ontwikkelen met het oog op diversifiëring van energiebronnen en stimulering van de concurrentie door betere integratie van de energiemarkten van de Baltische staten; verdere maatregelen te nemen om de energie-efficiëntie in de sectoren vervoer, gebouwen en verwarming te verbeteren;
5. de hervorming van het justitiële stelsel af te ronden, met inbegrip van de lopende hervormingen op het gebied van insolventie, arbitrage en bemiddeling, teneinde een bedrijfs- en consumentenvriendelijker rechtskader tot stand te brengen; het tempo van de bestuurlijke hervormingen op te voeren, onder meer door de hervorming van het beheer van de staatsbedrijven - uit te voeren en de institutionele en financiële onafhankelijkheid van de Mededingingsraad te vergroten.

Gedaan te Brussel, 8 juli 2014.

Voor de Raad

De voorzitter

P. C. PADOAN

⁽¹⁾ Op grond van artikel 5, lid 2, van Verordening (EG) nr. 1466/97.

⁽²⁾ Zie bladzijde 141 van dit Publicatieblad.

AANBEVELING VAN DE RAAD**van 8 juli 2014****over het nationale hervormingsprogramma 2014 van Litouwen en met een advies van de Raad over het convergentieprogramma van Litouwen, 2014**

(2014/C 247/13)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 121, lid 2, en artikel 148, lid 4,

Gezien Verordening (EG) nr. 1466/97 van de Raad van 7 juli 1997 over versterking van het toezicht op begrotingssituaties en het toezicht op en de coördinatie van het economisch beleid⁽¹⁾, en met name artikel 9, lid 2,

Gezien de aanbeveling van de Europese Commissie,

Gezien de resoluties van het Europees Parlement,

Gezien de conclusies van de Europese Raad,

Gezien het advies van het Comité voor de werkgelegenheid,

Gezien het advies van het Economisch en Financieel Comité,

Gezien het advies van het Comité voor sociale bescherming,

Gezien het advies van het Comité voor de economische politiek,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Op 26 maart 2010 heeft de Europese Raad zijn goedkeuring gehecht aan het voorstel van de Commissie voor een nieuwe groei- en werkgelegenheidsstrategie; deze Europa 2020-strategie moet voor een betere coördinatie van het economisch beleid zorgen en spitst zich toe op de sleutelgebieden waar Europa's potentieel voor duurzame groei en concurrentievermogen een krachtige impuls nodig heeft.
- (2) Op voorstel van de Commissie heeft de Raad op 13 juli 2010 een aanbeveling inzake de globale richtsnoeren voor het economisch beleid van de lidstaten en de Unie (2010-2014) en op 21 oktober 2010 een besluit betreffende de richtsnoeren voor het werkgelegenheidsbeleid van de lidstaten vastgesteld⁽²⁾, die samen de „geïntegreerde richtsnoeren” vormen. De lidstaten werd verzocht in hun nationaal economisch en werkgelegenheidsbeleid met de geïntegreerde richtsnoeren rekening te houden.
- (3) Op 29 juni 2012 hebben de staatshoofden en regeringsleiders besloten tot een Pact voor groei en banen, dat een samenhangend kader biedt voor actie op het niveau van de lidstaten, de EU en de eurozone, waarbij alle mogelijke hefboomen, instrumenten en beleidsvormen worden ingezet. Zij hebben bepaald welke maatregelen op het niveau van de lidstaten moeten worden genomen, en met name verklaard vastbesloten te zijn om de doelstellingen van de Europa 2020-strategie te verwezenlijken en de landenspecifieke aanbevelingen uit te voeren.
- (4) Op 9 juli 2013 heeft de Raad een aanbeveling⁽³⁾ over het nationale hervormingsprogramma voor 2013 van Litouwen vastgesteld en een advies over het geactualiseerde convergentieprogramma van Litouwen voor de periode 2012-2016 uitgebracht.

⁽¹⁾ PB L 209 van 2.8.1997, blz. 1.

⁽²⁾ Voor 2014 gehandhaafd bij Besluit 2014/322/EU van de Raad van 6 mei 2014 betreffende de richtsnoeren voor het werkgelegenheidsbeleid van de lidstaten voor 2014 (PB L 165 van 4.6.2014, blz. 49).

⁽³⁾ PB C 217 van 30.7.2013, blz. 51.

- (5) Op 13 november 2013 heeft de Commissie haar goedkeuring gehecht aan de jaarlijkse groeianalyse en daarmee de aanzet gegeven tot het Europees semester 2014 voor coördinatie van het economisch beleid. Tevens heeft de Commissie op 13 november 2013 op grond van Verordening (EU) nr. 1176/2011 van het Europees Parlement en de Raad⁽¹⁾ het waarschuwingsmechanismeverslag aangenomen, waarin Litouwen niet werd genoemd als een van de lidstaten die aan een diepgaande evaluatie zouden worden onderworpen.
- (6) Op 20 december 2013 heeft de Europese Raad de prioriteiten inzake financiële stabiliteit, begrotingsconsolidatie en groeibevorderende maatregelen goedgekeurd. Hij benadrukte dat moet worden gestreefd naar gedifferentieerde, groeivriendelijke begrotingsconsolidatie, normalisering van de kredietverschaffing aan de economie, bevordering van groei en concurrentievermogen, het aanpakken van de werkloosheid en van de sociale gevolgen van de crisis, en modernisering van de overheidsdiensten.
- (7) Op 1 april 2014 heeft Litouwen zijn nationale hervormingsprogramma 2014 ingediend en op 22 april 2014 zijn convergentieprogramma 2014. Om met de onderlinge verbanden rekening te houden, zijn beide programma's terzelfder tijd geëvalueerd.
- (8) Met de in het convergentieprogramma 2014 uitgestippelde begrotingsstrategie wordt beoogd de middellangetermijndoelstelling in 2015 te bereiken en bij het einde van het convergentieprogramma in 2017 op een structureel overschot van 0,9% van het bbp uit te komen. Het convergentieprogramma bevestigt de eerdere middellangetermijndoelstelling van een tekort van 1% van het bbp, wat een weerspiegeling is van de in het stabiliteits- en groeipact gestelde eisen. Op basis van het (herberekende) structurele begrotingsaldo belooft de jaarlijkse vooruitgang in de richting van de middellangetermijndoelstelling in 2014 en 2015 ten minste 0,5% van het bbp. Tegelijkertijd bestaat er het risico dat in 2015 wordt afgeweken van de uitgavenbenchmark. Al met al is het aanpassingstraject om de middellangetermijndoelstelling te verwezenlijken goeddeels in overeenstemming met de vereisten van het stabiliteits- en groeipact. Volgens het convergentieprogramma moet de schuld tijdens de programmaperiode aanzienlijk teruglopen, namelijk tot circa 35% in 2017. Het macro-economische scenario dat aan de begrotingsprognoses van het convergentieprogramma ten grondslag ligt, is over het algemeen aanneemelijk. De in 2015-2017 te nemen consolidatiemaatregelen moeten echter nog worden vastgesteld. Volgens de voorjaarsprognoses 2014 van de Commissiediensten zal de structurele aanpassing in 2014 en 2015 respectievelijk 0,2% en 0,6% van het bbp belopen, wat voor 2014 0,3 procentpunt van het bbp minder is dan de vereiste vooruitgang van 0,5% van het bbp. Er is bovendien het risico van een aanzienlijke afwijking van de uitgavenbenchmark in 2014 gevolgd door nog een, zij het beperktere, afwijking in 2015. In het licht van de overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1466/97 van de Raad verrichte evaluatie van het convergentieprogramma en de prognoses van de Commissie is de Raad van oordeel dat in 2014 een aanzienlijke afwijking van het aanpassingstraject naar de middellangetermijndoelstelling wordt geriskeerd.
- (9) De belastingen die de groei minder sterk aantasten, zoals onroerendgoedbelastingen en milieubelastingen, blijven van relatief gering belang. De belastingopbrengsten komen voor een groot deel voor rekening van de indirecte belastingen en de belastingen op arbeid, terwijl de opbrengsten van de milieubelastingen nog gering zijn. Extra inkomsten uit groeivriendelijkere belastingen zouden kunnen worden benut om de belastingdruk voor mensen met een laag inkomen, met name laaggeschoolden, te verlichten. Begin 2013 is een partiële herziening van het fiscale stelsel uitgevoerd. De regering heeft besloten de vermogensbelasting aan te passen, de belastingvrije voet voor de inkomstenbelasting te verhogen inhoudende een toegenomen progressiviteit van de personenbelasting ten gunste van mensen met een laag inkomen, en de accijnzen op tabak en alcohol te verhogen. Al met al zullen deze maatregelen echter een tamelijk negatief effect hebben op de belastingopbrengsten. Het is dan ook essentieel dat verdere stappen worden gezet om de houdbaarheid van de overheidsfinanciën te verbeteren en de opbrengstenzijde te versterken. Naar aanleiding van de landspecifieke aanbeveling 2013 inzake milieubelastingen zijn geen belangrijke maatregelen genomen. Beperkte vooruitgang is geboekt met de versterking van het begrotingskader, doordat de uitgavenplafonds nog in onvoldoende mate bindend zijn en wetswijzigingen nog niet zijn goedgekeurd. Litouwen staat nog voor uitdagingen in termen van naleving van de belastingwetgeving, met name de aanpak van btw-fraude door onder meer de maatregelen inzake risicobeheersing te versterken. Het actieplan 2013-2014 inzake naleving van de belastingwetgeving wordt momenteel uitgevoerd, en de eerste ramingen lijken op enkele positieve effecten te wijzen. In 2013 is een reeks maatregelen getroffen om de naleving te verbeteren op het gebied van btw en accijnzen. Voor 2014-2015 is een nieuwe gerichte strategie van start gegaan.

(1) Verordening (EU) nr. 1176/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 november 2011 betreffende de preventie en correctie van macro-economische onevenwichtigheden (PB L 306 van 23.11.2011, blz. 25).

- (10) De ongunstige demografische ontwikkelingen werpen twijfels op aangaande de houdbaarheid van de Litouwse begroting op de lange termijn. De pensioenuitgaven zullen volgens de prognoses aanzienlijk stijgen en over 50 jaar naar schatting bijna het dubbele van het EU-gemiddelde bedragen. De geleidelijke verhoging van de wettelijke pensioenleeftijd, waarmee in 2012 is gestart, is onvoldoende om de krimp van de beroepsbevolking en de stijgende levensverwachting te compenseren. De sterke toename van armoede en ernstige materiële ontbering onder ouderen wijst bovendien op problemen in verband met de toereikendheid van de pensioenen. Litouwen heeft belangrijke, zij het opzichzelfstaande stappen in de goede richting gezet, maar er zijn ingrijpender wijzigingen nodig om het stelsel grondig te hervormen. De hervorming van de tweede pensioenpijler is afgerond, maar noch van de bedrijfspensioenregelingen, noch van de vrijwillige pensioenopbouw wordt veel gebruikgemaakt. Naast de verhoging van de wettelijke pensioenleeftijd zijn maatregelen nodig om de inzetbaarheid van oudere werknemers te vergroten en een ouderenvriendelijke werkomgeving te creëren.
- (11) De totale werkloosheid is gedaald, maar de structurele werkloosheid is nog steeds hoog en dat wijst op discrepanties tussen gevraagde en aangeboden vaardigheden, waarbij de problemen zich vooral voordoen ten aanzien van laaggeschoolden. De werkloosheid onder jongeren en het percentage jongeren dat geen onderwijs of opleiding volgt of een baan heeft, nemen af, maar zijn nog steeds hoog. De beperkte reikwijdte van het actieve arbeidsmarktbeleid blijft een probleem. Ook moeten de doeltreffendheid en de timing van het beleid worden verbeterd. Het tekort aan geschoolde arbeidskrachten zal naar verwachting in de toekomst nog nijpend worden. Om de inzetbaarheid van jongeren te vergroten, moeten het beroepsonderwijs en het hoger onderwijs beter worden afgestemd op de arbeidsmarkt. De kwaliteit van de regelingen voor praktijkonderwijs en opleiding op de arbeidsplaats moet worden verbeterd in samenwerking met de particuliere sector, waaronder het midden- en kleinbedrijf. De participatie in regelingen voor een leven lang leren blijft onvoldoende. Een grondige herziening van de arbeidswetgeving, waarbij de sociale partners worden betrokken, is nodig om methoden te vinden om de administratieve lasten voor de werkgevers te verlichten. Primair moeten onnodige beperkingen voor flexibele contracten, ontslagbepalingen en arbeidstijdregelingen aan het licht worden gebracht en weggewerkt.
- (12) Ondanks de recente verbeteringen ligt het cijfer voor armoede onder personen van de werkende leeftijd nog boven het EU-gemiddelde. De verhoging van het minimummaandloon en de belastingvrije voet hebben bijgedragen tot vermindering van de armoede. Onder ouderen zijn de armoede en ernstige materiële ontberingen de afgelopen jaren echter sterk gestegen. Het proefproject voor hervorming van de sociale bijstand in geld (in 2012-2013) heeft geleid tot verlaging van het aantal begunstigden van sociale bijstand en van de uitgaven voor sociale uitkeringen in geld. De proef is in 2014 uitgebreid tot alle gemeenten. De gevolgen van de hervorming voor de meest behoeftigen moeten zorgvuldig in het oog worden gehouden en geëvalueerd. De activeringsmaatregelen voor langdurig werkloze begunstigden van sociale bijstand zijn onvoldoende. De maatregelen zijn nog steeds met name gericht op publieke werken en bieden dus inkomenssteun, maar dragen niet bij tot een betere inzetbaarheid van de begunstigden. De impact van de hervorming op mensen met een laag inkomen moet worden beoordeeld. Litouwen heeft het actieplan 2014-2020 inzake sociale inclusie goedgekeurd. De belangrijkste doelgroepen, de begroting en de concrete maatregelen moeten echter nog worden vastgesteld. Er moet worden bepaald hoe de doelen moeten worden bereikt en hoe de verschillende ministeries, plaatselijke overheden en maatschappelijke organisaties bij de uitvoering van het actieplan moeten samenwerken.
- (13) De overheid werkt sinds 2010 aan een ambitieuze hervorming van de staatsbedrijven. In december 2013 werden de definitieve wetsteksten vastgesteld tot wijziging van de transparantierichtsnoeren, die alle staatsbedrijven ertoe verplichten om met ingang van 2014 in hun jaarverslagen afzonderlijke cijfers te verstrekken voor hun commerciële en hun niet-commerciële activiteiten. In augustus 2014 wordt het eerste verslag verwacht waarin deze uitsplitsing wordt gegeven. Dit moet een gedetailleerdere beoordeling van het welslagen van deze wijziging mogelijk maken. Het aantal onafhankelijke bestuursleden van staatsbedrijven is echter nog klein, deels als gevolg van juridische beperkingen die voor de staats- en gemeentebedrijven gelden. Er worden wetswijzigingen voorgesteld die het mogelijk maken dat in het bestuur van alle staatsbedrijven onafhankelijke leden worden benoemd. De doeltreffendheid van de scheiding van commerciële en niet-commerciële activiteiten en de professionalisering van het bestuur zal moeten worden beoordeeld wanneer de wijzigingen geheel zijn doorgevoerd.
- (14) De koppelingen van de elektriciteits- en gasnetten met de aangrenzende lidstaten zijn nog onderontwikkeld, wat tot beperkte concurrentie en hoge prijzen heeft geleid. De concurrentie op de binnenlandse markten is versterkt door de gas- en elektriciteitsmarkten te liberaliseren, maar tot dusver hebben de consumenten nog geen gebruikgemaakt van hun recht om van leverancier te veranderen. Hoewel de regering de koppeling van de energienetten tot prioriteit heeft verklaard, is die koppeling nog niet gerealiseerd. Er is opdracht gegeven voor de aanleg van een belangrijke gaspijpleiding en de LNG-terminal in Klaipėda zal

naar verwachting in december 2014 in werking worden gesteld. Er is enige vooruitgang geboekt ten aanzien van de koppeling van het Litouwse energienet met de energiemarkt van de EU. Verdere verbeteringen zijn nodig wat energie-efficiëntie betreft. Litouwen heeft enige vooruitgang geboekt met de energie-efficiëntie van gebouwen, ook wat betreft de investeringen in het kader van het Jessica-holdingfonds. In 2013 zijn wettelijke maatregelen genomen om de absorptie van het holdingfonds te versnellen. Begin 2014 waren de projecten afgerond, en het aantal eerste aanvragen is aanzienlijk gestegen. Er zijn wetswijzigingen doorgevoerd waardoor subsidies voor verwarming worden verminderd als bewoners renovatie afwijzen, wat een einde heeft gemaakt aan negatieve prikkels voor renovatie.

- (15) In de context van het Europees semester heeft de Commissie een brede analyse van het economische beleid van Litouwen verricht. Zij heeft het nationale hervormingsprogramma en het convergentieprogramma beoordeeld. Daarbij heeft zij niet alleen gekeken naar de relevantie ervan voor een houdbaar budgettair en sociaaleconomisch beleid in Litouwen, maar is zij ook nagegaan of de EU-regels en -richtsnoeren in acht zijn genomen, gezien de noodzaak de algemene economische governance van de Unie te versterken door middel van een EU-inbreng in toekomstige nationale besluiten. Haar aanbevelingen in het kader van het Europees semester worden in de onderstaande aanbevelingen 1 tot en met 6 weergegeven.
- (16) In het licht van deze beoordeling heeft de Raad het convergentieprogramma onderzocht en zijn advies daarover⁽¹⁾ is met name in de onderstaande aanbeveling 1 weergegeven.

BEVEELT AAN dat Litouwen in de periode 2014-2015 actie onderneemt om:

1. de begrotingsmaatregelen voor 2014 te versterken in het licht van de overschrijding van de benchmark door de groei van de uitgaven en de dreigende kloof van 0,3% van het bbp, door middel van een structurele inspanning op basis van de voorjaarsprognose 2014 van de Commissiediensten, waarin wordt gewaarschuwd voor een significante afwijking van het preventieve deel van de vereisten van het stabiliteits- en groeipact; de begrotingsstrategie in 2015 te versterken teneinde de vereiste aanpassing van 0,5% van het bbp in de richting van de middellangetermijndoelstelling te waarborgen; daarna te waarborgen dat de middellangetermijndoelstelling in acht wordt genomen; de begrotingsstrategie aan te vullen met een verder versterkt begrotingskader, met name door bindende uitgavenplafonds vast te leggen in het begrotingskader voor de middellange termijn; het belastingstelsel verder te herzien en te overwegen de belastingen te verhogen die het minst nadelig zijn voor de groei, zoals periodieke onroerendgoedbelastingen en milieubelastingen, en er daarbij beter op toe te zien dat de belastingen betaald worden;
2. wetgeving betreffende een brede hervorming van het pensioenstelsel aan te nemen en uit te voeren; met name de wettelijke pensioenleeftijd aan te passen aan de levensverwachting, de mogelijkheden voor vroegge uittreding te verminderen, duidelijke regels voor de indexering van pensioenen vast te stellen en het gebruik van aanvullende spaarregelingen te stimuleren; de pensioenhervorming te ondersteunen met maatregelen om de inzetbaarheid van oudere werknemers te bevorderen;
3. de maatregelen voor een actief arbeidsmarktbeleid beter te richten op laaggeschoolde werklozen en langdurig werklozen; de dekking en de toereikendheid van de werkloosheidsuitkeringen te verbeteren en deze te koppelen aan activering; aanhoudende discrepanties tussen gevraagde en aangeboden vaardigheden aan te pakken door het onderwijs beter af te stemmen op de arbeidsmarkt en een leven lang leren te bevorderen; voorrang te geven aan het aanbieden van hoogwaardige stageplaatsen en het partnerschap met de particuliere sector te versterken, teneinde de inzetbaarheid van jongeren te verbeteren; in overleg met de sociale partners te bezien of de arbeidswetgeving passend is op het punt van met name het kader voor arbeidsovereenkomsten en arbeidstijdregelingen;
4. passende dekking voor de meest behoeftigen te waarborgen en de koppeling tussen sociale bijstand in geld en activeringsmaatregelen verder te versterken;
5. de hervorming van de staatsbedrijven volgens plan af te ronden, met name door de scheiding van commerciële en niet-commerciële activiteiten te voltooien, de raden van bestuur verder te professionaliseren en strikt toezicht te houden op de vervulling van de eisen van de hervorming;

⁽¹⁾ Uit hoofde van artikel 9, lid 2, van Verordening (EG) nr. 1466/97.

6. meer maatregelen te treffen om de energie-efficiëntie van gebouwen te verbeteren, door snelle tenuitvoerlegging van het holdingfonds; de ontwikkeling van grensoverschrijdende koppelingen van de gas- en elektriciteitsnetten met de aangrenzende lidstaten voort te zetten, teneinde de energiebronnen te diversifiëren door betere integratie van de Baltische energiemarkten.

Gedaan te Brussel, 8 juli 2014.

Voor de Raad

De voorzitter

P. C. PADOAN

AANBEVELING VAN DE RAAD**van 8 juli 2014****over het nationale hervormingsprogramma van Luxemburg voor 2014 met een advies van de Raad over het stabiliteitsprogramma van Luxemburg voor 2014**

(2014/C 247/14)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 121, lid 2, en artikel 148, lid 4,

Gezien Verordening (EG) nr. 1466/97 van de Raad van 7 juli 1997 over versterking van het toezicht op begrotingssituaties en het toezicht op en de coördinatie van het economisch beleid⁽¹⁾, en met name artikel 5, lid 2,

Gezien de aanbeveling van de Europese Commissie,

Gezien de resoluties van het Europees Parlement,

Gezien de conclusies van de Europese Raad,

Gezien het advies van het Comité voor de werkgelegenheid,

Gezien het advies van het Economisch en Financieel Comité,

Gezien het advies van het Comité voor sociale bescherming,

Gezien het advies van het Comité voor de economische politiek,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) De Europese Raad heeft op 26 maart 2010 ingestemd met het voorstel van de Commissie voor een nieuwe groei- en werkgelegenheidsstrategie; deze Europa 2020-strategie moet voor betere coördinatie van het economisch beleid zorgen en zich toespitsen op de sleutelgebieden waarop Europa's potentieel voor duurzame groei en concurrentievermogen een impuls nodig heeft.
- (2) De Raad heeft op 13 juli 2010 op basis van de voorstellen van de Commissie een aanbeveling inzake de globale richtsnoeren voor het economisch beleid van de lidstaten en de Unie (2010-2014) vastgesteld en heeft op 21 oktober 2010 een besluit betreffende de richtsnoeren voor het werkgelegenheidsbeleid van de lidstaten⁽²⁾ vastgesteld, die samen de „geïntegreerde richtsnoeren” vormen. De lidstaten is verzocht in hun nationaal economisch en werkgelegenheidsbeleid rekening te houden met de geïntegreerde richtsnoeren.
- (3) De staatshoofden en regeringsleiders hebben op 29 juni 2012 besloten tot een Pact voor groei en werkgelegenheid dat een samenhangend kader biedt voor actie op het niveau van de lidstaten, de EU en de eurozone, waarbij alle mogelijke hefboomen, instrumenten en beleidsvormen worden ingezet. Zij hebben bepaald welke maatregelen op het niveau van de lidstaten moeten worden genomen, en met name verklaard vastbesloten te zijn om de doelstellingen van de Europa 2020-strategie te verwezenlijken en de landenspecifieke aanbevelingen uit te voeren.
- (4) De Raad heeft op 9 juli 2013 een aanbeveling⁽³⁾ over het nationale hervormingsprogramma voor 2013 van Luxemburg vastgesteld en een advies over het geactualiseerde stabiliteitsprogramma van Luxemburg voor de periode 2012-2016 uitgebracht. In overeenstemming met Verordening (EU) nr. 473/2013 van het Europees Parlement en de Raad⁽⁴⁾ heeft de Commissie op 15 november 2013 haar advies over het ontwerp-begrotingsplan van Luxemburg voor 2014 gepresenteerd.

⁽¹⁾ PB L 209 van 2.8.1997, blz. 1.

⁽²⁾ Gehandhaafd voor 2014 bij Besluit 2014/322/EU van de Raad van 6 mei 2014 betreffende de richtsnoeren voor het werkgelegenheidsbeleid van de lidstaten (PB L 165 van 4.6.2014, blz. 49).

⁽³⁾ PB C 217 van 30.7.2013, blz. 55.

⁽⁴⁾ Verordening (EU) nr. 473/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 21 mei 2013 betreffende gemeenschappelijke voorschriften voor het monitoren en beoordelen van ontwerp-begrotingsplannen en voor het garanderen van de correctie van buitensporige tekorten van de lidstaten van de eurozone (PB L 140 van 27.5.2013, blz. 11).

- (5) De Commissie heeft op 13 november 2013 haar goedkeuring gehecht aan de jaarlijkse groeianalyse en daarmee de aanzet gegeven tot het Europees semester 2014 voor coördinatie van het economisch beleid. Eveneens op 13 november 2013 heeft de Commissie op grond van Verordening (EU) nr. 1176/2011 het waarschuwingsmechanismeverslag aangenomen, waarin Luxemburg werd genoemd als een van de lidstaten die aan een diepgaande evaluatie zouden worden onderworpen.
- (6) De Europese Raad heeft op 20 december 2013 prioriteiten inzake financiële stabiliteit, begrotingsconsolidatie en groeibevorderende maatregelen goedgekeurd. De Raad benadrukte dat moet worden gestreefd naar gedifferentieerde, groeivriendelijke begrotingsconsolidatie, een normalisering van de kredietverschaffing aan de economie, bevordering van groei en concurrentievermogen, het aanpakken van de werkloosheid en van de sociale gevolgen van de crisis, en modernisering van de overheidsdiensten.
- (7) De Commissie heeft op 5 maart 2014 de resultaten gepubliceerd van de diepgaande evaluatie voor Luxemburg die zij op grond van artikel 5 van Verordening (EU) nr. 1176/2011 heeft uitgevoerd. De analyse van de Commissie brengt haar ertoe te concluderen dat Luxemburg niet te kampen heeft met macro-economische onevenwichtigheden in de zin van de procedure bij macro-economische onevenwichtigheden. Met name blijkt uit de analyse van het overschot op de lopende rekening dat dit niet veroorzaakt wordt door een zwakke binnenlandse vraag, maar veeleer het gevolg is van het specifieke groeimodel van Luxemburg, dat vooral op financiële dienstverlening is gebaseerd. De binnenlandse financiële stabiliteit loopt weliswaar enig risico als gevolg van de aanwezigheid van een grote financiële sector, maar dat risico blijft betrekkelijk beperkt omdat de sector tegelijkertijd gediversifieerd en gespecialiseerd is. De hoge schuldenlast van de private sector, en met name van de niet-financiële vennootschappen, wordt vooral veroorzaakt door de aanwezigheid van een groot aantal multinationals die hun bijkantoren of dochterondernemingen in Luxemburg gebruiken voor financieringstransacties binnen de groep. Ten slotte is de actuele gunstige positie van de overheidsfinanciën in hoge mate afhankelijk van de houdbaarheid van het groeimodel dat gebaseerd is op een levendige financiële sector, en loopt de houdbaarheid ervan op lange termijn gevaar.
- (8) Luxemburg heeft op 28 april 2014 zijn nationale hervormingsprogramma 2014 ingediend en op 25 april 2014 zijn stabiliteitsprogramma 2014. Om rekening te houden met de onderlinge verbanden, zijn beide programma's tegelijkertijd beoordeeld.
- (9) De in het stabiliteitsprogramma voor 2014 uitgestippelde begrotingsstrategie voor de middellange termijn heeft tot doel in 2016 terug te keren naar de middellangetermijndoelstelling, na daarvan in 2015 in ruime mate te zullen afwijken. Het programma bevestigt de vorige middellangetermijndoelstelling van een overschot van 0,5 % van het bbp, wat overeenkomt met de vereisten van het stabiliteits- en groeipact. Het (herberekende) structurele overheidsoverschot loopt naar verwachting terug van 1,4 % van het bbp in 2013 tot 1,1 % in 2014, waarna het in 2015 omslaat in een tekort van 0,1 % van het bbp. Daarna worden naar verwachting geleidelijk toenemende structurele overschotten gehaald. Daarom wordt verwacht dat Luxemburg zijn middellangetermijndoelstelling in 2014 haalt, maar daar in 2015 aanzienlijk van af zal wijken. Volgens het programma zou het groeipercentage van de overheidsuitgaven, de discretionaire maatregelen aan de ontvangstenzijde niet meegerekend, hoger liggen dan het middellangetermijnreferentiepercentage voor de potentiële groei van het bbp in 2015. De programmadoelstellingen zijn gedeeltelijk in overeenstemming met de vereisten van het preventieve deel van het stabiliteits- en groeipact, maar met name in 2015 wordt ervan afgeweken. De schuldquote bedroeg in 2013 23,1 % van het bbp, duidelijk minder dan de referentiewaarde van 60 % van het bbp; verwacht wordt dat deze in de loop van de programmaperiode verder zal dalen. Het macro-economische scenario dat de begrotingsprognoses in het programma onderbouwt, is door een onafhankelijke instantie (Statec) opgesteld en is voor 2014 en 2015 iets te optimistisch gestemd. De regering voorziet een bbp-groeipercentage van 3,2 % in zowel 2014 als 2015, terwijl de diensten van de Commissie in de voorjaarsprognoses van 2014 voor 2014 uitgaan van 2,6 % en voor 2015 van 2,7 %. Bovendien zijn de maatregelen die het begrotingstraject voor de periode 2015-2018 moeten onderbouwen nog niet volledig door de overheid gepreciseerd. Volgens de prognoses van de Commissie, waarbij geen rekening wordt gehouden met de meest recentelijk aangekondigde maatregelen, zal het structurele overschot naar verwachting teruglopen naar 0,6 % van het bbp in 2014 en in 2015 omslaan in een tekort van 1,3 % van het bbp. Het groeipercentage van de overheidsuitgaven ligt volgens raming in 2015 hoger dan het middellangetermijnreferentiepercentage voor de potentiële groei van het bbp, de discretionaire maatregelen aan de ontvangstenzijde niet meegerekend. Op basis van de evaluatie van het stabiliteitsprogramma 2014 en de prognose van de Commissie, overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1466/97, is de Raad van mening dat het risico bestaat dat de streefcijfers van het stabiliteitsprogramma niet worden gehaald; deze zijn overigens slechts gedeeltelijk in overeenstemming met de vereisten van het preventieve deel van het stabiliteits- en groeipact, met name vanaf 2015.

- (10) De regering heeft het parlement in juli 2013 een ontwerpwet voorgelegd tot omzetting van het bepaalde in Richtlijn 2011/85/EU van de Raad⁽¹⁾ en in het Verdrag inzake stabiliteit, coördinatie en bestuur. Het was de bedoeling dat de ontwerpwet op 1 januari 2014 in werking trad, maar de goedkeuring ervan is vertraagd door het ontslag van de regering in juli. Volgens de ontwerpwet wordt een nieuwe wet inzake financiële meerjarenprogrammering ingediend die dezelfde periode bestrijkt als de aanstaande actualisering van het stabiliteitsprogramma. De wet inzake financiële meerjarenprogrammering zou dan steeds jaarlijks worden geactualiseerd, tegelijk met de jaarlijkse begroting. In die wet worden plannen gepreciseerd om de begrotingsdoelstelling voor de middellange termijn op algemeen overheidsniveau te halen. De ontwerpwet introduceert meerjarenplafonds in de wet inzake financiële meerjarenprogrammering die alleen betrekking hebben op de centrale overheid, maar er wordt niet gespecificeerd wat de gevolgen zijn als de plafonds worden overschreden. De ontwerpwet voorziet niet in een nationale uitgavenregel aan de hand waarvan meerjarendoelstellingen voor de uitgaven kunnen worden vastgesteld. Wel bevat de wet bepalingen die ervoor moeten zorgen dat het aanpassingstraject in de richting van de middellangetermijndoelstelling wordt nageleefd. In maart 2014 is een herzien wetsontwerp aan het parlement voorgelegd. Daarin wordt onder meer voorzien in de toewijzing van de taak van het onafhankelijke toezicht op de begrotingsregels aan een speciaal daartoe opgerichte instelling, de „Conseil National des Finances Publiques”.
- (11) Bovendien zullen de belastinginkomsten uit btw worden getroffen door nieuwe regels omtrent btw-inkomsten uit elektronische handel. Vanaf 2015 worden dergelijke inkomsten overgedragen van het land waar de leverancier is gevestigd naar het land waar de klant woont. De regering heeft aangekondigd dat de btw-tarieven met 2 procentpunten zullen worden verhoogd, wat het verlies aan inkomsten gedeeltelijk compenseert. Gezien de brede toepassing van verlaagde en sterk verlaagde tarieven kunnen aanvullende inkomsten worden gegenereerd door uitbreiding van de toepassing van het normale btw-tarief, waardoor in ruimere mate voor de bovengenoemde verliezen zou worden gecompenseerd.
- (12) Volgens de gegevens in het vergrijzingsverslag 2012 van de Commissie moeten de bruto-uitgaven voor pensioenen als percentage van het bbp in Luxemburg worden verhoogd, van 9,2% van het bbp nu tot 18,6% in 2060. Dit is grotendeels het gevolg van uitgaven in verband met de vergrijzing, en met name pensioenuitgaven. De pensioenhervorming van 2012 was slechts beperkt en heeft de risico's voor de langetermijnhoudbaarheid van de overheidsfinanciën niet wezenlijk aangepakt. De kortetermijnfinanciering van het pensioenstelsel wordt momenteel gegarandeerd door een geringe afhankelijkheidsratio van ouderen en wordt opgebracht door de bijdragen van de relatief jonge grensarbeiderspopulatie. In de toekomst zal deze trend naar verwachting keren en zullen waarschijnlijk de pensioenkosten, evenals de zorgkosten op de lange termijn, aanzienlijk toenemen. Om de betaalbaarheid van het pensioenstelsel te garanderen is na 2020 waarschijnlijk een aanzienlijke toename van het premiepercentage nodig, bovenop de ingebouwde matiging van de aanpassing van de pensioenen aan de levensstandaard. Dit zou een aanzienlijke toename van de op de toekomstige actieve bevolking wegende lasten op arbeid betekenen, waardoor een verlies aan kostenconcurrentievermogen zou ontstaan. Gegeven het huidige hoge niveau van de vervangingsgraad hadden enkele andere maatregelen kunnen worden genomen om te zorgen voor een eerlijker verdeling van de lasten over de generaties. De invoering van een plafond voor pensioenaanpassingen op basis van reële loonsverhogingen zou de pensioenreserves doen toenemen. Bovendien zou het verhogen van de daadwerkelijke pensioenleeftijd, die momenteel 59 jaar bedraagt, door deze aan te passen aan de veranderingen van de levensverwachting, helpen de langetermijnhoudbaarheid van het pensioenstelsel te garanderen. Ook moeten de mogelijkheden voor vervroegde pensionering worden beperkt. De in het kader van de pensioenhervorming geboden financiële stimulansen om mensen langer aan het werk te houden, kunnen de houdbaarheid van het pensioenstelsel in de hand werken, maar dan moet de inzetbaarheid van oudere werknemers op de arbeidsmarkt verder worden verbeterd door versterking van de beroepsopleiding en het levenslang leren. Luxemburg moet de toekomstige vraag naar en kosten van de langdurige zorg in de hand houden om de houdbaarheid ervan te garanderen. Langdurige zorg kan ook kostenefficiënter worden gemaakt door de coördinatie tussen de gezondheidszorg en de sociale zorg te versterken, de dienstverlening te verbeteren en mantelzorgers beter te ondersteunen.
- (13) Het grote overschot van Luxemburg op de lopende rekening wordt veroorzaakt door de financiële dienstverlening en maskeert een aanhoudend en geleidelijk toenemend tekort op de handelsbalans voor goederen, veroorzaakt door een trage groei van de export. Deze trend geeft het toenemende belang van de dienstensector in de economie weer, maar wordt tegelijkertijd veroorzaakt door een meer structureel verlies aan kostenconcurrentievermogen. De recente gestage toename van de arbeidskosten per eenheid product heeft het concurrentievermogen van de Luxemburgse industrie ondermijnd. De matiging van de automatische loonindexering die in 2012 door de regering is goedgekeurd, loopt eind 2014 af. Hoewel

⁽¹⁾ Richtlijn 2011/85/EU van de Raad van 8 november 2011 tot vaststelling van voorschriften voor de begrotingskaders van de lidstaten (PB L 306 van 23.11.2011, blz. 41).

verschillende oplossingen kunnen worden onderzocht, is het belangrijk ervoor te zorgen dat lonen nauwer aansluiten bij de productiviteit door een hervorming van de automatische loonindexering door te voeren, zodat er ruimte komt voor differentiatie per sector. De grote afhankelijkheid van de financiële sector vormt een structureel risico voor de economie. Daarom moet Luxemburg zich richten op de ontwikkeling van sterk gespecialiseerde bedrijven als springplank voor groei door innovatie. Hoewel de O&O-intensiteit van de overheid sinds 2000 is verviervoudigd, hetgeen indicatief is voor de vastberadenheid om een publieke onderzoekscapaciteit op te bouwen, ligt Luxemburg niet op schema wat betreft het halen van zijn O&O-intensiteitsdoelstelling voor 2020 van 2,3 2,6 % van het bbp, als gevolg van een scherpe daling van de zakelijke O&O-intensiteit van 1,53 % van het bbp in 2000 naar 1 % in 2012. Zijn prestatie wat betreft de indicatoren betreffende de samenwerking tussen de openbare onderzoeksinstituten en bedrijven moet verder worden verbeterd. De in 2013 gestarte hervorming om de innovatieclusters te versterken moet worden voortgezet.

- (14) Hoewel verschillende maatregelen zijn goedgekeurd, blijft de jeugdwerkloosheid met 17,4 % van de actieve bevolking nog steeds hoog, hoewel er sprake is van een daling ten opzichte van 2012, toen die 18 % bedroeg. De werkloosheid hangt sterk samen met het opleidingsniveau en is lager onder de jongeren met een hoger opleidingsniveau. Het onderwijssysteem van Luxemburg heeft te kampen met een aantal specifieke problemen, zoals de meertaligheid en de specifieke vaardigheden die een sterk gespecialiseerde arbeidsmarkt met een grote financiële sector vereist. De resultaten van het onderzoek naar de vaardigheden van studenten dat de OESO in 2012 heeft uitgevoerd, bevestigden dat er verdere maatregelen nodig zijn om iets te doen aan de sinds 2006 geobserveerde, relatief zwakke prestaties van jongeren waar het gaat om basisvaardigheden. In dit verband moet de hervorming van het basis- en voortgezet onderwijs worden vervolgd. Bovendien moet de kwaliteit en de aantrekkelijkheid van beroepsopleidingen en beroeps-onderwijs verder worden verbeterd om de arbeidsmarkt te voorzien van een geschoold personeel, onder meer en met name mensen met een migrantenachtergrond. De inrichting van het belasting- en uitkeringsstelsel is de oorzaak van zeer grote werkloosheidsvallen; deze behoren tot de grootste in de Unie en gelden voor alle salarisniveaus en gezinssamenstellingen. Ook blijft het activeringsbeleid ondanks recente hervormingspogingen zwak; deelname aan actief arbeidsmarktbeleid is niet verplicht op enig moment gedurende de periode van werkloosheid.
- (15) Luxemburg heeft zich verbonden tot een terugdringing van de broeikasgasemissies met 20 % in 2020 in de sectoren die niet onder ETS vallen, maar verwacht wordt dat het land 23 procentpunten onder dit streefcijfer blijft. Bovendien wordt verwacht dat de uitstoot over 2013 één procent hoger is dan het streefcijfer dat voor 2013 is vastgesteld in de beschikking inzake de verdeling van de inspanningen. Rond 70 % van de vervoersgerelateerde emissies houden verband met de brandstofuitvoer, onder meer als gevolg van zeer lage accijnzen op brandstoffen. De erkenning van brandstofuitvoer als een belangrijke uitdaging in het tweede nationale klimaatactieplan dat in mei 2013 is goedgekeurd, is een stap vooruit. Niettemin zijn specifiekere langetermijnmaatregelen nodig om dit probleem aan te pakken. Milieubelastingen waren in 2012 goed voor 2,4 % van het bbp, terwijl dat in 2004 nog 3,1 % was. Deze daling hangt met name samen met lagere inkomsten uit energiebelastingen als gevolg van een ontbreken van een indexering van die belastingen. Vervoersbelastingen, exclusief brandstoffen, vertegenwoordigden in 2012 0,2 % van het bbp. De opbrengsten uit belastingen op brandstoffen voor vervoer zijn hoog (2,2 % van het bbp), ondanks het belastingvoordeel voor diesel, met name als gevolg van de grensoverschrijdende aankoop van benzine. Milieubelastingen vormen een kleiner aandeel van de totale belastinginkomsten dan gemiddeld, en dus is er ruimte voor verbetering van de inrichting van deze milieubelastingen, met name door verhoging van de belasting op energieproducten voor vervoer.
- (16) In het kader van het Europees Semester heeft de Commissie een alomvattende analyse gemaakt van het economische beleid van Luxemburg. Zij heeft het nationale hervormingsprogramma en het stabiliteitsprogramma onderzocht. Zij heeft niet alleen rekening gehouden met de relevantie ervan voor een duurzaam begrotings- en sociaaleconomisch beleid in Luxemburg, maar ook met de naleving van de EU-regels en -richtsnoeren, gegeven de noodzaak het gehele economische bestel van de Unie te versterken door op het niveau van de EU input te geven voor toekomstige nationale besluiten. De onderstaande aanbevelingen 1 tot en met 5 zijn haar aanbevelingen in het kader van het Europees Semester.
- (17) In het licht van deze beoordeling heeft de Raad het stabiliteitsprogramma onderzocht en zijn advies⁽¹⁾ daarover is met name in de onderstaande aanbeveling 1 weergegeven.

(1) Krachtens artikel 5, lid 2, van Verordening (EG) nr. 1466/97.

- (18) In het kader van het Europees Semester heeft de Commissie ook een analyse gemaakt van het economische beleid van de eurozone als geheel. Op basis hiervan heeft de Raad specifieke aanbevelingen gericht tot de lidstaten die de euro als munt hebben⁽¹⁾. Als land dat de euro als munt heeft, dient ook Luxemburg erop toe te zien dat aan deze aanbevelingen volledig en tijdig uitvoering wordt gegeven,

BEVEELT AAN dat Luxemburg in de periode 2014-2015 actie onderneemt om:

1. in 2014 een gezonde begrotingssituatie te handhaven, de begrotingsstrategie in 2015 aanzienlijk te versterken om ervoor te zorgen dat de middellangetermijndoelstelling wordt bereikt en daarna op dat niveau blijft om de langetermijnhoudbaarheid van de openbare financiën te beschermen, met name door rekening te houden met impliciete verplichtingen in verband met de vergrijzing; de budgettaire governance te versterken door de vaststelling te versnellen van een begrotingskader voor de middellange termijn dat de gehele overheid dekt, en onder meer meerjarenuitgavenplafonds omvat, en door onafhankelijk toezicht op de begrotingsregels op te zetten; de belastinggrondslag verder te verbreden, met name de belasting op verbruik;
2. met het oog op het garanderen van de budgettaire houdbaarheid de leeftijdgerelateerde uitgaven te beperken door de langdurige zorg kosteneffectiever te maken, de pensioenhervorming voort te zetten om de daadwerkelijke pensioenleeftijd te verhogen, onder meer door de vervroegde pensionering te beperken, door de pensioenleeftijd of de pensioenuitkeringen te doen aansluiten op de verandering in de levensverwachting; inspanningen te intensiveren om de participatiegraad van oudere werknemers te verhogen, onder meer door hun kansen op de arbeidsmarkt te verbeteren middels een leven lang leren;
3. de goedkeuring van structurele maatregelen te versnellen in overleg met de sociale partners en overeenkomstig de nationale praktijken, het loonvormingsmechanisme hervormen, waaronder het loonindexeringsstelsel, zodat de lonen meer gelijke tred houden met de ontwikkeling van de productiviteit, met name op sectorniveau; de diversifiëring van de structuur van de economie voort te zetten, onder meer door het bevorderen van particuliere investeringen in onderzoek en door de samenwerking tussen openbare onderzoeksinstituten en bedrijven verder te ontwikkelen;
4. de inspanningen voort te zetten om de jeugdwerkloosheid voor laaggeschoolde werkzoekenden met een migratieachtergrond te verminderen door middel van een samenhangende strategie, onder meer door de inrichting van en het toezicht op een actief arbeidsmarktbeleid verder te verbeteren, door de discrepantie tussen gevraagde en aangeboden vaardigheden aan te pakken, en door de financiële prikkels die werken ontmoedigen, te verminderen; met het oog daarop meer vaart te zetten achter de hervorming van het algemeen vormend en beroepsonderwijs en van de beroepsopleiding om de vaardigheden van jongeren beter te laten aansluiten op de vraag naar arbeid;
5. een breed kader te ontwikkelen en concrete maatregelen te nemen om het streefcijfer voor 2020 wat betreft de vermindering van de uitstoot van broeikasgassen van niet-ETS-activiteiten te halen, met name door belastingheffing op energieproducten voor vervoer.

Gedaan te Brussel, 8 juli 2014.

Voor de Raad

De voorzitter

P. C. PADOAN

⁽¹⁾ Zie bladzijde 141 van dit Publicatieblad.

AANBEVELING VAN DE RAAD**van 8 juli 2014****over het hervormingsprogramma 2014 van Hongarije en met een advies van de Raad over het stabiliteitsprogramma van Hongarije voor 2014**

(2014/C 247/15)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 121, lid 2, en artikel 148, lid 4,

Gezien Verordening (EG) nr. 1466/97 van de Raad van 7 juli 1997 over versterking van het toezicht op begrotingssituaties en het toezicht op en de coördinatie van het economisch beleid⁽¹⁾, en met name artikel 9, lid 2,

Gezien Verordening (EU) nr. 1176/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 november 2011 betreffende de preventie en correctie van macro-economische onevenwichtigheden⁽²⁾, en met name artikel 6, lid 1,

Gezien de aanbeveling van de Europese Commissie,

Gezien de resoluties van het Europees Parlement,

Gezien de conclusies van de Europese Raad,

Gezien het advies van het Comité voor de werkgelegenheid,

Gezien het advies van het Economisch en Financieel Comité,

Gezien het advies van het Comité voor de sociale bescherming,

Gezien het advies van het Comité voor de economische politiek,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Op 26 maart 2010 heeft de Europese Raad zijn goedkeuring gehecht aan het voorstel van de Commissie voor een nieuwe groei- en werkgelegenheidsstrategie; deze Europa 2020-strategie moet voor een betere coördinatie van het economisch beleid zorgen en is toegespitst op de sleutelgebieden waarop Europa's potentieel voor duurzame groei en concurrentievermogen een krachtige impuls nodig heeft.
- (2) Op voorstel van de Commissie heeft de Raad op 13 juli 2010 een aanbeveling inzake de globale richtsnoeren voor het economisch beleid van de lidstaten en de Unie (2010-2014) en op 21 oktober 2010 een besluit betreffende de richtsnoeren voor het werkgelegenheidsbeleid van de lidstaten⁽³⁾ vastgesteld, die samen de „geïntegreerde richtsnoeren” vormen. De lidstaten werd verzocht in hun nationaal economisch en werkgelegenheidsbeleid met de geïntegreerde richtsnoeren rekening te houden.
- (3) Op 29 juni 2012 hebben de staatshoofden en regeringsleiders van de lidstaten besloten tot een Pact voor groei en banen, dat een samenhangend kader biedt voor actie op het niveau van de lidstaten, de EU en de eurozone, waarbij alle mogelijke hefboomen, instrumenten en beleidsvormen worden ingezet. Zij hebben bepaald welke maatregelen op het niveau van de lidstaten moeten worden genomen, en hebben met name verklaard vastbesloten te zijn om de doelstellingen van de Europa 2020-strategie te verwezenlijken en de landenspecifieke aanbevelingen uit te voeren.
- (4) Op 9 juli 2013 heeft de Raad een aanbeveling⁽⁴⁾ over het nationale hervormingsprogramma voor 2013 van Hongarije vastgesteld en een advies over het convergentieprogramma van Hongarije voor de periode 2013-2016 uitgebracht.

⁽¹⁾ PB L 209 van 2.8.1997, blz. 1.

⁽²⁾ PB L 306 van 23.11.2011, blz. 25.

⁽³⁾ Voor 2014 gehandhaafd bij Besluit 2014/322/EU van de Raad van 6 mei 2014 betreffende de richtsnoeren voor het werkgelegenheidsbeleid van de lidstaten voor 2014 (PB L 165 van 4.6.2014, blz. 49).

⁽⁴⁾ PB C 217 van 30.7.2013, blz. 37.

- (5) Op 13 november 2013 heeft de Commissie haar goedkeuring gehecht aan de jaarlijkse groeianalyse en daarmee de aanzet gegeven tot het Europees semester 2014 voor coördinatie van het economisch beleid. Eveneens op 13 november 2013 heeft de Commissie op grond van Verordening (EU) nr. 1176/2011 het waarschuwingsmechanismeverslag aangenomen, daarin werd Hongarije genoemd als een van de lidstaten die aan een diepgaande evaluatie zouden worden onderworpen.
- (6) Op 20 december 2013 heeft de Europese Raad de prioriteiten inzake financiële stabiliteit, begrotingsconsolidatie en groeibevorderende maatregelen goedgekeurd. Hij benadrukte dat moet worden gestreefd naar gedifferentieerde, groeivriendelijke begrotingsconsolidatie, normalisering van de kredietverschaffing aan de economie, bevordering van groei en concurrentievermogen, aanpakken van de werkloosheid en van de sociale gevolgen van de crisis, en modernisering van de overheidsdiensten.
- (7) Op 5 maart 2014 heeft de Commissie de uitkomsten gepubliceerd van de diepgaande evaluatie voor Hongarije, die zij op grond van artikel 5 van Verordening (EU) nr. 1176/2011 heeft verricht. Op basis van haar analyse concludeert de Commissie dat Hongarije nog steeds wordt geconfronteerd met macro-economische onevenwichtigheden die in het oog moeten worden gehouden en doortastend beleidsoptreden vereisen. Met name het aan de gang zijnde ombuigingsproces van de zeer negatieve netto internationale positie, de hoge staats- en particuliere schuld in een context van een kwetsbare financiële sector, en de afnemende exportprestaties, blijven bijzonder grote aandacht verdienen om de aanzienlijke risico's van negatieve effecten op de werking van de economie te verkleinen.
- (8) Op 30 april 2014 heeft Hongarije zijn nationale hervormingsprogramma 2014 en zijn convergentieprogramma 2014 ingediend. Om met de onderlinge verbanden rekening te houden, zijn beide programma's tegelijkertijd geëvalueerd.
- (9) Het doel van de in het convergentieprogramma 2014 beschreven begrotingsstrategie is om het nominale tekort terug te brengen van 2,9 % van het bbp in 2014 tot 1,9 % vóór het einde van de programmaperiode. Dit moet worden verwezenlijkt door het zwaartepunt van de consolidatie-inspanningen in de laatste programmajaren te leggen, in combinatie met ten opzichte van het vorige convergentieprogramma flink opgeschroefde doelstellingen met betrekking tot het tekort. Het convergentieprogramma bevestigt de middellangetermijndoelstelling van 1,7 % van het bbp, hetgeen een weerspiegeling is van de doelstellingen van het stabiliteits- en groeipact. Op basis van het herberekende structurele saldo is het evenwel niet waarschijnlijk dat deze middellangetermijndoelstelling voor het einde van de programmaperiode zal worden verwezenlijkt. Het (herberekende) structurele saldo zal in 2014 naar verwachting met 1,5 procentpunt verslechteren, en aldus significant afwijken van de middellangetermijndoelstelling, en in 2015 stabiliseren, wat een verschil van 0,5 % van het bbp betekent ten opzichte van de vereiste verbetering met het oog op de middellangetermijndoelstelling. De uitgavenbenchmark vertoont zowel in 2014 als in 2015 een significante afwijking. Het (herberekende) structurele saldo zal in 2016 en 2017 naar verwachting verder verslechteren. Globaal wordt vanaf 2014 een significante afwijking van het aanpassingstraject in de richting van de middellangetermijndoelstelling verwacht. Het convergentieprogramma voorspelt een geleidelijke, maar gestage afname van de staatsschuld van 79 % van het bbp in 2013 tot ongeveer 75 % van het bbp in 2017. Het macro-economische scenario dat aan de begrotingsprognoses in het convergentieprogramma ten grondslag ligt, is grotendeels plausibel voor 2014-2016: het bbp zou dit en volgend jaar met respectievelijk 2,3 % en 2,5 % groeien (2,3 % respectievelijk 2,1 % volgens de voorjaarsprognoses 2014 van de Commissiediensten). Voor 2017 is het convergentieprogramma evenwel te optimistisch.

De risico's voor de begrotingsdoelstellingen houden elkaar in 2014 over het geheel genomen in evenwicht, maar vanaf 2015 neemt de kans toe dat het tekort hoger uitvalt dan gepland. Bijzondere risico's houden verband met het feit dat de geplande daling van de uitgavenratio zou moeten worden bereikt door algemene nominale bevrozingen of door de stijging van de meeste discretionaire uitgavenposten tot onder het inflatiecijfer te beperken. De voorjaarsprognose 2014 van de Commissiediensten voorspelt voor 2014 en 2015 een nominaal tekort dat gelijk is aan de doelstellingen van het convergentieprogramma. Met een verwacht structureel tekort van 2,2 % van het bbp in 2014 en 2,3 % in 2015 bevestigt de prognose van de Commissie het risico dat er vanaf 2014 een significante afwijking van de middellangetermijndoelstelling optreedt. Volgens de prognose van de Commissie wordt daarnaast de schuldreductiebenchmark in 2014 en 2015 niet gehaald. In 2014 is de geraamde verslechtering van het structurele saldo (1,4 % van het bbp) groter dan hetgeen is toegestaan om aan de schuldregel te voldoen (0,5 % van het bbp). Op basis van de evaluatie van het convergentieprogramma en de prognose van de Commissie overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1466/97 is de Raad van oordeel dat aanvullende structurele consolidatie-inspanningen nodig zijn gelet op het risico van een significante afwijking van de middellangetermijndoelstelling en van een schending van de schuldregel vanaf 2014.

- (10) Het begrotingskader op middellange termijn is versterkt door bij de planning verder te kijken dan het lopende begrotingsjaar. De doeltreffendheid en het bindende karakter zijn evenwel nog niet gewaarborgd. Er zijn nieuwe cijfermatige begrotingsregels ingevoerd, maar de zwakke punten in de opzet zijn nog niet gecorrigeerd; deze houden voornamelijk verband met het ontbreken van systematisch toezicht achteraf, van maximum toegestane afwijkingen en van degelijke correctiemechanismen. Het beperkte takenpakket en de analytische middelen van de begrotingsraad staan nog altijd niet in verhouding tot zijn vetorecht. Verdere versterking van het begrotingskader op middellange termijn en uitbreiding van het takenpakket van de begrotingsraad zouden bijdragen tot de geloofwaardigheid, transparantie en doeltreffendheid van het algemene begrotingskader.
- (11) Ondanks de door de centrale bank ingestelde subsidieregeling „Financiering voor groei” voor het midden- en kleinbedrijf heeft de kredietverschaffing aan de economie zich nog niet duurzaam genormaliseerd. De regels voor de financiële sector zijn verder aangescherpt, waardoor de mogelijkheden voor kapitaalvorming worden beperkt. Door maatregelen als de verhoging van de heffing op financiële transacties is het gebruik van contant geld in de economie toegenomen. De schuldportefeuille van huishoudens is verder verslechterd en het grote aantal oninbare leningen vormt momenteel een van de grootste problemen voor de financiële sector. Het opschonen van de portefeuille wordt belemmerd doordat de afwikkelingsprocedures niet erg efficiënt zijn. Er zijn geen wezenlijk nieuwe maatregelen genomen om probleemactiva van de bankbalansen te verwijderen. Door de combinatie van de strenge regelgeving en het grote aantal oninbare leningen is de beschikbaarheid van kredieten onder druk komen te staan. De regering kondigde herhaaldelijk aan een nieuwe regeling te willen invoeren om kredietnemers in vreemde valuta te ondersteunen, maar deze maatregelen zijn veelal niet gericht op noodlijdende kredietnemers en hebben een negatief effect op de betalingscultuur van huishoudens, omdat zij ervan uitgaan dat de overheid hen te hulp zal komen. De regelgeving en het toezicht op de financiële sector zijn versterkt door de financiële toezichthoudende autoriteit te integreren in de structuur van de centrale bank en door de centrale bank verantwoordelijk te stellen voor het macroprudentiële toezicht. De voorbereidingen voor een afwikkelingsregeling voor banken zijn begonnen.
- (12) Hoewel er in vergelijking met het voorgaande jaar minder vaak belastingwijzigingen worden doorgevoerd, is geen wezenlijke vooruitgang geboekt met het evenwichtiger maken van het stelsel voor de vennootschapsbelasting. Sommige sectorspecifieke belastingen werden zelfs verhoogd. De verscheidenheid aan sectorale belastingtarieven bemoeilijkt effectieve toewijzing van middelen en heeft een negatief effect op de groei. Om de belastingen werkgelegenheidsvriendelijker te maken komen gezinnen nu eerder in aanmerking voor een heffingskorting op de personenbelasting, wat mensen met een laag inkomen ten goede kan komen. De belastingdruk voor kostwinners met een laag inkomen behoort tot de hoogste in de Unie. Het toepassingsgebied is weliswaar enigszins verruimd tot moeders met drie of meer kinderen, maar de criteria om in aanmerking te komen voor de wet ter bescherming van de werkgelegenheid zijn in wezen niet veranderd, hoewel een groot deel van de personen met een laag inkomen niet onder de maatregel valt. De impact en het rendement van deze regeling moeten worden geëvalueerd en de regeling moet waar nodig worden aangepast zodat meer mensen hiermee aan het werk kunnen worden geholpen. Er is enige vooruitgang geboekt wat betreft het verschuiven van de belasting op arbeid naar milieubelastingen, maar aanvullende maatregelen zijn nodig. Na herhaalde vertraging in het verleden worden kasregisters nu geleidelijk online aangesloten op de belastingdienst. Hongarije kent echter nog steeds veel belastingfraude, met name door de grote hoeveelheid zwart werk en btw-fraude. De controles moeten worden opgevoerd, vooral om de btw-fraude efficiënter te bestrijden.
- (13) De jeugdwerkloosheid is in 2013 afgenomen, maar het aantal jongeren dat niet werkt en geen onderwijs of opleiding volgt, is toegenomen. De vestigingen van de overheidsdienst voor arbeidsbemiddeling zouden beter samen moeten werken met onderwijsinstellingen en lokale actoren om meer mensen te bereiken. Er is begonnen met de opbouw van capaciteit voor de overheidsdienst voor arbeidsbemiddeling, onder meer door een systeem van cliëntprofilering op te zetten. De doeltreffendheid en doelmatigheid van het actieve arbeidsmarktbeleid voor een open arbeidsmarkt moeten worden geëvalueerd en de maatregelen moeten waar nodig worden aangepast om de toegang tot de arbeidsmarkt voor bepaalde kansarme groepen te verbeteren. De activeringselementen van verschillende arbeidsmarkt- en sociale maatregelen (de publieke regeling arbeidsvoorziening, werkloosheidsuitkeringen en sociale bijstand) moeten worden versterkt. De publieke regeling arbeidsvoorziening slurpt het grootste deel op van de begrotingsmiddelen die beschikbaar zijn voor werkgelegenheidsmaatregelen, maar in 2013 kon 11,54% van de deelnemers na afloop terugkeren op de open arbeidsmarkt. Dit doet de vraag rijzen of de regeling moet worden aangepast, bijvoorbeeld door activering, opleiding en hulp bij het zoeken naar werk beter aan elkaar te koppelen,

om een groter effect op de arbeidsparticipatie te sorteren. De arbeidsparticipatie van vrouwen is gestimuleerd door het stelsel van betaald ouderschapsverlof flexibeler te maken en meer kinderopvang beschikbaar te stellen, maar verdere inspanningen zijn nodig, aangezien de participatiegraad van vrouwen nog steeds lager is dan 60 %. De periode dat aanspraak kan worden gemaakt op een werkloosheidsuitkering, is korter dan de tijd die het een werkzoekende gemiddeld kost om een nieuwe baan te vinden. Het aantal mensen dat het risico loopt in armoede of sociale uitsluiting te vervallen, stijgt gestaag in Hongarije en bedraagt momenteel bijna een derde van de bevolking. Armoede treft nog altijd op disproportionele wijze kansarme groepen, met name kinderen en Roma. Er bestaat een nationale strategie voor sociale inclusie, maar de daarin vastgestelde doelstellingen worden op de meeste terreinen niet systematisch geïntegreerd in de beleidsmaatregelen. Geïntegreerde en gestroomlijnde beleidsmaatregelen zijn nodig om armoede effectief te bestrijden.

- (14) Het ondernemingsklimaat in Hongarije wordt gekenmerkt door veelvuldige wijzigingen van de regelgeving en beperking van de concurrentie in een steeds groter aantal sectoren. Er zijn nieuwe belemmeringen opgeworpen in de dienstensector en bestaande belemmeringen (bijvoorbeeld met betrekking tot apotheken, afvalbeheer, mobiele betalingen, de tabaksdetailhandel en schoolboeken) zijn niet weggewerkt. De investeringen zijn vooral sterk afgenomen in sectoren waarin de afgelopen jaren sectorspecifieke extra heffingen zijn ingevoerd. Tussen 2010 en 2013 zijn de nominale investeringen in de energiesector met 44 % afgenomen, in de financiële sector met 28 % en in de communicatiesector met 18 % en in totaal zijn ze met 3,4 % toegenomen. Er is enige vooruitgang geboekt met het verbeteren van de concurrentie bij overheidsopdrachten, maar verdere inspanningen zijn nodig. Meer gebruik maken van online aanbestedingsprocedures zou aanzienlijke kostenbesparingen opleveren, en zou leiden tot meer transparantie en concurrentie. Er is een begin gemaakt met het implementeren van integriteitsstrategieën en het promoten van normen voor meer transparantie binnen de overheid, maar verdere inspanningen zijn nodig om corruptie effectief aan te pakken.
- (15) Het aantal vroegtijdige schoolverlaters neemt toe en de goedkeuring van een preventiestrategie is herhaaldelijk uitgesteld. Er moet meer worden gedaan om ervoor te zorgen dat leerlingen de basisvaardigheden, competenties en kwalificaties verwerven die zij nodig hebben op de arbeidsmarkt. Gelijke toegang tot hoogwaardig regulier onderwijs is nog steeds een probleem voor kansarme kinderen, met name Roma. Omdat de overgang van het onderwijs naar de arbeidsmarkt nog steeds moeizaam verloopt, is een nieuwe wet inzake beroepsonderwijs aangenomen, waarbij onder meer een nieuw „duaal model” is ingevoerd. De effecten daarvan moeten nauwlettend worden gevolgd.
- (16) Hongarije is in 2013 en 2014 verlagingen blijven doorvoeren in de elektriciteits- en gasprijzen voor eindverbruikers. Door deze prijsdalingen, in combinatie met de extra belastingen voor energiebedrijven, kunnen energieleveranciers moeilijker hun kosten terugverdienen, wat een negatief effect heeft op de investeringen en het onderhoud van het netwerk. Op dit moment behoort het energieverbruik van de huishoudens tot de hoogste in de Unie; met name in de woonsector zou de energiezuinigheid kunnen worden verbeterd. Het gebrek aan onafhankelijkheid van de energietoezichthouder bij het bepalen van de voorwaarden voor toegang tot het netwerk en de tarieven vormt nog steeds een punt van zorg. Er zijn enkele maatregelen getroffen om de organisatie van openbaarvervoerbedrijven te stroomlijnen, maar de duurzaamheid daarvan zou verder kunnen worden verbeterd door de exploitatiekosten aan te pakken en het tariefsysteem te veranderen.
- (17) In de context van het Europees semester heeft de Commissie een brede analyse van het economische beleid van Hongarije verricht. Zij heeft het nationale hervormingsprogramma en het convergentieprogramma beoordeeld. Daarbij heeft zij niet alleen gekeken naar de relevantie ervan voor een houdbaar budgettair en sociaaleconomisch beleid in Hongarije, maar is zij ook nagegaan of de EU-regels en -richtsnoeren in acht zijn genomen, gezien de noodzaak de algemene economische governance van de Unie te versterken door middel van een EU-inbreng in toekomstige nationale besluiten. Haar aanbevelingen in het kader van het Europees semester worden in de onderstaande aanbevelingen 1 tot en met 7 weergegeven.
- (18) In het licht van deze beoordeling heeft de Raad het convergentieprogramma van Hongarije onderzocht. Zijn advies ⁽¹⁾ daarover is met name in onderstaande aanbeveling 1 weergegeven.

⁽¹⁾ Op grond van artikel 9, lid 2, van Verordening (EG) nr. 1466/97.

- (19) In het licht van de diepgaande evaluatie van de Commissie en deze beoordeling heeft de Raad het nationale hervormingsprogramma en het convergentieprogramma onderzocht. Zijn aanbevelingen op grond van artikel 6 van Verordening (EU) nr. 1176/2011 zijn in de onderstaande aanbevelingen 1, 2, 3 en 5 weergegeven.

BEVEELT AAN dat Hongarije in de periode 2014-2015 actie zou moeten ondernemen om:

1. De begrotingsmaatregelen voor 2014 te versterken in het licht van het verschil dat zich volgens de voorjaarsprognoses 2014 van de Commissie aan het aftekenen is ten opzichte van de vereisten van het stabiliteits- en groeipact, met name de schuldreductieregel. In 2015 en daarna de begrotingsstrategie duidelijk te versterken om ervoor te zorgen dat de middellangetermijndoelstelling wordt gehaald, en aan de schuldreductievereisten te voldoen om de overheidsschuldquote op een aanhoudend neerwaarts pad te houden. Het bindende karakter van het begrotingskader voor de middellange termijn te waarborgen door systematisch achteraf na te gaan of is voldaan aan de cijfermatige begrotingsregels en door correctiemechanismen toe te passen. De transparantie van de overheidsfinanciën te verbeteren, onder meer door het takenpakket van de begrotingsraad uit te breiden en door de opstelling van periodieke macrobudgettaire prognoses en beoordelingen van het effect van belangrijke beleidsvoorstellen voor de begroting verplicht te stellen.
2. De kredietverschaffing aan de economie te helpen normaliseren, onder andere door de opzet van het belastingstelsel te verbeteren en de belastingdruk voor financiële instellingen te verlagen. De heffing op financiële transacties aan te passen om te voorkomen dat minder spaargeld beschikbaar is voor de banksector, en het gebruik van elektronische betalingen verder te stimuleren. Obstakels voor het opschonen van kredietportefeuilles te onderzoeken en weg te werken, onder meer door de voorzieningsregeling voor geherstructureerde leningen aan te scherpen, belemmeringen voor executieverkoop weg te werken en de snelheid en efficiëntie van insolventieprocedures te vergroten. In dit verband nauw te overleggen met de belanghebbende partijen over nieuwe beleidsinitiatieven en erop toe te zien dat deze op de juiste doelgroep worden gericht en het morele risico voor kredietnemers niet verhogen. De financiële wet- en regelgeving en het financiële toezicht verder aan te scherpen.
3. Te zorgen voor een stabiel, evenwichtiger en gestroomlijnd vennootschapsbelastingstelsel, onder meer door versturende sectorspecifieke belastingen af te bouwen. De hoge belastingdruk voor personen met een laag inkomen te verlichten, onder meer door milieubelastingen efficiënter te maken. Meer maatregelen te treffen om de naleving van de belastingwetgeving te verbeteren — en met name btw-fraude te bestrijden — en de totale kosten daarvan terug te dringen.
4. De maatregelen voor een gericht actief arbeidsmarktbeleid te intensiveren, onder andere door het systeem van cliëntprofilering van de overheidsdienst voor arbeidsbemiddeling sneller in te voeren. Het geplande systeem van mentoren voor jongeren op te zetten en te coördineren, samen met onderwijsinstellingen en lokale actoren, om meer mensen te bereiken. Na te gaan of de publieke regeling arbeidsvoorziening er inderdaad toe bijdraagt dat mensen na afloop weer een baan vinden en de activeringselementen van die regeling aan te scherpen. Te overwegen om de periode waarin aanspraak kan worden gemaakt op een werkloosheidsuitkering, te verlengen, gezien de tijd die het gemiddeld kost om een nieuwe baan te vinden, en de uitkering te koppelen aan activeringsmaatregelen. De reikwijdte en dekking van sociale bijstand te verbeteren en sterker te koppelen aan activering. Op het gebied van armoedebestrijding gestroomlijnde en geïntegreerde beleidsmaatregelen te implementeren om de armoede aanzienlijk terug te dringen, met name onder kinderen en Roma.
5. Het regelgevingskader stabiel te maken en de concurrentie op de markt te bevorderen door de belemmeringen in de dienstensector weg te werken. Ambitieuze maatregelen te treffen om de transparantie en concurrentie bij overheidsopdrachten te vergroten, onder meer door beter gebruik te maken van online aanbestedingsprocedures, corruptie verder terug te dringen en de administratieve lasten te verminderen.
6. Een nationale strategie voor de preventie van vroegtijdig schoolverlaten te implementeren, vooral gericht op de uitval in beroepsonderwijs en -opleiding. Te zorgen voor een stelselmatige aanpak om te streven naar regulier onderwijs voor iedereen, ook voor kansarme groepen, met name Roma. De overgang tussen de verschillende onderwijsfasen en naar de arbeidsmarkt te ondersteunen en nauwlettend toe te zien op de implementatie van de hervorming van het beroepsonderwijs. Het hoger onderwijs zodanig te hervormen dat meer studenten, met name uit kansarme groepen, dit niveau bereiken.

7. Het effect te evalueren van de regulering van de energieprijzen op de investeringsbereidheid en op de concurrentie op de gas- en elektriciteitsmarkt. Verdere maatregelen te nemen om de autonomie van de energietoezichthouder bij het bepalen van de voorwaarden en de tarieven te waarborgen. Maatregelen te nemen om de energiezuinigheid te vergroten, met name in de woonsector. De duurzaamheid van het vervoer verder te vergroten, onder andere door de exploitatiekosten te verlagen en het tariefsysteem te herzien van overheidsbedrijven in de vervoersector.

Gedaan te Brussel, 8 juli 2014.

Voor de Raad

De voorzitter

P. C. PADOAN

AANBEVELING VAN DE RAAD**van 8 juli 2014****over het nationale hervormingsprogramma 2014 van Malta en met een advies van de Raad
over het stabiliteitsprogramma 2014 van Malta**

(2014/C 247/16)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 121, lid 2, en artikel 148, lid 4,

Gezien Verordening (EG) nr. 1466/97 van de Raad van 7 juli 1997 over versterking van het toezicht op begrotingsituaties en het toezicht op en de coördinatie van het economisch beleid ⁽¹⁾, en met name artikel 5, lid 2,

Gezien Verordening (EU) nr. 1176/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 november 2011 betreffende de preventie en correctie van macro-economische onevenwichtigheden ⁽²⁾, en met name artikel 6, lid 1,

Gezien de aanbeveling van de Europese Commissie,

Gezien de resoluties van het Europees Parlement,

Gezien de conclusies van de Europese Raad,

Gezien het advies van het Comité voor de werkgelegenheid,

Gezien het advies van het Economisch en Financieel Comité,

Gezien het advies van het Comité voor sociale bescherming,

Gezien het advies van het Comité voor de economische politiek,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Op 26 maart 2010 heeft de Europese Raad zijn goedkeuring gehecht aan het voorstel van de Commissie voor een nieuwe groei- en werkgelegenheidsstrategie; deze Europa 2020-strategie moet voor een betere coördinatie van het economisch beleid zorgen en is toegespitst op de sleutelgebieden waarop Europa's potentieel voor duurzame groei en concurrentievermogen een krachtige impuls nodig heeft.
- (2) Op voorstel van de Commissie heeft de Raad op 13 juli 2010 een aanbeveling betreffende de globale richtsnoeren voor het economische beleid van de lidstaten en de Unie (2010-2014) vastgesteld en, op 21 oktober 2010 heeft de Raad een besluit betreffende de richtsnoeren voor het werkgelegenheidsbeleid van de lidstaten ⁽³⁾ vastgesteld, die samen de „geïntegreerde richtsnoeren” vormen. De lidstaten is verzocht in hun nationaal economisch en werkgelegenheidsbeleid rekening te houden met de geïntegreerde richtsnoeren.
- (3) Op 29 juni 2012 hebben de staatshoofden en regeringsleiders van de lidstaten besloten tot een Pact voor groei en banen, dat een samenhangend kader biedt voor actie op het niveau van de lidstaten, de EU en de eurozone, waarbij alle mogelijke hefboomen, instrumenten en belevismvormen worden ingezet. Zij hebben bepaald welke maatregelen op het niveau van de lidstaten moeten worden genomen, en met name verklaard vastbesloten te zijn om de doelstellingen van de Europa 2020-strategie te verwezenlijken en de landenspecifieke aanbevelingen uit te voeren.

⁽¹⁾ PB L 209 van 2.8.1997, blz. 1.

⁽²⁾ PB L 306 van 23.11.2011, blz. 25.

⁽³⁾ Voor 2014 gehandhaafd bij Besluit 2014/322/EU van de Raad van 6 mei 2014 betreffende de richtsnoeren voor het werkgelegenheidsbeleid van de lidstaten voor 2014 (PB L 165 van 4.6.2014, blz. 49).

- (4) Op 9 juli 2013 heeft de Raad een aanbeveling⁽¹⁾ over het nationale hervormingsprogramma 2013 van Malta vastgesteld en een advies over het geactualiseerde stabiliteitsprogramma van Malta voor de periode 2012-2016 uitgebracht. In overeenstemming met Verordening (EU) nr. 473/2013 van het Europees Parlement en de Raad⁽²⁾ heeft de Commissie op 15 november 2013 haar advies over het ontwerpbegrotingsplan van Malta voor 2014 gepresenteerd.
- (5) Op 13 november 2013 heeft de Commissie haar goedkeuring gehecht aan de jaarlijkse groeianalyse en daarmee de aanzet gegeven tot het Europees semester 2014 voor coördinatie van het economisch beleid. Tevens heeft de Commissie op 13 november 2013 op grond van Verordening (EU) nr. 1176/2011 het waarschuwingsmechanismeverslag aangenomen, waarin Malta werd genoemd als een van de lidstaten die aan een diepgaande evaluatie zouden worden onderworpen.
- (6) Op 20 december 2013 heeft de Europese Raad de prioriteiten inzake financiële stabiliteit, begrotingsconsolidatie en groeibevorderende maatregelen goedgekeurd. Hij benadrukte dat moet worden gestreefd naar gedifferentieerde, groeivriendelijke begrotingsconsolidatie, normalisering van de kredietverschaffing aan de economie, bevordering van groei en concurrentievermogen, aanpakken van de werkloosheid en van de sociale gevolgen van de crisis, en modernisering van de overheidsdiensten.
- (7) Op 5 maart 2014 heeft de Commissie de resultaten gepubliceerd van de diepgaande evaluatie voor Malta die zij op grond van artikel 5 van Verordening (EU) nr. 1176/2011 heeft uitgevoerd. Op basis van haar analyse concludeert de Commissie dat Malta niet langer te kampen heeft met macro-economische onevenwichtigheden in de zin van de procedure bij macro-economische onevenwichtigheden. Hoewel de schuldenlast van Malta hoog blijft, lijken de risico's voor de houdbaarheid van de schuld van de particuliere sector en de overheid en voor de stabiliteit van de financiële sector beheersbaar, ook al moeten zij voortdurend in het oog worden gehouden. Met name de indicatoren op het gebied van de financiële stabiliteit blijven gezond. Toch is het gezien de structurele aard van de risico's in de financiële sector van groot belang dat de huidige prudente praktijken inzake toezicht en risiconeming worden voortgezet. De huizenmarkt is gestabiliseerd en dus zijn de risico's als gevolg van een overmatige blootstelling aan onroerend goed beperkt. De schuldenlast van particulieren is aan het dalen; de schuldenafbouw van bedrijven vindt op een geordende wijze plaats en de spanningen op de kredietmarkt zijn beperkt.
- (8) Malta heeft op 16 april 2014 zijn nationale hervormingsprogramma 2014 ingediend, dat op 8 mei 2014 werd geactualiseerd. Op 30 april 2014 heeft het zijn stabiliteitsprogramma 2014 ingediend. Om rekening te houden met de onderlinge verbanden, zijn beide programma's tegelijkertijd beoordeeld.
- (9) De doelstelling van de in het stabiliteitsprogramma 2014 uiteengezette begrotingsstrategie is om het buitensporige tekort in 2014 duurzaam te corrigeren en om geleidelijk voortgang te boeken in de richting van de middellangetermijndoelstelling om tot een structureel begrotingsevenwicht te komen, wat strenger is dan hetgeen op grond van het stabiliteits- en groeipact vereist is. Dat neemt evenwel niet weg dat volgens de plannen de middellangetermijndoelstelling binnen de programmaperiode niet zal worden gehaald. In 2014 is de (herberekende) geplande structurele aanpassing iets geringer dan de aanbevolen inspanning. Na de geplande correctie van het buitensporige tekort wordt voor 2015 gerekend met een kleine afwijking van het aanpassingstraject op weg naar de middellangetermijndoelstelling. Daarna zal de geplande jaarlijkse voortgang in de richting van de middellangetermijndoelstelling grotendeels in overeenstemming zijn met de minimaal voorgeschreven 0,5 % van het bbp. Volgens het stabiliteitsprogramma zal de overheidsschuld, die in 2013 73 % van het bbp bedroeg, met ingang van 2014 in overeenstemming met de schuldreductiebenchmark een dalende trend inzetten. Over het algemeen komen de doelstellingen van het programma in grote lijnen overeen met de eisen uit het stabiliteits- en groeipact. Het macro-economische scenario dat aan de begrotingsprognoses in het stabiliteitsprogramma ten grondslag ligt en dat door een onafhankelijke instantie (de National Audit Office) is goedgekeurd, is plausibel voor 2014 en 2015, aangezien de voorspelling voor de economische groei voor beide jaren iets lager zijn dan die van de voorjaarsprognoses van de Commissiediensten van 2014.

De risico's voor de begrotingsdoelstellingen neigen in neerwaartse richting, aangezien de structurele toename van de inkomsten die voor de programmeringsperiode is gepland, niet volledig wordt geschraagd

⁽¹⁾ PB C 217 van 30.7.2013, blz. 59.

⁽²⁾ Verordening (EU) nr. 473/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 21 mei 2013 betreffende gemeenschappelijke voorschriften voor het monitoren en beoordelen van ontwerpbegrotingsplannen en voor het garanderen van de correctie van buitensporige tekorten van de lidstaten van de eurozone (PB L 140 van 27.5.2013, blz. 11).

door maatregelen, en aangezien overschrijdingen tot hogere uitbetalingen kunnen leiden dan begroot. Volgens de prognoses van de Commissie zal Malta naar verwachting zijn buitensporig tekort in 2014 duurzaam corrigeren. Tegelijkertijd schiet de begrotingsinspanning volgens de prognoses van de Commissie 1,6% van het bbp tekort in termen van de (gecorrigeerde) wijziging van het structurele saldo, en komt zij 1,25% tekort in termen van de omvang van de vereiste maatregelen die ten tijde van de aanbeveling in het kader van de buitensporigtekortprocedure noodzakelijk werden geacht. Er is weliswaar geen marge ten aanzien van de naleving van de schuldreductiebenchmark in 2014, maar de risico's voor het schulden scenario hellen over naar de positieve kant.

- (10) In 2015 bestaat het risico dat aanzienlijk van de vereiste voortgang op weg naar de middellangetermijndoelstelling wordt afgeweken. Op basis van zijn beoordeling van het programma en de prognoses van de Commissie is de Raad overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1466/97 van de Raad van mening dat er, hoewel het geplande nominale tekort en de overheidsschuld van Malta voldoen aan de aanbeveling in het kader van de buitensporigtekortprocedure, aanvullende inspanningen nodig zijn om de structurele aanpassing in overeenstemming te brengen met de aanbevolen aanpassing in 2014 en om ervoor te zorgen dat er met ingang van 2015 een juiste koers wordt ingezet in de richting van de middellangetermijndoelstelling.
- (11) De niet-bindende aard van het begrotingskader van Malta en de beperkte horizon van de begrotingsplanning zijn niet bepaald bevorderlijk voor een gezonde begrotingspositie. De goedkeuring van de wetgeving waarvan het de bedoeling was dat die eind 2013 in werking zou treden en waarmee werd beoogd aan de eisen van Richtlijn 2011/85/EU van de Raad⁽¹⁾ en van het begrotingspact te voldoen, heeft vertraging opgelopen. Niettemin heeft de regering volgens het stabiliteitsprogramma recentelijk een Wet Begrotingsverantwoordelijkheid goedgekeurd, die ter goedkeuring aan het parlement zal worden voorgelegd. De ontwerpwet voorziet in de introductie van een regel inzake een structureel begrotingsevenwicht, een schuldenregel, een voortschrijdend driejarig begrotingskader en een geleidelijke oprichting van de begrotingsraad, die belast wordt met de goedkeuring van de officiële macro-economische en begrotingsprognoses, alsmede met het toezicht vooraf en achteraf op de naleving van de begrotingsregels.
- (12) De belastingdiensten van Malta worden volgens de plannen gefuseerd tot één enkele autoriteit, waardoor de belastinginning moet worden gestroomlijnd en de belastingontduiking moet worden tegengegaan. Om de naleving van de belastingwetgeving te verbeteren en om de inning van verschuldigde bedragen aan te moedigen, zijn de strafbepalingen in de btw-wetgeving en de rente op verschuldigde belastingen herzien. Er zijn nog verschillende andere maatregelen geïntroduceerd waarvan ook wordt verwacht dat zij het belastingstelsel van Malta consolideren. Deze maatregelen gaan in de juiste richting, maar het effect ervan moet nog blijken.
- (13) Hoewel Malta nog steeds problemen heeft met de houdbaarheid op de lange termijn van zijn overheidsfinanciën, is vooralsnog weinig voortgang te bespeuren op het gebied van de pensioenhervormingen en de houdbaarheid van de gezondheidszorg. Er is weliswaar een strategische groep op het gebied van de pensioenen opgezet om alle opties voor de hervorming van het pensioenstelsel te beoordelen, maar de Maltese autoriteiten hebben zich ertoe verbonden de pensioengerechtigde leeftijd niet verder te verhogen dan de verhoging waartoe bij de pensioenhervorming van 2006 is besloten. Malta is weliswaar van plan deze tekortkomingen aan te pakken met arbeidsmarktmaatregelen en met name met zijn recent goedgekeurde strategie „actief ouder worden”, maar het is onwaarschijnlijk dat dit het probleem zal oplossen. De houdbaarheid van het gezondheidszorgstelsel vergroot het probleem, omdat wordt verwacht dat de leeftijdsgebonden uitgaven zullen toenemen. Er is zojuist een ontwerp van nationale gezondheidszorgstrategie bekendgemaakt, maar het is onduidelijk hoe deze ten uitvoer zal worden gelegd en wat deze aan kosten-effectiviteit en houdbaarheid zal opleveren. De openbare eerstelijnszorg moet worden versterkt.
- (14) Het percentage voortijdige schoolverlaters is in Malta nog steeds zeer hoog, maar er worden maatregelen genomen om dit percentage te reduceren en er wordt een alomvattend toezichtstelsel opgezet. De verwerving van basisvaardigheden blijft echter laag, hetgeen bijdraagt tot een beperkte geletterdheid en vroegtijdige schoolverlating. Een passende tenuitvoerlegging van de recent goedgekeurde nationale strategie voor geletterdheid wordt geacht de inspanningen te ondersteunen die deze tekortkoming aanpakken. Dit moet worden aangevuld met maatregelen om de arbeidsmarktrelevantie van opleiding en onderwijs te verhogen, zoals onder meer de hervorming van het leerlingwezen, de opzet van een strategie voor levenslang leren, de instelling van werkplekleren in het kader van beroepsopleiding en -opleiding en de invoering van een specifiek programma dat wordt gefinancierd door het Europees Sociaal Fonds.

⁽¹⁾ Richtlijn 2011/85/EU van de Raad van 8 november 2011 tot vaststelling van voorschriften voor de begrotingskaders van de lidstaten (PB L 306 van 23.11.2011, blz. 41).

- (15) Malta voert momenteel een aantal belangrijke maatregelen uit waarmee wordt getracht de deelname van vrouwen aan de arbeidsmarkt te verhogen, met name via de verstrekking van gratis kinderopvang voor huishoudens waar ouders werken of een voortgezette opleiding volgen. Doeltreffende tenuitvoerlegging hiervan is van doorslaggevend belang. De autoriteiten helpen ook bij de totstandbrenging van naschoolse opvang en het bieden van mogelijkheden om kinderen vóór de officiële openingsuren naar school te sturen, zodat ouderschap en werk beter met elkaar kunnen worden verzoend. Voorts moeten fiscale regelingen ouders ertoe aansporen hun kinderen naar kinderopvangfaciliteiten te sturen die reeds in het kader van eerdere regelingen waren opgezet. Er wordt echter weinig gedaan om flexibele werkregelingen, zoals telewerk en flexibele werktijden, die de herintegratie van vrouwen op de arbeidsmarkt zouden vergemakkelijken, mogelijk te maken en het gebruik daarvan te bevorderen.
- (16) Om het internationale concurrentievermogen verder te vergroten, moet Malta niet alleen de potentiële negatieve gevolgen van een niet op elkaar aansluitende ontwikkeling van de beloning en de productiviteit vermijden, maar moet het land ook de infrastructurele tekortkomingen op het gebied van energie en vervoer die zijn potentieel remmen, aanpakken, met name in het licht van de hoge energiekosten. De elektriciteitsinterconnector met Italië wordt dit jaar naar verwachting voltooid, waarmee de voorzieningszekerheid wordt verbeterd en wordt bijgedragen aan de diversificatie van de voorziening en het gebruik van in het buitenland gegenereerde hernieuwbare energie. De lng-terminal van Delimara en de geplande verbinding met het Europese gasnetwerk zullen Malta's energiemix ook vergroten, waardoor het land minder afhankelijk wordt van één enkele hoofdbron van energie en het zijn aantrekkelijkheid als vestigingsplaats voor bedrijven vergroot. De lokale hernieuwbare-energiebronnen kunnen nog veel beter worden aangeboord, want in Malta heeft uitsluitend fotovoltaïsche energie tot dusverre enig succes.
- (17) Bepaalde inefficiënties van de overheid beperken de verdere ontwikkeling van het ondernemingsklimaat in Malta. Hoewel het met overheidsopdrachten de goede kant opgaat, nemen de aanbestedingsprocedures nog steeds te veel tijd in beslag, hetgeen leidt tot inefficiëntie bij de overheidsuitgaven. De maatregelen gaan niet vergezeld van doelstellingen, waardoor het moeilijk is om de effectiviteit ervan te beoordelen. Het gebrek aan alternatieven voor financiering met vreemd vermogen leidt tot hoge financieringskosten van bedrijven, waardoor hun economische activiteit onder druk komt te staan. Het feit dat bedrijven vreemd vermogen moeten aantrekken kan ook leiden tot een veel te hoge schuldenlast voor bedrijven en tot onvoldoende kapitaalallocatie. Daarom moeten de mogelijkheden voor andere wijzen van financiering dan met vreemd vermogen verder worden onderzocht. De inefficiëntie van het rechtstelsel die in de landen-specifieke aanbevelingen voor Malta voor 2013 reeds aan de orde was gekomen, duurt voort. Hoewel wordt verwacht dat een aantal van de talrijke door de Commissie Justitiehervorming in november 2013 geformuleerde hervormingsvoorstellen eind 2014 zal worden ingevoerd, moeten nog een duidelijke tijdlijn en prioritering van maatregelen worden vastgesteld. Ook valt nog te bezien hoe de achterstand hiermee wordt weggewerkt, met name in het licht van de bovengenoemde tekortkomingen.
- (18) Malta heeft het prudentiële toezicht versterkt om de stabiliteit van de financiële sector te garanderen. Macroprudentieel toezicht is toegevoegd aan de officiële functies van de Centrale Bank van Malta, waarbij speciale nadruk wordt gelegd op financiële stabiliteit, terwijl de Gemeenschappelijke Raad voor financiële stabiliteit nu in wetgeving is vastgelegd. Er zijn bevredigende maatregelen genomen om de voorzieningen voor verliezen op leningen te verbeteren, met name via de invoering van een herziening van Bankregel 9.
- (19) In het kader van het Europees Semester heeft de Commissie een brede analyse van het economisch beleid van Malta verricht. Zij heeft zowel het nationale hervormingsprogramma als het stabiliteitsprogramma doorgelicht. Daarbij heeft zij niet alleen gekeken naar de relevantie ervan voor een houdbaar budgettair en sociaaleconomisch beleid in Malta, maar is zij ook nagegaan of de EU-regels en -richtsnoeren in acht zijn genomen, gezien de noodzaak de algemene economische governance van de Unie te versterken door middel van een EU-inbreng in toekomstige nationale besluiten. Haar aanbevelingen in het kader van het Europees semester worden in de onderstaande aanbevelingen 1 tot en met 5 weergegeven.
- (20) In het licht van deze beoordeling heeft de Raad het stabiliteitsprogramma onderzocht en zijn advies daarover⁽¹⁾ is met name in de onderstaande aanbeveling 1 weergegeven.
- (21) In het kader van het Europees Semester heeft de Commissie ook een analyse gemaakt van het economische beleid van de eurozone als geheel. Op basis hiervan heeft de Raad specifieke aanbevelingen gericht tot de lidstaten die de euro als munt hebben⁽²⁾. Als land dat de euro als munt heeft, dient Malta er ook op toe te zien dat aan die aanbevelingen volledig en tijdig uitvoering wordt gegeven,

⁽¹⁾ Op grond van artikel 5, lid 2, van Verordening (EG) nr. 1466/97.

⁽²⁾ Zie bladzijde 141 van dit Publicatieblad.

BEVEELT AAN dat Malta in de periode 2014-2015 actie onderneemt om:

1. het buitensporig tekort in 2014 op duurzame wijze te corrigeren; in 2015 de begrotingsstrategie aanzienlijk te versterken om ervoor te zorgen dat de vereiste structurele aanpassing van 0,6% van het bbp wordt gehaald teneinde de middellangetermijndoelstelling te realiseren; daarna te streven naar een structurele aanpassing van ten minste 0,5% van het bbp per jaar, en méér onder economisch gunstige omstandigheden, of, indien zulks noodzakelijk blijkt, om ervoor te zorgen dat de schuldregel wordt nageleefd teneinde de overheidsschuldquote op een permanente neerwaartse koers te houden; de goedkeuring van de Wet Begrotingsverantwoordelijkheid (Fiscal Responsibility Act) af te ronden met het oog op de instelling van een bindend, op regels gebaseerd budgettair meerjarenkader en de oprichting van een onafhankelijke instantie die belast is met de controle van begrotingsregels en het goedkeuren van macro-economische prognoses die aan de budgettaire planning ten grondslag liggen; door te gaan met het verbeteren van de naleving van de belastingwetgeving en de bestrijding van belastingontduiking door ervoor te zorgen dat wordt doorgegaan met de uitrol en evaluatie van de tot dusverre genomen maatregelen, en door aanvullende actie te ondernemen, met name door het gebruik van elektronische betalingsmiddelen te bevorderen;
2. te zorgen voor de houdbaarheid op de lange termijn van de overheidsfinanciën door de lopende pensioenhervorming voort te zetten, met name door de reeds vastgestelde verhoging van de wettelijke pensioenleeftijd te versnellen en door deze vervolgens te koppelen aan veranderingen in de levensverwachting; ervoor te zorgen dat een alomvattende hervorming van het openbare gezondheidszorgstelsel een kosteneffectief en duurzaam gebruik van de beschikbare middelen tot stand brengt, zoals versterking van de primaire zorg;
3. de beleidsinspanningen voort te zetten om de arbeidsmarktrelevantie van onderwijs en opleiding te vergroten door de inspanningen op te voeren om de hervormingen van het leerlingwezen door te voeren; de verwerving van basisvaardigheden verder te verbeteren en de schooluitval terug te dringen, met name door de afronding en uitvoering van de aangekondigde strategie voor geletterdheid; de arbeidsmarktparticipatie van vrouwen verder te verbeteren, met name van vrouwen die weer tot de arbeidsmarkt willen toetreden, door flexibele werkregelingen te bevorderen;
4. de energiemix in de economie te diversifiëren, onder meer door het aandeel energie uit hernieuwbare bronnen te verhogen;
5. inspanningen te blijven leveren om de efficiëntie van openbare-aanbestedingsprocedures te verhogen en de duur daarvan te beperken; alternatieven voor financiering met vreemd vermogen van bedrijven te bevorderen door de toegang tot kapitaalmarkten te vergemakkelijken en door risicokapitaalfondsen te ontwikkelen; en, tot slot, de efficiëntie van het rechtssstelsel te vergroten door te zorgen voor een tijdige en efficiënte uitvoering van de geplande hervorming ervan.

Gedaan te Brussel, 8 juli 2014.

Voor de Raad

De voorzitter

P. C. PADOAN

AANBEVELING VAN DE RAAD**van 8 juli 2014****over het hervormingsprogramma 2014 van Nederland en met een advies van de Raad over het stabiliteitsprogramma van Nederland voor 2014**

(2014/C 247/17)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 121, lid 2, en artikel 148, lid 4,

Gezien Verordening (EG) nr. 1466/97 van de Raad van 7 juli 1997 over versterking van het toezicht op begrotingssituaties en het toezicht op en de coördinatie van het economisch beleid⁽¹⁾, en met name artikel 5, lid 2,

Gezien Verordening (EU) nr. 1176/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 november 2011 betreffende de preventie en correctie van macro-economische onevenwichtigheden⁽²⁾, en met name artikel 6, lid 1,

Gezien de aanbeveling van de Europese Commissie,

Gezien de resoluties van het Europees Parlement,

Gezien de conclusies van de Europese Raad,

Gezien het advies van het Comité voor de werkgelegenheid,

Gezien het advies van het Economisch en Financieel Comité,

Gezien het advies van het Comité voor sociale bescherming,

Gezien het advies van het Comité voor de economische politiek,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Op 26 maart 2010 heeft de Europese Raad zijn goedkeuring gehecht aan het voorstel van de Commissie voor een nieuwe groei- en werkgelegenheidsstrategie; deze Europa 2020-strategie moet voor een betere coördinatie van het economisch beleid zorgen en spitst zich toe op de sleutelgebieden waar Europa's potentieel voor duurzame groei en concurrentievermogen een krachtige impuls nodig heeft.
- (2) Op voorstel van de Commissie heeft de Raad op 13 juli 2010 een aanbeveling inzake de globale richtsnoeren voor het economisch beleid van de lidstaten en de Unie (2010-2014) vastgesteld, en op 21 oktober 2010 heeft de Raad een besluit betreffende de richtsnoeren voor het werkgelegenheidsbeleid van de lidstaten vastgesteld⁽³⁾, die samen de „geïntegreerde richtsnoeren” vormen. De lidstaten werd verzocht in hun nationaal economisch en werkgelegenheidsbeleid met de geïntegreerde richtsnoeren rekening te houden.
- (3) Op 29 juni 2012 hebben de staatshoofden en regeringsleiders van de lidstaten besloten tot een Pact voor groei en banen, dat een samenhangend kader biedt voor actie op het niveau van de lidstaten, de EU en de eurozone, waarbij alle mogelijke hefboomen, instrumenten en beleidsvormen worden ingezet. Zij hebben bepaald welke maatregelen op het niveau van de lidstaten moeten worden genomen, en met name verklaard vastbesloten te zijn om de doelstellingen van de Europa 2020-strategie te verwezenlijken en de landenspecifieke aanbevelingen uit te voeren.
- (4) Op 9 juli 2013 heeft de Raad een aanbeveling⁽⁴⁾ over het nationale hervormingsprogramma voor 2013 van Nederland vastgesteld en een advies over het geactualiseerde stabiliteitsprogramma van Nederland voor de periode 2012-2017 uitgebracht. In overeenstemming met Verordening (EU) nr. 473/2013 van het Europees Parlement en de Raad⁽⁵⁾ heeft de Commissie op 15 november 2013 haar advies over het ontwerp-begrotingsplan van Nederland voor 2014 gepresenteerd.

⁽¹⁾ PB L 209 van 2.8.1997, blz. 1.

⁽²⁾ PB L 306 van 23.11.2011, blz. 25.

⁽³⁾ Voor 2014 gehandhaafd bij Besluit 2014/322/EU van de Raad van 6 mei 2014 betreffende de richtsnoeren voor het werkgelegenheidsbeleid van de lidstaten voor 2014 (PB L 165 van 4.6.2014, blz. 49).

⁽⁴⁾ PB C 217 van 30.7.2013, blz. 89.

⁽⁵⁾ Verordening (EU) nr. 473/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 21 mei 2013 betreffende gemeenschappelijke voorschriften voor het monitoren en beoordelen van ontwerp-begrotingsplannen en voor het garanderen van correctie van buitensporige tekorten van de lidstaten van de eurozone (PB L 140 van 27.5.2013, blz. 11).

- (5) Op 13 november 2013 heeft de Commissie haar goedkeuring gehecht aan de jaarlijkse groeianalyse en daarmee de aanzet gegeven tot het Europees semester 2014 voor coördinatie van het economisch beleid. Tevens heeft de Commissie op 13 november 2013 op grond van Verordening (EU) nr. 1176/2011 het waarschuwingsmechanismeverslag aangenomen, waarin Nederland werd genoemd als een van de lidstaten die aan een diepgaande evaluatie zouden worden onderworpen.
- (6) Op 20 december 2013 heeft de Europese Raad de prioriteiten inzake financiële stabiliteit, begrotingsconsolidatie en groeibevorderende maatregelen goedgekeurd. Hij benadrukte dat moet worden gestreefd naar een gedifferentieerde, groeivriendelijke begrotingsconsolidatie, normalisering van de kredietverschaffing aan de economie, bevordering van groei en concurrentievermogen, aanpakken van de werkloosheid en van de sociale gevolgen van de crisis, en modernisering van de overheidsdiensten.
- (7) Op 5 maart 2014 heeft de Commissie de resultaten gepubliceerd van haar diepgaande evaluatie voor Nederland, die zij op grond van artikel 5 van Verordening (EU) nr. 1176/2011 heeft uitgevoerd. Op basis van haar analyse concludeert de Commissie dat Nederland nog steeds wordt geconfronteerd met macro-economische onevenwichtigheden die in het oog moeten worden gehouden en een beleidsoptreden vereisen. Met name bepaalde macro-economische ontwikkelingen ten aanzien van de schuld van de particuliere sector en de voortgaande afbouw ervan, in combinatie met nog bestaande inefficiënties op de woningmarkt vragen om aandacht. Hoewel aan het grote overschot op de lopende rekening geen risico's verbonden zijn die vergelijkbaar zijn met de risico's die met grote tekorten samenhangen, en het grote overschot deels verband houdt met de noodzaak van schuldafbouw, zal de Commissie de ontwikkelingen van de lopende rekening in Nederland in de context van het Europees semester volgen.
- (8) Op 29 april 2014 heeft Nederland zijn nationale hervormingsprogramma 2014 ingediend, en op 30 april 2014 zijn stabiliteitsprogramma 2014. Om met de onderlinge verbanden rekening te houden, zijn beide programma's tegelijkertijd geëvalueerd.
- (9) De in het stabiliteitsprogramma 2014 geschetste begrotingsstrategie heeft tot doel ervoor te zorgen dat de correctie van het buitensporige tekort in 2013 van duurzame aard is, en in 2015 uit te komen op een begrotingspositie die dicht bij de middellangetermijndoelstelling ligt. De middellangetermijndoelstelling is een structureel tekort van ten hoogste 0,5% van het bbp, hetgeen aansluit bij de in het stabiliteits- en groeipact gestelde eisen. Ondanks de tenuitvoerlegging van forse aanvullende begrotingsmaatregelen blijft het (herberekende) structurele saldo volgens de plannen in 2014 constant in vergelijking met 2013, hetgeen duidt op een significante afwijking van de vereiste aanpassing met ten minste 0,5% van het bbp. Voor 2015 is een verbetering van het (herberekende) structurele saldo met 0,3 procentpunten van het bbp gepland. De uitgaven zouden groeien in een tempo dat strookt met de uitgavenbenchmark voor zowel 2014 als 2015. Uit de algehele beoordeling van de begrotingsstrategie van Nederland volgt dat het aanpassingstraject richting de middellangetermijndoelstelling deels met de eisen van het stabiliteits- en groeipact in overeenstemming is. Volgens het stabiliteitsprogramma stabiliseert de bruto overheidsschuld zich in 2015 en zet daarna een daling in. Het aan de begrotingsprognoses van het stabiliteitsprogramma ten grondslag liggende macro-economische scenario is aannemelijk en is opgesteld door het onafhankelijke Centraal Planbureau. De risico's voor de budgettaire streefcijfers blijken aanzienlijk, maar houden elkaar over het geheel genomen in evenwicht. Volgens de voorjaarsprognoses 2014 van de diensten van de Commissie zal het structurele saldo zich in 2014 stabiliseren en in 2015 met 0,5% van het bbp verbeteren. Op basis van de prognoses van de Commissie zou Nederland in 2014 wel, maar in 2015 niet aan de uitgavenbenchmark voldoen. Om het groeipotentieel van Nederland te versterken, is het van het grootste belang dat bij de vereiste consolidatie groeibevorderende uitgaven op gebieden als innovatie en onderzoek, inclusief fundamenteel onderzoek, en onderwijs en opleiding buiten schot blijven. Op basis van zijn beoordeling van het stabiliteitsprogramma en de prognoses van de Commissie overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1466/97 is de Raad van oordeel dat Nederland zijn overheidstekort in 2013 duurzaam onder de 3% van het bbp heeft gebracht, maar het risico loopt om vanaf 2014 significant van de eisen van het preventieve deel af te wijken.
- (10) Een belangrijk probleem is de huizenmarkt, waar in de afgelopen tientallen jaren steeds meer starheden en verstorende prikkels zijn ontstaan die hun stempel hebben gedrukt op de woningfinancierings- en sectorale besparingspatronen. De neiging van huishoudens om steeds meer brutohypotheekschulden aan te gaan voor een eigen woning, hangt voor een groot deel samen met langdurige fiscale prikkels, in het bijzonder de volledige fiscale aftrekbaarheid van de hypotheekrente. Sinds april 2012 is een reeks maatregelen ten uitvoer gelegd waarmee deze prikkels deels worden weggenomen. Bij een aantal daarvan gaat het om aanpassingen in de fiscale behandeling van de woningfinanciering. Een geleidelijke beperking van de hypotheekrenteaftrek en versterking van de prikkel om af te lossen, is gerechtvaardigd, maar deze maatregel wordt te traag ingevoerd om het aflosgedrag in de komende jaren significant te beïnvloeden.

De loan-to-value-ratio van 100 %, die in 2018 zou moeten worden bereikt, is nog altijd hoog. De huurmarkt wordt afgeremd door de regulering en de aanwezigheid van een zeer grote socialewoningsector die ook met lange wachtlijsten te kampen heeft. De recente invoering van een meer op het inkomen gebaseerde huurdifferentiatie in de socialewoningsector is een stap in de goede richting, maar het effect ervan is beperkt. Sociale woningcorporaties mogen nog steeds woningen bouwen met een maandelijks huur die boven de socialehuurgrens ligt. Hoewel in de aanbevelingen van 2013 is gevraagd om een herijking op de ondersteuning van de meest hulpbehoevende huishoudens, is deze heroriëntatie thans nog gaande. Hoewel de voorgestelde maatregelen stappen in de goede richting zijn, verlopen de hervormingen om de onderliggende problemen aan te pakken derhalve over het geheel genomen in een traag tempo en moet er bijgevolg meer vaart achter worden gezet, terwijl er tegelijk voor moet worden gezorgd dat sociale woningen, ook op populaire locaties, beschikbaar blijven voor kansarme burgers die geen huisvesting tegen marktvoorwaarden kunnen vinden.

- (11) De houdbaarheid van het pensioenstelsel op lange termijn is verbeterd door de geleidelijke verhoging van de wettelijke pensioenleeftijd van 65 jaar in 2012 naar 67 jaar in 2023. Nederland heeft ingrijpende hervormingen in de publiek en privaat gefinancierde pijlers van het pensioenstelsel en in de langdurige zorg in gang gezet. Deze worden aangevuld met hervormingen om oudere werknemers te stimuleren langer te blijven werken, en de arbeidsmarktmobiliteit te verhogen. Bij de hervormingen van de langdurige zorg zijn taken naar de gemeenten verschoven, waarbij het de bedoeling is om de totale uitgaven terug te dringen, en nadruk is gelegd op efficiëntiewinsten. Deze substantiële hervormingen moeten nog deels worden goedgekeurd. Een passende intra- en intergenerationele verdeling van de kosten en risico's is een van de resterende knelpunten, en de kwaliteit en toegankelijkheid van de langdurige zorg moet worden gemonitord. De uitvoering van de hervormingsplannen voor de langdurige zorg zou ertoe bijdragen dat de snelle stijging van de kosten van de vergrijzing worden beteugeld zodat de overheidsfinanciën beter houdbaar worden. In dit verband moet ervoor worden gezorgd dat de kwaliteit en toegankelijkheid van de langdurige zorg op een adequaat peil blijft.
- (12) De door het kabinet voorgestelde arbeidsmarkthervormingen zijn gericht op een verhoging van de arbeidsmarktparticipatie en -mobiliteit. De Participatiewet is bedoeld om de arbeidsmarktparticipatie te bevorderen. De hervormingen zijn echter nog niet wettelijk vastgelegd. Voorts zijn er verdere maatregelen nodig ter beperking van negatieve fiscale arbeidsprikkels en ter verbetering van de inzetbaarheid van mensen aan de rand van de arbeidsmarkt, zoals vrouwen, mensen met een migrantenachtergrond, mensen met een beperking en ouderen. Nederland heeft hervormingen aangekondigd in het stelsel van werkloosheidsuitkeringen en in zijn relatief strenge wetgeving ter bescherming van werknemers, waaronder een fiscale prikkel om de participatie te verhogen. Hoewel deze maatregelen de goede kant op gaan, kunnen zij niet volledig worden beoordeeld zolang zij niet daadwerkelijk zijn vastgesteld. De toekomstige tekorten aan arbeidskrachten kunnen nog verder worden bestreden door het sneller wegnemen van de resterende prikkels die tweede verdieners ontmoedigen om meer uren te gaan werken. Tot slot kunnen, door de bestaande flexibiliteit in het institutionele kader te benutten voor sterker gedifferentieerde loonsverhogingen, de inkomens van huishoudens en daarmee de binnenlandse vraag worden ondersteund zonder dat dit ten koste gaat van het concurrentievermogen.
- (13) In de context van het Europees semester heeft de Commissie een brede analyse van het economische beleid van Nederland verricht. Zij heeft zowel het nationale hervormingsprogramma als het stabiliteitsprogramma doorgelicht. Daarbij heeft zij niet alleen gekeken naar de relevantie ervan voor een houdbaar budgettair en sociaaleconomisch beleid in Nederland, maar is zij ook nagegaan of de EU-regels en -richtsnoeren in acht zijn genomen, gezien de noodzaak de algemene economische governance van de Unie te versterken door middel van een EU-inbreng in toekomstige nationale besluiten. Haar aanbevelingen in het kader van het Europees semester worden in de onderstaande aanbevelingen 1 tot en met 4 weergegeven.
- (14) In het licht van deze beoordeling heeft de Raad het stabiliteitsprogramma onderzocht en zijn advies daarover⁽¹⁾ is met name in de onderstaande aanbeveling 1 weergegeven.
- (15) In het licht van de diepgaande evaluatie van de Commissie en deze beoordeling heeft de Raad het nationale hervormingsprogramma en het stabiliteitsprogramma onderzocht. Zijn aanbevelingen op grond van artikel 6 van Verordening (EU) nr. 1176/2011 zijn in de onderstaande aanbevelingen 2 en 4 weergegeven.
- (16) In de context van het Europees semester heeft de Commissie tevens een analyse van het economisch beleid van de eurozone als geheel verricht. Op basis hiervan heeft de Raad specifieke aanbevelingen gericht tot de lidstaten die de euro als munt hebben⁽²⁾. Als land dat de euro als munt heeft, dient Nederland er ook op toe te zien dat aan die aanbevelingen volledig en tijdig uitvoering wordt gegeven,

⁽¹⁾ Op grond van artikel 5, lid 2, van Verordening (EG) nr. 1466/97.

⁽²⁾ Zie bladzijde 141 van dit Publicatieblad.

BEVEELT AAN dat Nederland in de periode 2014-2015 actie onderneemt om:

1. Na de correctie van het buitensporige tekort de begrotingsmaatregelen voor 2014 te versterken in het licht van de opdoemende kloof van 0,5% van het bbp op basis van de voorjaarsprognoses 2014 van de diensten van de Commissie, hetgeen duidt op het risico van een significante afwijking van de vereisten van het stabiliteits- en groeipact. In 2015 de begrotingsstrategie aanzienlijk te versterken om te waarborgen dat de middellangetermijndoelstelling wordt gehaald en vervolgens wordt vastgehouden, en te waarborgen dat de schuldregel wordt nageleefd om de overheidsschuldquote gestaag te doen dalen. De uitgaven op gebieden die rechtstreeks van belang zijn voor de groei, zoals onderwijs, innovatie en onderzoek, te beschermen.
2. Wanneer het economisch klimaat het toelaat, de inspanningen gericht op de hervorming van de woningmarkt op te voeren door de beperking van de fiscale aftrekbaarheid van de hypotheekrente te bespoedigen, door een marktgerichter prijsmechanisme op de huurwoningenmarkt te realiseren, en door de huren in de socialewoningsector in verdere mate te koppelen aan de inkomens van huishoudens. De effecten van de hervormingen in de socialewoningsector te monitoren op het gebied van de toegankelijkheid en betaalbaarheid voor huishoudens met een laag inkomen. De inspanningen om het socialehuisvestingsbeleid te herprioriteren op de ondersteuning van de meest hulpbehoevende huishoudens, voort te zetten.
3. De hervormingen van de tweede pijler van het pensioenstelsel in te voeren en daarbij te zorgen voor een passende intra- en intergenerationele verdeling van de kosten en risico's. De geleidelijke verhoging van de wettelijke pensioenleeftijd te ondersteunen met maatregelen om de inzetbaarheid van oudere werknemers te verbeteren. De voorgenomen hervorming op het gebied van de langdurige zorg uit te voeren met het oog op de houdbaarheid van het stelsel, terwijl een eerlijke toegang en de kwaliteit van de diensten worden gewaarborgd, en de effecten ervan te monitoren.
4. Verdere maatregelen te nemen om de arbeidsmarktparticipatie te verhogen, met name van mensen aan de onderkant van de arbeidsmarkt, en om negatieve fiscale arbeidsprikkels te beperken. Om de hervormingen in de wetgeving ter bescherming van werknemers en in het stelsel van werkloosheidsuitkeringen door te voeren en starheden op de arbeidsmarkt verder aan te pakken. In overleg met de sociale partners en conform de nationale praktijk de ruimte te benutten ten behoeve van sterker gedifferentieerde loonsverhogingen door volledig gebruik te maken van het bestaande institutionele kader.

Gedaan te Brussel, 8 juli 2014.

Voor de Raad

De voorzitter

P. C. PADOAN

AANBEVELING VAN DE RAAD**van 8 juli 2014****over het nationale hervormingsprogramma 2014 van Oostenrijk en met een advies van de Raad over het stabiliteitsprogramma van Oostenrijk voor de periode 2014**

(2014/C 247/18)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 121, lid 2, en artikel 148, lid 4,

Gezien Verordening (EG) nr. 1466/97 van de Raad van 7 juli 1997 over versterking van het toezicht op begrotingssituaties en het toezicht op en de coördinatie van het economisch beleid⁽¹⁾, en met name artikel 5, lid 2,

Gezien de aanbeveling van de Europese Commissie,

Gezien de resoluties van het Europees Parlement,

Gezien de conclusies van de Europese Raad,

Gezien het advies van het Comité voor de werkgelegenheid,

Gezien het advies van het Economisch en Financieel Comité,

Gezien het advies van het Comité voor sociale bescherming,

Gezien het advies van het Comité voor de economische politiek,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Op 26 maart 2010 heeft de Europese Raad zijn goedkeuring gehecht aan het voorstel van de Commissie voor een nieuwe groei- en werkgelegenheidsstrategie; deze Europa 2020-strategie moet voor betere coördinatie van het economisch beleid zorgen en zich toespitsen op de sleutelgebieden waarop Europa's potentieel voor duurzame groei en concurrentievermogen een krachtige impuls nodig heeft.
- (2) Op voorstel van de Commissie heeft de Raad op 13 juli 2010 een aanbeveling inzake de globale richtsnoeren voor het economisch beleid van de lidstaten en de Unie (2010-2014) en op 21 oktober 2010 een besluit betreffende de richtsnoeren voor het werkgelegenheidsbeleid van de lidstaten vastgesteld⁽²⁾, die samen de „geïntegreerde richtsnoeren” vormen. De lidstaten werd verzocht in hun nationaal economisch en werkgelegenheidsbeleid met de geïntegreerde richtsnoeren rekening te houden.
- (3) Op 29 juni 2012 hebben de staatshoofden en regeringsleiders besloten tot een Pact voor groei en banen, dat een samenhangend kader biedt voor actie op het niveau van de lidstaten, de EU en de eurozone, waarbij alle mogelijke hefboomen, instrumenten en beleidsvormen worden ingezet. Zij hebben bepaald welke maatregelen op het niveau van de lidstaten moeten worden genomen, en met name verklaard vastbesloten te zijn om de doelstellingen van de Europa 2020-strategie te verwezenlijken en de landenspecifieke aanbevelingen uit te voeren.
- (4) Op 9 juli 2013 heeft de Raad een aanbeveling⁽³⁾ over het nationale hervormingsprogramma voor 2013 van Oostenrijk vastgesteld en een advies over het geactualiseerde stabiliteitsprogramma van Oostenrijk voor de periode 2012-2017 uitgebracht. In overeenstemming met Verordening (EU) nr. 473/2013 van het Europees Parlement en de Raad⁽⁴⁾ heeft de Commissie op 15 november 2013 haar advies over het ontwerp-begrotingsplan van Oostenrijk voor 2014 gepresenteerd.

⁽¹⁾ PB L 209 van 2.8.1997, blz. 1.

⁽²⁾ Gehandhaafd voor 2014 bij Besluit 2014/322/EU van de Raad van 6 mei 2014 betreffende de richtsnoeren voor het werkgelegenheidsbeleid van de lidstaten voor 2014 (PB L 165 van 4.6.2014, blz. 49).

⁽³⁾ PB C 217 van 30.7.2013, blz. 1.

⁽⁴⁾ Verordening (EU) nr. 473/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 21 mei 2013 betreffende gemeenschappelijke voorschriften voor het monitoren en beoordelen van ontwerp-begrotingsplannen en voor het garanderen van de correctie van buitensporige tekorten van de lidstaten van de eurozone (PB L 140 van 27.5.2013, blz. 11).

- (5) Op 13 november 2013 heeft de Commissie haar goedkeuring gehecht aan de jaarlijkse groeianalyse en daarmee de aanzet gegeven tot het Europees semester 2014 voor coördinatie van het economisch beleid. Eveneens op 13 november 2013 heeft de Commissie op grond van Verordening (EU) nr. 1176/2011 van het Europees Parlement en de Raad⁽¹⁾ aangenomen. Daarin werd Oostenrijk niet genoemd als een van de lidstaten die aan een diepgaande evaluatie zouden worden onderworpen.
- (6) Op 20 december 2013 heeft de Europese Raad de prioriteiten inzake financiële stabiliteit, begrotingsconsolidatie en groeibevorderende maatregelen goedgekeurd. Hij benadrukte dat moet worden gestreefd naar een gedifferentieerde, groeivriendelijke begrotingsconsolidatie, normalisering van de kredietverschaffing aan de economie, bevordering van groei en concurrentievermogen, aanpakken van de werkloosheid en van de sociale gevolgen van de crisis, en modernisering van de overheidsdiensten.
- (7) Op 8 april 2014 heeft Oostenrijk zijn nationale hervormingsprogramma 2014 en op 29 april 2014 zijn stabiliteitsprogramma 2014 ingediend. Om met de onderlinge verbanden rekening te houden zijn beide programma's tegelijkertijd geëvalueerd.
- (8) De doelstelling van de begrotingsstrategie die in het stabiliteitsprogramma van 2014 is opgenomen, is uiterlijk in 2016 de middellangetermijndoelstelling van een structureel tekort van niet meer dan 0,45 % van het bbp te behalen, wat een weerspiegeling is van de vereisten van het stabiliteits- en groeipact. Het overheidstekort werd in 2013 op duurzame wijze tot onder de 3 % van het bbp teruggedrongen. Volgens de plannen zou het (herberekende) structurele saldo in 2014 constant blijven en met 0,3 procentpunt van het bbp verbeteren in 2015, waarmee het in beide jaren ver achterblijft bij de vereiste aanpassing. Ook de uitgavengroei zal zowel in 2014 als in 2015 aanzienlijk afwijken van de uitgavenbenchmark. Op 12 mei 2014 heeft Oostenrijk een reeks aanvullende inkomsten- en uitgavenmaatregelen aangekondigd. Als deze maatregelen onverkort en tijdig ten uitvoer worden gelegd, houdt de begrotingsstrategie van Oostenrijk niet langer in dat in 2014 naar verwachting significant van het aanpassingstraject in de richting van de middellangetermijndoelstelling wordt afgeweken. Tegelijk houdt het geplande aanpassingstraject in de richting van de middellangetermijndoelstelling nog steeds risico's in wat betreft de naleving van de eisen van het stabiliteits- en groeipact. Volgens het stabiliteitsprogramma zal de bruto overheidsschuld aanzienlijk stijgen van bijna 74,5 % van het bbp in 2013 tot 79 % van het bbp in 2014, wegens het effect van het opzetten van een liquidatie-entiteit voor de activa van Hypo Alpe Adria, terwijl de schuld vanaf 2015 zal beginnen te dalen.

Het aan de begrotingsprognoses van het stabiliteitsprogramma ten grondslag liggende macro-economische scenario is aannemelijk en werd opgesteld door een onafhankelijke instantie, het Oostenrijkse Instituut voor economisch onderzoek (WIFO). Volgens de voorjaarsprognoses 2014 van de Commissiediensten blijft het tekort in 2014 en 2015 onder de 3%. Volgens die prognoses zal het structurele saldo in 2014 achteruitgaan en in 2015 met slechts 0,1% van het bbp verbeteren. In het licht van zijn overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1466/97 verrichte beoordeling van het stabiliteitsprogramma, van de prognoses van de Commissie en van de op 12 mei aangekondigde extra maatregelen is de Raad van oordeel dat Oostenrijk zijn buitensporig tekort op houdbare wijze heeft gecorrigeerd, maar het risico blijft lopen om in 2014 en 2015 significant af te wijken van het aanpassingstraject richting middellangetermijndoelstelling.

- (9) Overeenkomstig het Verdrag inzake stabiliteit, coördinatie en bestuur heeft Oostenrijk zijn begrotingskader in 2012 versterkt door een hervorming van het Oostenrijkse internestabiliteitspact. In reactie op de vereisten van het begrotingspact werd het mandaat van de Oostenrijkse begrotingsraad met ingang van november 2013 verruimd. Zoals in het regeerakkoord is erkend, blijft een grondige hervorming van de betrekkingen tussen de verschillende overheden met het oog op een betere stroomlijning van hun respectieve bevoegdheden evenwel noodzakelijk.
- (10) De uitgaven aan pensioenen en gezondheidszorg en, in mindere mate, aan langdurige zorg vormen op de middellange en lange termijn een gevaar voor de houdbaarheid van de overheidsfinanciën. In 2014 zijn enkele maatregelen in werking getreden ter beperking van de toegang tot vervroegd pensioenregelingen en ter vergroting van de stimulansen om langer door te werken. Toch ligt de daadwerkelijke pensioenleeftijd van 58,4 jaar in 2012 ruim onder het EU-gemiddelde. Hij blijft aanzienlijk lager dan de wettelijke pensioenleeftijd (5,6 jaar voor mannen en 2,6 jaar voor vrouwen in 2012). Het nationale hervormingsprogramma bevat betrekkelijk ambitieuze kortetermijndoelen om de effectieve pensioenleeftijd tussen 2012 en 2018 met 1,6 jaar te verhogen. De verwezenlijking daarvan zal nauwlettend moeten worden gemonitord. De recente hervormingen van het pensioenstelsel zullen de houdbaarheidsrisico's in zekere mate verminderen indien ze gepaard gaan met verbeteringen van de arbeidsmarktomstandigheden

⁽¹⁾ Verordening (EU) nr. 1176/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 november 2011 betreffende de preventie en correctie van macro-economische onevenwichtigheden (PB L 306 van 23.11.2011, blz. 25).

die oudere werknemers in staat stellen langer te blijven werken. Er zijn evenwel geen plannen om maatregelen met een meer structureel en langetermijneffect in te voeren, zoals het versnellen van de harmonisatie van de wettelijke pensioenleeftijd voor mannen en vrouwen en het koppelen van de pensioenleeftijd aan de levensverwachting, hetgeen extra zou bijdragen aan langere loopbanen en de betaalbaarheid van het pensioenstelsel.

- (11) De complexe governancestructuur en de relatief sterke nadruk op de grote en kostbare ziekenhuissector belemmeren een efficiënte toewijzing van middelen in de Oostenrijkse gezondheidszorg. Er zijn maatregelen genomen om de gezondheidszorg te hervormen en de kosteneffectiviteit van de overheidsuitgaven te verhogen. Deze zijn mogelijk echter niet toereikend om structurele tekortkomingen in de sector aan te pakken en er moeten nog ambitieuzer streefcijfers worden vastgesteld voor de omslag van intramurale naar extramurale zorg en voor de versterking van de preventieve gezondheidszorg, waarvoor de overheidsuitgaven onder het EU-gemiddelde liggen. De aangekondigde maatregelen ter versterking van de eerstelijnszorg en ter ontwikkeling van programma's voor geïntegreerde zorg voor chronische ziekten worden verwelkomd. Het fonds voor langdurige zorg, dat met 650 miljoen EUR extra is verlengd tot 2016 en volgens de plannen met nog eens 700 miljoen EUR zal worden verlengd tot 2018, biedt een tussenoplossing voor de financiering van de gezondheidszorg. De betaalbaarheid van de langdurige zorg zal ook daarna een aandachtspunt blijven.
- (12) Het Oostenrijkse belastingstelsel blijft gekenmerkt door een hoge belasting- en premiedruk op arbeid, met name voor mensen met een laag inkomen. De belastingen op arbeid vertegenwoordigden in 2012 24,7 % van het bbp en behoren daarmee tot de hoogste in de Unie. De belastingwag bedraagt bijna 50 % van de arbeidskosten. Hoge sociale bijdragen en een hoog belastingtarief in de eerste schijf verlagen voor personen met een laag inkomenspotentieel en tweede verdieners wellicht de prikkels om te werken.

Het onlangs aangenomen belastingpakket omvat beperkte maatregelen om de belastingdruk op arbeid te verlagen maar benut niet het potentieel voor een verschuiving naar minder groeiremmende belastingen, zoals periodieke belastingen op onroerend goed, waar de ramingen van de belastbare waarden achterhaald zijn.

- (13) Met het laagste werkloosheidspercentages in de Unie (4,9 % in 2013) blijft de Oostenrijkse arbeidsmarkt het goed doen. De toekomstige uitdagingen ten gevolge van de vergrijzing en de mogelijk krimpende beroepsbevolking nopen evenwel tot een beter gebruik van het onderbenutte arbeidsmarktpotentieel van ouderen, vrouwen en migranten. De arbeidsparticipatie van ouderen blijft onder het EU-gemiddelde (44,9 % tegen 50,3 %), hoewel dit percentage sinds 2000 substantieel is gestegen, met bijna 15 procentpunten tot 44,9 % in 2013. In 2014 worden maatregelen om vervroegde uittreding tegen te gaan van kracht en er worden verdere maatregelen voorbereid om mensen aan te moedigen langer aan het werk te blijven. Toch ondervinden oudere werknemers nog steeds problemen om voor het eerst of opnieuw aan het werk te gaan. Migranten blijven op hindernissen stuiten op weg naar volledige integratie in de arbeidsmarkt en kennen nog steeds een aanzienlijk hogere werkloosheid, deels vanwege blijvende belemmeringen voor de erkenning van hun kwalificaties, terwijl zij een steeds groter deel van de beroepsbevolking uitmaken. De arbeidsparticipatie van vrouwen is met 70,8 % in 2013 weliswaar relatief hoog, maar uitgedrukt in voltijdequivalenten (55,6 % in 2012) ziet de situatie er veel minder gunstig uit. Oostenrijk heeft een van de hoogste percentages deeltijds werkende vrouwen en een hoge concentratie vrouwen in laagbetaalde banen. De loon- en pensioenkloof tussen mannen en vrouwen behoort daardoor tot de grootste in de EU. Er is een aantal maatregelen genomen om diensten voor kinderopvang en langdurige zorg te verbeteren, maar de beschikbaarheid ervan blijft beperkt.
- (14) Oostenrijk heeft de onderwijsresultaten verbeterd in alle categorieën zoals gemeten door het in 2012 gehouden OESO-onderzoek naar de vaardigheden van leerlingen, maar de leesvaardigheid blijft onder het EU-gemiddelde en de sociaaleconomische achtergrond blijft een factor van betekenis in de onderwijsprestaties. Het streefcijfer voor het tegengaan van schooluitval is over het algemeen gehaald, maar voor leerlingen die in het buitenland geboren zijn, en die in aantal toenemen, was het percentage drie keer zo hoog dan voor in Oostenrijk geboren leerlingen (18,5 % tegen 5,7 % in 2012).

Er wordt onvoldoende de nadruk gelegd op de preventie van schooluitval en er moet nog steeds een landelijke strategische aanpak voor hoogwaardige vroegschoolse educatie worden ontwikkeld. Bepaalde hervormingen van verscheidene aspecten van het schoolsysteem, met name de invoering van het nieuwe programma voor het lager middelbaar onderwijs (Neue Mittelschule) zijn gaande of zijn onlangs goedgekeurd. Het potentieel van de Neue Mittelschule om de negatieve gevolgen van de vroege toewijzing van leerlingen aan verschillende onderwijssoorten na vier jaar basisonderwijs (vroege selectie) voor kansarmen te verzachten en de onderwijsresultaten te monitoren moet van nabij worden gevolgd. In het hoger onderwijs zorgt het toenemend aantal ingeschreven studenten voor financiële en organisatorische druk, terwijl het percentage studenten dat het programma afmaakt onder het EU-gemiddelde blijft. Het verbeteren van de onderwijsresultaten blijft van groot belang om de overgang van onderwijs naar werk te versoepelen.

- (15) Er bestaan nog steeds aanzienlijke regelgevende belemmeringen die ondernemingen en individuele beroepsbeoefenaars hinderen bij het aanbieden van hun diensten in Oostenrijk. Wetgeving ter regulering van bepaalde beroepen beperkt het aantal vennootschapsvormen en legt deelnemingsdrempels op, terwijl toegang tot individuele beroepen onderworpen is aan bepaalde beroepskwalificatie-eisen en de oprichting van interdisciplinaire dienstverlenende ondernemingen moeilijk blijft. De combinatie van deze vereisten werpt hinderpalen op voor het betreden van de markt en voor het verrichten van professionele diensten, waardoor de concurrentie wordt beperkt. Wat eisen inzake beroepskwalificatie betreft, neemt Oostenrijk momenteel deel aan een EU-brede wederzijdse evaluatieoefening en heeft het zijn databank van gereguleerde beroepen bijgewerkt als een eerste stap ter beoordeling van de rechtvaardiging en proportionaliteit van de beroepskwalificatie-eisen.
- (16) De bekendmakingsvoorschriften in de EU-wetgeving inzake overheidsopdrachten zijn erop gericht concurrentie en gelijke behandeling te waarborgen door betere informatie over contractmogelijkheden te bieden, wat een belangrijke voorwaarde voor markttoegang is. Meer concurrentie tussen bidders resulteert gewoonlijk in gunstiger voorstellen voor de aanbestedende diensten, met inbegrip van aanzienlijk lagere prijzen. De waarde van de oproepen tot het indienen van voorstellen die door Oostenrijkse autoriteiten en instanties in het kader van de EU-wetgeving inzake overheidsopdrachten zijn bekendgemaakt, lag in 2012 met 1,5 % van het bbp en 6,6 % van de totale overheidsuitgaven voor werken, goederen en diensten ruim onder de EU-gemiddelden van respectievelijk 3,4 % en 17,7 %. Deze situatie brengt aanzienlijke kosten mee voor de Oostenrijkse belastingbetaler en voor bedrijven in termen van gemiste zakelijke kansen.
- (17) De Oostenrijkse federale mededingingsautoriteit zag haar begrotingsmiddelen toenemen maar blijft aanzienlijk onderbemand in vergelijking met de autoriteiten van andere lidstaten van vergelijkbare of geringere omvang. De Oostenrijkse markt voor goederen- en personenvervoer zou gebaat zijn bij verdere inspanningen om de concurrentie te bevorderen, zoals de Raad in 2013 heeft aanbevolen.
- (18) Hoewel de totale kapitalisatie van de banksector in 2013 verder is verbeterd, lijken extra inspanningen ter versterking van de kapitaalbuffers geboden gezien het risicoprofiel van de banken. De Raad beval Oostenrijk in 2013 aan de herstructurering van zijn genationaliseerde en gedeeltelijk genationaliseerde banken te bespoedigen. Het wettelijke kader voor de liquidatie van Hypo Alpe Adria wordt momenteel voorgelegd ter aanneming door het parlement. De organisatorische voorbereiding voor het oprichten van de respectieve vermogensbeheerder is aan de gang. De vermogensbeheerder wordt naar verwachting operationeel in het najaar. Oostenrijkse Volksbanken AG en de restbank van Kommunalkredit, KA Finanz, zetten respectievelijk hun herstructurering of liquidatie voort overeenkomstig de EU-staatssteunbesluiten. Transparante en afdoende stappen om de herstructurering van genationaliseerde banken te voltooien zijn essentieel om de financiële stabiliteit zeker te stellen en de negatieve gevolgen voor de overheidsfinanciën tot een minimum te beperken.
- (19) In de context van het Europees semester heeft de Commissie een brede analyse van het economische beleid van Oostenrijk verricht. Zij heeft zowel het stabiliteitsprogramma als het nationale hervormingsprogramma beoordeeld. Daarbij heeft zij niet alleen gekeken naar de relevantie ervan voor een houdbaar budgettair en sociaaleconomisch beleid in Oostenrijk, maar is zij ook nagegaan of de EU-regels en -richtsnoeren in acht zijn genomen, gezien de noodzaak de algemene economische governance van de Unie te versterken door middel van een EU-inbreng in toekomstige nationale besluiten. Haar aanbevelingen in het kader van het Europees semester worden in de onderstaande aanbevelingen 1 tot en met 5 weergegeven.
- (20) In het licht van deze beoordeling heeft de Raad het stabiliteitsprogramma onderzocht en zijn advies daarover⁽¹⁾ is met name in de onderstaande aanbeveling 1 weergegeven.

⁽¹⁾ Krachtens artikel 5, lid 2, van Verordening (EG) nr. 1466/97.

- (21) In de context van het Europees semester heeft de Commissie tevens een analyse van het economische beleid van de eurozone als geheel verricht. Op basis hiervan heeft de Raad specifieke aanbevelingen gericht tot de lidstaten die de euro als munt hebben⁽¹⁾. Als land dat de euro als munt heeft, dient ook Oostenrijk erop toe te zien dat aan deze aanbevelingen volledig en tijdig uitvoering wordt gegeven,

BEVEELT AAN dat Oostenrijk in de periode 2014-2015 actie zou moeten ondernemen om:

1. Na de correctie van het buitensporige tekort de begrotingsmaatregelen voor 2014 te versterken in het licht van het verschil van 0,5 % van het bbp dat daar naar voren komt uit de voorjaarsprognoses 2014 van de Commissiediensten, mede rekening houdend met de door Oostenrijk aangekondigde aanvullende consolidatiemaatregelen, en op een risico van significante afwijking van de vereisten van het preventieve deel van het stabiliteits- en groeipact wijst. In 2015 de begrotingsstrategie aanzienlijk te versterken om ervoor te zorgen dat de middellantermijndoelstelling wordt gehaald en vervolgens wordt vastgehouden, en ervoor te zorgen dat de schuldregel wordt nageleefd om de nominale overheidsschuldquote op een aanhoudend neerwaarts pad te houden. De budgettaire betrekkingen tussen verschillende bestuurslagen verder te stroomlijnen, bijvoorbeeld door het organisatorische raamwerk te vereenvoudigen en de bevoegdheden voor het innen van inkomsten en die voor het verrichten van uitgaven op elkaar af te stemmen.
2. De betaalbaarheid van het pensioenstelsel op lange termijn te verbeteren, met name door stappen te ondernemen om de harmonisatie van de wettelijke pensioenleeftijd tussen mannen en vrouwen te vervroegen en door de pensioenleeftijd aan de levensverwachting te koppelen. De uitvoering van recente hervormingen ter beperking van de toegang tot vervroegd pensioen te monitoren. De kosteneffectiviteit en houdbaarheid van de gezondheidszorg en de langdurige zorg verder te verbeteren.
3. De hoge belastingdruk op arbeid voor personen met een laag inkomen te verlichten door de belastingen te verschuiven naar andere bronnen van belasting die minder nadelig zijn voor de groei, zoals periodieke belastingen op onroerend goed, onder meer door de belastinggrondslag te actualiseren. De maatregelen ter verbetering van de arbeidsmarktvooruitzichten van personen met een migratieachtergrond, vrouwen en ouderen te versterken. Dit houdt in dat de kinderopvang en de langdurige zorg verder worden verbeterd en de kwalificaties van migranten worden erkend. De onderwijsresultaten te verbeteren, met name die van achterstandsjongeren, ook die met een migratieachtergrond, door het voorschoolse onderwijs te versterken en de negatieve effecten van vroege selectie te verzachten. De strategische planning in het hoger onderwijs verder te verbeteren en de maatregelen ter vermindering van het aantal vroegtijdige schoolverlaters te versterken.
4. Buitensporige hinderpalen voor dienstverleners uit de weg te ruimen, waaronder wat de vereisten inzake rechtsvorm en deelnemingsdrempels betreft en met betrekking tot het oprichten van interdisciplinaire dienstverlenende ondernemingen. Na te gaan of de restricties ten aanzien van de toegang tot en de uitoefening van gereguleerde beroepen proportioneel zijn en gerechtvaardigd zijn om redenen van algemeen belang. Na te gaan wat de redenen zijn voor de lage waarde van de overheidsopdrachten die voor aanbesteding volgens de Europese regels openstaan. De middelen van de federale mededingingsautoriteit aanzienlijk te verhogen.
5. De ordelijke herstructurering van de genationaliseerde en gedeeltelijk genationaliseerde banken van nabij te blijven volgen en op doeltreffende wijze te blijven bevorderen.

Gedaan te Brussel, 8 juli 2014.

Voor de Raad

De voorzitter

P. C. PADOAN

⁽¹⁾ Zie bladzijde 141 van dit Publicatieblad.

AANBEVELING VAN DE RAAD**van 8 juli 2014****over het nationale hervormingsprogramma 2014 van Polen en met een advies van de Raad
over het convergentieprogramma 2014 van Polen**

(2014/C 247/19)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 121, lid 2, en artikel 148, lid 4,

Gezien Verordening (EG) nr. 1466/97 van de Raad van 7 juli 1997 over versterking van het toezicht op begrotingssituaties en het toezicht op en de coördinatie van het economisch beleid⁽¹⁾, en met name artikel 9, lid 2,

Gezien de aanbeveling van de Europese Commissie,

Gezien de resoluties van het Europees Parlement,

Gezien de conclusies van de Europese Raad,

Gezien het advies van het Comité voor de werkgelegenheid,

Gezien het advies van het Economisch en Financieel Comité,

Gezien het advies van het Comité voor sociale bescherming,

Gezien het advies van het Comité voor de economische politiek,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Op 26 maart 2010 heeft de Europese Raad ingestemd met het voorstel van de Commissie voor een nieuwe groei- en werkgelegenheidsstrategie; deze Europa 2020-strategie moet voor betere coördinatie van het economisch beleid zorgen en is toegespitst op de sleutelgebieden waarop Europa's potentieel voor duurzame groei en concurrentievermogen een krachtige impuls nodig heeft.
- (2) Op voorstel van de Commissie heeft de Raad op 13 juli 2010 een aanbeveling inzake de globale richtsnoeren voor het economisch beleid van de lidstaten en de Unie (2010-2014) vastgesteld, en op 21 oktober 2010 heeft de Raad een besluit betreffende de richtsnoeren voor het werkgelegenheidsbeleid van de lidstaten⁽²⁾ vastgesteld, die samen de „geïntegreerde richtsnoeren” vormen. De lidstaten werd verzocht in hun nationaal economisch en werkgelegenheidsbeleid met de geïntegreerde richtsnoeren rekening te houden.
- (3) Op 29 juni 2012 hebben de staatshoofden en regeringsleiders van de lidstaten besloten tot een Pact voor groei en banen, dat een samenhangend kader biedt voor actie op het niveau van de lidstaten, de EU en de eurozone, waarbij alle mogelijke hefboomen, instrumenten en beleidsvormen worden ingezet. Zij hebben bepaald welke maatregelen op het niveau van de lidstaten moeten worden genomen, en met name verklaard vastbesloten te zijn de doelstellingen van de Europa 2020-strategie te verwezenlijken en de landenspecifieke aanbevelingen uit te voeren.
- (4) Op 9 juli 2013 heeft de Raad een aanbeveling⁽³⁾ over het nationale hervormingsprogramma voor 2013 van Polen vastgesteld en een advies over het geactualiseerde convergentieprogramma van Polen voor de periode 2012-2016 uitgebracht.

⁽¹⁾ PB L 209 van 2.8.1997, blz. 1.

⁽²⁾ Voor 2014 gehandhaafd bij Besluit 2014/322/EU van de Raad van 6 mei 2014 betreffende de richtsnoeren voor het werkgelegenheidsbeleid van de lidstaten voor 2014 (PB L 165 van 4.6.2014, blz. 49).

⁽³⁾ PB C 217 van 30.7.2013, blz. 63.

- (5) Op 13 november 2013 heeft de Commissie haar goedkeuring gehecht aan de jaarlijkse groeianalyse en daarmee de aanzet gegeven tot het Europees semester 2014 voor coördinatie van het economisch beleid. Tevens heeft de Commissie op 13 november 2013 op grond van Verordening (EU) nr. 1176/2011 van het Europees Parlement en de Raad⁽¹⁾ het waarschuwingsmechanismeverslag aangenomen, waarin Polen niet werd genoemd als een van de lidstaten die aan een diepgaande evaluatie zouden worden onderworpen.
- (6) Op 20 december 2013 heeft de Europese Raad de prioriteiten inzake financiële stabiliteit, begrotingsconsolidatie en groeibevorderende maatregelen goedgekeurd. Hij benadrukte dat moet worden gestreefd naar gedifferentieerde, groeivriendelijke begrotingsconsolidatie, normalisering van de kredietverschaffing aan de economie, bevordering van groei en concurrentievermogen, aanpakken van de werkloosheid en van de sociale gevolgen van de crisis, en modernisering van de overheidsdiensten.
- (7) Op 24 april 2014 heeft Polen zijn nationale hervormingsprogramma 2014 en zijn convergentieprogramma 2014 ingediend. Om met de onderlinge verbanden rekening te houden zijn beide programma's terzelfder tijd geëvalueerd.
- (8) De doelstelling van de in het convergentieprogramma 2014 uitgestippelde begrotingsstrategie is om het tekort in 2015 tot onder de in het Verdrag vastgestelde referentiewaarde van 3% van het bbp terug te dringen en in 2018 de middellangetermijndoelstelling te halen. De middellangetermijndoelstelling (- 1% van het bbp in structurele termen) is stringenter dan hetgeen op grond van het stabiliteits- en groeipact vereist is. De in het convergentieprogramma 2014 gepresenteerde doelstellingen voor het nominale tekort stroken met een tijdige correctie van het buitensporige tekort. Terwijl de (herberekende) structurele aanpassing in 2014 ook in overeenstemming is met de aanbeveling die de Raad in het kader van de buitensporigtekortprocedure heeft gedaan, blijft deze achter bij de voor 2015 vereiste verbetering. In de jaren na de geplande correctie van het buitensporig tekort is de beoogde (herberekende) jaarlijkse vooruitgang richting de middellangetermijndoelstelling beperkter dan hetgeen op grond van het stabiliteits- en groeipact vereist is. Derhalve zijn de programmadoelstellingen slechts gedeeltelijk in overeenstemming met de eisen van het stabiliteits- en groeipact. De overheidsschuld zal in de programmaperiode naar verwachting onder de 60% van het bbp blijven. De Poolse autoriteiten verwachten een scherpe daling van de schuld van 57,1% van het bbp in 2013 naar 49,5% in 2014, hetgeen vooral aan de grote, eenmalige overdracht van pensioenvermogen toe te schrijven is, en gaan ervan uit dat de schuld in 2015 op dit niveau blijft. Het aan de begrotingsprognoses van het convergentieprogramma ten grondslag liggende macro-economische scenario is voor 2014 aannemelijk en is voor 2015 optimistisch aangezien de reële bbp-groei van 3,8% waarop voor dat jaar wordt gerekend, hoger is dan de 3,4% in de voorjaarsprognoses 2014 van de Commissie. In het licht van de overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1466/97 verrichte evaluatie van het convergentieprogramma en de prognoses van de Commissie is de Raad van oordeel dat Polen in 2014 naar verwachting onder het door de Raad aanbevolen maximale nominale tekort zal blijven, maar dat het gevaar bestaat dat het buitensporige tekort in 2015 niet duurzaam wordt gecorrigeerd en vervolgens van het aanpassingstraject richting de middellangetermijndoelstelling wordt afgeweken.
- (9) Om het welslagen van de begrotingsconsolidatiestrategie te waarborgen, is het van belang dat de begrotingsconsolidatie met alomvattende structurele hervormingen wordt ondersteund. Een laag percentage groeibevorderende uitgaven (aan onderwijs, onderzoek en innovatie) drukt de groeivoorzichten op lange termijn. De zorgkosten zullen op de middellange tot lange termijn naar verwachting aanzienlijk oplopen als gevolg van de vergrijzing. De druk op de overheidsfinanciën kan worden verlicht en de toegang tot de zorg kan worden verbeterd door de eerstelijnszorg en verwijzingssystemen te versterken en de voordelen te benutten die met kostenefficiëntieverbeteringen in de ziekenhuiszorg kunnen worden behaald. De gebrekkige naleving van de belastingregelgeving blijft een probleem, dat met name verband houdt met de efficiëntie van de belastingdienst en met de omvang van de administratieve lasten voor belastingplichtigen. Tegelijkertijd heeft Polen onlangs een actieplan bekendgemaakt voor een betere belastingnaleving en efficiëntere belastingdienst in de periode 2014-2017. Polen heeft een stelsel van verlaagde btw-tarieven, dat er mede voor heeft gezorgd dat het de breedste btw-beleidskloof in de Unie heeft. Het leidt tot inkomstenderving en hogere kosten voor de naleving van de belastingregelgeving. De energiebelasting is relatief gering. Er zijn in het recente verleden stappen gezet om het Poolse begrotingskader te verbeteren. Het kader zou niettemin baat kunnen hebben bij de oprichting van een volwaardige en onafhankelijke begrotingsraad, die verantwoordelijk zou worden voor controles vooraf van de naleving van de begrotingsregels, een beoordeling van de macro-economische en budgettaire prognoses, een analyse van de houdbaarheid van de overheidsfinanciën op lange termijn en een beoordeling achteraf van de naleving van begrotingsregels.

⁽¹⁾ Verordening (EU) nr. 1176/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 november 2011 betreffende de preventie en correctie van macro-economische onevenwichtigheden (PB L 306 van 23.11.2011, blz. 25).

- (10) De jongerenwerkloosheid is het afgelopen jaar geleidelijk gestegen, deels als gevolg van de aanhoudende discrepantie tussen hetgeen het onderwijs aflevert en hetgeen de arbeidsmarkt nodig heeft, en deels door het groeiende aantal NEET-jongeren (die geen onderwijs of opleiding volgen en geen baan hebben). Ondanks voortdurende inspanningen om het beroepsonderwijs- en -opleidingsstelsel te hervormen, is het nodig de toegang tot hoogwaardige stage- en leerwerkplaatsen verder te faciliteren, de samenwerking tussen scholen en werkgevers te bevorderen en niet-geregistreerde jongeren te bereiken, overeenkomstig de doelstellingen van een jongerengarantie. De afstemming van vaardigheden op de behoeften van de arbeidsmarkt is eveneens van bijzonder belang in het kader van een leven lang leren: op dit gebied blijft de participatie erg laag, vooral bij oudere werknemers, wier vaardigheden vaak zijn verouderd. Door het veelvuldige gebruik van tijdelijke dienstverbanden en civielrechtelijke arbeidsovereenkomsten blijft de arbeidsmarkt gesegmenteerd. Tijdelijke dienstverbanden komen met name veel voor bij jongeren. Hoewel tijdelijke arbeidsovereenkomsten vaak worden beschouwd als een middel voor werklozen om de arbeidsmarkt te betreden om later door te stromen naar een vast dienstverband, lijkt dit voor de meerderheid van werknemers in Polen niet op te gaan. Het overgangpercentage van een tijdelijk naar een vast dienstverband is namelijk laag, hetgeen doorgaans negatieve gevolgen heeft voor de productiviteit en de kwaliteit van het menselijk kapitaal.
- (11) De participatie van vrouwen op de arbeidsmarkt blijft laag. Polen heeft diverse maatregelen genomen om de arbeidsparticipatie van vrouwen te verhogen, onder meer door voor een ruimer aanbod aan opvang voor de jongste kinderen (crèches) te zorgen en door de overheidsfinanciering voor kleuterscholen te verhogen, zodat ouders worden gestimuleerd om hun kinderen op te geven voor voorschools onderwijs. Toch is de beschikbaarheid van opvang voor de jongste kinderen nog altijd beperkt, met name in plattelandsgebieden, en zijn er nog altijd ongelijkheden wat de toegang tot voorschools onderwijs betreft. De participatie van oudere werknemers in Polen blijft laag. De mogelijkheden voor vervroegde uittreding zijn aanzienlijk verminderd, maar er zijn nog meer inspanningen nodig om de inzetbaarheid van oudere werknemers te verhogen en de effectieve duur van het beroepsleven te verlengen. Het blijft zaak de bijzondere pensioenregelingen voor mijnwerkers en landbouwers te hervormen. Het stelsel voor landbouwers (KRUS) stimuleert kleine landbouwers in de landbouwsector te blijven, wat tot verborgen werkloosheid in plattelandsgebieden leidt en de informele economie in de hand werkt. Mijnwerkers genieten nog altijd voorrechten als het gaat om pensioenrechten en het vereiste minimum aan arbeidsverleden. Beide pensioenstelsels belemmeren de sectorale en territoriale arbeidsmobiliteit.
- (12) Polen behoort tot de lidstaten met de laagste O&O-uitgaven en is een van slechtst presterende lidstaten inzake bredere innovatie-indicatoren. Met name de particuliere O&O-uitgaven zijn laag. De lage O&O-uitgaven gaan hand in hand met matige onderzoeks- en innovatieactiviteiten in het bedrijfsleven en met een onvoldoende innovatievriendelijk ondernemersklimaat. Het risicomijdende Poolse innovatieondersteuningssysteem berust grotendeels op subsidies waarmee de overname en overdracht van technologie wordt gestimuleerd zonder dat dit een groot effect op echt nieuwe innovatie heeft. De bestaande fiscale prikkels voor O&O zijn ondoeltreffend in de zin dat ze geen interne O&O in de private sector stimuleren, en worden alleen door grote ondernemingen benut. Poolse ondernemingen beperken zich grotendeels tot het overnemen van technologie. Hoewel dit voor productiviteitsstijgingen en economische groei heeft gezorgd, heeft Polen nu behoefte aan een overgang naar een meer op eigen innovatie gebaseerd model. Het blijft zaak de innovatiecapaciteit van Poolse ondernemingen te vergroten, de banden tussen wetenschap en bedrijfsleven te versterken en gerichte, op de gehele innovatiecyclus afgestemde instrumenten te ontwikkelen.
- (13) Er is nog veel potentiële winst te behalen met verbeteringen in energie-efficiëntie in alle sectoren van de Poolse economie en deze winst kan de groei ondersteunen, het concurrentievermogen verbeteren en de Poolse energieafhankelijkheid verminderen. De binnenlandse energieopwekkingscapaciteit begint te verouderen en het elektriciteitsnet is nog altijd overbelast, maar er zijn projecten in de maak om de koppelingcapaciteit met naburige lidstaten uit te breiden. Het voornaamste probleem op de aardgasmarkt blijft het gebrek aan diversificatie en concurrentie.
- (14) De onderontwikkelde Poolse vervoers- en breedbandinfrastructuur blijft een belangrijk knelpunt voor groei. Er zijn met name aanzienlijke investeringen nodig in het verouderde spoorwegnet om het concurrentievermogen van de spoorwegsector te verbeteren en een betere balans te vinden tussen het weg- en het spoorvervoer. Slechts een derde van het geëxploiteerde spoorwegnet van in totaal 20 000 km verkeert in technisch goede staat. De problemen met de tijdige implementatie van spoorwegprojecten houden aan. Hulpbronnen kunnen beter worden benut door het afvalbeheer te verbeteren.

- (15) De handhaving van contracten in Polen neemt veel tijd in beslag en de procedure om bouwvergunningen te verkrijgen, is lang en omslachtig. De kosten om de belastingplicht na te leven zijn hoog, hetgeen voor het bedrijfsleven een groot probleem is. Polen heeft aanzienlijke vooruitgang geboekt bij het doorvoeren van een ambitieuze hervorming om de toegang tot gereguleerde beroepen te vergemakkelijken.
- (16) In de context van het Europees semester heeft de Commissie een alomvattende analyse van het economische beleid van Polen verricht. Zij heeft het nationale hervormingsprogramma en het convergentieprogramma beoordeeld. Daarbij heeft zij niet alleen gekeken naar de relevantie ervan voor een houdbaar budgettair en sociaaleconomisch beleid in Polen, maar is zij ook nagegaan of de EU-regels en -richtsnoeren in acht zijn genomen, gezien de noodzaak de algemene economische governance van de Unie te versterken door middel van een EU-inbreng in toekomstige nationale besluiten. Haar aanbevelingen in het kader van het Europees semester worden in de onderstaande aanbevelingen 1 tot en met 6 weergegeven.
- (17) In het licht van deze beoordeling heeft de Raad het convergentieprogramma onderzocht; zijn advies⁽¹⁾ daarover is met name in onderstaande aanbeveling 1 weergegeven,

BEVEELT AAN dat Polen in de periode 2014-2015 actie onderneemt om:

1. De begrotingsstrategie te versterken om ervoor te zorgen dat de correctie van het buitensporige tekort in 2015 van duurzame aard zal zijn, door de in de aanbeveling van de Raad in het kader van de buitensporigtekortprocedure gespecificeerde structurele aanpassingsinspanning te realiseren. Een jaarlijkse structurele aanpassing van 0,5% van het bbp als benchmark na te streven, na de correctie van het buitensporige tekort en tot de verwezenlijking van de middellangetermijndoelstelling. Een duurzame correctie van de budgettaire onevenwichtigheden vereist een geloofwaardige uitvoering van ambitieuze structurele hervormingen om de aanpassingscapaciteit te verhogen en de groei en de werkgelegenheid een impuls te geven. In dit verband de bezuinigingen op groeibevorderende investeringen zoveel mogelijk te beperken, het sociaal beleid sterker te focussen en de kosteneffectiviteit van de uitgaven en de algehele doelmatigheid van de gezondheidszorg te verbeteren, de belastinggrondslag te verbreden door bijvoorbeeld iets aan het uitgebreide stelsel van verlaagde btw-tarieven te doen en door de naleving van de belastingregelgeving te verbeteren, in het bijzonder door de efficiëntie van de belastingdienst te verhogen. Een onafhankelijke begrotingsraad op te richten.
2. De inspanningen om de jongerenwerkloosheid terug te dringen op te voeren, met name door de relevantie van het onderwijs voor de behoeften van de arbeidsmarkt verder te verbeteren, door voor een ruimer aanbod aan stage- en leerwerkplaatsen te zorgen, door de niet-geregistreerde jeugd beter te bereiken en door de samenwerking tussen scholen en werkgevers te bevorderen, overeenkomstig de doelstellingen van een jongerengarantie. De deelname van volwassenen aan een leven lang leren te verhogen om het aanbod aan vaardigheden af te stemmen op de vraag naar vaardigheden. De arbeidsmarktsegmentatie te bestrijden door intensivering van de inspanningen om een betere overgang van tijdelijke naar permanente dienstverbanden te waarborgen, en door de terugdringing van het buitensporige gebruik van civielrechtelijke arbeidsovereenkomsten.
3. Blijvende inspanningen te verrichten om de participatie van vrouwen op de arbeidsmarkt te verhogen, in het bijzonder door verdere stappen te zetten om voor een ruimer aanbod aan betaalbare, hoogwaardige kinderopvang en voorschools onderwijs te zorgen en stabiele financiering te waarborgen. Landbouwers in het algemene pensioenstelsel op te nemen, te beginnen met het versnellen van de totstandkoming van het beoordelings- en registratiesysteem voor de inkomens van landbouwers. De bijzondere pensioenregeling voor mijnwerkers geleidelijk af te schaffen teneinde hen in het algemene stelsel te integreren. De algemene pensioenhervorming te ondersteunen door intensivering van de inspanningen om de inzetbaarheid van oudere werknemers te bevorderen teneinde de leeftijd waarop zij uit het arbeidsproces treden, te doen stijgen.
4. De effectiviteit van fiscale stimulansen ter bevordering van O&O in de private sector te verbeteren als onderdeel van de inspanningen om de banden tussen onderzoek, innovatie en het bedrijfsleven te versterken, en bestaande instrumenten gericht op de verschillende fases van de innovatiecyclus af te stemmen.

⁽¹⁾ Op grond van artikel 9, lid 2, van Verordening (EG) nr. 1466/97.

5. De energieopwekkingscapaciteit te vernieuwen en uit te breiden en de efficiëntie in de gehele energieketen te verbeteren. De ontwikkeling van het elektriciteitsnet, inclusief de grensoverschrijdende koppelingen met naburige lidstaten, te versnellen en uit te breiden, en de gasinterconnectie met Litouwen te ontwikkelen. Investeringsprojecten voor het spoor zonder verder uitstel doeltreffend uit te voeren en de administratieve capaciteit in deze sector te verbeteren. De inspanningen om de vastebreedbanddekking uit te breiden, te versnellen. Het afvalbeheer te verbeteren.
6. Verdere stappen te zetten om het ondernemersklimaat te verbeteren door de handhaving van contracten en de eisen voor bouwvergunningen te vereenvoudigen. De inspanningen om ervoor te zorgen dat ondernemingen minder tijd en geld hoeven te besteden aan het naleven van de belastingplicht, op te voeren. De lopende hervorming om de toegang tot gereguleerde beroepen te vergemakkelijken, te voltooien.

Gedaan te Brussel, 8 juli 2014.

Voor de Raad

De voorzitter

P. C. PADOAN

AANBEVELING VAN DE RAAD**van 8 juli 2014****over het nationale hervormingsprogramma 2014 van Portugal en met een advies van de Raad over het stabiliteitsprogramma 2014 van Portugal**

(2014/C 247/20)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 121, lid 2, en artikel 148, lid 4,

Gezien Verordening (EG) nr. 1466/97 van de Raad van 7 juli 1997 over versterking van het toezicht op begrotingssituaties en het toezicht op en de coördinatie van het economisch beleid⁽¹⁾, en met name artikel 5, lid 2,

Gezien de aanbeveling van de Europese Commissie,

Gezien de resoluties van het Europees Parlement,

Gezien de conclusies van de Europese Raad,

Gezien het advies van het Comité voor de werkgelegenheid,

Gezien het advies van het Economisch en Financieel Comité,

Gezien het advies van het Comité voor sociale bescherming,

Gezien het advies van het Comité voor de economische politiek,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Op 26 maart 2010 heeft de Europese Raad zijn goedkeuring gehecht aan het voorstel van de Commissie voor een nieuwe groei- en werkgelegenheidsstrategie; deze Europa 2020-strategie moet voor een betere coördinatie van het economisch beleid zorgen en spitst zich toe op de sleutelgebieden waar Europa's potentieel voor duurzame groei en concurrentievermogen een krachtige impuls nodig heeft.
- (2) Op voorstel van de Commissie heeft de Raad op 13 juli 2010 een aanbeveling inzake de globale richtsnoeren voor het economisch beleid van de lidstaten en de Unie (2010-2014) en op 21 oktober 2010 een besluit betreffende de richtsnoeren voor het werkgelegenheidsbeleid van de lidstaten⁽²⁾ vastgesteld, die samen de „geïntegreerde richtsnoeren” vormen. De lidstaten werd verzocht in hun nationaal economisch en werkgelegenheidsbeleid met de geïntegreerde richtsnoeren rekening te houden.
- (3) Op 29 juni 2012 hebben de staatshoofden en regeringsleiders van de lidstaten besloten tot een Pact voor groei en banen, dat een samenhangend kader biedt voor actie op het niveau van de lidstaten, de EU en de eurozone, waarbij alle mogelijke hefboomen, instrumenten en beleidsvormen worden ingezet. Zij hebben bepaald welke maatregelen op het niveau van de lidstaten moeten worden genomen, en hebben met name verklaard vastbesloten te zijn om de doelstellingen van de Europa 2020-strategie te verwezenlijken en de landenspecifieke aanbevelingen uit te voeren.
- (4) Portugal was tot 17 mei 2014 onderworpen aan een macro-economisch aanpassingsprogramma overeenkomstig artikel 1, lid 2, van Uitvoeringsbesluit 2011/344/EU van de Raad⁽³⁾, waarin werd bepaald dat de

⁽¹⁾ PB L 209 van 2.8.1997, blz. 1.

⁽²⁾ Voor 2014 gehandhaafd bij Besluit 2014/322/EU van de Raad van 6 mei 2014 betreffende de richtsnoeren voor het werkgelegenheidsbeleid van de lidstaten voor 2014 (PB L 165 van 4.6.2014, blz. 49).

⁽³⁾ Uitvoeringsbesluit 2011/344/EU van de Raad van 30 mei 2011 tot verlening van financiële bijstand van de Unie aan Portugal (PB L 159 van 17.6.2011, blz. 88).

financiële bijstand gedurende een periode van drie jaar beschikbaar zou worden gesteld. Op 23 april 2014 heeft de Raad besloten⁽¹⁾ de beschikbaarheid van de financiële bijstand met zes weken te verlengen om een volledige en grondige beoordeling te kunnen uitvoeren met betrekking tot de vraag of aan de programmavoorwaarden was voldaan, en tevens tot een ordelijke uitkering van de laatste tranche van de lening te kunnen overgaan. Volgens artikel 12 van Verordening (EU) nr. 472/2013 van het Europees Parlement en de Raad⁽²⁾ was Portugal dus voor de duur van dit programma vrijgesteld van het toezicht en de beoordeling van het Europees semester voor economische beleidscoördinatie. Nu Portugal uit het programma is getreden, moet het land opnieuw volledig in het kader van het Europees semester worden opgenomen.

- (5) Op 13 november 2013 heeft de Commissie haar goedkeuring gehecht aan de jaarlijkse groeianalyse en daarmee de aanzet gegeven tot het Europees semester 2014 voor coördinatie van het economisch beleid. Eveneens op 13 november 2013 heeft de Commissie op grond van Verordening (EU) nr. 1176/2011 van het Europees Parlement en de Raad⁽³⁾ het waarschuwingsmechanismeverslag aangenomen.
- (6) Op 20 december 2013 heeft de Europese Raad de prioriteiten inzake financiële stabiliteit, begrotingsconsolidatie en groeibevorderende maatregelen goedgekeurd. Hij benadrukte dat moet worden gestreefd naar een gedifferentieerde, groeivriendelijke begrotingsconsolidatie, normalisering van de kredietverschaffing aan de economie, bevordering van groei en concurrentievermogen, aanpakken van de werkloosheid en van de sociale gevolgen van de crisis, en modernisering van de overheidsdiensten.
- (7) Overeenkomstig Verordening (EU) nr. 472/2013 was Portugal tijdens de duur van het macro-economisch aanpassingsprogramma vrijgesteld van de verplichting om zijn nationale hervormingsprogramma en zijn stabiliteitsprogramma in te dienen. Op 30 april 2014 heeft Portugal niettemin een geactualiseerd begrotingsstrategisch document (*Documento de Estratégia Orçamental*) ingediend, alsook een schrijven van de regering met een overzicht van de laatste ontwikkelingen met betrekking tot de Europa 2020-doelstellingen. Op 17 mei 2014 heeft de regering haar lopende hervormingsprogramma voorgesteld, alsook nieuwe initiatieven voor duurzame groei gepresenteerd in een document met de titel „The Road to Growth, a medium-term reform strategy for Portugal”.
- (8) Doel van de in het begrotingsstrategisch document voor 2014 uitgestippelde begrotingsstrategie is in 2015 een duurzame correctie van het buitensporige tekort te realiseren en in 2017 de middellangetermijndoelstelling te halen. Met de strategie wordt erop gemikt het overheidstekort terug te brengen tot 4,0 % van het bbp in 2014 en het verder te verlagen tot 2,5 % van het bbp in 2015, overeenkomstig de doelstellingen die zijn vastgesteld in de aanbeveling van 21 juni 2013 in het kader van de buitensporigtekortprocedure en die opnieuw zijn bevestigd bij de twaalfde toetsing van het macro-economisch aanpassingsprogramma. Op 30 mei 2014 heeft het Grondwettelijk Hof evenwel consolidatiemaatregelen nietig verklaard waarvan het effect op de begrotingsresultaten voor 2014 op ongeveer 0,4 % van het bbp wordt geraamd, met mogelijke overloopeffecten in 2015. Om de afgesproken doelstellingen te verwezenlijken, moet de regering vervangingsmaatregelen van vergelijkbare omvang nemen. In twee zaken heeft het Grondwettelijk Hof evenwel nog geen uitspraak gedaan, waardoor de te nemen maatregelen nog niet volledig kunnen worden gekwantificeerd. Aangezien de tijd dringt, zou de regering zich verplicht kunnen zien haar toevlucht te nemen tot minder groeivriendelijke maatregelen, in het bijzonder aan de ontvangstenzijde. Voor de periode na 2015 wordt in de strategie het streven bevestigd om tegen 2017 de middellangetermijndoelstelling te halen door een structurele inspanning van 0,5 % van het bbp in 2016 te leveren en een structureel tekort van 0,5 % in 2017 te boeken. In de strategie wordt ervan uitgegaan dat de bruto overheidsschuld in 2014 een piek van ongeveer 130,2 % van het bbp zal bereiken en vanaf 2015 geleidelijk zal beginnen te dalen. Het macro-economische scenario dat aan de begrotingsprognoses van de strategie ten grondslag ligt, is in overeenstemming met de voorjaarsprognoses van de Commissie en wordt geanalyseerd door de raad voor de overheidsfinanciën. Ingevolge de uitspraak van het Grondwettelijk Hof zal de begrotingsstrategie in 2014 moeten worden herzien opdat de tekortdoelstelling van 4 % van het bbp kan worden gehaald. Er blijven evenwel neerwaartse risico's aan de doelstelling verbonden, met name als gevolg van de rechtsonzekerheid en de statistische impact van transacties om een efficiënter beheer van de overmatige schuldenlast van sommige overheidsbedrijven tot stand te brengen.

⁽¹⁾ Uitvoeringsbesluit 2014/234/EU van de Raad van 23 april 2014 tot wijziging van Uitvoeringsbesluit 2011/344/EU tot verlening van financiële bijstand van de Unie aan Portugal (PB L 125 van 26.4.2014, blz. 75).

⁽²⁾ Verordening (EU) nr. 472/2013 van het Europees Parlement en van de Raad van 21 mei 2013 betreffende de versterking van het economische en budgettaire toezicht op lidstaten in de eurozone die ernstige moeilijkheden ondervinden of dreigen te ondervinden ten aanzien van hun financiële stabiliteit (PB L 140 van 27.5.2013, blz. 1).

⁽³⁾ Verordening (EU) nr. 1176/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 november 2011 betreffende de preventie en correctie van macro-economische onevenwichtigheden (PB L 306 van 23.11.2011, blz. 25).

De begrotingsaanpassing voor 2015 wordt onderbouwd door budgettaire consolidatiemaatregelen ten belope van 0,8 % van het bbp, hetgeen voldoende wordt geacht om de doelstelling van 2,5 % van het bbp te bereiken. Op basis van de evaluatie van de begrotingsstrategie van de regeringen en de prognoses van de Commissie is de Raad overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1466/97 van oordeel dat de doelstellingen van de strategie in overeenstemming zijn met de vereisten van het stabiliteits- en groeipact.

- (9) De begrotingsconsolidatie moet worden geschraagd door verdere hervormingen van het stelsel voor het beheer van de overheidsfinanciën. Ondanks de in het kader van het macro-economisch aanpassingsprogramma geboekte vooruitgang moet in het bijzonder de ingrijpende hervorming van de budgettaire kaderwet worden voltooid en zijn verdere inspanningen noodzakelijk om te zorgen voor een strikte controle op de uitgaven door de hand te houden aan de wet op de beheersing van de verplichtingen en tevens een verdere opbouw van de betalingsachterstanden van de overheid te voorkomen. De verdere herstructurering van overheidsbedrijven, waarbij hun financiële levensvatbaarheid gewaarborgd blijft, en een stringente controle op de uitgaven voor pensioenen en gezondheidszorg zijn cruciaal. Aan de ontvangstenzijde zijn er mogelijkheden om het belastingstelsel groeivriendelijker te maken en de naleving van de belastingwetgeving verder te bevorderen.
- (10) Portugal wordt geconfronteerd met problemen op het vlak van de werkloosheid, die ondanks de recente daling zeer hoog blijft, in het bijzonder onder jongeren. Het werkloosheidspercentage bedroeg 16,4 % in 2013 en de jeugdwerkloosheid 38,1 %. Dit percentage is aanzienlijk hoger dan het EU-gemiddelde, hetgeen ook geldt voor het percentage jongeren dat geen opleiding of onderwijs volgt en geen werk heeft. De traditioneel hoge arbeidsparticipatie in Portugal van de 20- tot 64-jarigen is sinds de aanvang van de economische crisis aanzienlijk gedaald, nl. van 73,1 % in 2008 tot 65,6 % in 2013. Wat de jeugdwerkloosheid betreft, hebben de belangrijkste uitdagingen — in overeenstemming met de doelstellingen van een jongerengarantie — onder meer betrekking op het feit dat ongeregistreerde jongeren moeilijk worden bereikt en de noodzaak om onderwijs en opleiding beter af te stemmen op de behoeften van de arbeidsmarkt. In het kader van het macro-economisch aanpassingsprogramma heeft Portugal tal van arbeidsmarkthervormingen ten uitvoer gelegd, die tot doel hadden de al te starre wetgeving inzake arbeidsbescherming te versoepelen, de loonvormingsmechanismen flexibeler te maken en verbeteringen tot stand te brengen in de werking van de overheidsdiensten voor arbeidsbemiddeling en het activeringsbeleid. Er valt evenwel nog veel te doen. Zo moet met name de arbeidsmarktsegmentatie worden aangepakt en moet de mate waarin de lonen op de economische omstandigheden reageren, worden verbeterd. Een onafhankelijke evaluatie van de effecten van de recente hervormingen van het werkgelegenheidsbeschermingssysteem kan duidelijk maken welke effecten deze hervormingen met name hebben gehad op de banencreatie, de preciaire dienstverbanden, de totale arbeidskosten, alsook het aantal rechtszaken tegen ontslagen en de resultaten ervan. Ondanks de inspanningen om de negatieve sociale gevolgen te verzachten, heeft de noodzakelijke economische aanpassing die na de crisis tot stand is gekomen, een negatieve uitwerking gehad op het vlak van de armoede.
- (11) Portugal heeft aanzienlijke vooruitgang geboekt bij de hervorming van zijn onderwijsstelsel door verschillende maatregelen te nemen die tot doel hadden de schooluitval tegen te gaan, het aantal studenten dat een tertiaire opleiding met succes afrondt te vergroten en een betere afstemming op de behoeften van de arbeidsmarkt tot stand te brengen. De volledige tenuitvoerlegging en de efficiënte besteding van de financiering blijft evenwel cruciaal. Verdere maatregelen zijn met name noodzakelijk om de beroepsvaardigheden beter af te stemmen op de arbeidsmarkt, onder meer door de kwaliteit en de aantrekkelijkheid van het beroepsonderwijs en de beroepsopleidingen te verhogen, met inbegrip van duaal beroepsonderwijs en duale opleidingen, werkgevers meer te betrekken bij het opstellen van programma's, en geschikte opleidingen op de werkplek en leerlingplaatsen aan te bieden. Voorts is het noodzakelijk om de beroepskeuzebegeleiding en adviesdiensten voor studenten in het secundair en tertiair onderwijs daadwerkelijk af te stemmen op de behoeften van de arbeidsmarkt en hierbij te anticiperen op de gevraagde vaardigheden, alsook de banden met het bedrijfsleven te versterken.
- (12) In het raam van het macro-economisch aanpassingsprogramma heeft Portugal belangrijke stappen gezet met het oog op de verbetering van de kapitaalbasis van de banksector en de versterking van zijn toezicht- en afwikkelingskader. Er zijn evenwel nog steeds belangrijke problemen die zorgvuldig moeten worden opgevolgd en beheerd, waaronder de winstgevendheid van de Portugese banken. Uit de gegevens voor het eerste kwartaal van 2014 blijkt dat sommige banken waaraan steun is verleend, positieve resultaten hebben geboekt. De kwaliteit van de activa is nog steeds een groot probleem, met aanzienlijke bijzondere waardeverminderingen ten belope van ongeveer 6 % van de totale bruto leningportefeuille en hoge niveaus van oninbare leningen (10,6 %), in het bijzonder in het segment van de leningen aan ondernemingen (ruim 16 %), volgens de eind 2013 beschikbare gegevens. Portugal heeft een aantal

maatregelen genomen om leningen aan levensvatbare bedrijven te vergemakkelijken, maar de financieringsvoorwaarden blijven moeilijk, in het bijzonder voor het mkb, en de mogelijkheden op het vlak van alternatieve financiering voor de bedrijfswereld, waarbij geen beroep wordt gedaan op financiering door banken, blijven beperkt. Ten opzichte van 2012 verminderden de nieuwe leningen aan het mkb in 2013 met 4,8 %. De gemiddelde rentevoeten voor nieuwe leningen aan Portugese ondernemingen zijn enigszins gedaald sinds begin 2013, maar blijven aanzienlijk hoger dan het gemiddelde voor de eurozone. Gezien de hoge schuldenlast van het bedrijfsleven en de noodzaak van een verdere schuldafbouw in de banksector blijft het vermogen van de banken om tegen redelijke kosten krediet aan levensvatbare ondernemingen te verlenen, beperkt.

- (13) Om de efficiëntie en de duurzaamheid van de energiesector te waarborgen en de energiekosten voor de economie te drukken, zijn in het kader van het macro-economisch aanpassingsprogramma twee pakketten maatregelen genomen. De winsten in de energiesector moeten evenwel verder omlaag worden gebracht en de hoge en oplopende tariefschulden moeten worden aangepakt. Hiertoe heeft Portugal onlangs een derde pakket maatregelen aangekondigd, met onder meer de verlenging tot 2015 van de speciale heffing van 2014 op energie-exploitanten. Daarnaast blijven een betere grensoverschrijdende integratie van de energienetwerken en een versnelde uitvoering van de elektriciteits- en gasinterconnectieprojecten openstaande kwesties, die krachtadig moeten worden opgevolgd, zodat een eind kan worden gemaakt aan de isolatie van het Iberische schiereiland van de energiemarkt van de EU. In de transportsector is vooruitgang geboekt in het kader van het programma, in het bijzonder door de versterking van de concurrentiepositie van de Portugese havens, waarbij nadat de tekortkomingen en lacunes waren vastgesteld een breed opgezet vervoersplan voor de lange termijn is opgesteld en het regelgevingskader is verbeterd. Verdere maatregelen blijven evenwel noodzakelijk om het breed opgezette vervoersplan voor de lange termijn en het actieplan met hervormingen voor de havens daadwerkelijk uit te voeren. Voorts moeten ook maatregelen worden genomen om zowel de onafhankelijkheid en capaciteit van de toezichthouder voor het vervoer als de financiële levensvatbaarheid van de overheidsbedrijven in deze sector te waarborgen en de efficiëntie en concurrentie bij het spoorvervoer te versterken.
- (14) Er is een baanbrekende hervorming doorgevoerd in de stedelijke huurmarkt, welke tot doel heeft de woningmarkt dynamischer te maken, onder meer door een beter evenwicht tot stand te brengen tussen de rechten en verplichtingen van eigenaars en huurders, door voor meer flexibiliteit te zorgen bij de keuze van de looptijd van het contract, en door renovatiewerken te stimuleren. Er zijn meer inspanningen vereist met het oog op de diepgaande evaluatie van de effecten van deze hervorming, waarbij wordt uitgegaan van de gegevens met betrekking tot de belangrijkste aanjagers van de markt en de zwarte economie op de Portugese huurmarkt. Portugal heeft aanzienlijke vooruitgang geboekt bij de verbetering van zijn ondernemingsklimaat, in het bijzonder door betere randvoorwaarden tot stand te brengen, de cultuur van ondernemerschap te bevorderen en insolventieprocedures te verbeteren voor ondernemingen in moeilijkheden. De aandacht moet nu worden toegespitst op de uitvoering. Bij de vereenvoudiging van de administratieve en de vergunningsprocedures is vooruitgang geboekt, maar een aantal maatregelen moet nog worden voltooid. Verdere inspanningen zijn noodzakelijk om de belemmeringen voor de concurrentie in de dienstensector weg te nemen, in het bijzonder door sectorale wijzigingen vast te stellen, alsook in de professionele diensten, door wetgeving aan te nemen die betrekking heeft op de resterende beroepsorganisaties. Wat betreft regulering en mededinging moeten follow-upmaatregelen worden genomen om de onafhankelijkheid en de autonomie van de nationale sectorale toezichthouders en de mededingingsautoriteit te waarborgen. Er is nog steeds sprake van aanzienlijke betalingsachterstanden van overheidsinstanties.
- (15) In het kader van het macro-economisch aanpassingsprogramma is er grote vooruitgang geboekt bij de rationalisering en modernisering van de overheidsdiensten op het vlak van indiensttreding, beloningsbeleid, arbeidsvoorwaarden, organisatorische doelmatigheid en kwaliteit van de dienstverlening. Sommige van de beoogde hervormingsmaatregelen moeten evenwel nog worden voltooid en de transparantie is voor verbetering vatbaar. Hoewel aanzienlijke vorderingen zijn gemaakt om de efficiëntie van het gerechtelijk bestel te verhogen, zijn verdere verbeteringen vereist, met name met betrekking tot de duur van de rechtspleging, het afwikkelingspercentage van rechtszaken, het aantal aanhangige zaken en de processen voor toezicht en evaluatie.
- (16) De Commissie concludeert op basis van haar analyse dat de succesvolle tenuitvoerlegging van het macro-economische aanpassingsprogramma een grote rol heeft gespeeld bij het beheer van de economische en financiële risico's en het beperken van de onevenwichtigheden. Portugal heeft in het kader van het programma tal van ambitieuze structurele hervormingen uitgevoerd, die vruchten beginnen af te werpen in de vorm van een groter concurrentievermogen en een hervatting van de economische groei, maar er moeten meer inspanningen worden geleverd bij de evaluatie van de impact van de hervormingen op de werking van de economie. Een verdere monitoring van alle uitgevoerde hervormingen is dus essentieel om te evalueren of zij bijdragen tot het bevorderen van het concurrentievermogen, de productie en de werkgelegenheid.

- (17) Aangezien na de afloop van het macro-economisch aanpassingsprogramma, dat juridisch gezien op 28 juni 2014 wordt afgerond, Portugal opnieuw volledig in het Europees semester wordt opgenomen, heeft de Commissie op deze basis de door Portugal ingediende documenten beoordeeld. Daarbij heeft zij niet alleen gekeken naar de relevantie ervan voor een houdbaar budgettair en sociaaleconomisch beleid in Portugal, maar is zij ook nagegaan of de EU-regels en -richtsnoeren in acht zijn genomen, gezien de noodzaak de algemene economische governance van de Unie te versterken door middel van een EU-inbreng in toekomstige nationale besluiten. Haar aanbevelingen voor Portugal in het kader van het Europees semester worden in de onderstaande aanbevelingen 1 tot en met 8 weergegeven.
- (18) In het licht van deze beoordeling heeft de Raad de begrotingsstrategie van de regering onderzocht. Zijn advies daarover⁽¹⁾ is met name in de onderstaande aanbeveling 1 weergegeven. Deze aanbevelingen werden kort na de afronding van het macro-economisch aanpassingsprogramma opgesteld en bouwen dus voort op de verwezenlijkingen van het programma met de bedoeling deze te bestendigen.
- (19) In de context van het Europees semester heeft de Commissie tevens een analyse van het economisch beleid van de eurozone als geheel verricht. Op die basis heeft de Raad specifieke aanbevelingen gericht tot de lidstaten die de euro als munt hebben⁽²⁾. Als land dat de euro als munt heeft, dient Portugal er ook op toe te zien dat aan deze aanbevelingen volledig en tijdig uitvoering wordt gegeven,

BEVEELT AAN dat Portugal in de periode 2014-2015 actie zou moeten ondernemen om:

1. De noodzakelijke budgettaire consolidatiemaatregelen voor 2014 uit te voeren teneinde de budgettaire doelstellingen te verwezenlijken en de opbouw van nieuwe achterstanden te voorkomen. Voor 2015 een herziene begrotingsstrategie uit te voeren om het tekort terug te dringen tot 2,5% van het bbp, overeenkomstig de doelstelling die is vastgesteld in de aanbeveling in het kader van de buitensporigtekortprocedure, en tegelijkertijd de vereiste structurele aanpassingen te verrichten. De consolidatiemaatregelen die door het Grondwettelijk Hof als ongrondwettelijk zijn beschouwd, zo spoedig mogelijk te vervangen door maatregelen van een vergelijkbare omvang en strekking. De correctie van het buitensporige tekort moet op een duurzame en groeivriendelijke wijze tot stand komen, waarbij zo min mogelijk gebruik wordt gemaakt van eenmalige of tijdelijke maatregelen. Na de correctie van het buitensporige tekort de geplande jaarlijkse structurele aanpassing in de richting van de middellangetermijndoelstelling voort te zetten, overeenkomstig het vereiste van een jaarlijkse structurele aanpassing met ten minste 0,5% van het bbp en meer in goede economische tijden, en ervoor te zorgen dat aan de schuldregel wordt voldaan zodat de hoge overheidsschuldquote een duurzame neergaande trend gaat vertonen. Voorrang te verlenen aan een op de uitgavenzijde gerichte begrotingsconsolidatie en de efficiëntie en de kwaliteit van de overheidsuitgaven verder te verhogen. Een strakke controle uit te oefenen op de uitgaven bij de centrale, regionale en lokale overheidsdiensten. De herstructurering van de overheidsbedrijven voort te zetten. Tegen eind 2014 in het kader van de lopende pensioenhervorming nieuwe alomvattende maatregelen te ontwikkelen met het oog op verbetering van de betaalbaarheid op middellange termijn van het pensioenstelsel. De groei van de uitgaven voor de gezondheidszorg in de hand te houden en de hervormingen in het ziekenhuiswezen voort te zetten. Het belastingstelsel te herzien en groeivriendelijker te maken. De naleving van de belastingwetgeving verder te verbeteren en verdere stappen te zetten in de strijd tegen belastingontduiking door de efficiëntie van de belastingdiensten te verbeteren. Het stelsel voor het beheer van de overheidsfinanciën te versterken door de ingrijpende hervorming van de budgettaire kaderwet spoedig te voltooien en in te voeren tegen eind 2014. De strikte naleving van de wet op de beheersing van de verplichtingen te waarborgen. Te zorgen voor de daadwerkelijke invoering van één salarisschaal en één salarisaanvullingsschaal in de overheidssector vanaf 2015.
2. De samenhang te handhaven tussen de ontwikkelingen van het minimumloon en de doelstellingen om werkgelegenheid en concurrentiekracht te bevorderen. Te zorgen voor een loonvormingsmechanisme dat de afstemming van de lonen op de productiviteit op sectoraal en/of ondernemingsniveau bevordert. In overleg met de sociale partners en conform de nationale praktijk de mogelijkheid van een wederzijds goedgekeurde tijdelijke schorsing op ondernemingsniveau van collectieve overeenkomsten te onderzoeken. Tegen september 2014 voorstellen in te dienen met betrekking tot een wederzijds goedgekeurde tijdelijke schorsing op ondernemingsniveau van collectieve overeenkomsten, alsook inzake een herziening van het voortbestaan van collectieve overeenkomsten.

⁽¹⁾ Uit hoofde van artikel 5, lid 2, van Verordening (EG) nr. 1466/97 van de Raad.

⁽²⁾ Zie bladzijde 141 van dit Publicatieblad.

3. Tegen maart 2015 een onafhankelijke evaluatie op te stellen van de recente hervormingen van het werkgelegenheidsbeschermingssysteem, samen met een actieplan voor mogelijke verdere hervormingen om de arbeidsmarktsegmentatie aan te pakken. De lopende hervorming van het actief arbeidsmarktbeleid en de openbare arbeidsbemiddelingsdiensten voort te zetten met de bedoeling een verhoging van de werkgelegenheid en de arbeidsparticipatie tot stand te brengen, met name door verbeteringen te bewerkstelligen op het vlak van de beroepskeuzevoorlichting/ondersteuning bij het zoeken naar werk en activerings-/sanctieregelingen met het oog op de vermindering van de langdurige werkloosheid en de integratie van degenen die het verst van de arbeidsmarkt af staan. De hoge jeugdwerkloosheid aan te pakken, met name door doeltreffend te anticiperen op de benodigde vaardigheden en niet-geregistreerde jongeren te bereiken, overeenkomstig de doelstellingen van een jongerengarantie. Een adequate dekking van de sociale bijstand te waarborgen, met inbegrip van de minimuminkomensregeling, en tegelijkertijd te zorgen voor een doeltreffende activering van de uitkeringsgerechtigden.
4. De kwaliteit van het onderwijsstelsel en de relevantie ervan voor de arbeidsmarkt te verbeteren om vroegtijdig schoolverlaten terug te dringen en het lage peil van de onderwijsprestaties aan te pakken. Ervoor te zorgen dat de overheidsmiddelen voor onderwijs efficiënt worden besteed en de beroepsvaardigheden beter wordt afgestemd op de arbeidsmarkt, onder meer door de kwaliteit en de aantrekkingskracht van het beroepsonderwijs en de beroepsopleiding te verbeteren en de samenwerking met het bedrijfsleven te bevorderen. De samenwerking tussen openbaar onderzoek en het bedrijfsleven te versterken en kennisoverdracht te bevorderen.
5. Toezicht te houden op de liquiditeitspositie van de banken en de eventuele kapitaaltekorten, onder meer door thematische inspecties ter plaatse en stresstests. De herstelplannen van de banken te beoordelen en indien nodig verbeteringen in te voeren in het evaluatieproces. Een breed opgezette strategie uit te voeren met het oog op de afbouw van de hoge schuldenlast van het bedrijfsleven en de inspanningen te versterken om de mogelijkheden voor alternatieve financiering uit te breiden, inclusief voor de beginfase van bedrijfsontwikkelingen, door de efficiëntie van de instrumenten voor de herstructurering van schulden (in het bijzonder PER en SIREVE) te versterken voor levensvatbare ondernemingen, banken en debiteuren ertoe aan te zetten in een vroeg stadium te beginnen met herstructureringsprocessen en de beschikbaarheid van financiering via de kapitaalmarkt te verbeteren. Ervoor te zorgen dat met de geformuleerde maatregelen de reallocatie van de financiering naar de productieve sectoren van de economie, waaronder levensvatbare mkb's, wordt ondersteund en tevens risico's voor de overheidsfinanciën en de financiële stabiliteit te vermijden. Tegen eind september 2014, voornamelijk met het oog op toezicht, een systeem voor vroegtijdige waarschuwing in te voeren om bedrijven, inclusief mkb's, met een grote kans op wanbetaling ten gevolge van een overmatige schuldenlast op te sporen, en dat onrechtstreeks de schuldherstructurering van bedrijven in een vroege fase kan bevorderen.
6. Het tweede en derde maatregelenpakket in de energiesector uit te voeren, waarmee wordt beoogd de energiekosten voor de economie te verlagen en tegelijkertijd de elektriciteitsstariefschuld tegen 2020 weg te werken, en nauwlettend toe te zien op de tenuitvoerlegging ervan. De grensoverschrijdende integratie van de energienetwerken te verbeteren en de uitvoering van projecten voor elektriciteits- en gasinterconnectie te versnellen. Uitvoering te geven aan het breed opgezette vervoersplan voor de lange termijn en aan het „chronogram” waarin de hervormingen voor de havensector zijn opgenomen. De vervoersconcessies voor de grootstedelijke gebieden van Lissabon en Porto te voltooiën. Ervoor te zorgen dat de heronderhandelingen over de bestaande havenconcessies en de nieuwe vergunningsregelingen prestatiegericht zijn en in overeenstemming zijn met de beginselen van de interne markt, en in het bijzonder met de regels voor overheidsopdrachten. Ervoor te zorgen dat de nationale toezichtinstantie voor transport (AMT) volledig onafhankelijk is en tegen eind september 2014 operationeel is. De financiële levensvatbaarheid van de overheidsbedrijven in de transportsector te waarborgen. De efficiëntie en mededinging in de spoorwegsector te versterken door het plan ter bevordering van het concurrentievermogen van CP Carga, na de overdracht van de goederenterminals, uit te voeren en tevens het onafhankelijk beheer van de in overheidshanden zijnde infrastructuurbeheerder en de spoorwegondernemingen te waarborgen.
7. De evaluatie van de huizenmarkt verder te verbeteren, onder meer door tegen eind 2014 een kader tot stand te brengen voor een meer systematische monitoring en rapportage en een uitvoerig verslag te publiceren over de zwarte economie in deze markt. De inspanningen voort te zetten met het oog op de verdere inventarisatie van de regeldruk om tegen maart 2015 de sectoren die momenteel nog niet aan bod zijn gekomen, in de inventaris op te nemen. Tegen eind september 2014 de hangende vergunningsbesluiten en sectorale wijzigingen vast te stellen en uit te voeren. Eveneens tegen eind september 2014 de resterende beperkingen in de sector van de professionele dienstverlening weg te nemen en de gewijzigde statuten van de beroepsorganisaties die in het kader van het macro-economisch aanpassingsprogramma nog niet zijn goedgekeurd, vast te stellen. Betalingsachterstanden bij de overheidssector weg te werken. Ervoor te zorgen dat de nationale toezichthouders en de mededingingsautoriteit over toereikende middelen beschikken.

8. De rationalisering en modernisering van de centrale, regionale en lokale overheidsdiensten voort te zetten. Uitvoering te geven aan de hervormingen om de efficiëntie van het gerechtelijk bestel te verbeteren en de transparantie te verhogen. Meer inspanningen te leveren voor de evaluatie van de tenuitvoerlegging van zowel de hervormingen die in het kader van het macro-economisch aanpassingsprogramma zijn tot stand gekomen als de geplande en toekomstige hervormingen. Met name verplichte systematische ex-ante en ex-post beoordelingen in het wetgevingsproces in te voeren. Een functioneel onafhankelijke centrale evaluatie-eenheid op rege­ringsniveau op te richten, die om de zes maanden een beoordeling over de uitvoering van deze hervormin­gen opstelt en hierover verslag uitbrengt, inclusief over de consistentie met de voorafgaande effectbeoordeling, en indien nodig met corrigerende maatregelen.

Gedaan te Brussel, 8 juli 2014

Voor de Raad

De voorzitter

P. C. PADOAN

AANBEVELING VAN DE RAAD**van 8 juli 2014****over het nationale hervormingsprogramma 2014 van Roemenië en met een advies van de Raad over het convergentieprogramma 2014 van Roemenië**

(2014/C 247/21)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 121, lid 2, en artikel 148, lid 4,

Gezien Verordening (EG) nr. 1466/97 van de Raad van 7 juli 1997 over versterking van het toezicht op begrotingssituaties en het toezicht op en de coördinatie van het economisch beleid⁽¹⁾, en met name artikel 9, lid 2,

Gezien de aanbeveling van de Europese Commissie,

Gezien de resoluties van het Europees Parlement,

Gezien de conclusies van de Europese Raad,

Gezien het advies van het Comité voor de werkgelegenheid,

Gezien het advies van het Economisch en Financieel Comité,

Gezien het advies van het Comité voor sociale bescherming,

Gezien het advies het Comité voor de economische politiek,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Op 26 maart 2010 heeft de Europese Raad zijn goedkeuring gehecht aan het voorstel van de Commissie voor een nieuwe groei- en werkgelegenheidsstrategie; deze Europa 2020-strategie moet voor een betere coördinatie van het economisch beleid zorgen en spitst zich toe op de sleutelgebieden waar Europa's potentieel voor duurzame groei en concurrentievermogen een krachtige impuls nodig heeft.
- (2) Op voorstel van de Commissie heeft de Raad op 13 juli 2010 een aanbeveling inzake de globale richtsnoeren voor het economisch beleid van de lidstaten en de Unie (2010-2014) en op 21 oktober 2010 een besluit betreffende de richtsnoeren voor het werkgelegenheidsbeleid van de lidstaten vastgesteld⁽²⁾, die samen de „geïntegreerde richtsnoeren” vormen. De lidstaten werd verzocht in hun nationaal economisch en werkgelegenheidsbeleid met de geïntegreerde richtsnoeren rekening te houden.
- (3) Op 29 juni 2012 hebben de staatshoofden en regeringsleiders van de lidstaten besloten tot een Pact voor groei en banen, dat een samenhangend kader biedt voor actie op het niveau van de lidstaten, de EU en de eurozone, waarbij alle mogelijke hefbomen, instrumenten en beleidsvormen worden ingezet. Zij hebben bepaald welke maatregelen op het niveau van de lidstaten moeten worden genomen, en met name verklaard vastbesloten te zijn om de doelstellingen van de Europa 2020-strategie te verwezenlijken en de landenspecifieke aanbevelingen uit te voeren.
- (4) Op 9 juli 2013 heeft de Raad een aanbeveling⁽³⁾ over het nationale hervormingsprogramma 2013 van Roemenië vastgesteld en een advies over het geactualiseerde convergentieprogramma van Roemenië voor de periode 2012-2016 uitgebracht.
- (5) Op 13 november 2013 heeft de Commissie haar goedkeuring gehecht aan de jaarlijkse groeianalyse en daarmee de aanzet gegeven tot het Europees semester 2014 voor coördinatie van het economisch beleid. Op 13 november 2013 heeft de Commissie tevens op grond van Verordening (EU) nr. 1176/2011 het waarschuwingsmechanismeverslag aangenomen.

⁽¹⁾ PB L 209 van 2.8.1997, blz. 1.

⁽²⁾ Gehandhaafd voor 2014 bij Besluit 2014/322/EU van de Raad van 6 mei 2014 betreffende de richtsnoeren voor het werkgelegenheidsbeleid van de lidstaten voor 2014 (PB L 165 van 4.6.2014, blz. 49).

⁽³⁾ PB C 217 van 30.7.2013, blz. 67.

- (6) Op 20 december 2013 heeft de Europese Raad de prioriteiten inzake financiële stabiliteit, begrotingsconsolidatie en groeibevorderende maatregelen goedgekeurd. Hij benadrukte dat moet worden gestreefd naar een gedifferentieerde, groeivriendelijke begrotingsconsolidatie, normalisering van de kredietverschaffing aan de economie, bevordering van groei en concurrentievermogen, aanpakken van de werkloosheid en van de sociale gevolgen van de crisis, en modernisering van de overheidsdiensten.
- (7) Op 6 mei 2014 heeft Roemenië zijn nationale hervormingsprogramma 2014 en op 5 mei 2014 zijn convergentieprogramma 2014 ingediend. Om met de onderlinge verbanden rekening te houden zijn beide programma's terzelfder tijd geëvalueerd.
- (8) Op 22 oktober 2013 heeft de Raad Besluit 2013/531/EU⁽¹⁾ vastgesteld tot verlening van financiële bijstand op middellange termijn aan Roemenië tot een bedrag van 2 miljard EUR tot september 2015. Vanwege de onstabiele kapitaalstromen die met name de opkomende markten aantasten, de risico's voor het macro-economische scenario en de resterende kwetsbaarheden in de bankensector werd het gerechtvaardigd geacht Roemenië in het kader van het betalingsbalansmechanisme voor de niet tot de eurozone behorende lidstaten anticiperende financiële bijstand op middellange termijn te verlenen. Hoewel Roemenië onder de heersende marktomstandigheden niet voornemens is om uitkering van een tranche van de anticiperende bijstand te verzoeken, zal die niettemin naar verwachting helpen bij de consolidering van de macro-economische, budgettaire en financiële stabiliteit en, via de voortzetting van de structurele hervormingen, bij de vergroting van de veerkracht en het groeipotentieel van de Roemeense economie. Het memorandum van overeenstemming van 6 november 2013 en de latere aanvullingen daarop, waarin de voorwaarden zijn vastgelegd die voor de anticiperende bijstand van de EU moeten worden vervuld, vormen een aanvulling op en een ondersteuning van de landenspecifieke aanbevelingen van het Europees semester. De anticiperende bijstand van de EU zal afhangen van de tenuitvoerlegging van een breed economisch beleidsprogramma met bijzondere aandacht voor structurele hervormingsmaatregelen, waaronder de landenspecifieke aanbevelingen met betrekking tot bestuurlijke capaciteit, hervormingen van de productmarkten, het ondernemingsklimaat, de arbeidsmarkten, pensioenen, staatsbedrijven en gezondheidszorg. Die agenda stelt de Roemeense regering niet vrij van de volledige tenuitvoerlegging van alle landenspecifieke aanbevelingen. Om op coherente wijze over prioriteiten te besluiten, moet rekening worden gehouden met de bepaling van de beleidsprioriteiten, de tenuitvoerlegging en de coördinatie die nodig zijn voor de tenuitvoerlegging van het memorandum van overeenstemming en de landenspecifieke aanbevelingen.
- (9) De doelstelling van de begrotingsstrategie die in het convergentieprogramma 2014 is opgenomen, is het behalen van de middellangetermijndoelstelling van een structureel tekort van – 1 % van het bbp in 2015, wat een weerspiegeling is van het vereiste van het stabiliteits- en groeipact, en dit ook daarna te handhaven. Roemenië geniet in 2014 de mogelijkheid van een tijdelijke afwijking van het aanpassingstraject ter verwezenlijking van de middellangetermijndoelstelling, die voor gezamenlijk gefinancierde projecten wordt toegestaan. De tijdelijke afwijking moet in het volgende jaar worden gecompenseerd. Het programma plant een stabilisatie van het (herberekende) structurele saldo in 2014 en een verbetering van 0,8 % van het bbp in 2015. De uitgaven zullen naar verwachting groeien in een tempo dat strookt met de uitgavennorm in 2014 en 2015. De schuldquote zal naar verwachting oplopen tot 40 % in 2015 en dalen in 2016-2017. Globaal genomen is de in het convergentieprogramma uitgestippelde begrotingsstrategie in overeenstemming met de in het stabiliteits- en groeipact gestelde eisen. Het macro-economische scenario dat aan de begrotingsprognoses ten grondslag ligt, is aannemelijk. Het is grotendeels in overeenstemming met de voorjaarsprognoses 2014 van de Commissie. De potentiële bbp-raming die aan het convergentieprogramma ten grondslag ligt, is echter lichtjes hoger, voornamelijk als gevolg van optimistischere vooruitzichten voor de arbeidsmarkt. Er zijn neerwaartse risico's voor de begrotingsplannen 2014 als gevolg van uitgavenbeheersing en lager uitgevallen belastinginning. Voorts zijn voor 2015 en daarna de maatregelen die aan het voorgestelde begrotingstraject ten grondslag liggen, nog niet gespecificeerd.

Ondanks een kleine verslechtering in het structurele saldo in 2014, leeft Roemenië volgens de prognoses van de Commissie in 2014 de eisen van het stabiliteits- en groeipact na, rekening houdend met de tijdelijke afwijking die voor gezamenlijk gefinancierde projecten is toegestaan. Voor 2015 bestaat er een risico van een significante afwijking van de vereiste structurele aanpassing, wanneer rekening wordt gehouden met de nodige compensatie voor de tijdelijke afwijking die voor gezamenlijk gefinancierde projecten is toegestaan. Voorts wordt verwacht dat Roemenië in 2015 van de uitgavennorm zal afwijken. Op basis van zijn beoordeling van het programma en de prognoses van de Commissie is de Raad overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1466/97 van de Raad van mening dat het programma het risico inhoudt van een significante afwijking van de eisen van het preventieve deel in 2015.

(1) Besluit 2013/531/EU van de Raad van 22 oktober 2013 tot verlening van anticiperende financiële bijstand van de Unie op middellange termijn aan Roemenië (PB L 286 van 29.10.2013, blz. 1).

- (10) Belastingfraude en belastingontwijking op het gebied van btw, met inbegrip van grensoverschrijdende regelingen, accijnzen, socialezekerheidsbijdragen en inkomstenbelasting, blijven een grote uitdaging. In de strijd tegen zwartwerk is niet veel concrete vooruitgang geboekt, terwijl de doeltreffendheid van de strategie voor naleving van de belastingwetgeving wordt belemmerd doordat er geen realistische en bindende uitvoeringsmaatregelen zijn genomen en de klemtoon niet genoeg op preventie ligt. De belastingadministratie wordt momenteel hervormd met het oog op een grotere efficiëntie; de grensoverschrijdende samenwerking, met name op btw-gebied, blijft zwak. De belastingdruk op laagbetaalden en werknemers met een middeninkomen blijft hoog en moedigt zwartwerk en onderaangifte van inkomsten aan. Op het gebied van milieubelasting is enige vooruitgang geboekt, dankzij een verbetering van het stelsel van voertuigenbelasting en een verhoging van de accijnzen op brandstoffen inclusief automatische indexering vanaf nu. Roemenië heeft te kampen met risico's van houdbaarheid op lange termijn, voornamelijk vanwege leeftijdsgebonden uitgaven. Er bestaat bezorgdheid in verband met de houdbaarheid en de toereikendheid van het pensioenstelsel omdat het aantal werkende bijdragebetalers laag is ten opzichte van het aantal gepensioneerden. Roemenië heeft maatregelen genomen om vanaf 2035 de pensioenleeftijd voor vrouwen en mannen gelijk te trekken.
- (11) Ten gevolge van het inefficiënte gebruik van de middelen en van slecht beheer verhoogt het risico van houdbaarheid van de begroting in de gezondheidssector. De wijdverbreide informele betalingen in de openbare gezondheidszorg belemmeren verder de toegankelijkheid, de efficiëntie en de kwaliteit van het systeem. Er zijn hervormingen gestart om de gezondheidssector efficiënter en financieel houdbaarder te maken, maar er zijn niet-aflattende inspanningen nodig. Sommige van de maatregelen lopen vertraging op doordat er te weinig middelen zijn uitgetrokken en de diensten een beperkte capaciteit hebben. Inperking van het buitensporige gebruik van ziekenhuiszorg en versterking van de primaire zorg en de verwijssystemen zullen tot meer kostenefficiëntie leiden. Er zijn verdere hervormingen van het systeem van gezondheidszorg gestart om de bevolking gezonder te maken, onder meer door gelijke toegang tot gezondheidsdiensten van goede kwaliteit te bevorderen.
- (12) De hoge inactiviteit, de onderbenutting van het arbeidspotentieel en het feit dat de kwaliteit en de productiviteit van de arbeidskrachten moeten worden verhoogd, blijven belangrijke uitdagingen voor de Roemeense arbeidsmarkt. De openbare arbeidsbemiddeling- en herscholingsdiensten zijn nog altijd van slechte kwaliteit, ondanks enkele kleinschalige maatregelen. De openbare arbeidsbemiddelingsdienst beschikt over weinig middelen en zijn prestaties worden niet gemeten, waardoor werkzoekenden en werkgevers geen efficiënte gepersonaliseerde dienstverlening krijgen en het actieve en het passieve arbeidsmarktbeleid niet goed worden geïntegreerd. Roemenië heeft een hoog en nog stijgend percentage jongeren die niet werken en evenmin een opleiding volgen of stage lopen (17,3% in 2013). Een nationale strategie voor actief ouder worden om de participatiegraad van oudere werknemers te verhogen, heeft vertraging opgelopen en zou thans eind 2014 in werking treden.
- (13) Er zijn geen transparante richtsnoeren voor minimumloon-vorming met betrokkenheid van de sociale partners, met als doel de werkgelegenheid en de concurrentiekracht te ondersteunen en het arbeidsinkomen op duurzame wijze te vrijwaren.
- (14) De onderwijshervorming van 2011, waarbij een agenda op lange termijn werd vastgesteld om de kwaliteit van alle onderwijsniveaus te verhogen, is nog niet volledig operationeel doordat er te weinig financiële en personele middelen zijn uitgetrokken. Na de sterke achteruitgang van het beroepsonderwijs en de beroepsopleiding in de afgelopen twintig jaar, zijn de afgelopen jaren verschillende hervormingen en proefprojecten gestart, maar het aanbod van beroepsonderwijs en -opleiding blijft beperkt, net als de relevantie daarvan voor de arbeidsmarkt en de mate waarin ondernemingen bij werkplekleren en stages betrokken zijn. Het is nog altijd zo dat afgestudeerden van het hoger onderwijs belangrijke vaardigheden missen en dat er weinig banden zijn tussen de ondernemingen en de universiteiten, wat blijkt uit een hoog werkloosheidspercentage en het feit dat veel academici geen beroep uitoefenen dat op hun opleiding aansluit, of een baan hebben waarvoor zij overgekwalificeerd zijn. De participatie aan activiteiten op het gebied van een leven lang leren is nog altijd een van de laagste in de EU. Het percentage voortijdige schoolverlaters is nog altijd een van de hoogste in de EU en is nu hoger dan in 2010, vooral bij de Roma. Omdat er niet veel en weinig toegankelijke betaalbare kinderopvang van goede kwaliteit wordt aangeboden, met name voor kinderen van 0 tot 3 jaar oud, wordt de participatie van vrouwen belemmerd.

- (15) Armoedevermindering blijft een grote uitdaging. Ondanks de betrekkelijk stabiele situatie op het gebied van werkgelegenheid zijn de bruto-inkomens van de gezinnen gedaald en zijn de inkomensongelijkheden toegenomen. Vooral gezinnen met kinderen zijn daarvan het slachtoffer. Er was slechts beperkte vooruitgang bij het versnellen van de overgang van institutionele naar alternatieve zorg voor kinderen die van ouderlijke zorg verstoken zijn. Een groot aantal personen met handicaps woont zich nog in grote tehuizen, terwijl gemeenschapsdiensten voor gehandicapten nog niet voldoende ontwikkeld zijn. Omdat de sociale uitkeringen weinig worden benut, een beperkte dekking hebben en niet toereikend zijn, dragen zij weinig bij tot het terugdringen van de armoede. De invoering van het minimumintegratie-inkomen dat de drie bestaande sociale toelagen combineert (het gewaarborgd minimuminkomen, de gezinstoelage en de verwarmingstoelage), die voor 2015 was gepland, heeft vertraging opgelopen. De tenuitvoerlegging van de nationale strategie voor de integratie van de Roma ging in 2012 van start, maar voor de tenuitvoerlegging van de belangrijkste actieplannen werden te weinig financiële middelen uitgetrokken en de resultaten zijn bescheiden. De herziening van de strategie en de tenuitvoerlegging van de herziene actieplannen hebben vertraging opgelopen.
- (16) De geringe bestuurlijke capaciteit om beleid te ontwikkelen en ten uitvoer te leggen blijft een wezenlijk probleem voor Roemenië, waardoor de globale ontwikkeling van het land, het ondernemingsklimaat en de capaciteit voor overheidsinvestering worden belemmerd, en de dienstverlening van de overheid kwalitatief niet voldoet. De structurele oorzaken van die geringe bestuurlijke capaciteit werden in 2013 geanalyseerd. Op basis daarvan wordt momenteel een strategie 2014-2020 voor de versterking van het overheidsbestuur voorbereid, die naar verwachting midden 2014 zal worden voltooid.
- (17) Ondanks belangrijke vooruitgang is de absorptiegraad voor EU-middelen nog altijd een van de laagste in de EU. De blijvend zwakke beheers- en controlesystemen en aanbestedingspraktijken kunnen een negatief effect hebben op de voorbereidingen en de tenuitvoerlegging van de volgende generatie van programma's. Zowel de kern van de regering als de vakministeries met grote investeringsportefeuilles moeten meer werk maken van strategische planning en het stellen van beleidsprioriteiten, respectievelijk het stellen van beleidsprioriteiten en meerjarenbegrotingsplanning. De wetgeving inzake aanbestedingen heeft te lijden onder instabiliteit en een gebrek aan samenhang. De institutionele structuur, met veel verschillende actoren en vaak overlappende verantwoordelijkheden, is niet in staat om de tekortkomingen aan te pakken en de aanbestedende diensten passende richtsnoeren te geven. Corruptie en belangenconflicten zijn nog altijd een probleem voor de aanbestedende diensten. Naar verwachting zal eind 2014 een systeem operationeel worden om vooraf te controleren of er zich in een aanbestedingsprocedure belangenconflicten voordoen.
- (18) Ondernemingen en burgers ondervinden hinder van wetgeving van slechte kwaliteit en het gebrek aan transparantie en voorspelbaarheid van het regelgevingskader. De procedures om een elektriciteitsaansluiting of een bouwvergunning te verkrijgen of belastingen te betalen zijn nog altijd complex. Het bedrijfsklimaat lijdt voorts onder de onduidelijkheid omtrent de eigendomsrechten van land; minder dan 50 % van de het onroerende goed is bij het kadaster geregistreerd en slechts ongeveer 15 % van de vastgoedregisters is gecontroleerd en gedigitaliseerd. Roemenië heeft enige vooruitgang geboekt bij de verbetering van de kwaliteit, de onafhankelijkheid en de efficiëntie van het Roemeense rechtswezen en in de strijd tegen corruptie, maar het is voor ondernemingen nog altijd moeilijk om verhaal te halen. Op politiek en bestuurlijk niveau bestaat nog altijd sterke weerstand tegen maatregelen op het gebied van integriteit en corruptiebestrijding.
- (19) De prijsregulering op de elektriciteitsmarkt voor industriële klanten liep af in 2013 en de afschaffing van de regulering van de gas- en de elektriciteitsprijzen is aan de gang. De efficiëntie en de transparantie van het beheer van de staatsbedrijven in die sectoren blijven een groot probleem. Verwacht wordt dat door de deregulering van de energieprijzen meer naar de energie-efficiëntie zal worden gekeken, hoewel er concrete maatregelen en financiële middelen nodig zijn om de energie-efficiëntie in de sectoren huisvesting, stadsverwarming, industrie en stadsvervoer verder te verbeteren. De integratie van de elektriciteits- en de gasmarkt in de EU-markten blijft nog altijd onvolledig en er bestaan nog altijd wezenlijke belemmeringen voor de aanleg van grensoverschrijdende verbindingen voor gas, waardoor het aanbod gediversifieerder zou worden.

- (20) De onderontwikkelde basisvervoersinfrastructuur blijft een knelpunt voor groei in Roemenië. De ondernemingen en de economie ondervinden hinder van de grote stijging van het aantal voertuigen en de slechte kwaliteit van de wegeninfrastructuur. Het povere onderhoud van het spoorwegnet brengt de veiligheid en de betrouwbaarheid in het gedrang. Het goederenvervoer over de binnenwateren blijft ver onder zijn potentieel, voornamelijk op de Donau. De inefficiëntie en het ondoorzichtige beheer van de staatsbedrijven in de vervoerssector belemmeren de ontwikkeling van netwerkinfrastructuren.
- (21) In de context van het Europees semester heeft de Commissie een brede analyse van het economische beleid van Roemenië verricht. Zij heeft het nationale hervormingsprogramma en het convergentieprogramma beoordeeld. Daarbij heeft zij niet alleen gekeken naar de relevantie ervan voor een houdbaar begrotings- en sociaaleconomisch beleid in Roemenië, maar is zij ook nagegaan of de EU-regels en -richtsnoeren in acht zijn genomen, gezien de noodzaak de algemene economische governance van de Europese Unie te versterken door middel van een EU-inbreng in toekomstige nationale besluiten. Haar aanbevelingen in het kader van het Europees semester worden in de onderstaande aanbevelingen 1 tot en met 8 weergegeven.
- (22) In het licht van deze beoordeling heeft de Raad het convergentieprogramma van Roemenië onderzocht. Zijn advies ⁽¹⁾ daarover is met name in onderstaande aanbeveling 2 weergegeven.

BEVEELT AAN dat Roemenië in de periode 2014-2015 actie onderneemt om:

1. Het programma voor financiële bijstand van de EU/IMF ten uitvoer te leggen door de beleidsvoorwaarden die zijn opgenomen in het memorandum van overeenstemming van 6 november 2013 en de latere aanvullingen daarop, ter vervollediging en ondersteuning van deze landenspecifieke aanbevelingen, ten volle na te leven.
2. De begrotingsstrategie voor 2014 ten uitvoer te leggen, de begrotingsinspanningen significant te versterken om ervoor te zorgen dat in 2015 de middellangetermijndoelstelling wordt gehaald in overeenstemming met de verplichtingen in het kader van het betalingsbalansprogramma, en zoals weergegeven in het convergentieprogramma 2014, met name door de onderliggende maatregelen te specificeren, en die middellangetermijndoelstelling daarna wordt gehandhaafd. De belastinginning te verbeteren door verdere uitvoering van een brede strategie voor naleving van de belastingwetgeving en intensievere bestrijding van btw-fraude. Zwartwerk te bestrijden. Op begrotingsneutrale wijze de belastingdruk op de laagbetaalden en de werknemers met een middeninkomen te verminderen. De in 2010 gestarte pensioenhervorming te voltooien door de pensioenleeftijd voor mannen en vrouwen gelijk te trekken.
3. De hervormingen van de gezondheidssector op te drijven teneinde die efficiënter, van betere kwaliteit en toegankelijker te maken, onder meer voor mensen uit achtergestelde groepen en uit afgelegen en geïsoleerde gemeenschappen. Meer inspanningen te leveren om informele betalingen in te perken, onder meer met behulp van degelijke beheers- en controlesystemen.
4. De actieve arbeidsmarktmaatregelen en de capaciteit van het Nationale Arbeidsbureau te versterken. Bijzondere aandacht te besteden aan de activering van niet-geregistreerde jongeren. Meer maatregelen te nemen ter bevordering van de inzetbaarheid van oudere werknemers. In overleg met de sociale partners duidelijke richtsnoeren voor transparante minimumloon-vorming vast te stellen, waarbij rekening wordt gehouden met de economische en de arbeidsmarktomstandigheden.
5. De kwaliteit en toegang tot beroepsopleiding, stages, tertiair onderwijs en een leven lang leren te verhogen en die aan de behoeften van de arbeidsmarkt aan te passen. Ervoor te zorgen dat jonge kinderen betere toegang tot onderwijs en zorg krijgen.
6. Teneinde de armoede te verlichten, de efficiëntie en effectiviteit van sociale uitkeringen te verhogen, met name voor kinderen, en de hervorming van de sociale bijstand voort te zetten en sociale bijstand sterker aan activeringsmaatregelen te koppelen. Meer inspanningen te leveren om de geplande maatregelen ter bevordering van de integratie van de Roma in de arbeidsmarkt ten uitvoer te leggen, de aanwezigheid op school te verhogen en voortijdig schoolverlaten te verminderen, via een partnerschapsaanpak en een solide toezichtmechanisme.
7. Meer inspanningen te leveren om de bestuurlijke capaciteit te versterken, met name door de efficiëntie, het personeelsbeheer, de besluitvormingsmechanismen en de coördinatie binnen en tussen de verschillende overheidsniveaus te verbeteren, en om de transparantie, integriteit en verantwoordingsplicht te verbeteren. De absorptie van EU-middelen te versnellen, de beheers- en controlesystemen te versterken, en de capaciteit voor strategische planning te verbeteren, met inbegrip van het meerjarige begrotingsaspect. De hardnekkige tekortkomingen op het gebied van aanbestedingen aan te pakken. De kwaliteit en efficiëntie van het rechtswezen te blijven verbeteren, corruptie op alle niveaus te bestrijden en ervoor te zorgen dat gerechtelijke beslissingen daadwerkelijk ten uitvoer worden gelegd.

⁽¹⁾ Uit hoofde van artikel 9, lid 2, van Verordening (EG) nr. 1466/97.

8. De mededinging en efficiëntie in de sectoren energie en vervoer te bevorderen. Het bestuur van staatsbedrijven in de sectoren energie en vervoer sneller te hervormen en die staatsbedrijven efficiënter te maken. Het beleid inzake energie-efficiëntie te verbeteren en te stroomlijnen. De grensoverschrijdende integratie van energienetwerken te verbeteren en bij voorrang bidirectionele gasstromen in gasinterconnecties mogelijk te maken.

Gedaan te Brussel, 8 juli 2014.

Voor de Raad

De voorzitter

P. C. PADOAN

AANBEVELING VAN DE RAAD**van 8 juli 2014****over het nationale hervormingsprogramma 2014 van Slovenië en met een advies van de Raad over het stabiliteitsprogramma van Slovenië voor 2014**

(2014/C 247/22)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 121, lid 2, en artikel 148, lid 4,

Gezien Verordening (EG) nr. 1466/97 van de Raad van 7 juli 1997 over versterking van het toezicht op begrotingssituaties en het toezicht op en de coördinatie van het economisch beleid⁽¹⁾, en met name artikel 5, lid 2,

Gezien Verordening (EU) nr. 1176/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 november 2011 betreffende de preventie en correctie van macro-economische onevenwichtigheden⁽²⁾, met name artikel 6, lid 1,

Gezien de aanbeveling van de Europese Commissie,

Gezien de resoluties van het Europees Parlement,

Gezien de conclusies van de Europese Raad,

Gezien het advies van het Comité voor de werkgelegenheid,

Gezien het advies van het Economisch en Financieel Comité,

Gezien het advies van het Comité voor sociale bescherming,

Gezien het advies van het Comité voor de economische politiek,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Op 26 maart 2010 heeft de Europese Raad zijn goedkeuring gehecht aan het voorstel van de Commissie voor een nieuwe groei- en werkgelegenheidsstrategie; deze Europa 2020-strategie moet voor betere coördinatie van het economisch beleid zorgen en zich toespitsen op de sleutelgebieden waarop Europa's potentieel voor duurzame groei en concurrentievermogen een krachtige impuls nodig heeft.
- (2) Op voorstel van de Commissie heeft de Raad op 13 juli 2010 een aanbeveling inzake de globale richtsnoeren voor het economisch beleid van de lidstaten en de Unie (2010-2014) en op 21 oktober 2010 een besluit betreffende de richtsnoeren voor het werkgelegenheidsbeleid van de lidstaten vastgesteld⁽³⁾, die samen de „geïntegreerde richtsnoeren” vormen. De lidstaten werd verzocht in hun nationaal economisch en werkgelegenheidsbeleid met de geïntegreerde richtsnoeren rekening te houden.
- (3) Op 29 juni 2012 hebben de staatshoofden en regeringsleiders van de lidstaten besloten tot een Pact voor groei en banen, dat een samenhangend kader biedt voor actie op het niveau van de lidstaten, de EU en de eurozone, waarbij alle mogelijke hefboomen, instrumenten en belevismvormen worden ingezet. Zij hebben bepaald welke maatregelen op het niveau van de lidstaten moeten worden genomen en met name verklaard vastbesloten te zijn om de doelstellingen van de Europa 2020-strategie te verwezenlijken en de landspecifieke aanbevelingen uit te voeren.

⁽¹⁾ PB L 209 van 2.8.1997, blz. 1.

⁽²⁾ PB L 306 van 23.11.2011, blz. 25.

⁽³⁾ Gehandhaafd voor 2014 bij Besluit 2014/322/EU van de Raad van 6 mei 2014 betreffende de richtsnoeren voor het werkgelegenheidsbeleid van de lidstaten (PB L 165 van 4.6.2014, blz. 49).

- (4) Op 9 juli 2013 heeft de Raad een aanbeveling⁽¹⁾ over het nationale hervormingsprogramma voor 2013 van Slovenië aangenomen en een advies over het stabiliteitsprogramma van Slovenië voor de periode 2012-2016 uitgebracht. In overeenstemming met Verordening (EU) nr. 473/2013 van het Europees Parlement en de Raad⁽²⁾, heeft de Commissie op 15 november 2013 haar advies over het ontwerpbegrotingsplan van Slovenië voor 2014 gepresenteerd.
- (5) Op 13 november 2013 heeft de Commissie haar goedkeuring aan de jaarlijkse groeianalyse gehecht en daarmee de aanzet gegeven tot het Europees semester 2014 voor de coördinatie van het economisch beleid. Ook heeft de Commissie op 13 november 2013 op grond van Verordening (EU) nr. 1176/2011 het waarschuwingsmechanismeverslag aangenomen. Daarin werd Slovenië genoemd als een van de lidstaten die aan een diepgaande evaluatie zouden worden onderworpen.
- (6) Op 20 december 2013 heeft de Europese Raad de prioriteiten inzake financiële stabiliteit, begrotingsconsolidatie en groeibevorderende maatregelen goedgekeurd. Hij benadrukte dat moet worden gestreefd naar gedifferentieerde, groeivriendelijke begrotingsconsolidatie, normalisering van de kredietverschaffing aan de economie, bevordering van groei en concurrentievermogen, aanpakken van de werkloosheid en van de sociale gevolgen van de crisis, en modernisering van de overheidsdiensten.
- (7) Op 5 maart 2014 heeft de Commissie de uitkomsten gepubliceerd van de diepgaande evaluatie voor Slovenië die zij op grond van artikel 5 van Verordening (EU) nr. 1176/2011 heeft uitgevoerd. Op basis van haar analyse concludeert de Commissie dat Slovenië nog steeds te maken heeft met buitensporige macro-economische onevenwichtigheden die toezicht en voortzetting van strenge beleidsmaatregelen vergen. Hoewel de onevenwichtigheden gedurende 2013 dankzij de macro-economische aanpassing en beleidsmaatregelen van Slovenië zijn verminderd, houdt de omvang van de vereiste correctie toch nog steeds substantiële risico's in. Meer specifiek wordt een zeer nauwlettende aandacht gerechtvaardigd door de risico's die voortkomen uit een door zwakke corporate governance gekenmerkte economische structuur, een hoog niveau van betrokkenheid van de staat bij de economie, verlies van kostenconcurrentievermogen, debt overhang bij de bedrijven en een aanzienlijke stijging van de overheidsschuld. Hoewel aanzienlijke vooruitgang is geboekt met balansherstel bij de banken, is nog vastberaden actie vereist met betrekking tot de volledige implementatie van een uitgebreide strategie van de banksector, met inbegrip van herstructurering, privatisering en verhoogd toezicht.
- (8) Op 5 maart 2014 stuurde de Commissie Slovenië een autonome aanbeveling, waarin het land werd verzocht volledig te voldoen aan de aanbeveling van de Raad in het kader van het EDP en te rapporteren over de aanvullende maatregelen in een daarvoor bestemd deel van het stabiliteitsprogramma voor 2014.
- (9) Op 15 april 2014 heeft Slovenië zijn nationale hervormingsprogramma 2014 ingediend en op 24 april 2014 zijn stabiliteitsprogramma 2014. Om met de onderlinge verbanden rekening te houden, zijn beide programma's terzelfder tijd geëvalueerd.
- (10) De in het stabiliteitsprogramma 2014 uiteengezette begrotingsstrategie heeft als doel de correctie van het buitensporig tekort tegen 2015 en het bereiken van de middellangetermijndoelstelling tegen 2017. Het stabiliteitsprogramma bevestigt de vorige middellangetermijndoelstelling van een begrotingsevenwicht, wat in overstemming is met de eisen van het stabiliteits- en groeipact. Het (herberekende) structurele saldo zal naar verwachting de middellangetermijndoelstelling echter niet tegen 2017 halen. Het stabiliteitsprogramma beoogt het tekort in 2015 tot onder 3% van het bbp te brengen, wat overeenstemt met de doelstelling in de aanbeveling inzake de buitensporigtekortprocedure. Voor na 2015 streeft het stabiliteitsprogramma naar een gestage afname van het tekort, om in 2018 uit te komen op een overschot van 0,3% van het bbp. Het stabiliteitsprogramma gaat ervan uit dat de overheidsschuld in 2015 met 81,1% van het bbp haar hoogste punt zal bereiken, alvorens in 2016 te dalen tot 76%. In zijn algemeenheid is de in het stabiliteitsprogramma weergegeven begrotingsstrategie in overeenstemming met de eisen van het stabiliteits- en groeipact. Het aan de begrotingsprognoses van het stabiliteitsprogramma ten grondslag liggende macro-economische scenario, dat is opgesteld door een onafhankelijk instituut (het Instituut voor macro-economische analyse en ontwikkeling) is voorzichtig. In het stabiliteitsprogramma wordt een aantal aanvullende maatregelen vastgesteld die de kloof met de vereiste begrotingsinspanning helpen dichten. Op basis daarvan wordt ervan uitgegaan dat het stabiliteitsprogramma gedeeltelijk heeft beantwoord aan de

(1) PB C 217 van 30.7.2013, blz. 75.

(2) Verordening (EU) nr. 473/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 21 mei 2013 betreffende gemeenschappelijke voorschriften voor het monitoren en beoordelen van ontwerp-begrotingsplannen en voor het garanderen van de correctie van buitensporige tekorten van de lidstaten van de eurozone (PB L 140 van 27.5.2013, blz. 11).

autonome aanbeveling van de Commissie. Niettemin blijven er neerwaartse risico's aangezien de aan het stabiliteitsprogramma ten grondslag liggende maatregelen onvoldoende gedetailleerd zijn en veel ervan nog moeten worden vastgesteld.

Elke eventuele noodzaak tot aanvullende herkapitalisering van banken als gevolg van de kwaliteitsbeoordeling van de activa en de stresstest in Slovenië in 2013, zou de tekort- en de schuldquote vergroten, terwijl de opbrengsten van de succesvolle privatisering van openbare lichamen of overheidsbanken waarmee in de programmaprognoses geen rekening is gehouden, de schuldenlast zouden verlichten. Op grond van de prognose van de Commissie schiet de begrotingsinspanning voor de periode 2013-2014 1,4% van het bbp tekort ten opzichte van de (gecorrigeerde) wijziging van het structurele saldo en 0,5% van het bbp te kort ten opzichte van het bedrag van de voorgeschreven maatregelen dat ten tijde van de aanbeveling inzake de buitensporigtekortprocedure noodzakelijk werd geacht. Terwijl het stabiliteitsprogramma uitgaat van een tekort dat overeenstemt met de aanbeveling inzake de buitensporigtekortprocedure, wordt in de voorjaarsprognose 2014 van de Commissiediensten het tekort voor 2015 geraamd op 3,1% van het bbp.

- (11) Bovendien zal op basis van de prognose van de Commissie de begrotingsinspanning, zowel gemeten naar de (gecorrigeerde) wijziging van het structureel saldo als naar het onderliggende bedrag van de uit te voeren discretionaire maatregelen, naar verwachting enigszins achterblijven bij het door de Raad voor 2015 aanbevolen niveau. Op grond van haar beoordeling van het stabiliteitsprogramma en de prognose van de Commissie en in aansluiting op Verordening (EG) nr. 1466/97, is de Commissie van mening dat in 2014 en daarna extra inspanningen nodig zijn om ervoor te zorgen dat volledig gevolg wordt gegeven aan de aanbeveling inzake de buitensporigtekortprocedure, met inbegrip van de voorgeschreven structurele inspanning.
- (12) Met betrekking tot de begrotingsregels keurde het Parlement in 2013 een grondwettelijke basis goed voor de vaststelling van een regel inzake het structurele begrotingssaldo/ overschot van de overheid. De noodzakelijke uitvoeringswetgeving, te weten de nieuwe wetgeving over de budgettaire regel, die in november 2013 ingevoerd had moeten zijn, moet echter nog worden vastgesteld. Met name moet de noodzakelijke wettelijke basis worden vastgesteld voor de rol, de bevoegdheid en de onafhankelijkheid van een functionerende begrotingsraad. Een tijdige voltooiing van een uitgebreide evaluatie van alle uit de begroting gefinancierde uitgaven op een van de terreinen met de hoogste uitgaven, te weten de gezondheidszorg, zou het mogelijk maken maatregelen ter ondersteuning van de begrotingsconsolidatie en mogelijkheden ter verbetering van de doeltreffendheid en kostenefficiëntie vast te stellen.
- (13) In 2013 werd Slovenië voorgesteld de betaalbaarheid op lange termijn van het pensioenstelsel te versterken en de doeltreffendheid, kostenefficiëntie en kwaliteit van de sector langdurige zorg te verbeteren. Slovenië heeft beperkte vooruitgang geboekt met maatregelen om deze aanbeveling op te volgen. In april 2014 werd een evaluatie van de pensioenhervorming uit 2012 voltooid en de eerste conclusies zijn positief. Hoewel er bepaalde budgettaire besparingen zijn gerealiseerd, is de pensioenhoogte onveranderd gebleven. Slovenië heeft te maken met hoge risico's voor de houdbaarheid van de begroting op de middellange tot lange termijn, hoofdzakelijk vanwege de toenemende uitgaven in verband met de vergrijzing, die het gevolg is van de bevolkingsstructuur van Slovenië. Daarom moeten het pensioenstelsel en het stelsel voor langdurige zorg op de middellange termijn worden hervormd, willen de totale uitgaven op de middellange en lange termijn gestabiliseerd en tegelijkertijd de toereikendheid van de pensioenen en de toegang tot diensten op het gebied van langdurige zorg gewaarborgd worden. De autoriteiten zijn van plan een witboek op te stellen voor een grondige pensioenhervorming. Eind 2013 werd een blauwdruk voor een hervorming van de langdurige zorg goedgekeurd en de daarmee verband houdende wetgeving wordt eind 2014 verwacht. Deze loopt het echter het risico van vertraging omdat de lopende reorganisatie van de ziektekostenverzekering geen gelijke tred houdt.
- (14) De situatie op de arbeidsmarkt is verslechterd. Het werkloosheidspercentage bereikte in 2013 de 10,3% en de jeugdwerkloosheid liep in 2013 op tot 21,6%, terwijl het percentage jongeren dat geen werk heeft en geen onderwijs of opleiding volgt tussen 2011 en 2013 met 2,1 procentpunten is gestegen. De evaluatie van de in 2013 goedgekeurde hervorming van de arbeidsmarkt wijst in de richting van een afnemende segmentatie tussen vaste arbeidsovereenkomsten en arbeidsovereenkomsten voor bepaalde termijn, zij het dat dit gepaard gaat met een toegenomen gebruik van andere vormen van tijdelijke overeenkomsten. Bovendien zijn de effecten van maatregelen ter stimulering van de werkgelegenheid voor ouderen en jongeren nog niet duidelijk. Segmentatie van de arbeidsmarkt wordt ook tegengegaan door een betere regulering van studentenwerk. Een nieuwe wet wacht op goedkeuring, maar er blijft bezorgdheid of deze de tekortkomingen van eerdere regelgeving zal verhelpen. De regering heeft beperkt vooruitgang geboekt met de uitvoering van de aanbeveling van verleden jaar inzake het minimumloon, dat nog steeds alleen voor inflatie wordt geïndexeerd, terwijl de wet inzake het minimumloon ook indexatie op grond van andere economische omstandigheden toelaat. Er is beperkte vooruitgang geboekt met de ontwikkeling van doeltreffende en op maat gesneden actieve arbeidsmarktbeleidsmaatregelen en met het aanpakken van het feit dat het aanbod van vaardigheden niet aansluit op de vraag.

- (15) De regering heeft aanzienlijke vooruitgang geboekt met het opvolgen van de aanbevelingen met betrekking tot de stabiliteit binnen de banksector door het uitvoeren van een geloofwaardige doorlichting van de kwaliteit van de activa en een stresstest, prompte herkapitalisering en de overdracht van oninbare leningen aan de Bank Asset Management Company. Het werk is echter bij lange na nog niet voltooid en voor de voltooiing en uitvoering van een omvangrijke strategie voor de banksector, zoals aangekondigd in december 2013, met inbegrip van herstructurering, privatisering en versterkt toezicht, is doortastend optreden nodig. Het aantal oninbare leningen binnen het banksysteem blijft hoog. Daarom is het van belang dat banken een interne saneringscapaciteit voor oninbare leningen opbouwen, onder meer door versterking van het interne beheer van activa en herstructureringsseenheden, teneinde oninbare leningen sneller te verwerken en daarbij de recuperatiewaarde te maximaliseren en levensvatbare ondernemingen te behouden. Elke verdere overdracht van oninbare leningen aan de Bank Asset Management Company moet zorgvuldig worden opgezet teneinde de snelle en efficiënte herstructurering van bedrijfskredieten te bevorderen, met name in geval van ingewikkelde, onderling verbonden groepsleningen. Een uitgebreide managementstrategie en een uitgebreid bedrijfsplan die invulling zullen geven aan de aflossingsdoelstellingen voor de Bank Asset Management Company worden verwacht. Voortbouwend op de lessen die zijn getrokken uit de doorlichting van de kwaliteit van de activa en de stresstest worden verdere krachtige maatregelen ter verbetering van governance en toezicht voor alle banken en met name de banken die in handen van de staat blijven, gewaarborgd door een versterking van het risicobeheer, een verbetering van processen voor de goedkeuring van kredieten en een verbetering van de kwaliteit en beschikbaarheid van gegevens, met het oogmerk het aantal oninbare leningen te verminderen en toekomstige risico's in te dammen.
- (16) De regering heeft bescheiden vooruitgang geboekt met de uitvoering van de aanbevelingen inzake de corporate governance van overheidsbedrijven, die goed zijn voor één zesde van de totale toegevoegde waarde en een complex geheel vormen van nationale banken, verzekeringsgroepen en niet-financiële vennootschappen, met aanzienlijke wederzijdse participaties. De mate waarin de staat invloed heeft, schept aanzienlijke risico's voor de overheidsfinanciën, zowel direct als indirect, als gevolg van de aansprakelijkheid voor zekerheden. Een samenhangende strategie voor het beheer van overheidsbedrijven zou, gekoppeld aan een verbeterde corporate governance een gunstiger klimaat scheppen voor het aantrekken van buitenlandse directe investeringen. Hoewel de eerste stappen werden gezet door in mei 2013 een eerste lijst op te stellen van 15 versneld te privatiseren ondernemingen, is de vooruitgang tot nog toe zeer verschillend geweest en bestaat er een aanzienlijk gevaar dat uiterste termijnen niet zullen worden gehaald. De nieuwe wetgeving die ten grondslag ligt aan de Sloveense overheidsholding, een vehikel voor de consolidatie van het beheer van overheidsparticipaties, liep enige vertraging op en werd pas in april 2014 ingevoerd. Een brede strategie en een nauwkeurige classificatie van kern- en niet-kernactiva, met inbegrip van die welke voor privatisering zijn aangewezen, wordt verwacht. Er dienen passende maatregelen vastgesteld en uitgevoerd te worden om het herstructureringsproces te waarborgen en te waarborgen dat de doelstellingen daarvan, waaronder de maximalisering van de recuperatiewaarde voor crediteuren, worden bereikt en er dient een lijst te opgesteld te worden van de meeste dringende herstructureringszaken waar snel moeten worden gesaneerd.
- (17) Het insolventiekader werd in 2013 gewijzigd om de tijdige afwikkeling te vergemakkelijken van oninbare leningen, maar het nieuwe kader blijft grotendeels onbeproefd. Een hoge schuldenlast en financiële moeilijkheden hebben de mogelijkheden van de bedrijfssector om in toekomstige projecten te investeren, beperkt. De hoogst noodzakelijke financiële en operationele herstructurering van de bedrijfssector op grote schaal moet nog beginnen. Er is een geconsolideerd overzicht van de diverse kredietblootstellingen binnen het bankstelsel nodig om de sanering te kunnen versnellen van oninbare leningen en om de onderhandelingen over herstructurering te bevorderen, met name in geval van ingewikkelde, onderling verweven groepsleningen. Een gecentraliseerde taskforce met ervaren vertegenwoordigers van alle belanghebbenden zou het initiatief kunnen nemen tot ondersteuning en bespoediging van dit proces. Het is van cruciaal belang dat ondertussen diverse lopende dringende zaken die bij de Bank Asset Management Company zijn ondergebracht, snel en doeltreffend worden afgewikkeld.
- (18) Ondanks zijn potentieel heeft Slovenië een van de laagste percentages buitenlandse directe investeringen in de Unie (34,1 % van het bbp tegenover een gemiddelde van 47,1 % van het bbp in de EU in 2012). Hoewel privatisering en bedrijfsherstructurering private investeerders veel nieuwe mogelijkheden bieden, is aangetoond dat Slovenië door de onvoldoende ontwikkeling van het bedrijfsklimaat en de bedrijfscultuur daarvan niet optimaal kan profiteren. In 2012 is een proces van deregulering van gereguleerde beroepen begonnen en tot nog toe is het aantal gereguleerde beroepen afgenomen van 323 tot 262. Een verdere deregulering van gereguleerde beroepen zou bijdragen tot een toename van het aantal nationale en buitenlandse dienstverleners en zo bijdragen tot meer concurrentie. Er zijn mogelijkheden voor een grotere samenhang tussen maatregelen ter verbetering van het bedrijfsklimaat en ondernemersactiviteiten. In dit opzicht zal de op handen zijnde strategie voor slimme specialisatie voor de periode 2014-2020 in het kader van de Europese investerings- en structuurfondsen, een mogelijkheid bieden om de nadruk te leggen op cruciale maatregelen, zoals het creëren van verhandelbare, innovatieve producten.

- (19) De voorbereiding van voorstellen voor een uitgebreide hervorming van de Sloveense publieke sector bevindt zich in een vroeg stadium (deze moeten tegen januari 2015 worden goedgekeurd). Slovenië moet in dit kader de kwaliteit en geloofwaardigheid van het openbaar bestuur herstellen. Slovenië heeft enige vooruitgang geboekt met de verbetering van de kwaliteit van het rechtssysteem en het aantal aanhangige zaken verminderd. Een hervorming van het systeem voor het beheer van dossiers in handels- en burgerlijke zaken heeft de werking van de rechterlijke organisatie verbeterd. Recente positieve ontwikkelingen op het gebied van civiele en handelsgeschillen hebben zich voortgezet.
- (20) In de context van het Europees semester heeft de Commissie een brede analyse van het economisch beleid van Slovenië verricht. Zij heeft zowel het stabiliteitsprogramma als het nationale hervormingsprogramma beoordeeld. Daarbij heeft zij niet alleen gekeken naar de relevantie ervan voor een houdbaar budgettair en sociaaleconomisch beleid in Slovenië, maar is zij ook nagegaan of de EU-regels en richtsnoeren in acht zijn genomen, gezien de noodzaak de algemene economische governance van de Unie te versterken door middel van een EU-inbreng in toekomstige nationale besluiten. Haar aanbevelingen in het kader van het Europees semester worden in de onderstaande aanbevelingen 1 tot en met 8 weergegeven. In het licht van deze beoordeling heeft de Raad het stabiliteitsprogramma van Slovenië onderzocht.
- (21) In het licht van deze beoordeling heeft de Raad het stabiliteitsprogramma onderzocht. Zijn advies ⁽¹⁾ daarover is met name in de onderstaande aanbeveling 1 weergegeven.
- (22) In het licht van de diepgaande evaluatie van de Commissie en deze beoordeling heeft de Raad het nationale hervormingsprogramma en het stabiliteitsprogramma onderzocht. Zijn aanbevelingen op grond van artikel 6 van Verordening (EU) nr. 1176/2011 zijn in de onderstaande aanbevelingen 1 tot en met 8 weergegeven.
- (23) In de context van het Europees semester heeft de Commissie tevens een analyse van het economisch beleid van de eurozone als geheel verricht. Op basis hiervan heeft de Raad specifieke aanbevelingen gericht tot de lidstaten die de euro als munt hebben ⁽²⁾. Als een van de landen die de euro als munt hebben, dient ook Slovenië erop toe te zien dat aan deze aanbevelingen volledig en tijdig uitvoering wordt gegeven,

BEVEELT AAN dat Slovenië in de periode 2014-2015 actie zou moeten ondernemen om:

1. de begrotingsstrategie voor het jaar 2014 en daarna te versterken met voldoende specifieke structurele maatregelen om ervoor te zorgen dat het buitensporig tekort tegen 2015 duurzaam wordt gecorrigeerd door de structurele aanpassingsinspanning te verwezenlijken die is uiteengezet in de aanbeveling van de Raad in het kader van de buitensporig tekortprocedure; duurzame correctie van de budgettaire onevenwichtigheden vereist een geloofwaardige tenuitvoerlegging van ambitieuze structurele hervormingen die het aanpassingsvermogen van de economie vergroten en de groei en werkgelegenheid bevorderen; na de correctie van het buitensporig tekort een structurele aanpassing na te streven van minstens 0,5% van het bbp per jaar en van een hoger percentage bij gunstige economische omstandigheden of ervoor te zorgen dat aan de schuldregel wordt voldaan teneinde de hoge overheidsschuldquote duurzaam naar beneden af te buigen; ter verbetering van de geloofwaardigheid van het begrotingsbeleid de invoering te voltooien van een regel inzake het structurele begrotingssaldo/overschot van de overheid, het begrotingskader voor de middellange termijn bindend, volledig en transparant te maken en zo spoedig mogelijk de nodige wettelijke basis vast te stellen voor een functionerende begrotingsraad, waarbij de bevoegdheden daarvan in het kader van de begrotingsprocedure moeten worden vastgesteld en duidelijke procedures voor het toezicht op de begrotingsresultaten worden ingevoerd; uiterlijk eind 2014 een uitgebreide controle te beginnen van uitgaven op het niveau van de centrale en lokale overheid, directe en indirecte begunstigen van de begroting en gemeentelijke aanbieders van voorzieningen en diensten op het gebied van gezondheidszorg, teneinde in 2015 en daarna besparingen op de begroting te verwezenlijken;
2. op basis van de openbare raadpleging overeenstemming te bereiken over maatregelen om de betaalbaarheid van het pensioenstelsel en de toereikendheid van de pensioenen na 2020 te waarborgen, met inbegrip van aanpassingen van de voornaamste parameters, zoals een koppeling tussen de wettelijke pensioenleeftijd en toename van levensverwachting en het aanmoedigen van particuliere bijdragen aan de tweede pijler van het pensioenstelsel; de leeftijdsgerelateerde uitgaven voor langdurige zorg te beteugelen door de zorg vooral de meest behoeftigen ten goede te laten komen en het accent bij zorgverlening te verplaatsen van institutionele zorg naar thuiszorg;

⁽¹⁾ Krachtens artikel 5, lid 2, van Verordening (EG) nr. 1466/97.

⁽²⁾ Zie bladzijde 141 van dit Publicatieblad.

3. na raadpleging van de sociale partners en in overeenstemming met nationale praktijken tegen eind 2014 een breed sociaal akkoord tot stand te brengen dat waarborgt dat loonontwikkelingen, met inbegrip van die van het minimumloon, het concurrentievermogen, de binnenlandse vraag en het scheppen van banen bevorderen; de samenstelling van het minimumloon opnieuw vast te stellen en het indexatiesysteem van dat loon te herzien; maatregelen te nemen voor verdere vermindering van segmentatie, met name met betrekking tot efficiëntere stimulansen voor de aanwerving van jongere en oudere werknemers en het gebruik van civielrechtelijke overeenkomsten; de wet inzake studentenwerk goed te keuren; voorgang te geven aan maatregelen voor het bereiken van niet-registreerde jongeren, waarbij ervoor wordt gezorgd dat openbare diensten voor arbeidsvoorziening over toereikende capaciteiten beschikken; teneinde de werkgelegenheid van laaggeschoolde en oudere werknemers te vergroten, de werkomgeving aan te passen aan de toename van de duur van het beroepsleven, middelen te concentreren op op maat gesneden maatregelen voor een actief arbeidsmarktbeleid en de effectiviteit van deze maatregelen te vergroten; het feit dat het aanbod van vaardigheden niet aansluit op de vraag aan te pakken door beroepsonderwijs- en beroepsopleiding aantrekkelijker te maken en door de samenwerking met de relevante belanghebbenden bij de beoordeling van de behoeften van de arbeidsmarkt verder te ontwikkelen;
4. de privatisering van de NKBM volgens plan in 2014 te voltooien, Abanka voor te bereiden op de privatisering in 2015 en door te gaan met de prompte uitvoering van de plannen voor herstructurering van de banken die staatssteun hebben ontvangen en de noodzakelijke consolidering van de banksector; op basis van de lessen die zijn getrokken uit de doorlichting van de kwaliteit van de activa en de stresstest het uitgebreide actieplan voor banken in augustus 2014 te voltooien en daarbij ook specifieke maatregelen te nemen ter verbetering van governance, toezicht, risicobeheer, procedures voor goedkeuring van kredieten en de kwaliteit en beschikbaarheid van gegevens; de capaciteit van banken te versterken voor het saneren van oninbare leningen door het interne beheer van activa te versterken en herstructureringseenheden; het mandaat van de Bank Asset Management Company te verduidelijken door tegen september 2014 een uitgebreide managementstrategie en een uitgebreid bedrijfsplan te publiceren, waarin de rol van deze instelling bij de herstructurering van haar activa en haar aflossingsdoelstellingen, begrotingen, plannen voor beheer van activa en verwachte opbrengsten nauwkeurig worden omschreven en daarbij te zorgen voor passende middelen;
5. door te gaan met de uitvoering binnen de vastgestelde termijnen van de in 2013 aangekondigde privatiseringen; een strategie vast te stellen voor de Sloveense overheidsholding met een duidelijke classificatie van de activa, in overeenstemming met het tijdspad en de definities die zijn neergelegd in de wet inzake de Sloveense overheidsholding van 2014; tegen november 2014 zich te verplichten tot een schema voor afstoting op korte-termijn (een horizon van één tot twee jaar) van een aantal welbepaalde activa, met een duidelijk tijdspad; dit volledig operationeel te maken als een vehikel voor het beheer van activa die in overheidshanden blijven en het afstoten van de activa die op grond van de beheershandelingen geormerkt zijn, binnen de bij wet voorgeschreven termijnen; tegen september 2014 een corporate-governancecode voor overheidsbedrijven vast te stellen en uit te voeren, teneinde een professioneel, transparant en onafhankelijk beheer te waarborgen;
6. tegen eind 2014 een masterplan voor bedrijfsherstructurering te voltooien met duidelijke prioriteiten en een doeltreffende uitvoeringsprocedure; een centrale taskforce op te zetten voor bedrijfsherstructurering, die toezicht houdt op het algehele herstructureringsproces en dit coördineert, de noodzakelijke deskundigheid, richtsnoeren en adviezen biedt en het proces van onderhandeling tussen alle belanghebbenden bevordert; een lijst op te stellen van de meest urgente herstructureringszaken en daarbij de recuperatiewaarde voor crediteuren te maximaliseren; het gebruik te bevorderen van de beschikbare juridische mechanismen en internationale beste praktijken bij alle belanghebbenden bij het herstructureringsproces; tegen september 2014 de recente wijzigingen in de insolventiewetgeving te evalueren en daarbij bereid te zijn alle noodzakelijke aanvullende maatregelen in te voeren; de lengte verder te verminderen van rechtszaken in eerste aanleg in burgerlijke en handelsgeschillen, met inbegrip van zaken waarop de insolventiewetgeving van toepassing is, en het aantal aanhangige zaken verder te doen afnemen, met name zaken op het gebied van handhaving en insolventie;
7. de belemmeringen terug te dringen voor het doen van zaken in Slovenië op gebieden die voor de economische ontwikkeling belangrijk zijn en daardoor het land aantrekkelijker te maken voor buitenlandse directe investeringen, met name door een versnelde liberalisering van gereguleerde beroepen en een vermindering van de administratieve last, zoals door soepelere vergunningsregelingen; te zorgen voor voldoende begrotingsautonomie voor het agentschap voor bescherming van de mededinging en de institutionele onafhankelijkheid van dit agentschap te vergroten; de prioriteiten te stroomlijnen van en te zorgen voor samenhang tussen de strategie voor onderzoek en innovatie van 2011 en de strategie voor industriebeleid van 2013 enerzijds en de aanstaande strategieën inzake slimme specialisatie en vervoer anderzijds en te zorgen voor de prompte uitvoering en de beoordeling van de effectiviteit daarvan;

8. actieve maatregelen te nemen ter bestrijding van corruptie, waarbij de transparantie en verantwoordingsplicht worden vergroot en externe procedures voor de evaluatie van prestaties en kwaliteitscontrole worden ingevoerd.

Gedaan te Brussel, 8 juli 2014.

Voor de Raad

De voorzitter

P. C. PADOAN

AANBEVELING VAN DE RAAD**van 8 juli 2014****over het nationale hervormingsprogramma 2014 van Slowakije en met een advies van de Raad over het stabiliteitsprogramma 2014 van Slowakije**

(2014/C 247/23)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 121, lid 2, en artikel 148, lid 4,

Gezien Verordening (EG) nr. 1466/97 van de Raad van 7 juli 1997 over versterking van het toezicht op begrotingssituaties en het toezicht op en de coördinatie van het economisch beleid⁽¹⁾, en met name artikel 5, lid 2,

Gezien de aanbeveling van de Europese Commissie,

Gezien de resoluties van het Europees Parlement,

Gezien de conclusies van de Europese Raad,

Gezien het advies van het Comité voor de werkgelegenheid,

Gezien het advies van het Economisch en Financieel Comité,

Gezien het advies van het Comité voor sociale bescherming,

Gezien het advies van het Comité voor de economische politiek,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Op 26 maart 2010 heeft de Europese Raad zijn goedkeuring gehecht aan het voorstel van de Commissie voor een nieuwe groei- en werkgelegenheidsstrategie; deze Europa 2020-strategie moet voor een betere coördinatie van het economisch beleid zorgen en is toegespitst op de sleutelgebieden waarop Europa's potentieel voor duurzame groei en concurrentievermogen een krachtige impuls nodig heeft.
- (2) Op voorstel van de Commissie heeft de Raad op 13 juli 2010 een aanbeveling inzake de globale richtsnoeren voor het economisch beleid van de lidstaten en de Unie (2010-2014) vastgesteld, en op 21 oktober 2010 heeft de Raad een besluit betreffende de richtsnoeren voor het werkgelegenheidsbeleid van de lidstaten vastgesteld⁽²⁾, die samen de „geïntegreerde richtsnoeren” vormen. De lidstaten werd verzocht in hun nationaal economisch en werkgelegenheidsbeleid met de geïntegreerde richtsnoeren rekening te houden.
- (3) Op 29 juni 2012 hebben de staatshoofden en regeringsleiders van de lidstaten besloten tot een Pact voor groei en banen, dat een samenhangend kader biedt voor actie op het niveau van de lidstaten, de EU en de eurozone, waarbij alle mogelijke hefboomen, instrumenten en belevismvormen worden ingezet. Zij hebben bepaald welke maatregelen op het niveau van de lidstaten moeten worden genomen, en met name verklaard vastbesloten te zijn om de doelstellingen van de Europa 2020-strategie te verwezenlijken en de landspecifieke aanbevelingen uit te voeren.
- (4) Op 9 juli 2013 heeft de Raad een aanbeveling⁽³⁾ over het nationale hervormingsprogramma voor 2013 van Slowakije vastgesteld en een advies over het geactualiseerde stabiliteitsprogramma van Slowakije voor de periode 2012-2016 uitgebracht. In overeenstemming met Verordening (EU) nr. 473/2013 van het Europees Parlement en de Raad⁽⁴⁾ heeft de Commissie op 15 november 2013 haar advies over het ontwerp-begrotingsplan van Slowakije voor 2014 gepresenteerd.

⁽¹⁾ PB L 209 van 2.8.1997, blz. 1.

⁽²⁾ Voor 2014 gehandhaafd bij Besluit 2014/322/EU van de Raad van 6 mei 2014 betreffende de richtsnoeren voor het werkgelegenheidsbeleid van de lidstaten voor 2014 (PB L 165 van 4.6.2014, blz. 49).

⁽³⁾ PB C 217 van 30.7.2013, blz. 71.

⁽⁴⁾ Verordening (EU) nr. 473/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 21 mei 2013 betreffende gemeenschappelijke voorschriften voor het monitoren en beoordelen van ontwerp-begrotingsplannen en voor het garanderen van de correctie van buitensporige tekorten van de lidstaten van de eurozone (PB L 140 van 27.5.2013, blz. 11).

- (5) Op 13 november 2013 heeft de Commissie haar goedkeuring gehecht aan de jaarlijkse groeianalyse en daarmee de aanzet gegeven tot het Europees semester 2014 voor coördinatie van het economisch beleid. Tevens heeft de Commissie op 13 november 2013 op grond van Verordening (EU) nr. 1176/2011 van het Europees Parlement en de Raad⁽¹⁾ het waarschuwingsmechanismeverslag aangenomen, waarin Slowakije niet werd genoemd als een van de lidstaten die aan een diepgaande evaluatie zouden worden onderworpen.
- (6) Op 20 december 2013 heeft de Europese Raad de prioriteiten inzake financiële stabiliteit, begrotingsconsolidatie en groeibevorderende maatregelen goedgekeurd. Hij benadrukte dat moet worden gestreefd naar een gedifferentieerde, groeivriendelijke begrotingsconsolidatie, normalisering van de kredietverschaffing aan de economie, bevordering van groei en concurrentievermogen, aanpakken van de werkloosheid en van de sociale gevolgen van de crisis, en modernisering van de overheidsdiensten.
- (7) Op 23 april 2014 heeft Slowakije zijn nationale hervormingsprogramma 2014 en zijn stabiliteitsprogramma 2014 ingediend. Om met de onderlinge verbanden rekening te houden, zijn beide programma's tegelijkertijd geëvalueerd.
- (8) Met de in het stabiliteitsprogramma 2014 uiteengezette begrotingsstrategie wordt beoogd de duurzaamheid van de correctie van het buitensporig tekort te waarborgen en tegen 2017 de middellangetermijndoelstelling van een structureel tekort van ongeveer 0,5% van het bbp te bereiken. Deze middellangetermijndoelstelling is strenger dan het stabiliteits- en groeipact voorschrijft. Het overheidstekort van Slowakije werd in 2013 duurzaam teruggedrongen onder de referentiewaarde van 3% van het bbp. De geplande (herberekende) wijziging van het structurele saldo voor 2014 zou inhouden dat Slowakije aanzienlijk afwijkt van het aanpassingstraject in de richting van zijn middellangetermijndoelstelling. De geplande verbetering van 0,3% van het bbp in 2015 zou in overeenstemming met de regels van het stabiliteits- en groeipact zijn. In de jaren daarna zou het stabiliteitsprogramma de juiste aanpassing in de richting van de middellangetermijndoelstelling niet waarborgen. De uitgaven zouden zowel in 2014 als in 2015 groeien in een tempo dat in overeenstemming met de uitgavenbenchmark is. Het stabiliteitsprogramma gaat ervan uit dat de consolidatie-inspanning om de middellangetermijndoelstelling te bereiken voor het grootste deel in 2016 en 2017 zou plaatsvinden. In het algemeen houdt het aanpassingstraject in de richting van de middellangetermijndoelstelling het gevaar in dat niet aan de eisen van het stabiliteits- en groeipact wordt voldaan. Het stabiliteitsprogramma gaat ervan uit dat de overheidsschuld tijdens de gehele programmeringsperiode beneden de referentiewaarde van 60% van het bbp zal blijven. Het macro-economisch scenario dat aan de begrotingsprognoses in het stabiliteitsprogramma ten grondslag ligt en dat door een onafhankelijke instantie (het comité voor macro-economische prognoses) is onderschreven, is geloofwaardig.
- De reeds gekwantificeerde maatregelen waarborgen niet dat de door de autoriteiten vastgestelde begrotingsdoelstellingen zullen worden gehaald. Bovendien zijn niet alle maatregelen aan de ontvangstenzijde voldoende gespecificeerd en blijven kostenbesparende hervormingen van de overheidsadministratie onderhevig aan uitvoeringsrisico's, terwijl de personeelsuitgaven in de overheidssector de begrote waarden mogelijk niet halen, net als in het verleden. Anderzijds houden de in het stabiliteitsprogramma gepresenteerde cijfers nog geen rekening met de besparingen als gevolg van de activering van de rem op de binnenlandse schuld. Volgens de voorjaarsprognose voor 2014 van de diensten van de Commissie, die rekening houdt met de gevolgen van de uitgavenbesparingen als gevolg van de schuldenrem, zou de afwijking van het aanpassingstraject in 2014 geringer zijn dan in het stabiliteitsprogramma is voorzien, terwijl voor 2015 een voldoende structurele aanpassing wordt verwacht, waarbij zowel in 2014 als in 2015 aan de uitgavenbenchmark wordt voldaan.
- (9) Hoewel het de bedoeling van zowel het stabiliteits- als het nationale hervormingsprogramma is om groeibevorderende uitgaven te laten toenemen, lijkt dit niet volledig te worden ondersteund door de onderliggende plannen. De met middelen uit de overheidsbegroting gefinancierde onderwijsuitgaven nemen in 2014 toe, maar zullen de komende jaren afnemen. Op grond van de evaluatie van het stabiliteitsprogramma en de prognose van de Commissie ingevolge Verordening (EG) nr. 1466/97, is de Raad van mening dat er een gevaar bestaat dat in 2014 wordt afgeweken van het aanpassingstraject in de richting van de middellangetermijndoelstelling, terwijl er in 2015 een passende correctie wordt verwacht.
- (10) Om te voldoen aan de eisen van het Verdrag inzake stabiliteit, coördinatie en bestuur, heeft Slowakije in november 2013 de regel van een begrotingsevenwicht opgenomen. Het begrotingskader is echter verzwakt door het ontbreken van bindende en afdwingbare uitgavenplafonds. Hoewel het stabiliteitsprogramma 2013

⁽¹⁾ Verordening (EU) nr. 1176/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 november 2011 betreffende de preventie en correctie van macro-economische onevenwichtigheden (PB L 306 van 23.11.2011, blz. 25).

in de invoering daarvan voorzag, is aan de toezeggingen in dit verband tot op heden geen uitvoering gegeven. Slowakije blijft een land met een gemiddeld risico wat betreft de houdbaarheid van de overheidsfinanciën en de uitgaven voor gezondheidszorg zullen naar verwachting de belangrijkste oorzaak zijn van de rijzende kosten van de vergrijzing, met een aandeel van 2 % van het bbp, de naar verwachting op één na hoogste toename van de uitgaven voor gezondheidszorg van alle lidstaten. De problemen zijn hoofdzakelijk merkbaar op het gebied van klinische en primaire zorg. In december 2013 keurde de regering voor de periode 2014-2030 een strategisch kader voor gezondheid goed ter verbetering van de kosteneffectiviteit. Voor de strategie zijn nu gedetailleerde uitvoeringsplannen nodig.

- (11) Slowakije heeft vooruitgang geboekt met de verbetering van de naleving van de belastingwetgeving en de uitvoering van het actieplan ter bestrijding van belastingfraude vordert. Ongeveer de helft van de maatregelen van dit plan is uitgevoerd. De doeltreffendheid van het Slowaakse belastingstelsel lijkt als gevolg daarvan in 2013 te zijn verbeterd, vooral wat betreft de btw, hoewel het nodig blijft de inspanningen te consolideren en de analytische capaciteit en de controlecapaciteit van de belastingdienst te versterken, en de unificatie van de inning van belastingen, douanerechten en socialeverzekeringspremies achter op schema ligt. Om een groeivriendelijke begrotingsconsolidatie voor te zetten, zou Slowakije meer gebruik kunnen maken van belastingen die minder nadelig voor groei zijn, met name periodieke onroerendgoeden milieubelasting. In dit opzicht is er met betrekking tot de hervorming van de periodieke onroerendgoedbelasting en de koppeling daarvan aan de marktwaarde van het onroerend goed geen vooruitgang geboekt. De inkomsten uit deze belasting blijven laag en zijn in relatieve termen sinds 2000 niet gewijzigd. In 2013 heeft de regering maatregelen uitgevoerd om de grote discrepantie qua belastingwinst tussen werknemers en zelfstandigen te verminderen, maar de in 2012 geconstateerde substantiële kloof tussen de feitelijke belastingpercentages van deze twee groepen blijft bestaan.
- (12) De arbeidsmarkt blijft met een aantal problemen te maken hebben. De werkloosheid, die rond de 14 % blijft, is voor het grootste deel langdurig, wat wijst op het structurele karakter van het werkloosheidsprobleem in Slowakije. Slowakije heeft enige vooruitgang geboekt met de verkleining van de belastingwinst voor laagbetaalde werknemers die na langdurig werkloos te zijn geweest de arbeidsmarkt weer betreden, maar de doeltreffendheid van de maatregelen moet in de gaten gehouden en geëvalueerd worden. Er is slechts beperkte vooruitgang geboekt op andere terreinen; met name is de capaciteit van de openbare diensten voor arbeidsvoorziening om gepersonaliseerde diensten te leveren, verbeterd en is de koppeling tussen activeringsmaatregelen en sociale bijstand versterkt. De openbare diensten voor arbeidsvoorziening hebben met betrekking tot jeugdwerkloosheid maar een geringe capaciteit om vroegtijdig te kunnen interveniëren en om diensten toe te snijden op het profiel van de werkzoekenden en niet-geregistreerde jongeren te kunnen bereiken. Het is dus nodig dat op deze gebieden maatregelen worden genomen, in overeenstemming met de doelstellingen van een jongerengarantie. Er zijn meer gerichte maatregelen nodig voor de meest kansarme werkzoekenden, waaronder de Roma, wier arbeidsparticipatie erg laag blijft. Het tekort aan geschikte faciliteiten voor kinderopvang, met name voor kinderen onder de drie jaar, bemoeilijkt voor moeders de terugkeer op de arbeidsmarkt.
- (13) De beperkte relevantie voor de arbeidsmarkt van het onderwijs belemmert het aanbod van geschoolde arbeid. De resultaten van leerlingen in het verplicht onderwijs blijven achter bij het EU-gemiddelde en zijn aanzienlijk verslechterd. De overheidsuitgaven voor onderwijs blijven laag, ondanks recente stijgingen van de salarissen van leerkrachten; de initiële opleiding van leerkrachten wordt verbeterd en er is meer aandacht voor praktische ervaring, maar deze inspanningen mogen niet aflaten. Ondanks overheidsinspanningen om beroepsonderwijs en -opleiding te hervormen en banen voor jongeren te subsidiëren, blijft het jeugdwerkloosheidspercentage tot de hoogste in de Unie behoren en blijft de overgang van school naar arbeid moeizaam. Het relatief lage percentage van op werkgelegenheid georiënteerde programma's op bachelor-niveau en de onvoldoende samenwerking met werknemers maakt het tertiair onderwijs minder relevant voor de arbeidsmarkt. Een verbetering van de kwaliteit van het hoger onderwijs en van de samenwerking tussen ondernemingen en onderwijsinstellingen zou ook bijdragen tot de verbetering van het innovatievermogen van de economie. De plannen in het kader van de strategie voor slimme specialisatie gaan in de goede richting, maar moeten daadwerkelijk worden uitgevoerd. Het aanhoudend lage aanbod van kwalitatief goed onderwijs en kwalitatief goede opvang voor jonge kinderen beïnvloedt de onderwijsprestaties negatief, met name in het geval van de Roma. Tot nog toe hangen initiatieven voor de verbetering van de onderwijsresultaten van Roma-leerlingen te zeer af van door de EU medegefinancierde projecten.
- (14) Op het gebied van energie heeft Slowakije vooruitgang geboekt met de werkzaamheden voor de uitbreiding van elektriciteits- en gasverbindingen met buurlanden; er zijn echter nog steeds maatregelen nodig om de Slowaakse energiemarkt beter te laten functioneren en met name om de transparantie van het mechanisme voor de vaststelling van tarieven te vergroten. Een pakket maatregelen voor de verbetering van de energie-efficiëntie is voorgesteld voor financiering door de EU in de nieuwe programmeringsperiode.

- (15) De hervorming van de overheidsdiensten die thans plaatsvindt, zal de klantgerichtheid verbeteren, maar zowel wat kwaliteit als doeltreffendheid betreft, blijven de prestaties van de overheidsdiensten onder de maat. Een aanhoudend sterk personeelsverloop gekoppeld aan de politieke cyclus en daarbij een zwak beheer van personele middelen en zwakke analytische capaciteiten doen afbreuk aan een empirisch onderbouwde beleidsvorming. Slowakije blijft slecht scoren met betrekking tot de internationale indicatoren voor corruptie en heeft maar weinig vooruitgang geboekt met de verbetering van de doeltreffendheid en transparantie van zijn rechtsstelsel. De kwaliteit van het ondernemingsklimaat in Slowakije is verslechterd en de steun voor snelgroeiende ondernemingen is gestagneerd. Slowakije heeft onlangs zijn regels inzake overheidsopdrachten hervormd teneinde de transparantie en de efficiëntie te verbeteren, maar de toepassing van deze regels blijft problemen opleveren en het effect van de hervorming in 2013 inzake overheidsopdrachten blijft beperkt.
- (16) In de context van het Europees semester heeft de Commissie een brede analyse van het economische beleid van Slowakije verricht. Zij heeft zowel het nationale hervormingsprogramma als het stabiliteitsprogramma doorgelicht. Daarbij heeft zij niet alleen gekeken naar de relevantie ervan voor een houdbaar budgettair en sociaaleconomisch beleid in Slowakije, maar is zij ook nagegaan of de EU-regels en -richtsnoeren in acht zijn genomen, gezien de noodzaak de algemene economische governance van de Unie te versterken door middel van een EU-inbreng in toekomstige nationale besluiten. Haar aanbevelingen in het kader van het Europees semester worden in de onderstaande aanbevelingen 1 tot en met 6 weergegeven.
- (17) In het licht van deze beoordeling heeft de Raad het stabiliteitsprogramma onderzocht en zijn advies daarover⁽¹⁾ is met name in de onderstaande aanbeveling 1 weergegeven.
- (18) In de context van het Europees semester heeft de Commissie tevens een analyse van het economisch beleid van de eurozone als geheel verricht. Op basis hiervan heeft de Raad specifieke aanbevelingen gericht tot de lidstaten die de euro als munt hebben⁽²⁾. Als land dat de euro als munt heeft, dient Slowakije er ook op toe te zien dat aan die aanbevelingen volledig en tijdig uitvoering wordt gegeven,

BEVEELT AAN dat Slowakije in de periode 2014-2015 actie onderneemt om:

1. Na de correctie van het buitensporig tekort de begrotingsmaatregelen voor 2014 te versterken, gezien de kloof van 0,3% van het bbp die zich volgens de voorjaarsprognose 2014 van de diensten van de Commissie ontwikkelt ten opzichte van hetgeen het preventieve deel van het stabiliteits- en groeipact voorschrijft. In 2015 te zorgen voor de vereiste aanpassing van 0,1% van het bbp in richting van de middellangetermijndoelstelling, met inachtneming van de naar verwachting zwakke economische omstandigheden. Vervolgens, totdat de middellangetermijndoelstelling is bereikt, voor de jaarlijkse structurele aanpassing een referentiepercentage van 0,5% van het bbp in acht te nemen. Het begrotingskader verder te versterken, onder meer door te zorgen voor bindende en afdwingbare uitgavenplafonds. De houdbaarheid op lange termijn van de overheidsfinanciën te verbeteren door de kosteneffectiviteit van de gezondheidssector te vergroten, met name door middel van rationalisering van de zorg en het beheer in ziekenhuizen en versterking van de primaire zorg.
2. De doeltreffendheid van de belastingdienst te verbeteren door middel van een versterking van zijn capaciteit op het gebied van controle, risicobeoordeling en inning van schulden. De grondslag voor de belasting op onroerend goed te koppelen aan de marktwaarde van het goed.
3. De langdurige werkloosheid effectiever aan te pakken door activeringsmaatregelen, tweedekansonderwijs en kwalitatief goede opleiding op maat. De capaciteit van de openbare diensten voor arbeidsvoorziening op het gebied van casemanagement en persoonlijke begeleiding en activering van werkzoekenden te vergroten en de koppeling te versterken tussen activering en sociale bijstand. De jeugdwerkloosheid effectief aan te pakken door, overeenkomstig de doelstellingen van een jongerengarantie, de vroege interventie te verbeteren. De arbeidskansen van vrouwen beter te stimuleren door het aanbod van faciliteiten voor kinderopvang te verbeteren, met name voor kinderen tot drie jaar.
4. Maatregelen te nemen ter bevordering van de kwaliteit van het onderwijs teneinde de onderwijsresultaten te verbeteren. De mogelijkheden te vergroten om binnen bedrijven op de werkplek beroepsopleiding en -opleiding te volgen. Accreditatie, financiering en overheidsmaatregelen aan te passen teneinde de invoering te stimuleren van beroepsgerichte programma's op bachelor-niveau. De kwaliteit en relevantie van de wetenschappelijke basis te verbeteren en plannen uit te voeren ter bevordering van effectieve kennisoverdracht en samenwerking tussen de academische wereld, de onderzoekswereld en het bedrijfsleven. Structurele maatregelen vast te stellen ter verbetering van de toegang tot inclusief peuter- en schoolonderwijs van hoge kwaliteit voor gemarginaliseerde gemeenschappen, waaronder de Roma, en om maatregelen te nemen ter bevordering van hun deelname aan beroepsopleiding en hoger onderwijs.

⁽¹⁾ Op grond van artikel 5, lid 2, van Verordening (EG) nr. 1466/97.

⁽²⁾ Zie bladzijde 141 van dit Publicatieblad.

5. Meer inspanningen te leveren om de energiemarkt beter te laten functioneren, met name door de publieke transparantie van het regelgevingskader te vergroten en door te onderzoeken waardoor de hoge elektriciteitsnettarieven, met name voor industriële afnemers, worden bepaald. Op basis van de tot op heden geboekte vooruitgang, verder onderlinge verbindingen met buurlanden, waaronder Oekraïne, te ontwikkelen, overeenkomstig het in april ondertekende memorandum van overeenstemming.
6. Maatregelen te nemen om de onafhankelijkheid van de openbare dienst te vergroten, onder meer door wijziging van de ambtenarenwet. Een strategie vast te stellen ter verbetering van het beheer van personele middelen binnen de overheidsdiensten. De inspanningen op te voeren ter versterking van de analytische capaciteit bij de voornaamste ministeries met het oog op de vaststelling van een empirisch onderbouwd beleid en de verbetering van de kwaliteit van de beoordeling van het effect van beleid. Maatregelen te nemen ter bestrijding van corruptie en de inspanningen op te voeren ter verbetering van de doeltreffendheid en de kwaliteit van het rechtssysteem. Maatregelen in te voeren om het bedrijfsklimaat, onder meer voor kmo's, te verbeteren. Meer inspanningen te leveren om de doeltreffendheid van openbare aanbestedingen te verbeteren.

Gedaan te Brussel, 8 juli 2014.

Voor de Raad

De voorzitter

P. C. PADOAN

AANBEVELING VAN DE RAAD**van 8 juli 2014****over het nationale hervormingsprogramma 2014 van Finland en met een advies van de Raad over het stabiliteitsprogramma 2014 van Finland**

(2014/C 247/24)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 121, lid 2, en artikel 148, lid 4,

Gezien Verordening (EG) nr. 1466/97 van de Raad van 7 juli 1997 over versterking van het toezicht op begrotingssituaties en het toezicht op en de coördinatie van het economisch beleid⁽¹⁾, en met name artikel 5, lid 2,

Gezien Verordening (EU) nr. 1176/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 november 2011 betreffende de preventie en correctie van macro-economische onevenwichtigheden⁽²⁾, en met name artikel 6, lid 1,

Gezien de aanbeveling van de Europese Commissie,

Gezien de resoluties van het Europees Parlement,

Gezien de conclusies van de Europese Raad,

Gezien het advies van het Comité voor de werkgelegenheid,

Gezien het advies van het Economisch en Financieel Comité,

Gezien het advies van het Comité voor de werkgelegenheid,

Gezien het advies van het Comité voor de economische politiek,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Op 26 maart 2010 heeft de Europese Raad zijn goedkeuring gehecht aan het voorstel van de Commissie voor een nieuwe groei- en werkgelegenheidsstrategie; deze Europa 2020-strategie moet voor een betere coördinatie van het economisch beleid zorgen en is toegespitst op de sleutelgebieden waarop Europa's potentieel voor duurzame groei en concurrentievermogen een krachtige impuls nodig heeft.
- (2) Op voorstel van de Commissie heeft de Raad op 13 juli 2010 een aanbeveling inzake de globale richtsnoeren voor het economisch beleid van de lidstaten en de Unie (2010-2014) vastgesteld, en op 21 oktober 2010 heeft de Raad een besluit betreffende de richtsnoeren voor het werkgelegenheidsbeleid van de lidstaten vastgesteld⁽³⁾, die samen de „geïntegreerde richtsnoeren” vormen. De lidstaten werd verzocht in hun nationaal economisch en werkgelegenheidsbeleid met de geïntegreerde richtsnoeren rekening te houden.
- (3) Op 29 juni 2012 hebben de staatshoofden en regeringsleiders van de lidstaten besloten tot een Pact voor groei en banen, dat een samenhangend kader biedt voor actie op het niveau van de lidstaten, de EU en de eurozone, waarbij alle mogelijke hefboomen, instrumenten en belevismvormen worden ingezet. Zij hebben bepaald welke maatregelen op het niveau van de lidstaten moeten worden genomen, en met name verklaard vastbesloten te zijn om de doelstellingen van de Europa 2020-strategie te verwezenlijken en de landenspecifieke aanbevelingen uit te voeren.

⁽¹⁾ PB L 209 van 2.8.1997, blz. 1.

⁽²⁾ PB L 306 van 23.11.2011, blz. 25.

⁽³⁾ Voor 2014 gehandhaafd bij Besluit 2014/322/EU van de Raad van 6 mei 2014 betreffende de richtsnoeren voor het werkgelegenheidsbeleid van de lidstaten voor 2014 (PB L 165 van 4.6.2014, blz. 49).

- (4) Op 9 juli 2013 heeft de Raad een aanbeveling⁽¹⁾ over het nationale hervormingsprogramma voor 2013 van Finland vastgesteld en een advies over het geactualiseerde stabiliteitsprogramma van Finland voor de periode 2012-2017 uitgebracht. In overeenstemming met Verordening (EU) nr. 473/2013 van het Europees Parlement en de Raad⁽²⁾ heeft de Commissie op 15 november 2013 haar advies over het ontwerp-begrotingsplan van Finland voor 2014 gepresenteerd.
- (5) Op 13 november 2013 heeft de Commissie haar goedkeuring gehecht aan de jaarlijkse groeianalyse en daarmee de aanzet gegeven tot het Europees semester 2014 voor coördinatie van het economisch beleid. Tevens heeft de Commissie op 13 november 2013 op grond van Verordening (EU) nr. 1176/2011 het waarschuwingsmechanismeverslag aangenomen, waarin Finland werd genoemd als een van de lidstaten die aan een diepgaande evaluatie zouden worden onderworpen.
- (6) Op 20 december 2013 heeft de Europese Raad de prioriteiten inzake financiële stabiliteit, begrotingsconsolidatie en groeibevorderende maatregelen goedgekeurd. Hij benadrukte dat moet worden gestreefd naar gedifferentieerde, groeivriendelijke begrotingsconsolidatie, normalisering van de kredietverschaffing aan de economie, bevordering van groei en concurrentievermogen, aanpakken van de werkloosheid en van de sociale gevolgen van de crisis, en modernisering van de overheidsdiensten.
- (7) Op 5 maart 2014 heeft de Commissie de resultaten gepubliceerd van de diepgaande evaluatie voor Finland die zij op grond van artikel 5 van Verordening (EU) nr. 1176/2011 heeft uitgevoerd. Op basis van haar analyse concludeert de Commissie dat Finland nog steeds wordt geconfronteerd met macro-economische onevenwichtigheden die in het oog moeten worden gehouden en een beleidsoptreden vergen. Met name de zwakke exportresultaten van de afgelopen jaren, die het gevolg zijn van herstructureringen in de industrie en van factoren die met het kosten- en het niet-kostenconcurrentievermogen verband houden, vragen om voortdurende aandacht.
- (8) Op 17 april 2014 heeft Finland zijn nationale hervormingsprogramma 2014 en zijn stabiliteitsprogramma 2014 ingediend. Om met de onderlinge verbanden rekening te houden zijn beide programma's terzelfder tijd geëvalueerd.
- (9) De doelstelling van de in het stabiliteitsprogramma 2014 uitgestippelde begrotingsstrategie is om in 2015 naar de middellangetermijndoelstelling terug te keren, het structurele saldo gedurende de resterende periode van het stabiliteitsprogramma boven deze doelstelling te houden en de overheidsfinanciën vanaf 2017 in evenwicht te brengen. Finlands middellangetermijndoelstelling van een structureel tekort van 0,5% van het bbp sluit aan bij de eisen van het stabiliteits- en groeipact. Finland heeft zijn middellangetermijndoelstelling in 2013 gehaald en is van plan er in 2014 dichtbij te blijven en in 2014 tevens aan de uitgavenbenchmark te voldoen. Volgens de plannen zal Finland in 2015 boven zijn middellangetermijndoelstelling uitkomen en in dat jaar de uitgavenbenchmark opnieuw in acht nemen. Over het algemeen strookt dit in grote lijnen met de eisen van het stabiliteits- en groeipact. De bruto schuldquote vertoont tegelijkertijd een stijgende lijn en zal in 2015, voornamelijk als gevolg van de zwakke economische vooruitzichten, naar verwachting boven de drempel van 60% van het bbp uitkomen. Het aan de begrotingsprognoses van het stabiliteitsprogramma ten grondslag liggende macro-economische scenario, dat niet door een onafhankelijke instantie is opgesteld, is aannemelijk, hoewel het iets optimistischer is dan de voorjaarsprognoses 2014 van de diensten van de Commissie ten aanzien van de economische groei in 2014 en 2015. In de voorjaarsprognoses 2014 van de diensten van de Commissie wordt een verslechtering van het structurele saldo met 0,3% van het bbp in 2014 voorspeld, wat een afwijking van de middellangetermijndoelstelling inhoudt, en een verbetering met 0,6% van het bbp in 2015, terwijl in beide jaren aan de uitgavenbenchmark wordt voldaan. In het licht van de overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1466/97 verrichte evaluatie van het stabiliteitsprogramma en de prognoses van de Commissie is de Raad van oordeel dat mag worden verwacht dat Finland de doelstellingen van zijn stabiliteitsprogramma, die in grote lijnen met de eisen van het stabiliteits- en groeipact overeenkomen, zal verwezenlijken.
- (10) Wat de houdbaarheid van de overheidsfinanciën op lange termijn betreft, loopt Finland een hoog risico. Dit komt door de gevolgen van de vergrijzing voor de begroting. Finland heeft dit gevaar ingezien en in 2013 een structureel beleidsprogramma opgesteld dat erop gericht is de kloof te dichten en de groei een nieuwe impuls te geven. Een andere belangrijke stap is het overheidsuitgavenlimiterings- en begrotingsplan

(1) PB C 217 van 30.7.2013, blz. 24.

(2) Verordening (EU) nr. 473/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 21 mei 2013 betreffende gemeenschappelijke voorschriften voor het monitoren en beoordelen van ontwerp-begrotingsplannen en voor het garanderen van de correctie van buitensporige tekorten van de lidstaten van de eurozone (PB L 140 van 27.5.2013, blz. 11).

2015-2018 van maart 2014, dat in aanpassingsmaatregelen, structurele hervormingen en investeringen in groei voorziet. De aanpassingsmaatregelen aan de inkomstzijde hebben hoofdzakelijk betrekking op belastingverhogingen op inkomsten en producten.

- (11) De doeltreffendheid van de publieke dienstverlening heeft geen gelijke tred gehouden met productiviteitsontwikkelingen in de private sector. Finland bereidt administratieve hervormingen voor op het gebied van de gemeentelijke structuur, de gezondheidszorg en sociale dienstverlening. De gemeentelijke hervorming is gebaseerd op een vrijwillige fusie van gemeenten, met financiële prikkels van de centrale overheid. Het resultaat van de vrijwillige fusies is tot op heden nog ongewis. Vijf regionale aanbieders moeten diensten verlenen op het gebied van sociaal welzijn en gezondheidszorg, waarin ook een rol is weggelegd voor de gemeenten. Nadere gegevens zijn tot op heden niet bekend en er staat een wetsvoorstel op de rol voor de herfst van 2014. Begin 2017 zouden de nieuwe structuren een feit moeten zijn. Met de wet van juli 2013 inzake de ondersteuning van de functionele capaciteit van ouderen, waarin sterkere nadruk is gelegd op preventie, revalidatie en zelfstandig wonen, zou de behoefte aan institutionele zorg moeten afnemen en zouden de toekomstige kosten van langdurige zorg moeten worden ingedamd.
- (12) De belangrijkste arbeidsmarktuitdaging voor Finland blijft het arbeidsaanbod op lange termijn, aangezien het aantal mensen dat de arbeidsmarkt verlaat hoger is dan het aantal dat toetreedt. Het verlengen van loopbanen en het verbeteren van het arbeidsaanbod is noodzakelijk om in de toekomst aan de vraag naar arbeid te kunnen voldoen. Het structurele beleidsprogramma 2013 van de regering bevat maatregelen om loopbanen te verlengen en het arbeidsaanbod te verbeteren, en verhoogt daarnaast de prikkels om een baan te aanvaarden. Finland vermindert de vervroegde uittreding, maar sommige mogelijkheden blijven bestaan, zoals de zogenoemde „werkloosheidstunnel”, waarin oudere werklozen onder bepaalde voorwaarden recht houden op een werkloosheidsuitkering totdat zij met pensioen gaan. De onlangs ingevoerde levensverwachtingscoëfficiënt en de verdrievoudiging van het opbouwpercentage lijken een beperkt effect te hebben op de pensioenpraktijk. Bovendien bestaat het risico dat doordat de levensverwachting sneller stijgt dan voorzien en mensen niet langer werken, de toereikendheid van het pensioen zal afnemen. Finland heeft zich ten doel gesteld de effectieve pensioenleeftijd in 2025 te verhogen naar ten minste 62,4 jaar. Het is de vraag of de doelstelling kan worden bereikt zonder nieuwe maatregelen te nemen, zoals het verhogen van de wettelijke pensioenleeftijd en het intensiveren van de inspanningen om de inzetbaarheid van oudere werknemers te verbeteren. De sociale partners werken aan een voorstel voor een pensioenhervorming die na de verkiezingen in het voorjaar van 2015 door de nieuwe regering geïmplementeerd zou moeten worden en begin 2017 in werking zou moeten treden. Finland heeft ambitieuze en belangrijke maatregelen genomen om de jeugdwerkloosheid en de langdurige werkloosheid te bestrijden. Een blijvende verbetering van de baangerichte vaardigheden van de doelgroepen en hun vooruitzichten op de arbeidsmarkt heeft tijd nodig.
- (13) Finland heeft maatregelen genomen om het algehele concurrentieklimaat te verbeteren en er is enige vooruitgang geboekt bij het implementeren van het programma inzake gezonde mededinging. De mededingings- en de consumentenautoriteit zijn gefuseerd en de nieuwe structuur bevindt zich in de eerste implementatiefase. In het kader van de mededingingswet is een bovengrens gesteld aan dominante posities in de detailhandel in consumentengoederen, en de Finse autoriteit voor mededinging en consumentenzaken heeft specifieke bevoegdheden gekregen om onder bepaalde voorwaarden in te grijpen bij economische activiteiten van overheidsinstanties die de concurrentie op de markt verstoren. De detailhandel in Finland is uiterst geconcentreerd en bepaalde elementen in de desbetreffende regelgeving kunnen een efficiënte mededinging belemmeren en versterken de positie van de twee leiders in de detailhandel. De eisen op het gebied van stedelijke planning zijn daar een voorbeeld van: deze zijn strikt, in het bijzonder voor grote commerciële vestigingen. Op dit moment wordt de regelgeving voor ruimtelijke ordening aan een evaluatie onderworpen, wat de mogelijkheid zou bieden om deze meer in dienst te stellen van een „gezonde” mededinging. Finland heeft van alle lidstaten een van de sterkst gereguleerde detailhandelssectoren, waarin de mededinging onder meer wordt belemmerd door de regulering van grote detailhandelslocaties.
- (14) Het is een belangrijke uitdaging voor de Finse economie om de groei en het concurrentievermogen te herstellen. Finland prijkt erg hoog op de ranglijsten van het internationale concurrentievermogen, maar was tussen 2007 en 2012 niettemin het land in de Unie dat zijn exportmarktaandeel het snelst zag dalen. De intensiteit van de onderzoeks- en ontwikkelingsactiviteiten van het bedrijfsleven vertoont een neerwaartse lijn en de nationale doelstelling voor O&O-uitgaven lijkt steeds verder uit het zicht te geraken. De doeltreffendheid waarmee in het Finse onderzoek- en innovatiesysteem O&O-investeringen worden omgezet in nieuwe innovatieve producten en diensten, is een kritiek punt. Op dit moment zijn de investeringen onvoldoende om het O&O-potentieel in nieuwe producten om te zetten. Door het geringe aantal grote exportbedrijven en hun beperkte scala aan producten en door de geringe exportgerichtheid

van kleine Finse bedrijven worden de handelsresultaten en de potentiële groei gedrukt. Het exportpotentieel zou een impuls kunnen krijgen door meer steun op maat te bieden voor de internationalisering van kleine bedrijven. Finland is hervormingen gestart die gericht zijn op het vermogen om met innovatieve producten te komen, en op de bevordering van de diversificatie in het bedrijfsleven, inclusief een brede hervorming van de financiering van onderzoeksinstituten en onderzoek. Het structurele beleidsprogramma 2013 en het overheidsuitgavenlimiterings- en begrotingsplan 2015-2018 van maart 2014 bevatten niet alleen aanpassingsmaatregelen en structurele hervormingen, maar ook initiatieven om groei en innovatie te bevorderen. Finland zou ook kunnen profiteren van een diversificatie van zijn energievoorziening, in het bijzonder gezien de afhankelijkheid van het land van één gasbron.

- (15) In de context van het Europees semester heeft de Commissie een brede analyse van het economische beleid van Finland verricht. Zij heeft zowel het nationale hervormingsprogramma als het stabiliteitsprogramma doorgelicht. Daarbij heeft zij niet alleen gekeken naar de relevantie ervan voor een houdbaar budgettair en sociaaleconomisch beleid in Finland, maar is zij ook nagegaan of de EU-regels en -richtsnoeren in acht zijn genomen, gezien de noodzaak de algemene economische governance van de Unie te versterken door middel van een EU-inbreng in toekomstige nationale besluiten. Haar aanbevelingen in het kader van het Europees semester worden in de onderstaande aanbevelingen 1 tot en met 5 weergegeven.
- (16) In het licht van deze beoordeling heeft de Raad het stabiliteitsprogramma onderzocht en zijn advies daarover⁽¹⁾ is met name in de onderstaande aanbeveling 1 weergegeven.
- (17) In het licht van de diepgaande evaluatie van de Commissie en deze beoordeling heeft de Raad het nationale hervormingsprogramma en het stabiliteitsprogramma onderzocht. Zijn aanbevelingen op grond van artikel 6 van Verordening (EU) nr. 1176/2011 zijn in de onderstaande aanbevelingen 2, 4 en 5 weergegeven.
- (18) In de context van het Europees semester heeft de Commissie tevens een analyse van het economische beleid van de eurozone als geheel verricht. Op basis hiervan heeft de Raad specifieke aanbevelingen gericht tot de lidstaten die de euro als munt hebben⁽²⁾. Als land dat de euro als munt heeft, dient Finland er ook op toe te zien dat aan die aanbevelingen volledig en tijdig uitvoering wordt gegeven,

BEVEELT AAN dat Finland in de periode 2014-2015 actie onderneemt om:

1. De opdoemende kloof ten opzichte van de middellangetermijndoelstelling te beperken, en ervoor te zorgen dat in 2015 naar deze doelstelling wordt teruggekeerd en dat deze daarna volgens plan in acht wordt genomen. Te waarborgen dat aan het schuld criterium wordt voldaan, terwijl een groeivriendelijk begrotingsbeleid wordt nagestreefd. De hervormingen van het structurele beleidsprogramma en het overheidsuitgavenlimiterings- en begrotingsplan 2015-2018 snel te implementeren om de budgettaire houdbaarheidskloof te verkleinen en de groeivoorwaarden te versterken.
2. Een effectieve tenuitvoerlegging van de lopende administratieve hervormingen op het gebied van de gemeentelijke structuur en de sociale dienstverlening en de gezondheidszorg te waarborgen om de publieke dienstverlening kosteneffectiever te maken.
3. Het volledige arbeidspotentieel op de arbeidsmarkt beter te benutten, onder meer door de arbeidsparticipatie en de inzetbaarheid van oudere werknemers te verbeteren en de effectieve pensioenleeftijd op te trekken, door de mogelijkheden om vroegtijdig uit het arbeidsproces te treden, te beperken en de pensioenleeftijd of de pensioenuitkeringen aan te passen aan veranderingen in de levensverwachting. De arbeidsmarktvooruitzichten van jongeren en langdurig werklozen te verbeteren, met specifieke nadruk op het beroepsonderwijs en gerichte activeringsmaatregelen.
4. De inspanningen voort te zetten om de concurrentie op de product- en dienstenmarkten, en in het bijzonder in de detailhandel, aan te wakkeren door het programma ter bevordering van een gezonde mededinging uit te voeren, met inbegrip van de wijzigingen in de ruimtelijke-orderingswet om ervoor te zorgen dat deze wet een gezonde mededinging in de hand werkt.

⁽¹⁾ Op grond van artikel 5, lid 2, van Verordening (EG) nr. 1466/97.

⁽²⁾ Zie bladzijde 141 van dit Publicatieblad.

5. Een impuls te blijven geven aan het vermogen van Finland om innovatieve producten, diensten en snelgroeiende ondernemingen te creëren in een snel veranderende omgeving, en de bevordering van de diversificatie in het bedrijfsleven voort te zetten, in het bijzonder door het ondernemingsklimaat te verbeteren en aldus investeringen in Finland te bevorderen, en kleinere bedrijven in verdere mate te faciliteren om exportmarkten te betreden. Meer vaart te zetten achter de ontwikkeling van een gasnetverbinding met Estland.

Gedaan te Brussel, 8 juli 2014.

Voor de Raad

De voorzitter

P. C. PADOAN

AANBEVELING VAN DE RAAD**van 8 juli 2014****over het nationale hervormingsprogramma 2014 van Zweden en met een advies van de Raad over het convergentieprogramma 2014 van Zweden**

(2014/C 247/25)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 121, lid 2, en artikel 148, lid 4,

Gezien Verordening (EG) nr. 1466/97 van de Raad van 7 juli 1997 over versterking van het toezicht op begrotingssituaties en het toezicht op en de coördinatie van het economisch beleid⁽¹⁾, en met name artikel 9, lid 2,

Gezien Verordening (EU) nr. 1176/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 november 2011 betreffende de preventie en correctie van macro-economische onevenwichtigheden⁽²⁾, en met name artikel 6, lid 1,

Gezien de aanbeveling van de Europese Commissie,

Gezien de resoluties van het Europees Parlement,

Gezien de conclusies van de Europese Raad,

Gezien het advies van het Comité voor de werkgelegenheid,

Gezien het advies van het Economisch en Financieel Comité,

Gezien het advies van het Comité voor sociale bescherming,

Gezien het advies van het Comité voor de economische politiek,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Op 26 maart 2010 heeft de Europese Raad ingestemd met het voorstel van de Commissie voor een nieuwe groei- en werkgelegenheidsstrategie; deze Europa 2020-strategie moet voor betere coördinatie van het economisch beleid zorgen en is toegespitst op de sleutelgebieden waarop Europa's potentieel voor duurzame groei en concurrentievermogen een krachtige impuls nodig heeft.
- (2) Op voorstel van de Commissie heeft de Raad op 13 juli 2010 een aanbeveling inzake de globale richtsnoeren voor het economisch beleid van de lidstaten en de Unie (2010-2014) vastgesteld, en op 21 oktober 2010 heeft de Raad een besluit betreffende de richtsnoeren voor het werkgelegenheidsbeleid van de lidstaten⁽³⁾ vastgesteld, die samen de „geïntegreerde richtsnoeren” vormen. De lidstaten werd verzocht in hun nationaal economisch en werkgelegenheidsbeleid met de geïntegreerde richtsnoeren rekening te houden.
- (3) Op 29 juni 2012 hebben de staatshoofden en regeringsleiders van de lidstaten besloten tot een Pact voor groei en banen, dat een samenhangend kader biedt voor actie op het niveau van de lidstaten, de EU en de eurozone, waarbij alle mogelijke hefbomen, instrumenten en beleidsvormen worden ingezet. Zij hebben bepaald welke maatregelen op het niveau van de lidstaten moeten worden genomen, en met name verklaard vastbesloten te zijn om de doelstellingen van de Europa 2020-strategie te verwezenlijken en de landenspecifieke aanbevelingen uit te voeren.
- (4) Op 9 juli 2013 heeft de Raad een aanbeveling⁽⁴⁾ over het nationale hervormingsprogramma voor 2013 van Zweden vastgesteld en een advies over het geactualiseerde convergentieprogramma van Zweden voor de periode 2012-2016 uitgebracht.

⁽¹⁾ PB L 209 van 2.8.1997, blz. 1.

⁽²⁾ PB L 306 van 23.11.2011, blz. 25.

⁽³⁾ Voor 2014 gehandhaafd bij Besluit 2014/322/EU van de Raad van 6 mei 2014 betreffende de richtsnoeren voor het werkgelegenheidsbeleid van de lidstaten voor 2014 (PB L 165 van 4.6.2014, blz. 49).

⁽⁴⁾ PB C 217 van 30.7.2013, blz. 86.

- (5) Op 13 november 2013 heeft de Commissie haar goedkeuring gehecht aan de jaarlijkse groeianalyse en daarmee de aanzet gegeven tot het Europees semester 2014 voor coördinatie van het economisch beleid. Tevens heeft de Commissie op 13 november 2013 op grond van Verordening (EU) nr. 1176/2011 het waarschuwingsmechanismeverslag aangenomen, waarin Zweden werd genoemd als een van de lidstaten die aan een diepgaande evaluatie zouden worden onderworpen.
- (6) Op 20 december 2013 heeft de Europese Raad de prioriteiten inzake financiële stabiliteit, begrotingsconsolidatie en groeibevorderende maatregelen goedgekeurd. Hij benadrukte dat moet worden gestreefd naar een gedifferentieerde, groeivriendelijke begrotingsconsolidatie, normalisering van de kredietverschaffing aan de economie, bevordering van groei en concurrentievermogen, aanpakken van de werkloosheid en van de sociale gevolgen van de crisis, en modernisering van de overheidsdiensten.
- (7) Op 5 maart 2014 heeft de Commissie de resultaten gepubliceerd van de diepgaande evaluatie voor Zweden die zij op grond van artikel 5 van Verordening (EU) nr. 1176/2011 heeft uitgevoerd. Op basis van haar analyse concludeert de Commissie dat Zweden nog steeds wordt geconfronteerd met macro-economische onevenwichtigheden die in het oog moeten worden gehouden en een beleidsoptreden vergen. In het bijzonder de ontwikkelingen met betrekking tot de schuldenlast van de huishoudens gekoppeld aan inefficiënties in de woningmarkt vereisen onverminderd aandacht. Hoewel aan het grote overschot op de lopende rekening geen risico's verbonden zijn die vergelijkbaar zijn met de risico's die met grote tekorten samenhangen, en het grote overschot deels verband houdt met de noodzaak van schuldafbouw, zal de Commissie de ontwikkelingen van de lopende rekening in Zweden in de context van het Europees semester volgen.
- (8) Op 16 april 2014 heeft Zweden zijn nationale hervormingsprogramma 2014 en zijn convergentieprogramma 2014 ingediend. Om met de onderlinge verbanden rekening te houden, zijn beide programma's terzelfder tijd geëvalueerd.
- (9) De in het convergentieprogramma 2014 geschetste begrotingsstrategie heeft tot doel te zorgen voor een overheidsoverschot van gemiddeld 1% van het bbp gedurende de conjunctuurcyclus, zoals vastgesteld in het Zweedse begrotingskader. Het convergentieprogramma bevestigt de in het vorige convergentieprogramma vastgestelde middellangetermijndoelstelling van een structureel tekort van 1% van het bbp, hetgeen een adequate weerspiegeling is van de in het stabiliteits- en groeipact gestelde eisen. Uitgaande van het (herberekenende) structurele saldo, beoogt het convergentieprogramma een resultaat dat de middellangetermijndoelstelling gedurende de gehele programmaperiode overtreft. Volgens het convergentieprogramma zal de overheidsschuld, die ruim onder de referentiewaarde van 60% van het bbp blijft, van 41,5% van het bbp in 2014 dalen tot 35% in 2017. In het algemeen is de in het convergentieprogramma uitgestippelde begrotingsstrategie in overeenstemming met de in het stabiliteits- en groeipact gestelde eisen. Het aan de begrotingsprognoses van het convergentieprogramma ten grondslag liggende macro-economische scenario is aannemelijk. Wat de houdbaarheid van de overheidsfinanciën op lange termijn betreft, wordt een hoog percentage van het bbp aan langdurige zorg besteed en wordt een significante stijging van de uitgaven op lange termijn verwacht om voldoende rekening te houden met de vergrijzing, waardoor de uitgaven in Zweden in 2060 tot 6,4% van het bbp zullen oplopen. Zweden moet dit aanpakken door voldoende hoge primaire overschotten te realiseren en de toename van de leeftijdsgelateerde uitgaven verder in te dammen om de langetermijnhoudbaarheid van de begroting veilig te stellen. In het licht van de overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1466/97 verrichte evaluatie van het convergentieprogramma 2014 en de prognoses van de Commissie is de Raad van oordeel dat het convergentieprogramma van Zweden in overeenstemming is met de regels van het stabiliteits- en groeipact en de risico's voor de begrotingsdoelstellingen beperkt zijn.
- (10) De hoge schuldenlast van de particuliere sector, en met name van de Zweedse huishoudens, blijft een punt van zorg. Bovendien is de blootstelling van de financiële sector aan huishoudens, als onderscheiden van het bedrijfsleven, evenredig toegenomen met de schuldenlast van de sector huishoudens, die momenteel 83% van het bbp of ruwweg 160% van het beschikbare inkomen bedraagt. De schuldenlast wordt in de hand gewerkt door de aanhoudende stijging van de kredietverlening en het trage tempo van hypotheekaflossing. In geval van renteverhogingen, dalingen van de huizenprijzen, en/of een ongunstige macro-economische ontwikkeling zou de hoge schuldenlast van de huishoudens een risicofactor worden. Dergelijke ontwikkelingen zouden gevolgen hebben voor de huishoudens en hun consumptiepatronen. Ze kunnen ook negatieve tweederonde-effecten op de banksector hebben, door het aantal leningen waarvan de schuldendienstverplichtingen niet worden nagekomen en de kosten van marktfinanciering te verhogen. Zweden heeft geen maatregelen aangekondigd of vastgesteld om de bevoordeling van schulden in de onroerendgoedbelastingen aan te pakken, wat in de context van een belastingverschuiving kan worden gedaan, zonder de totale belastingdruk te verhogen. Zweden heeft wel enige actie ondernomen om terughoudendheid bij het verstrekken van leningen te bevorderen door in mei 2013 een minimumrisicogewicht van 15% voor blootstellingen aan hypotheekleningen in te voeren, en heeft ook aangekondigd dat verder te

zullen optrekken. Desalniettemin blijven de aflossingspraktijken ontspannen, met zeer lange aflossingstermijnen onder de 75 % van de LTV-ratio (ratio Loan to Value). Krachtige maatregelen zijn in dit verband niet genomen, gelet op het vrijwillige karakter van de aanbeveling van oktober 2013 inzake individuele aflossingsschema's. In maart 2014 heeft de Zweedse vereniging van banken haar aanbeveling aangescherpt door op te roepen tot aflossing tot 70 % van de LTV-ratio. Tot slot heeft Zweden de bevoordeling van schulden in de vennootschapsbelasting aangepakt door de beperkingen op renteaftrek vanaf januari 2013 uit te breiden tot alle soorten groepsinterne leningen en een zogenoemde investeerdersaftrek in te voeren die de fiscale bevoordeling van schulden zou kunnen verminderen. De vennootschapsbelasting werd begin 2013 ook van 26,3 % tot 22 % verlaagd.

- (11) De Zweedse huizenmarkt, die de laatste twee decennia werd gekenmerkt door sterke prijsstijgingen, blijft een potentiële bron van instabiliteit. De woningmarkt heeft nog steeds te lijden onder inefficiënties, met name als gevolg van complexe ruimtelijke-ordeningsprocedures, de beperkte concurrentie in de bouwsector en een hoge mate van huurprijsbescherming. In combinatie met het schuldstimulerende belastingstelsel werken deze inefficiënties mede hogere huizenprijzen in de hand. Zweden heeft enkele maatregelen voor de huurmarkt genomen, maar deze lijken ontoereikend om het achterliggende structurele probleem dat samenhangt met de grote starheid van het huurstelsel, op te lossen. In de wet die de regering op 9 april 2014 heeft voorgesteld, waren geen op de huurmarkt gerichte maatregelen opgenomen. Zweden heeft maatregelen vastgesteld om de inefficiënties van de procedures met betrekking tot bestemmingsplannen en ruimtelijke ordening te bestrijden en het gemeentelijke monopolie op het vaststellen van bestemmingsplannen aan te pakken, door gemeenten te verplichten de woningbehoeften in regionaal perspectief in kaart te brengen. Deze maatregelen gaan in de goede richting, maar zijn nog niet allemaal uitgevoerd en er zijn geen sancties vastgesteld voor gemeenten die in gebreke blijven.
- (12) Ondanks de hoge financieringsniveaus blijkt uit internationale beoordelingen van de vaardigheden van leerlingen dat de leerresultaten in het verplicht onderwijs zwakker zijn dan begin jaren 2000: op alle drie geteste gebieden (lezen, wiskunde en wetenschappen) scoort Zweden nu onder zowel het EU- als het OESO-gemiddelde. Bovendien is het verband tussen sociaaleconomische achtergrond en prestaties sterker geworden en zijn de verschillen tussen scholen toegenomen. Hoewel de door de regering voorgestelde maatregelen een stap in de goede richting zijn, lijken radicalere structurele hervormingen nodig. Daarom staat Zweden op het punt een beoordeling van de doeltreffendheid van het onderwijssysteem uit te voeren om de prestaties weer op een hoog niveau te brengen.
- (13) De arbeidsmarktsituatie van jongeren, laagopgeleiden en mensen met een migratieachtergrond blijft zwak. De jeugdwerkloosheid is nog steeds hoger dan het EU-gemiddelde. De regering heeft stappen ondernomen om deze punten aan te pakken, maar deze kwesties lijken samen te hangen met problemen in het onderwijs: het onderwijssysteem slaagt er niet in een deel van de jongeren de nodige vaardigheden bij te brengen om zich met succes op de arbeidsmarkt te integreren. Op het gebied van arbeidsmarktintegratie en onderwijs en opleiding heeft Zweden maatregelen genomen om de overgang van school naar werk te versoepelen (een stagehervorming, met inbegrip van een „stageloon”) en jongeren te helpen werkervaring op te doen („ervaringsbanen”). De overgang is de facto verbeterd door de invoering van vroege maatregelen voor wie daar het meest behoefte aan heeft. Niet-geregistreerde personen die geen onderwijs of opleiding volgen en geen werk hebben, worden echter weinig en moeilijk bereikt. Zweden doet ook inspanningen om de integratie van mensen met een migratieachtergrond te versnellen, maar er blijven uitdagingen bestaan, met name ten aanzien van mensen van buiten de Unie. Tot slot is Zweden bezig met het evalueren van de effectiviteit van het huidige verlaagde btw-tarief voor restaurants en cateringdiensten voor het scheppen van werkgelegenheid. De evalueerbaarheid zal naar verwachting in januari 2016 beschikbaar zijn.
- (14) In de context van het Europees semester heeft de Commissie een brede analyse van het economische beleid van Zweden verricht. Zij heeft het nationale hervormingsprogramma en het convergentieprogramma beoordeeld. Daarbij heeft zij niet alleen gekeken naar de relevantie ervan voor een houdbaar budgettair en sociaaleconomisch beleid in Zweden, maar is zij ook nagegaan of de EU-regels en -richtsnoeren in acht zijn genomen, gezien de noodzaak de algemene economische governance van de Unie te versterken door middel van een EU-inbreng in toekomstige nationale besluiten. Haar aanbevelingen in het kader van het Europees semester worden in de onderstaande aanbevelingen 1 tot en met 4 weergegeven.
- (15) In het licht van deze beoordeling heeft de Raad het convergentieprogramma onderzocht; zijn advies ⁽¹⁾ daarover is met name in onderstaande aanbeveling 1 weergegeven.

⁽¹⁾ Uit hoofde van artikel 9, lid 2, van Verordening (EG) nr. 1466/97.

- (16) In het licht van de diepgaande evaluatie van de Commissie en deze beoordeling heeft de Raad het nationale hervormingsprogramma en het convergentieprogramma onderzocht. Zijn aanbevelingen op grond van artikel 6 van Verordening (EU) nr. 1176/2011 zijn in de onderstaande aanbevelingen 2 en 3 weergegeven,

BEVEELT AAN dat Zweden in de periode 2014-2015 actie onderneemt om:

1. Een groeivriendelijk begrotingsbeleid te blijven nastreven en een gezonde begrotingssituatie te behouden om te waarborgen dat de begrotingsdoelstelling op de middellange termijn gedurende de hele onder het convergentieprogramma vallende periode in acht wordt genomen, ook met het oog op de door de vergrijzing gestelde uitdagingen voor de houdbaarheid van de overheidsfinanciën op de lange termijn.
2. De groei van het krediet aan huishoudens en de schuldenlast van de particuliere sector te matigen. Daartoe de effecten van de bevoordeling van schulden in de personenbelasting te verminderen door de fiscale aftrekbaarheid van rente op hypotheek geleidelijk te beperken en/of de terugkerende belastingen op onroerend goed te verhogen. Verdere maatregelen te nemen om het tempo van de aflossing van hypotheek op te voeren.
3. De efficiëntie van de huizenmarkt te verbeteren door voortgezette hervormingen van het stelsel voor de vaststelling van de huur. Met name marktgerichtere huurprijzen mogelijk te maken door af te stappen van het gebruikswaardesysteem en bepaalde segmenten van de huurmarkt verder te liberaliseren, alsmede een grotere contractvrijheid tussen individuele huurders en verhuurders mogelijk te maken. De duur en de complexiteit van bouwvergunning- en beroepsprocedures te verminderen, door de administratieve vereisten te beperken en samen te voegen, bouwvoorschriften en -normen te harmoniseren tussen gemeenten en de transparantie van grondbestemmingsprocedures te verhogen. Gemeenten aan te moedigen hun eigen grond beschikbaar te stellen voor nieuwe woningbouwprojecten.
4. Passende maatregelen te nemen om de basisvaardigheden te verbeteren en de overgang van het onderwijs naar de arbeidsmarkt te vergemakkelijken, onder meer door meer gebruik te maken van praktijkgerichte opleiding en leerlingplaatsen. De inspanningen op te voeren om arbeidsmarkt- en onderwijsmaatregelen doeltreffender toe te spitsen op laagopgeleide jongeren en mensen met een migratieachtergrond. Meer vroegtijdige interventie maatregelen te nemen ten aanzien van jongeren die niet bij de overheidsdiensten zijn geregistreerd en meer jongeren te bereiken.

Gedaan te Brussel, 8 juli 2014.

Voor de Raad

De voorzitter

P. C. PADOAN

AANBEVELING VAN DE RAAD**van 8 juli 2014****over het nationale hervormingsprogramma 2014 van het Verenigd Koninkrijk en met een advies van de Raad over het convergentieprogramma van het Verenigd Koninkrijk voor de periode 2014**

(2014/C 247/26)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 121, lid 2, en artikel 148, lid 4,

Gezien Verordening (EG) nr. 1466/97 van de Raad van 7 juli 1997 over versterking van het toezicht op begrotingssituaties en het toezicht op en de coördinatie van het economisch beleid⁽¹⁾, en met name artikel 9, lid 2,

Gezien Verordening (EU) nr. 1176/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 november 2011 betreffende de preventie en correctie van macro-economische onevenwichtigheden⁽²⁾, en met name artikel 6, lid 1,

Gezien de aanbeveling van de Europese Commissie,

Gezien de resoluties van het Europees Parlement,

Gezien de conclusies van de Europese Raad,

Gezien het advies van het Comité voor de werkgelegenheid,

Gezien het advies van het Economisch en Financieel Comité,

Gezien het advies van het Comité voor sociale bescherming,

Gezien het advies van het Comité voor de economische politiek,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Op 26 maart 2010 heeft de Europese Raad zijn goedkeuring gehecht aan het voorstel van de Commissie voor een nieuwe groei- en werkgelegenheidsstrategie; deze Europa 2020-strategie moet voor een betere coördinatie van het economisch beleid zorgen en spitst zich toe op de sleutelgebieden waar Europa's potentieel voor duurzame groei en concurrentievermogen een krachtige impuls nodig heeft.
- (2) Op voorstel van de Commissie heeft de Raad op 13 juli 2010 een aanbeveling inzake de globale richtsnoeren voor het economisch beleid van de lidstaten en de Unie (2010-2014) en op 21 oktober 2010 een besluit betreffende de richtsnoeren voor het werkgelegenheidsbeleid van de lidstaten⁽³⁾ vastgesteld, die samen de „geïntegreerde richtsnoeren” vormen. De lidstaten werd verzocht in hun nationaal economisch en werkgelegenheidsbeleid met de geïntegreerde richtsnoeren rekening te houden.
- (3) Op 29 juni 2012 hebben de staatshoofden en regeringsleiders besloten tot een Pact voor groei en banen, dat een samenhangend kader biedt voor actie op het niveau van de lidstaten, de EU en de eurozone, waarbij alle mogelijke hefboomen, instrumenten en beleidsvormen worden ingezet. Zij hebben bepaald welke maatregelen op het niveau van de lidstaten moeten worden genomen, en hebben met name verklaard vastbesloten te zijn om de doelstellingen van de Europa 2020-strategie te verwezenlijken en de landenspecifieke aanbevelingen uit te voeren.
- (4) Op 9 juli 2013 heeft de Raad een aanbeveling⁽⁴⁾ over het nationale hervormingsprogramma voor 2013 van het Verenigd Koninkrijk vastgesteld en een advies over het convergentieprogramma van het Verenigd Koninkrijk voor de periode 2012-2013-2017-2018 uitgebracht.

⁽¹⁾ PB L 209 van 2.8.1997, blz. 1.

⁽²⁾ PB L 306 van 23.11.2011, blz. 25.

⁽³⁾ Gehandhaafd voor 2014 bij Besluit 2014/322/EU van de Raad van 6 mei 2014 betreffende de richtsnoeren voor het werkgelegenheidsbeleid van de lidstaten (PB L 165 van 4.6.2014, blz. 49).

⁽⁴⁾ PB C 217 van 30.7.2013, blz. 93.

- (5) Op 13 november 2013 heeft de Commissie haar goedkeuring gehecht aan de jaarlijkse groeianalyse en daarmee de aanzet gegeven tot het Europees semester 2014 voor coördinatie van het economisch beleid. Eveneens op 13 november 2013 heeft de Commissie op grond van Verordening (EU) nr. 1176/2011 het waarschuwingsmechanismeverslag aangenomen, daarin werd Nederland genoemd als een van de lidstaten die aan een diepgaande evaluatie zouden worden onderworpen.
- (6) Op 20 december 2013 heeft de Europese Raad de prioriteiten inzake financiële stabiliteit, begrotingsconsolidatie en groeibevorderende maatregelen goedgekeurd. Hij benadrukte dat moet worden gestreefd naar een gedifferentieerde, groeivriendelijke begrotingsconsolidatie, normalisering van de kredietverschaffing aan de economie, bevordering van groei en concurrentievermogen, aanpakken van de werkloosheid en van de sociale gevolgen van de crisis, en modernisering van de overheidsdiensten.
- (7) Op 5 maart 2014 heeft de Commissie de uitkomsten gepubliceerd van de diepgaande evaluatie voor het Verenigd Koninkrijk die zij op grond van artikel 5 van Verordening (EU) nr. 1176/2011 heeft uitgevoerd. Op basis van haar analyse concludeert de Commissie dat het Verenigd Koninkrijk nog steeds wordt geconfronteerd met macro-economische onevenwichtigheden die in het oog moeten worden gehouden en een beleidsoptreden vereisen. Met name de ontwikkelingen ten aanzien van de schuldenlast van de huishoudens in verband met het hoge niveau van de hypotheekschulden en de structurele kenmerken van de woningmarkt, alsook de ongunstige ontwikkelingen van exportmarktaandelen blijven aandacht verdienen. De risico's in de woningsector houden verband met een aanhoudend structureel krap woningaanbod; intrinsieke knelpunten aan de aanbodzijde, met name in Londen, en een vrij langzame reactie van het aanbod op stijgingen van de vraag blijven vooral in Londen en het zuidoosten de huizenprijzen opdrijven en leiden er tevens toe dat kopers hoge hypotheekleningen aangaan. Hoewel het dalende exportmarktaandeel waarschijnlijk geen risico's op korte termijn zal opleveren, duidt deze ontwikkeling, samen met het tekort op de lopende rekening, nog steeds op structurele uitdagingen. Deze houden verband met vaardigheidstekorten en een gebrekkige infrastructuur. Wat de overheidsfinanciën betreft, zal het Verenigd Koninkrijk volgens de prognoses niet aan de door de Raad vastgestelde termijn voor het corrigeren van het buitensporige tekort voldoen, en blijft de gemiddelde jaarlijkse begrotingsinspanning achter bij de aanbeveling.
- (8) Op 30 april 2014 heeft het Verenigd Koninkrijk zijn nationale hervormingsprogramma 2014 en zijn convergentieprogramma 2014 ingediend. Om met de onderlinge verbanden rekening te houden, zijn beide programma's tegelijkertijd geëvalueerd.
- (9) Ingevolge artikel 4 van Protocol (nr. 15) betreffende enkele bepalingen met betrekking tot het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland is de verplichting uit hoofde van artikel 126, lid 1, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie om buitensporige overheidstekorten te vermijden, niet van toepassing op het Verenigd Koninkrijk. In artikel 5 van het protocol is bepaald dat het Verenigd Koninkrijk ernaar moet streven een buitensporig overheidstekort te voorkomen. Op 8 juli 2008 heeft de Raad overeenkomstig artikel 104, lid 6, van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap besloten dat er in het Verenigd Koninkrijk een buitensporig tekort bestaat.
- (10) Doel van de in het convergentieprogramma 2014 uitgestippelde begrotingsstrategie is de lopende voor de conjunctuur gecorrigeerde begroting tegen het einde van een thans in 2018-2019 aflopende periode van vijf jaar in evenwicht te brengen. Anders dan bij het stabiliteits- en groeipact wordt voorgeschreven, bevat het convergentieprogramma geen middellangetermijndoelstelling. Voor 2014-2015 wordt het overheidstekort op 5,0% van het bbp geraamd, na in 2009-2010 een hoogtepunt van 11,4% van het bbp te hebben bereikt. Dat betekent dat de door de Raad vastgestelde termijn voor het corrigeren van het buitensporige tekort niet in acht wordt genomen. Volgens het convergentieprogramma zal het buitensporige tekort worden teruggedrongen tot 2,4% van het bbp en daarmee in 2016-2017 zijn verholpen, twee jaar na het verstrijken van de door de Raad vastgestelde termijn. Het convergentieprogramma houdt in dat het (herberekende) structurele overheidstekort over het jaar tot 2014-2015 met 0,3 procentpunt zal verbeteren tot 4,4% van het bbp. De begrotingsplannen leveren niet de jaarlijkse gemiddelde begrotingsinspanning op die is aanbevolen om het buitensporige tekort te verhelpen. Daarna voorziet het convergentieprogramma in een jaarlijkse verbetering van het (herberekende) structurele saldo met 0,8 procentpunt in 2015-2016 en met 1,3 procentpunt in 2016-2017. In het algemeen is het convergentieprogramma slechts gedeeltelijk in overeenstemming met de in het stabiliteits- en groeipact gestelde eisen.
- (11) Tot dusver bestond de consolidatie hoofdzakelijk uit uitgavenbeperkingen; daarom kan thans eventueel de mogelijkheid worden overwogen de inkomsten te verhogen door de belastinggrondslag te verbreden. Het Verenigd Koninkrijk loopt immers een aanzienlijk bedrag aan belastinginkomsten mis, met name op het gebied van de indirecte belastingen. Volgens het convergentieprogramma zal de schuldquote oplopen tot 93,1% in 2015-2016 en nadien afnemen tot 86,6% in 2018-2019. Het macro-economische scenario van

het Verenigd Koninkrijk dat aan de begrotingsprognoses in het convergentieprogramma ten grondslag ligt, is aannemelijk. De potentiële risico's voor de begrotingsprognoses houden verband met een lager dan verwachte groei als gevolg van een matige loonontwikkeling, waardoor de particuliere consumptie wordt afgeremd, alsook met onzekerheid die een rem zet op de investeringen. Dit alles neemt evenwel niet weg dat de voorspellingen aansluiten bij de voorjaarsprognoses 2014 van de Commissiediensten, waarin er evenmin van uit wordt gegaan dat het buitensporige tekort binnen de door de Raad vastgestelde termijn zal zijn gecorrigeerd. Volgens de Commissieprognoses valt de (gecorrigeerde) verandering in het structurele saldo in de periode 2010-2014 bovendien gemiddeld 0,6% van het bbp per jaar lager uit dan vereist; deze verandering zal overigens ook in 2015 naar verwachting kleiner uitvallen. Op basis van zijn beoordeling van het convergentieprogramma en de prognoses van de Commissie is de Raad overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1466/97 van de Raad van mening dat aanvullende maatregelen vereist zijn om te waarborgen dat gevolg wordt gegeven aan de in het kader van de buitensporigtekortprocedure gedane aanbeveling.

- (12) Op het gebied van de woningbouw heeft het Verenigd Koninkrijk zowel aan de aanbodzijde als aan de vraagzijde maatregelen getroffen. Het aanbod van nieuwe woningen is weliswaar toegenomen, maar het is nog steeds aan de lage kant en het blijft ver achter bij de vraag. In combinatie met lage rentetarieven en soepeler voorwaarden voor hypothecair krediet (zoals het feit dat de lening een hoger veelvoud van het inkomen mag zijn) heeft dit de huizenprijzen in sommige delen van het Verenigd Koninkrijk, en met name in Londen, opgedreven. Het ontoereikende aanbod heeft al geruime tijd een structureel karakter en dat zal wellicht op middellange termijn zo blijven. Er moet actie worden ondernomen om het woningaanbod verder te verhogen, bijvoorbeeld door met behulp van passende stimulansen het aanbod op lokaal niveau op te krikken. De autoriteiten dienen de huizenprijzen en de hypotheekschulden op de voet te blijven volgen en klaar te staan om passende maatregelen te nemen, met inbegrip van een aanpassing van de Help to Buy 2-regeling (leninggarantieregeling), als dit noodzakelijk wordt geacht. Er moet worden gezorgd voor een grotere transparantie van het gebruik en het effect van de macroprudentiële regulering van de huizensector door het Comité financieel beleid, welke kan worden aangewend om buitensporige stijgingen van huizenprijzen en hypotheekschulden tegen te gaan. Er dienen hervormingen van de grond- en onroerendgoedbelasting te worden overwogen om de verstoringen op de woningmarkt te beperken.
- (13) Het Verenigd Koninkrijk blijft werk maken van de werkloosheid en het gebrek aan werkgelegenheid, alsook van de specifieke problemen die de jeugdwerkloosheid met zich meebrengt. De voornaamste uitdagingen bestaan erin jongeren met de voor de arbeidsmarkt relevante vaardigheden en werkervaring toe te rusten en het aanbod van stageplaatsen te vergroten. Dit verklaart mede waarom de gebruikmaking van de loonsubsidies waarin het Jongerencontract voorziet, achterblijft bij de verwachtingen. De arbeidsmarkt kampt met discrepanties tussen gevraagde en aangeboden vaardigheden en de autoriteiten trachten de arbeidskrachten om te scholen om zowel de werkloosheid als het tekort aan kwalitatief hoogwaardige beroepskwalificaties en technische vaardigheden aan te pakken. Hoewel er al maatregelen zijn genomen om de kwaliteit van de programma's voor het leerlingwezen te verbeteren, zijn er nog verdere inspanningen vereist. Bovendien blijft het kwalificatiesysteem ingewikkeld. Het moet dan ook worden gestroomlijnd om universele erkenning en een grotere betrokkenheid bij de werkgevers te bevorderen.
- (14) Vooral voor ontvangers van sociale uitkeringen zijn de autoriteiten het probleem van zwakke werkprikkels aan het aanpakken door de invoering van het universele krediet, waarmee personen een groter deel van hun uitkering mogen behouden wanneer zij aan het werk gaan. Hoewel het universele krediet een positieve impact kan hebben op de werkgelegenheid, zal veel afhangen van een doeltreffende tenuitvoerlegging en van doelmatige ondersteunende diensten, zoals de wisselwerking met andere uitkeringen. Het feit dat het accent wordt gelegd op re-integratie in het arbeidsproces is ook tot uiting gekomen in de beperking van de jaarlijkse aanpassing van tal van uitkeringen en belastingvoordelen voor personen in de beroepsactieve leeftijd tot 1% per jaar tot en met 2016.
- (15) Het Verenigd Koninkrijk blijft werk maken van de verhoging van de arbeidsparticipatie van ouders en van de verbetering van de toegang tot hoogwaardige, betaalbare kinderopvang. Het land gaat door met de invoering van regelingen die kinderopvang betaalbaar moeten maken voor ouders die deeltijds en voltijds werken, waarbij rekening wordt gehouden met inkomensverschillen. De kosten voor kinderopvang blijven evenwel tot de hoogste in de Unie behoren en vormen nog steeds een probleem, met name voor de minstverdienende partner van tweeverdieners en voor alleenstaande ouders.
- (16) Wat de toegang tot financiering betreft, zij erop gewezen dat hoewel het klimaat op de kredietmarkten in 2013 is verbeterd, de kredietgroei zwak blijft en er meer tijd nodig is om te zien of de bestaande beleidsmaatregelen succesvol zijn geweest. Het midden- en kleinbedrijf (mkb) blijft specifieke problemen ondervinden om toegang te krijgen tot krediet. Grote ondernemingen kunnen zichzelf rechtstreeks op de wholesalemarkten financieren en van het uitgebreid aanbod aan financiële diensten in het Verenigd Koninkrijk profiteren, terwijl mkb-ondernemingen voor hun externe financiering hoofdzakelijk op banken

aangewezen zijn. Bij de opvolging van de aanbeveling van vorig jaar met betrekking tot de mededinging in de banksector zijn goede vorderingen gemaakt door nieuwe, concurrerende banken, de zogeheten „challenger banks”, op te richten (een voorbeeld van een dergelijke bank is TSB, die echter nog niet volledig onafhankelijk is).

- (17) In december 2013 heeft het Verenigd Koninkrijk een geactualiseerd nationaal infrastructuurplan gepubliceerd: het betreft een strategische langetermijnbenadering van de planning, financiering en oplevering van infrastructuur. Het plan voorziet in een reeks toekomstige kapitaalinvesteringen voor de periode tot 2020 en voor latere jaren ten belope van in totaal 375 miljard GBP (om en bij 460 miljard EUR). Het leeuwendeel van de reeks investeringen (340 miljard GBP, of ongeveer 420 miljard EUR) betreft investeringen in de energie- en de vervoerssector. Verwacht wordt dat ongeveer driekwart van de financiering uit particuliere bron afkomstig zal zijn, terwijl de openbare sector de rest van de financiering voor zijn rekening zou nemen. Hoewel het plan een passend initiatief is, blijft er bezorgdheid bestaan ten aanzien van het deel van de financiering dat door de particuliere sector zou worden verstrekt, de rechtszekerheid en de tijdige aflevering van de benodigde bouwvergunningen. Er is behoefte aan strenge mechanismen ter verkleining van de financierings- en uitvoeringsrisico's en ter verzekering van de transparantie met betrekking tot de verwachte en feitelijke uitgaven voor infrastructuur.
- (18) In de context van het Europees semester heeft de Commissie een brede analyse van het economische beleid van het Verenigd Koninkrijk verricht. Zij heeft het nationale hervormingsprogramma en het convergentieprogramma beoordeeld. Daarbij heeft zij niet alleen gekeken naar de relevantie ervan voor een houdbaar budgettair en sociaaleconomisch beleid in het Verenigd Koninkrijk, maar is zij ook nagegaan of de EU-regels en -richtsnoeren in acht zijn genomen, gezien de noodzaak de algemene economische governance van de Unie te versterken door middel van een EU-inbreng in toekomstige nationale besluiten. Haar aanbevelingen in het kader van het Europees semester worden in de onderstaande aanbevelingen 1 tot en met 6 weergegeven.
- (19) In het licht van deze beoordeling heeft de Raad het convergentieprogramma van het Verenigd Koninkrijk onderzocht. Zijn advies⁽¹⁾ daarover is met name in de onderstaande aanbeveling 1 weergegeven.
- (20) In het licht van de diepgaande evaluatie van de Commissie en deze beoordeling heeft de Raad het nationale hervormingsprogramma en het convergentieprogramma onderzocht. Zijn aanbevelingen op grond van artikel 6 van Verordening (EU) nr. 1176/2011 zijn in de onderstaande aanbevelingen 2, 3, 5 en 6 weergegeven.

BEVEELT AAN dat het Verenigd Koninkrijk in de periode 2014-2015 actie zou moeten ondernemen om:

1. De begrotingsstrategie te versterken en ernaar te streven het buitensporige tekort op duurzame wijze te corrigeren conform de aanbeveling van de Raad in het kader van de buitensporigtekortprocedure. Een gedifferentieerde, groeivriendelijke benadering te volgen bij de aanscherping van het begrotingsbeleid door prioriteit te geven aan kapitaaluitgaven. Ter bevordering van de begrotingsconsolidatie zou moeten worden overwogen de inkomsten te verhogen door de belastinggrondslag te verbreden. Met de infrastructuur, discrepanties tussen gevraagde en aangeboden vaardigheden en de toegang tot financiering door het mkb samenhangende structurele knelpunten aan te pakken om de groei van de uitvoer van zowel goederen als diensten te stimuleren.
2. Te zorgen voor een grotere transparantie van het gebruik en het effect van de macroprudentiële regulering van de huizensector door het Comité financieel beleid van de Bank of England. Passende maatregelen te nemen om op de snelle stijgingen van vastgoedprijzen te reageren in gebieden die voor een aanzienlijk deel van de economische groei in het Verenigd Koninkrijk verantwoordelijk zijn, en met name in Londen, en tevens de risico's te beperken die aan hoge hypotheekschulden verbonden zijn. Toezicht houden op de Help to Buy 2-regeling en ze indien nodig aanpassen. hervormingen van de grond- en onroerendgoedbelasting, onder meer maatregelen over de herwaardering van eigendom, overwegen om de verstoringen op de woningmarkt te beperken. De inspanningen voort te zetten om het huizenaanbod op te krikken.
3. Te blijven vasthouden aan het Jongerencontract, met name door te zorgen voor betere vaardigheden die bij de behoeften van de werkgevers aansluiten. De betrokkenheid van de werkgevers te verzekeren door de nadruk te leggen op het aanpakken van het niet op elkaar aansluiten van vraag en aanbod van vaardigheden via het aanbieden van meer geavanceerde en hogere vaardigheden en via het bevorderen van de aanbidding van stageplaatsen. Het aantal jongeren met beperkte basisvaardigheden terug te dringen.

⁽¹⁾ Uit hoofde van artikel 9, lid 2, van Verordening (EG) nr. 1466/97.

4. De inspanningen voort te zetten om de kinderarmoede in huishoudens met een laag inkomen te verminderen door ervoor te zorgen dat het universeel krediet en andere hervormingen van de sociale voorzieningen toereikende uitkeringen opleveren met duidelijke werkprikkels en ondersteunende diensten. Toe te zien op een betere beschikbaarheid van betaalbare kinderopvang van goede kwaliteit.
5. De inspanningen voort te zetten om de beschikbaarheid van bancaire en niet-bancaire financiering voor het mkb te verbeteren. De doeltreffende werking van de Business Bank te verzekeren en een grotere aanwezigheid van concurrerende banken in de hand te werken.
6. Gevolg te geven aan het nationale infrastructuurplan door de procedures op het gebied van ruimtelijke ordening voorspelbaarder te maken en door meer duidelijkheid te verschaffen over financieringstoezeggingen. De transparantie en verantwoording garanderen door consistente en tijdig beschikbare informatie over de uitvoering van het plan te verschaffen.

Gedaan te Brussel, 8 juli 2014.

Voor de Raad

De voorzitter

P. C. PADOAN

AANBEVELING VAN DE RAAD**van 8 juli 2014****inzake de uitvoering van de globale richtsnoeren voor het economisch beleid van de lidstaten die de euro als munt hebben**

(2014/C 247/27)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 136, in samenhang met artikel 121, lid 2,

Gezien Verordening (EG) nr. 1466/97 van de Raad van 7 juli 1997 over versterking van het toezicht op begrotingssituaties en het toezicht op en de coördinatie van het economisch beleid⁽¹⁾, en met name artikel 5, lid 2,

Gezien Verordening (EU) nr. 1176/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 november 2011 betreffende de preventie en correctie van macro-economische onevenwichtigheden⁽²⁾, en met name artikel 6, lid 1,

Gezien de aanbeveling van de Europese Commissie,

Gezien de conclusies van de Europese Raad,

Gezien het advies van het Economisch en Financieel Comité,

Gezien het advies van het Comité voor de economische politiek,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Het huidige economische klimaat van de eurozone wordt gekenmerkt door een geleidelijk maar nog broos economisch herstel. In 2013 en begin 2014 is de inflatie in de eurozone scherp gedaald, en er wordt van uitgegaan dat ze tijdens de prognoseperiode slechts zeer geleidelijk zal stijgen, wat een weerspiegeling is van de bestaande vertraging samen met de aan de gang zijnde relatieve prijsaanpassingen in de kwetsbare economieën en de stijging van de wisselkoers van de euro. Voorts blijven de verschillen tussen de lidstaten die de euro als munt hebben (lidstaten van de eurozone) groot, terwijl het herstel steeds breder gedragen wordt.
- (2) De eurozone is meer dan louter de som van haar leden. De economische en financiële crisis heeft de nauwe onderlinge relaties in de eurozone duidelijk blootgelegd en laten zien dat sterkere coördinatie van het begrotings-, het financieel en het structureel beleid tussen de lidstaten van de eurozone nodig is om in de eurozone als geheel te komen tot een coherent beleidsstandpunt. Door de ondertekening van het Verdrag inzake stabiliteit, coördinatie en bestuur in de economische en monetaire unie op 2 maart 2012 hebben de lidstaten van de eurozone zich verbonden tot het doorvoeren van een aantal ingrijpende beleidshervormingen en tot beleidscoördinatie. Door de inwerkingtreding van de zogenaamde twopack-verordeningen⁽³⁾ („twopack”) in 2013 is de budgettaire en economische beleidscoördinatie binnen de eurozone verder verdiept. De lidstaten van de eurozone dragen een specifieke verantwoordelijkheid voor de effectieve uitvoering van het nieuwe bestuurskader. Dit vraagt om meer groepsdruk om de uitvoering van nationale hervormingen en een prudent begrotingsbeleid te ondersteunen, een ruimere beoordeling van nationale hervormingen vanuit het oogpunt van de eurozone, internalisering van potentiële overloopeffecten en het stimuleren van beleid dat van bijzonder belang is voor een goed werkende economische en monetaire unie. Dit vraagt ook om passende communicatie over de strategie voor de eurozone.

⁽¹⁾ PB L 209 van 2.8.1997, blz. 1.

⁽²⁾ PB L 306 van 23.11.2011, blz. 25.

⁽³⁾ Verordening (EU) nr. 472/2013 van het Europees Parlement en van de Raad van 21 mei 2013 betreffende de versterking van het economische en budgettaire toezicht op lidstaten in de eurozone die ernstige moeilijkheden ondervinden of dreigen te ondervinden ten aanzien van hun financiële stabiliteit (PB L 140 van 27.5.2013, blz. 1); Verordening (EU) nr. 473/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 21 mei 2013 betreffende gemeenschappelijke voorschriften voor het monitoren en beoordelen van ontwerp-begrotingsplannen en voor het garanderen van de correctie van buitensporige tekorten van de lidstaten van de eurozone (PB L 140 van 27.5.2013, blz. 11).

- (3) Gelet op de hoge onderlinge afhankelijkheid tussen de lidstaten van de eurozone zijn er potentieel grote overloopeffecten ten gevolge van de uitvoering van structurele hervormingen, waarmee rekening moet worden gehouden ter wille van een optimale ontwikkeling en uitvoering van beleidsmaatregelen voor de lidstaten van de eurozone individueel en voor de eurozone als geheel. Zo zou meer gecoördineerde actie bij de uitvoering van hervormingen de nodige convergentie tussen de lidstaten in de hand werken. Vroegtijdige bespreking van de hervormingsplannen van de lidstaten van de eurozone, voortbouwen op bestaande praktijken en doeltreffende uitvoering van de procedure bij macro-economische onevenwichtigheden zijn in dit verband van groot belang.
- (4) Een van de belangrijkste beleidsuitdagingen voor de eurozone is de vermindering van de overheidsschuld door het voeren van een gedifferentieerd, groeivriendelijk- begrotingsbeleid, terwijl het groeipotentieel van de eurozone wordt gestimuleerd en de sociale gevolgen van de crisis worden aangepakt. Dankzij de inspanningen voor consolidatie van de afgelopen jaren is de begrotingssituatie in de eurozone verbeterd, maar een aantal lidstaten van de eurozone moet de begrotingsaanpassingen nog voortzetten om de erg hoge schuldquotes te doen dalen. Alle lidstaten van de eurozone zouden de kwaliteit van de overheidsfinanciën moeten verbeteren teneinde de productiviteit en de werkgelegenheid aan te zwengelen.
- (5) De investeringen in de eurozone zijn in de eerste fase van de crisis sterk teruggevallen, en zijn thans nog niet teruggekeerd naar hun langetermijngemiddelde-. Onder invloed van het gecombineerde effect van de schuldafbouw in de particuliere sector, de financiële versnippering en de nodige inspanningen voor begrotingsconsolidatie waardoor de overheidsinvesteringen zijn gedaald, laten de investeringen een zwakke tendens zien. Meer investeringen in infrastructuur en vaardigheden zijn van wezenlijk belang om het herstel te ondersteunen en potentiële groei te bevorderen. Veel van de investeringen moeten van de particuliere sector komen, maar de overheden kunnen een belangrijke rol spelen bij de totstandbrenging van de voorwaarden die dat in de hand werken.
- (6) In de eurozone blijft de kredietstroom naar de reële economie nog altijd matig, terwijl de financiële markt erg versnipperd is ondanks de verminderde druk op de overheidsschuld. De toegang tot financiering, met name voor het mkb, blijft problematisch in diverse lidstaten, wat het economisch herstel dreigt te ondermijnen. Er moeten dus initiatieven komen om de kredietstromen te herstellen, de kapitaalmarkten te verdiepen en de langetermijnfinanciering- van de economie te bevorderen. Maatregelen zoals de voltooiing van de reparatie van bankbalansen en een verdere versteviging van de kapitaalbuffers, waar nodig, doorlichtingen van de kwaliteit van activa en stresstests, helpen resterende zwakke punten in kaart te brengen en het vertrouwen in de sector als geheel te vergroten. Er is aanzienlijke vooruitgang geboekt met de bankenunie, met name door de invoering van het gemeenschappelijk toezichtsmechanisme en het akkoord over het gemeenschappelijk afwikkelingsmechanisme.
- (7) De financiële crisis heeft hiaten in de architectuur van de economische en monetaire unie blootgelegd. Op 28 november 2012 presenteerde de Commissie een blauwdruk voor een hechte economische en monetaire unie, die bedoeld was om een Europees debat op gang te brengen. Op 5 december 2012 bracht de voorzitter van de Europese Raad in nauwe samenwerking met de voorzitter van de Europese Commissie, de voorzitter van de Eurogroep en de president van de Europese Centrale Bank een rapport uit dat voortbouwt op een aantal ideeën uit de blauwdruk van de Commissie, en dat een tijdschema en een gefaseerd proces voor het verwezenlijken van de economische en monetaire unie bevat. Het Europees Parlement deelde zijn standpunten mee in zijn resolutie van 20 november 2012. Daarna werden er belangrijke stappen gezet. De Europese Raad nam in december 2013 verdere standpunten in. Om de EMU verder te ontwikkelen, zal een stapsgewijze benadering moeten worden gevolgd waarbij discipline wordt gecombineerd met solidariteit. Het zogenaamde- sixpack-⁽¹⁾ en het twopack- voorzien in een eerste evaluatie van de uitvoering tegen eind 2014.

⁽¹⁾ Verordening (EU) nr. 1177/2011 van de Raad van 8 november 2011 tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1467/97 over de bespoediging en verduidelijking van de tenuitvoerlegging van de procedure bij buitensporige tekorten (PB L 306 van 23.11.2011, blz. 33); Richtlijn 2011/85/EU van de Raad van 8 november 2011 tot vaststelling van voorschriften voor de begrotingskaders van de lidstaten (PB L 306 van 23.11.2011, blz. 41); Verordening (EU) nr. 1173/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 november 2011 inzake de effectieve handhaving van het begrotingstoezicht in het eurogebied (PB L 306 van 23.11.2011, blz. 1); Verordening (EU) nr. 1174/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 november 2011 betreffende handhavingsmaatregelen voor de correctie van buitensporige macro-economische onevenwichtigheden in het eurogebied (PB L 306 van 23.11.2011, blz. 8); Verordening (EU) nr. 1175/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 november 2011 tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1466/97 van de Raad over versterking van het toezicht op begrotingssituaties en het toezicht op en de coördinatie van het economisch beleid (PB L 306 van 23.11.2011, blz. 12); Verordening (EU) nr. 1176/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 november 2011 betreffende de preventie en correctie van macro-economische onevenwichtigheden (PB L 306 van 23.11.2011, blz. 25).

BEVEELT AAN dat de lidstaten van de eurozone in de periode 2014-2015 actie ondernemen, elk afzonderlijk en collectief, zonder afbreuk te doen aan de bevoegdheden van de Raad om het economisch beleid van de lidstaten te coördineren, maar in het bijzonder binnen het kader van de economische beleidscoördinatie in de Eurogroep, om:

1. In nauwe samenwerking met de Commissie de uitvoering van structurele hervormingen op de gebieden die voor de goede werking van de eurozone het meest relevant zijn, te bevorderen en te monitoren, teneinde groei, convergentie en aanpassing van interne en externe onevenwichtigheden te stimuleren. Vooruitgang bij de nakoming van hervormingstoezeggingen in de lidstaten van de eurozone waar zich buitensporige onevenwichtigheden voordoen, en bij de uitvoering van hervormingen in de lidstaten van de eurozone met onevenwichtigheden die een doortastend optreden vergen, te beoordelen en te stimuleren teneinde negatieve overloopeffecten naar de rest van de eurozone te voorkomen. In landen met grote overschotten op de lopende rekening passend beleid aan te moedigen om positieve overloopeffecten te bewerkstelligen. Op gezette tijden thematische discussies te houden over structurele hervormingen op de arbeidsmarkt en de productenmarkt met potentieel grote overloopeffecten, waarbij vooral wordt gekeken naar beperking van de hoge belastingwag op arbeid en hervorming van de dienstenmarkten.
2. In nauwe samenwerking met de Commissie het begrotingsbeleid van de lidstaten van de eurozone te coördineren, met name bij de beoordeling van de ontwerpbegrotingsplannen, om een coherent en groeivriendelijk begrotingsbeleid in de eurozone te garanderen. De kwaliteit en houdbaarheid van de overheidsfinanciën te verbeteren door voorrang te geven aan materiële en immateriële investeringen op nationaal en op EU-niveau. Te zorgen voor sterke nationale begrotingskaders, met inbegrip van nationale begrotingsraden.
3. Het bankenstelsel veerkrachtig te maken, met name door de maatregelen te nemen die in het licht van de doorlichting van de kwaliteit van activa en de stresstests nodig zijn, en door de verordeningen inzake de bankenunie uit te voeren en de verdere werkzaamheden die voor de overgangperiode van het gemeenschappelijk afwikkelingsmechanisme zijn gepland, ter hand te nemen. Investerings van de particuliere sector te stimuleren en de stroom van krediet naar de economie te verhogen door middel van maatregelen om de toegang van het mkb tot krediet te verbeteren, de kapitaalmarkten te verdiepen en de securitisatiemarkt nieuw leven in te blazen, en wel op basis van de voorstellen en het tijdschema in de mededeling van de Commissie over de langetermijnfinanciering van de Europese economie.
4. Verder te werken aan de verdieping van de economische en monetaire unie en bij te dragen tot de verbetering van het kader voor economisch toezicht in de context van de evaluaties die voor eind 2014 zijn gepland.

Gedaan te Brussel, 8 juli 2014.

Voor de Raad

De voorzitter

P.C. PADOAN

II

(Mededelingen)

MEDEDELINGEN VAN DE INSTELLINGEN, ORGANEN EN INSTANTIES VAN
DE EUROPESE UNIE

RAAD

VERKLARENDE NOOT

**Begeleidend document bij de aanbevelingen van de Raad aan de lidstaten in het kader van
het Europees semester 2014**

(2014/C 247/28)

Artikel 2-bis ter, lid 2, van Verordening (EG) nr. 1466/97 van de Raad⁽¹⁾ over versterking van het toezicht op begrotingssituaties en het toezicht op en de coördinatie van het economisch beleid, dat onderdeel is van de afdeling „Economische dialoog”, bepaalt dat „Van de Raad als hoofdregel verwacht [wordt] dat hij de aanbevelingen en voorstellen van de Commissie opvolgt of zijn standpunt publiekelijk toelicht.”.

Met inachtneming van deze „pas toe of leg uit”-regel presenteert de Raad de volgende toelichting bij de overeengekomen wijzigingen in de in het kader van het Europees semester 2014 gedane aanbevelingen van de Commissie voor landenspecifieke aanbevelingen (LSA) aan de lidstaten waarmee de Commissie het niet eens is.

De Raad heeft tevens ingestemd met een aantal aanvullingen en met materiële of technische wijzigingen in de aanbevelingen, met de volle steun van de Commissie^(*).

BELGIË

LSA 3

Commissietekst:

De toekomstige stijging van de overheidsuitgaven in verband met de vergrijzing, met name voor pensioenen en langdurige zorg, te beheersen door meer inspanningen te leveren om de kloof tussen de werkelijke en de wettelijke pensioenleeftijd te verkleinen, de mogelijkheden om vroeger met pensioen te gaan vervroegd af te bouwen, actief ouder worden te bevorderen, de wettelijke pensioenleeftijd en de duur van de loopbaan aan te passen aan de ontwikkeling van de levensverwachting, en de langdurige zorg kostenefficiënter te maken.

Tekst waarover overeenstemming is bereikt:

De toekomstige stijging van de overheidsuitgaven in verband met de vergrijzing, met name voor pensioenen en langdurige zorg, te beheersen door meer inspanningen te leveren om de kloof tussen de werkelijke en de wettelijke pensioenleeftijd te verkleinen, de mogelijkheden om vroeger met pensioen te gaan vervroegd af te bouwen, actief ouder worden te bevorderen, de wettelijke pensioenleeftijd en de duur van de loopbaan aan te passen aan de ontwikkeling van de levensverwachting, en de langdurige zorg kostenefficiënter te maken.

⁽¹⁾ Verordening (EG) nr. 1466/97 van de Raad van 7 juli 1997 over versterking van het toezicht op begrotingssituaties en het toezicht op en de coördinatie van het economisch beleid (PB L 209 van 2.8.1997, blz. 1).

^(*) Gewijzigde tekst staat *cursief* en geschrapte tekst staat ~~doorstreept~~.

Toelichting:

Overeengekomen werd dat de belangrijkste uitdaging voor België het optrekken van de daadwerkelijke pensioenleeftijd is, gelet op het verschil tussen de daadwerkelijke en de wettelijke pensioenleeftijd. De voor vervroegde pensionering vereiste minimumleeftijd en loopbaanduur vloeien voort uit een belangrijke hervorming die aan de gang is; de wettelijke pensioenleeftijd op korte termijn optrekken zou dit verschil groter maken en dus een hervorming op een verkeerd gekozen moment zijn.

BULGARIJE

Er zijn in de aanbevelingen geen wijzigingen aangebracht waarmee de Commissie het niet eens is.

TSJECHIË

Er zijn in de aanbevelingen geen wijzigingen aangebracht waarmee de Commissie het niet eens is.

DENEMARKEN

Geen wijzigingen in de aanbevelingen.

DUITSLAND

Er zijn in de aanbevelingen geen wijzigingen aangebracht waarmee de Commissie het niet eens is.

ESTLAND

Er zijn in de aanbevelingen geen wijzigingen aangebracht waarmee de Commissie het niet eens is.

IERLAND

Er zijn in de aanbevelingen geen wijzigingen aangebracht waarmee de Commissie het niet eens is.

SPANJE

LSA 5

Commissietekst:

Het nationale actieplan inzake sociale inclusie 2013-2016 ten uitvoer te leggen en de effectiviteit ervan te evalueren, waarbij alle doelstellingen ervan aan bod komen. De administratieve capaciteit en de coördinatie tussen bureaus voor arbeidsbemiddeling en sociale diensten te verbeteren ten einde tot geïntegreerde oplossingen te komen ten behoeve van personen die met sociale uitsluiting worden bedreigd, en de procedures te stroomlijnen waarmee de overgang tussen minimuminkomensregelingen en de arbeidsmarkt wordt versoepeld. De doelgerichtheid van gezinsondersteunende diensten en kwaliteitsdiensten ten behoeve van huishoudens met kinderen en een laag inkomen te verbeteren, ten einde de progressiviteit en effectiviteit van sociale overdrachten te waarborgen.

Tekst waarover overeenstemming is bereikt:

Het nationale actieplan inzake sociale inclusie 2013-2016 ten uitvoer te leggen en de effectiviteit ervan te evalueren, waarbij alle doelstellingen ervan aan bod komen. De administratieve capaciteit en de coördinatie tussen bureaus voor arbeidsbemiddeling en sociale diensten te verbeteren ten einde tot geïntegreerde oplossingen te komen ten behoeve van personen die met sociale uitsluiting worden bedreigd, ~~en de procedures te stroomlijnen en bij de overheidsinstanties die verantwoordelijk zijn voor de minimuminkomensregelingen gestroomlijnde procedures stimuleren~~ waarmee de overgang tussen minimuminkomensregelingen en de arbeidsmarkt wordt versoepeld. De doelgerichtheid van gezinsondersteunende diensten en kwaliteitsdiensten ten behoeve van huishoudens met kinderen en een laag inkomen te verbeteren, ten einde de progressiviteit en effectiviteit van sociale overdrachten te waarborgen.

Toelichting:

Deze formulering is meer in overeenstemming met de verdeling van de bevoegdheden tussen de verschillende overheidsdiensten op het gebied van sociale diensten en minimuminkomensregelingen wanneer de staat op technisch en politiek niveau samenwerkt met de regio's, wat kan leiden tot betere procedures.

FRANKRIJK

Er zijn in de aanbevelingen geen wijzigingen aangebracht waarmee de Commissie het niet eens is.

KROATIË

Er zijn in de aanbevelingen geen wijzigingen aangebracht waarmee de Commissie het niet eens is.

ITALIË

Er zijn in de aanbevelingen geen wijzigingen aangebracht waarmee de Commissie het niet eens is.

LETLAND

Geen wijzigingen in de aanbevelingen.

LITOUWEN

LSA 3

Commissietekst:

de maatregelen voor een actief arbeidsmarktbeleid beter te richten op laaggeschoolde werklozen en langdurig werklozen; de dekking en de toereikendheid van de werkloosheidsuitkeringen te verbeteren en deze te koppelen aan activering; aanhoudende discrepanties tussen gevraagde en aangeboden vaardigheden aan te pakken door het onderwijs beter af te stemmen op de arbeidsmarkt en een leven lang leren te bevorderen; voorrang te geven aan het aanbieden van hoogwaardige stageplaatsen en het partnerschap met de particuliere sector te versterken, teneinde de inzetbaarheid van jongeren te verbeteren; in overleg met de sociale partners te bezien of de arbeidswetgeving passend is op het punt van met name het kader voor arbeidsovereenkomsten en arbeidstijdregelingen;

Tekst waarover overeenstemming is bereikt:

de maatregelen voor een actief arbeidsmarktbeleid beter te richten op laaggeschoolde werklozen en langdurig werklozen; de dekking en de toereikendheid van de werkloosheidsuitkeringen te verbeteren en deze te koppelen aan activering; aanhoudende discrepanties tussen gevraagde en aangeboden vaardigheden aan te pakken door het onderwijs beter af te stemmen op de arbeidsmarkt *onder meer aan de hand van systemen voor prognoses inzake vaardigheden* en een leven lang leren te bevorderen; voorrang te geven aan het aanbieden van hoogwaardige stageplaatsen, *andere vormen van leren op het werk* en het partnerschap met de particuliere sector te versterken, teneinde de inzetbaarheid van jongeren te verbeteren; in overleg met de sociale partners te bezien of de arbeidswetgeving passend is op het punt van met name het kader voor arbeidsovereenkomsten en arbeidstijdregelingen.

Toelichting:

In de conclusies van het Multilateraal toezicht door het EMCO wordt de rol erkend van de hervorming van opleiding op het werk in Litouwen, evenals de behoefte aan en de ontwikkeling van plannen om de doeltreffendheid van beroepsopleiding en -opleiding te vergroten.

LUXEMBURG

LSA 2

Commissietekst:

met het oog op het garanderen van de budgettaire houdbaarheid de leeftijdgerelateerde uitgaven te beperken door de langdurige zorg kosteneffectiever te maken, de pensioenhervorming voort te zetten om de daadwerkelijke pensioenleeftijd te verhogen, onder meer door de vervroegde pensionering te beperken en de pensioengerechtigde leeftijd aan de levensverwachting te koppelen; inspanningen te intensiveren om de participatiegraad van oudere werknemers te verhogen, onder meer door hun kansen op de arbeidsmarkt te verbeteren middels een leven lang leren;

Tekst waarover overeenstemming is bereikt:

met het oog op het garanderen van de budgettaire houdbaarheid de leeftijdgerelateerde uitgaven te beperken door de langdurige zorg kosteneffectiever te maken, de pensioenhervorming voort te zetten om de daadwerkelijke pensioenleeftijd te verhogen, onder meer door de vervroegde pensionering te beperken, *door de pensioenleeftijd of de pensioenuitkeringen te doen aansluiten en de pensioengerechtigde leeftijd* op de verandering in de levensverwachting ~~te koppelen~~; inspanningen te intensiveren om de participatiegraad van oudere werknemers te verhogen, onder meer door hun kansen op de arbeidsmarkt te verbeteren middels een leven lang leren.

Toelichting:

Deze wijziging werd goedgekeurd omdat het, nu de wettelijke pensioengerechtigde leeftijd 65 jaar is en de daadwerkelijke pensioenleeftijd lager is dan 60, van essentieel belang is om in de eerste plaats de kloof te dichten tussen de daadwerkelijke en de wettelijke pensioenleeftijd.

LSA 4

Commissietekst:

de inspanningen voort te zetten om de jeugdwerkloosheid voor laaggeschoolde werkzoekenden met een migratieachtergrond te verminderen door middel van een samenhangende strategie, onder meer door de inrichting van en het toezicht op een actief arbeidsmarktbeleid verder te verbeteren, door de discrepantie tussen gevraagde en aangeboden vaardigheden aan te pakken, en door de financiële prikkels die werken ontmoedigen, te verminderen; met het oog daarop meer vaart te zetten achter de hervorming van het algemeen vormend en beroepsonderwijs en van de beroepsopleiding om de vaardigheden van jongeren beter te laten aansluiten op de vraag naar arbeid;

Tekst waarover overeenstemming is bereikt:

de inspanningen voort te zetten om de jeugdwerkloosheid voor laaggeschoolde werkzoekenden, *waaronder die* met een migratieachtergrond, te verminderen door middel van een samenhangende strategie, onder meer door de inrichting van en het toezicht op een actief arbeidsmarktbeleid verder te verbeteren, door de discrepantie tussen gevraagde en aangeboden vaardigheden aan te pakken, en door de financiële prikkels die werken ontmoedigen, te verminderen; met het oog daarop meer vaart te zetten achter de hervorming van het algemeen vormend en beroepsonderwijs en van de beroepsopleiding om de vaardigheden van jongeren beter te laten aansluiten op de vraag naar arbeid.

Toelichting:

De monitor van de werkgelegenheidsprestatie bevat een uitdaging voor Luxemburg qua jeugdwerkloosheid. Het Comité voor de werkgelegenheid verwelkomt in zijn multilateraal toezicht de instelling van de jongerengarantie en de toegenomen aandacht voor mensen met een migratieachtergrond.

HONGARIJE

Er zijn in de aanbevelingen geen wijzigingen aangebracht waarmee de Commissie het niet eens is.

MALTA

LSA 2

Commissietekst:

de lopende pensioenhervorming te intensiveren, met name door de geplande verhoging van de wettelijke pensioenleeftijd te versnellen en door deze vervolgens te koppelen aan veranderingen in de levensverwachting; ervoor te zorgen dat een alomvattende hervorming van het openbare gezondheidszorgstelsel een kosteneffectief en duurzaam gebruik van de beschikbare middelen tot stand brengt, zoals versterking van de primaire zorg;

Tekst waarover overeenstemming is bereikt:

teneinde de houdbaarheid op lange termijn van de overheidsfinanciën te waarborgen, blijven werken aan de lopende pensioenhervorming te intensiveren, met name bij voorbeeld door de *geplande reeds bekrachtigde* verhoging van de wettelijke pensioenleeftijd te versnellen en door deze vervolgens te koppelen aan veranderingen in de levensverwachting; ervoor te zorgen dat een alomvattende hervorming van het openbare gezondheidszorgstelsel een kosteneffectief en duurzaam gebruik van de beschikbare middelen tot stand brengt, zoals versterking van de primaire zorg;

Toelichting:

De hervorming van de pensioenen is een voortdurend proces in Malta. In het bijzonder Malta wijst er nogmaals op dat het resultaat van de pensioenwerkgroep in oktober 2014 wordt verwacht. De groep werkt aan een holistische strategie die gericht is op het aanpakken van de toereikendheid en houdbaarheid van de pensioenen in Malta. Alhoewel Malta instemt met het nastreven van houdbaarheid op de lange termijn, is meer inspanning vereist met betrekking tot de maatregelen om dit te bereiken, omdat voorschriften contraproductief zullen zijn; zij zullen nl. de pensioenhervorming belemmeren in plaats van het mogelijk te maken dat deze vooruitgaat. De voorgestelde wijziging is in overeenstemming met de bewoordingen van de LSA van 2013, die een beoordelingsmarge bevatte in vergelijking met de te prescriptieve taal in de voor 2014 voorgestelde LSA.

NEDERLAND

LSA 2

Commissietekst:

de inspanningen gericht op de hervorming van de woningmarkt op te voeren door de beperking van de fiscale aftrekbaarheid van de hypotheekrente te bespoedigen, door een marktgerichter prijsmechanisme op de huurwoningenmarkt te realiseren, en door de huren in de socialewoningsector in verdere mate te koppelen aan de inkomens van huishoudens; de effecten van de hervormingen in de socialewoningsector te monitoren op het gebied van de toegankelijkheid en betaalbaarheid voor huishoudens met een laag inkomen; de inspanningen om het socialehuisvestingsbeleid te herprioriteren op de ondersteuning van de meest hulpbehoevende huishoudens, voort te zetten;

Tekst waarover overeenstemming is bereikt:

wanneer het economisch klimaat het mogelijk maakt, de inspanningen gericht op de hervorming van de woningmarkt op te voeren door de beperking van de fiscale aftrekbaarheid van de hypotheekrente te bespoedigen, door een marktgerichter prijsmechanisme op de huurwoningenmarkt te realiseren, en door de huren in de socialewoningsector in verdere mate te koppelen aan de inkomens van huishoudens; de effecten van de hervormingen in de socialewoningsector te monitoren op het gebied van de toegankelijkheid en betaalbaarheid voor huishoudens met een laag inkomen; de inspanningen om het socialehuisvestingsbeleid te herprioriteren op de ondersteuning van de meest hulpbehoevende huishoudens, voort te zetten;

Toelichting:

Men was het erover eens dat de snelle implementatie van de hervorming van de hypotheekrenteaftrek riskant is in de huidige economische omstandigheden, met name met meer dan 1 miljoen huishoudens met een negatieve overwaarde (hypothecaire lening hoger dan de waarde van hun huis). Een verwijzing naar het economisch klimaat waarin dergelijke hervormingen zouden plaatsvinden, werd dan ook beschouwd als bijzonder relevant in deze aanbeveling.

OOSTENRIJK

LSA 2

Commissietekst:

de betaalbaarheid van het pensioenstelsel op lange termijn te verbeteren, met name door stappen te ondernemen om de harmonisatie van de wettelijke pensioenleeftijd tussen mannen en vrouwen te vervroegen en door de wettelijke pensioenleeftijd aan de levensverwachting te koppelen; de uitvoering van recente hervormingen ter beperking van de toegang tot vervroegd pensioen te monitoren; de kosteneffectiviteit en houdbaarheid van de gezondheidszorg en de langdurige zorg verder te verbeteren;

Tekst waarover overeenstemming is bereikt:

de betaalbaarheid van het pensioenstelsel op lange termijn te verbeteren, met name door stappen te ondernemen om de harmonisatie van de wettelijke pensioenleeftijd tussen mannen en vrouwen te vervroegen, *door de daadwerkelijke pensioenleeftijd te verhogen* en door de ~~wettelijke~~ pensioenleeftijd aan te passen aan *veranderingen in de levensverwachting te koppelen*; de uitvoering van recente hervormingen ter beperking van de toegang tot vervroegd pensioen te monitoren; de kosteneffectiviteit en houdbaarheid van de gezondheidszorg en de langdurige zorg verder te verbeteren;

Toelichting:

De tekst van de aanbeveling is geformuleerd in soortgelijke bewoordingen als voor de andere lidstaten. Men was het erover eens dat er verschillende kanalen zijn om de daadwerkelijke pensioenleeftijd te verhogen en dus om de uitdagingen voor de pensioenstelsels en de houdbaarheid van de overheidsfinanciën aan te pakken. De oorspronkelijke tekst van de Commissie, die enkel gaat over het verhogen van de (verplichte) pensioenleeftijd, is te prescriptief en te strikt gedefinieerd. De nieuwe tekst herinnert aan de eerdere tekst aangenomen door de Raad, laatstelijk op 12 februari 2013 betreffende het „Sustainability Report 2012”

POLEN

Er zijn in de aanbevelingen geen wijzigingen aangebracht waarmee de Commissie het niet eens is.

PORTUGAL

LSA 3

Commissietekst:

de hoge jeugdwerkloosheid aan te pakken, onder meer door doeltreffend te anticiperen op de benodigde vaardigheden en niet-geregistreerde jongeren te bereiken, overeenkomstig de doelstellingen van een jongerengarantie; het plafond te verhogen om aanspraak te kunnen maken op de minimuminkomensregeling; een adequate dekking van de sociale bijstand te waarborgen, terwijl tegelijkertijd gezorgd wordt voor een doeltreffende activering van de uitkeringsgerechtigden;

Tekst waarover overeenstemming is bereikt:

de hoge jeugdwerkloosheid aan te pakken, onder meer door doeltreffend te anticiperen op de benodigde vaardigheden en niet-geregistreerde jongeren te bereiken, overeenkomstig de doelstellingen van een jongerengarantie; ~~het plafond te verhogen om aanspraak te kunnen maken op de minimuminkomensregeling;~~ een adequate dekking van de sociale bijstand te waarborgen, *met inbegrip van de regeling voor een minimuminkomen*, terwijl tegelijkertijd gezorgd wordt voor een doeltreffende activering van de uitkeringsgerechtigden;

Toelichting:

Dit is een gebied dat onder de bevoegdheid van de lidstaten valt, en de compromistekst bepleit de adequaatheid van de dekking van sociale bijstand.

ROEMENIË

Er zijn in de aanbevelingen geen wijzigingen aangebracht waarmee de Commissie het niet eens is.

SLOVENIË

LSA 2

Commissietekst:

op basis van de openbare raadpleging overeenstemming te bereiken over maatregelen om de houdbaarheid van het pensioenstelsel na 2020 te waarborgen, met inbegrip van aanpassingen van de voornaamste parameters, zoals een koppeling tussen de wettelijke pensioenleeftijd en toename van levensverwachting en het aanmoedigen van particuliere bijdragen aan de tweede pijler van het pensioenstelsel; de leeftijdgerelateerde uitgaven voor langdurige zorg te beteugelen door de zorg vooral de meest behoeftigen ten goede te laten komen en het accent bij zorgverlening te verplaatsen van institutionele zorg naar thuiszorg;

Tekst waarover overeenstemming is bereikt:

op basis van de openbare raadpleging overeenstemming te bereiken over maatregelen om de houdbaarheid van het pensioenstelsel *en de toereikendheid van de pensioenen* na 2020 te waarborgen, met inbegrip van aanpassingen van de voornaamste parameters, zoals een koppeling tussen de wettelijke pensioenleeftijd en toename van levensverwachting en het aanmoedigen van particuliere bijdragen aan de tweede pijler van het pensioenstelsel; de leeftijdgerelateerde uitgaven voor langdurige zorg te beteugelen door de zorg vooral de meest behoeftigen ten goede te laten komen en het accent bij zorgverlening te verplaatsen van institutionele zorg naar thuiszorg;

Toelichting:

Men was het erover eens om in de aanbeveling tot uiting te laten komen dat een verdere verlaging van de vervangingsratio het risico met zich zou brengen dat het armoedepercentage van de bevolking ouder dan 65 jaar nog hoger zou worden, en ten laste zou komen van de sociale uitgaven.

SLOWAKIJE

Er zijn in de aanbevelingen geen wijzigingen aangebracht waarmee de Commissie het niet eens is.

FINLAND

LSA 3

Commissietekst:

het volledige arbeidspotentieel op de arbeidsmarkt beter te benutten, onder meer door de arbeidsparticipatie en de inzetbaarheid van oudere werknemers te verbeteren, de mogelijkheden om vroegtijdig uit het arbeidsproces te treden, te beperken en de wettelijke pensioenleeftijd aan te passen aan veranderingen in de levensverwachting; de arbeidsmarktvooruitzichten van jongeren en langdurig werklozen te verbeteren, met specifieke nadruk op het beroepsonderwijs en gerichte activeringsmaatregelen;

Tekst waarover overeenstemming is bereikt:

het volledige arbeidspotentieel op de arbeidsmarkt beter te benutten, onder meer door de arbeidsparticipatie en de inzetbaarheid van oudere werknemers te verbeteren, *en de daadwerkelijke pensioenleeftijd te verhogen*, de mogelijkheden om vroegtijdig uit het arbeidsproces te treden, te beperken en de ~~wettelijke~~ pensioenleeftijd *of de pensioenen* aan te passen aan veranderingen in de levensverwachting; de arbeidsmarktvooruitzichten van jongeren en langdurig werklozen te verbeteren, met specifieke nadruk op het beroepsonderwijs en gerichte activeringsmaatregelen;

Toelichting:

De tekst van de aanbeveling is geformuleerd in soortgelijke bewoordingen als voor de andere lidstaten. Men was het erover eens dat er verschillende kanalen zijn om de daadwerkelijke pensioenleeftijd te verhogen en dus om de uitdagingen voor de pensioenstelsels en de houdbaarheid van de overheidsfinanciën aan te pakken. De oorspronkelijke tekst van de Commissie, die enkel gaat over het verhogen van de (verplichte) pensioenleeftijd, is te prescriptief en te strikt gedefinieerd. De nieuwe tekst herinnert aan de eerdere tekst aangenomen door de Raad, laatstelijk op 12 februari 2013 betreffende het „Sustainability Report 2012”

ZWEDEN

Geen wijzigingen in de aanbevelingen.

VERENIGD KONINKRIJK

Er zijn in de aanbevelingen geen wijzigingen aangebracht waarmee de Commissie het niet eens is.

EUROZONE

Er zijn in de aanbevelingen geen wijzigingen aangebracht waarmee de Commissie het niet eens is.

ISSN 1977-0995 (elektronische uitgave)
ISSN 1725-2474 (papieren uitgave)

Bureau voor publicaties van de Europese Unie
2985 Luxemburg
LUXEMBURG

NL